

Sintagme literare

Publicație a comunei Dudeștii Noi

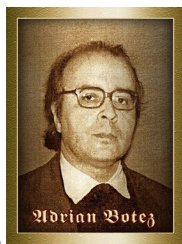
5

Anul VII, Nr.5 (40), Octombrie, 2019

Director fondator: GEO GALETARU

POESIS: Adrian Botez, Ana Ardeleanu, Andrei Velea,
Dana Logigan, Daniela Mihăeș, Daniela Voicu,
Dumitru Ichim, Elena Lucia Spătariu, Erika Bloj,
Eugenia Paraschiv, Gabriela Verban, Gabriel Gherbăluță,
Ildi Șerban, Ionuț Calotă, Irina Lucia Mihalca,
Liuba Liubastră Botezatu, Lucian Mănăilescu,
Magdalena-Dorina Suciu, Maria Frumosu, Mihaela Aionesei,
Mihai Marian, Mioara Băluță, Nicolae Nistor,
Nicolae Vălăreanu Sârbu, Norica Isac, Oana Frențescu,
Ovidiu Cristian Dinică, Raul Constantinescu,
Romîța Mălina Constantin, Viviana Moise, Vlad Mușat
PROZĂ: Alexandru Cazacu, Corina Georgescu, Cristian Mladin,
Dumitru Ichim, Geo Galetaru, Ioana Burghel, Mariana Cornea,
Mihai Petre, Radu-Ilarion Munteanu
ATELIER CRITIC: Adrian Dinu Rachieru,
Anastasia Dumitru, Camelia Ardelean, Constantin Butunoi,
Cristian-Paul Mozoru, Daniel Luca, Daniel Marian,
Daniel Mariș, Elisabeta Bogățan, Ionel Necula, Ladislau Daradici,
Octavian Mihalcea, Radu-Ilarion Munteanu,
ESEU: Ionel Bota
PAGINA CINEFILULUI: Radu-Ilarion Munteanu
UNIVERSALIA: Antonio Ruiz Pascual, Ahmad Yamani
LA CURȚILE DORULUI: Ion Căliman

ADRIAN BOTEZ

Forfotire divină

am o gaură – în
umărul drept – prin care – zi și noapte
ies și intră – intră și ies
îngerii...

...ținând cont de plictiseala
mohorâtă – produsă
mie - de această
forfotire divină (perpetuă!) prin mine –
ca printr-o
mistică mină – a entităților
supralunare – concluzionez (cu
mare oftare...):

deci – nu mi-e scris să
am – vreodată – parte de
Liniștea Feroce – a
Înțeleptului - și nici nu mi-e dat să
n-am – vreodată
Lumină...

...de fapt – pare-se că
mi-e interzis să
percep (și – chiar - să mă las înțepat
de-o
Albină - maiestuos
evoluând - în
Lumină...) – ...cum ziceam – pare-se că
mi-e interzis să
percep - printre
tribunele astrilor : tocmai
Elocvența Divină...

Somnul ideal

aș vrea să dorm atât de
adânc – încât
Moartea să mă poarte în
brațe – legănându-mă
stângaci – ca pe-un chefliu și
proaspăt
Sugaci...

Percepții la limită

teribil de
stingheritor – bâzâie Muștele : Lumea
de-afară...

în timp ce eu – în
mine – cu zel construiesc
Zeii – Minunile – Neadormit
Miracolul Punților...

până și Păsările păcătuiesc – prin a nu fi
Îngeri : înjositor – încearcă să
imite forfota Muștelor – fojgăiala
Viermilor – în jurul
Excrementului Verii...

...doar prin Văile dintre
Munți – înaintează Clinchetul de
Cristal – al
Turmelor Sfinte...

Rouă fulgerătoare de crist

„tataia”-și pregătește
baia : și-a pornit – pe cer
boii care trag
stropitoarea deasupra
noastră

...un șomoioag de
frunze de stejar – răsărit
dintr-un smerit tufiș al
pădurii – precum un con de
lumină – din care iese
zâmbitoare ca un
prunc – Maica Domnului
Cosmic : un prunc de
raze - un surâs
dumnezeiesc – preschimbă stropii de
ploaie - în
mântuitoare - **Extatica Rouă
Fulgerătoare - de
CRIST**

Sihastrul

pustiit de lume – băutor de stele
stă sihastru-n vârful Muntelui de Rele
pustiit de lume – bântuit de stele
delirează vorbe – dansând vâpăi grele

nu-l clintii din Slovă – fagure și fiere
el clădește Cerul : **Țarcul cu Pantere:**
prevestind în noapte – rânduiește zorii

**a pornit - cu-izvoare – Roata Grea a
Morii**

...șopotind cu unda – Sihastrul-Lumine
adâncește-oceane – oglinzi de Ondine
gâdilă Vulcanii – hohotind în lave

sub talpă de Munte – netezesc scârnave
gânduri prizărite – vise zgribulite...
...prin **Grota din Lună** – tot se scurg –
grăbite

**Umbrele de Sărbătoare – punând lui
Crist sub picioare
Roua Rugilor de Sânge... - ...taci de-acum
– Scripcare...!**

Lasă-mă

lasă-mă să-ți sărut
rănile - să mă pot
molipsi – și eu – de
Răstignire - să devenim
Frate și Soră – Ocean
de-Auroră - plutind - auster - în
Lumina Marii Răni – dintre
Pământ și
Cer

Se închid – în lichid – porțile nădejdi

ciripesc – picuresc – păsări spre culcușuri
silnic trași – oameni-ceți – spre blocuri-
albușuri
au venit – re-noiit – beznele în turme
ierburi tac : se dedau – greieri-plozi –
terorii nocturne

prăbușiți în ei înșiși – idoli se fărâma
a rămas – din iubiri – o ură bătrână
digerăm – spre zadar – propriii ochi și
chipul
ne spetim – din ghețar – să-nghițim
nisipul

**se închid – în lichid – Porțile Nădejdi
în ce vrei să mai crezi ? – libertatea-i
stinsă
sus – în Munți – brazi dansează' cu ielele-
trestii**

**în fântâni și la stâni – lumina-i
învinsă...
...mâna mea – luna mea – mână fără-
un deget
Moși-Strămoși se tot scurg : dispar
fără preget...**

ANA ARDELEANU

Una mă apără

dintre atâtea păsări
una-mi alungă somnul-
cea cu penele unse cu mir

dintre atâtea toamne
una mă urcă pe corabia cu mirodenii
ducându-mi portretul pe umeri
printre umbrele femeilor-soare

dintre atâtea legi
una mă apără ca o fiică
de trufia timpului

suferința cugetării
nu va limpezi apele
ce-mi oglindesc chipul eretic
sufletul se indică pe sine
loc de nafragiu
fixațiilor sentimentale
vinovăția îl mână spre locul de pornire
al viselor
la festinul ferit de vulturi

în spate îi vor sări zorile
cât roata galbenă
a tânguitoarelor cîntece
de mierlă

Rocile iluziei repetate

cine adaugă lumină ovarului
ce-și dorește zămisirea
în marea lucrurilor indiferente

cine primește viața
poate primi și moartea
grumazu-i buiestru nu-i va fi retezat
dintr-o dat

ochi al omului ce vezi și visezi
poți așeza de-a dreapta
harul nu ți-e har
decât în momentul sfârșitului
când va lăsa urme clare
de pietre scumpe și mărgăritare
pe fețe litera de bază
cât un întreg abecedar

ce spun acum nu e de folos
puțin prea puțin dintr-un son delicat
când norocul în fapt
e puțin norocos
sub talpa de tină
mereu aplecat

Nu sunt perfectă

nu sunt perfectă
versurile au prea multe singurătăți
flăcări de cerneală
ce-mi lovesc pieptul cu propria
deznădejde
mă trag înapoi lucrurile concrete
plumbul lor se alege se alege dintre mii
de libertăți
sunt tirani ce mă caută la ușă
capul lor e mai sus decât vâscul
timpul se așeza ocrotitor peste inima
mea
pentru ca nimeni să nu despice
gloria unui rid

nu mai am strigare în piept
să m-audă cuvântul
cel ce nu dă strigarea vieții înapoi
nu primește împărțirii luminate
numai mușcând adevărul
vom deprinde gustul mulțumirii
în împerecherea cu perfecțiunea
aspiranți vom rămâne mereu

Pe firul de-amor al înțelepciunii

nicio apă nu devine ascultare și tâlc
precum apa cerului
pe care cheile enigmelor plutesc
în numele mamelor ce au înmulțit îngerii

în viitorul verb îmi vor cina în poală
ducând vorba de bine
în buzunarele purtătoare de rândunici

există motive ce dovedesc și seamănă
lumi
sunt lumi ce amintesc de impulsul alb

ce ne-a hrănit viața
și ne-a dictat tezaurul ei
robind întrebările
trecându-le sub linia de calcul
a răspunsului

cei puternici dăruiesc luciditatea formei
floarea sa face în noi
eveniment cu petale
corul înaltă culori de slavă
momentul întărește regula
în eternul său
versului adevărat îi crește barba
pe firul de amor al înțelepciunii

Între golgote

ce cuvânt să folosesc
să fie de mângâiere și senin
pus în slujba celui ce cutează
și primește respectul

se spune despre cuvânt
că e un mic animal odihnind sub
păienjeniș
furori făcând doar închipuirea
că ar putea reactiva
între cele înțelepte trecând
cum o dungă de umbră

un început de durere
nu-i echivalentul suferinței
ea doar sădește speranța răspunsului
în brazda dimineții
luminându-i pe cei viguroși în destin

Concertul sensului

între multe adevăruri
numele tău pare un predicator
ce departe-i aproapele
ce privește și nu se dumirește
acum îngerii fac din căutarea lui
concertul sensului
rămânând datori acelei vremi
care nu-și dăruiește cuvântul
spre răul celuilalt
mersul pe ape va sugera
eliberarea celui prizonier
ca artă a gestului simplu
târgul asupra faptelor
nu-l vei face singur
împărțirea greșelilor
ar semăna cu două călătorii
în același timp
pe același drum
cu mințile luate

ANDREI VELEA

Prieteni / câteva chestii de discutat și o beție

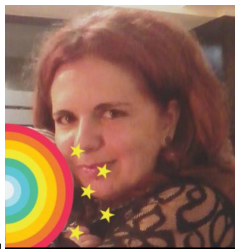
*

eram legat, legat eram și nu înțelegeam,
nu, nu înțelegeam
nici ce mă lega și nici de ce eram legat
dar nu puteam să dau nicio replică,
argumentele celorlalți
săgeți în piept mă izbeau
simțeam, da, simțeam
ploi reci, interstelare,
tornado cuvintele lor mă răscoleau
și n-aveam drept la replică, nu, nu aveam
în constituția acelei seri bătea vântul
dădeam să spun ceva, dădeam
aveam tot felul de fraze în apărarea mea
și totuși nimic, nimic nu se auzea, de
parcă aerul dens mă izola fonic
și totuși pe ei îi auzeam clar, vorbeau,
spuneau, judecau
și nu eram de acord, nu, nu eram
prieteni sau doar simple cunoștințe, toți
vorbeau
îmi răsfireau pe masă viața, desenau
trasee complicate,
arătau, demonstau,
cu tot felul de calcule de eficiență, cu tot
felul
de scheme complicate, inspirate din cea
mai înaltă inginerie,
cu cele mai abile formule de economiști
postmoderni demonstau
eu n-am urmat traseul optim în viață, nu,
nu l-am urmat
se deduce din ecuații, e irefutabil,
spuneam,
e imposibil de negat, e ca și cum ai
susține că noaptea nu-i neagră
indiferent că luna
e ca și cum, e ca
uite ce spune formula, uite
și vehiculau prin fețele lor aprinse ca niște
cărboni încinși tot felul de pagini
nu înțelegeam ce vor acești prieteni
înfierbântați,
cu ochi turbați și ciocuri de vulturi
de la mine
mă chinuiam să întrezăresc ce scrie
și mă rodea un lanț ruginit până la oase
un corb îmi ciugulea privirea, nu mă
puteam concentra
de parcă mi-ar fi trebuit puterea unui
infinat de motoare să mișc o frunză
nu, n-a fost optim în viață, nu

a irosit tot felul de oportunități
și-a bătut joc de șansele care-i mușcau
călcâiele
nu a fructificat, n-a profitat, n-a
ei mă știau, da, mă știau cu mult mai
bine mine
eu doar mă bâjbâiam pe la colțuri
și mă uitam la mine cu un imens ochi
critic
m-aș fi aruncat în tot felul de presupuneri
cot la cot cu ei,
adânciți într-un pahar de vin, scufundați
într-un clopot de bere, hotărâți, saturați,
dar nu mă puteam mișca și nu
înțelegeam
ce viață irosită, ziceau, ce viață
câte șanse, câte
deschideau niște ecrane imense,
introduceau amintiri mele în niște table
toate premisele mele, toate
toate lucrurile de care m-am împiedicat
vredodată, limitările toate
și rezultau niște arbori fosforescenți,
complicați
toate viețile pe care le-aș fi putut trăi și
le-am dat cu piciorul
fiecare avea o pondere, o greutate, un
indice de performanță,
erau vieți exemplare, de zece cu felițări,
altele intermediare sau chiar de nota trei
o pânză de păianjen se întindea ca un
covor tatuat cu hieroglife
din toate acestea, din toate
îi auzeam zbierând, îi auzeam
el a ales doar viața asta ineficientă,
ponosită, anti-optimă,
n-are o noimă, n-are, nici rațiune n-are
nu are sens, n-are
ce o fi fost în mintea lui, ce o fi fost oare
să alegi un traseu atât mediocru când,
priviți, iată
și pânza de păianjen pulsa de mirifice
alternative,
trăiește-mă, trăiește-mă, susura ca un
șarpe ispititor fiecare posibilă viață,
fiecare
aș fi avut ceva de spus, dar nu mă ajuta
vocea
coardele vocale se prostituau pe centură
nu, n-am știut de alternative, zbieram
înfundat, habar n-aveam
dar asta e, asta
însă ei continuau precis, matematic,
algoritmici și era imposibil să nu le dau
dreptate
a fost alegerea mea, alegerea
și să mă pice cineva cu ceară dacă am

avut impresia că aleg ceva
el a ales, a decis, a hotărât
el e stăpânul vieții lui, stăpânul
și nu înțelegeam cum deveneam din
chiriaș proprietar, cum
colții aspri ai unei logici infailibile mă
sfășiau în fâșii lungi
cu interiorul expus în vitrină mă simțeam
la un fel de judecată abisală a tuturor
trecătorilor de pe stradă,
prieteni mei știuseră
că voi urma cea mai nefericită cale
ei mi-au zis, da, mi-au zis
au martori și documente care să
dovedească asta
a fost alegerea mea, a zarurilor mele,
deci a mea
să trăiesc această viață mediocră în loc să
aleg liber alternativa
ecrane ticsite de computere îmi arătau ce
aș fi simțit
în fiecare moment posibil al fiecărei
posibile vieți
și mă rușinam, dădeam să mă ascund,
dădeam
dar eram gol complet, lipsit de cuvinte
și mă chinuia o erecție blamată de toți
cei care mă judecau din stradă
nu, n-am ales, nu
nu am decis eu, nu
nu, nu și nu
dar mă revoltam atât de înfundam încât
părea
un mieunat de pisică, un fel de aprobare
până la urmă
iată că recunoaște, iată
îmi tot spuneau prietenii și descărcau
noi tone de fâșii din viața mea și le
clasificau abil pe fiecare
nu înțelegeam nimic, nu mai vedeam
nicio cale de-a mă ascunde, nicio cale
atunci mi-am dorit să mă inunde toate
băturile din lume, toate
zeii alcoolului m-au ascultat
dintr-un cer greu a plouat cu tărie
s-au îmbătat feții în burțile mamelor, s-au
cântau păsările cerului cel mai ambiguu
cântec, ploua
cu toate alcoolurile din lume, ploua
și toți ne-am îmbătat cumplit, ne-am
îmbătat
în fluvii de vin și de bere ne-am îmbătat
și-am adormit la rădăcina
unui copac care ne uita, unui copac
și ne-am trezit și-am uitat noaptea
computerele le-am decuplat,
monitoarele
au îmbrățișat tăcerea sfincșilor
doar fulgerele mai desenau alternative
pe cerul sub care am adormit, fulgerele
luminau magnific cea mai puțin optimă
dintre vieți,
cea mai hilară,
singura care m-a suportat,
parcă să facă în ciuda,
în ciuda

DANA LOGIGAN

Bulbul de ceapă

Te-am visat
erau într-un alt vis
în Catedrala Vasili Blajenii
Te vedeam prin ziduri
fiecare clopot
Te înălța mai sus
mai sus
mai sus
iar eu
încercam cumva să ajung la Tine
nicio ușă de intrare
iar ferestrele atât de înalte...
mi-am zis:
unele lucruri nu sunt pentru oameni
mici ca mine
și am plâns
lacrimi uriașe
ocnă de sare
îmi descuamau
pielea
creierii
inima
rinichii
ochii
apoi
i-ai întins mâna
necredincioase
și ai zis:
pentru cei ca tine
am venit!
când m-am trezit
țineam în mână
un bulb
de ceapă
ce-ncolțise
printre lacrimi

Camee

sunt mută
nu mă provocați!
nu-mi plac intrările cu japca în viață
și nici nimenii care nu știu că cel mai

frumos lucru la un om e sensibilitatea

în sufletul omului sunt născări de
cuvinte,
poeme scrise în piatra inimii cu sânge
năvalnic

ce dacă sunetele s-au transfigurat
demult,
la marea schismă a păunilor?

nu, nu mă provocați!
vă voi face față oricând și oriunde!
sunt mută, dar puternică precum o
camee

inima mea e un scut scartelat
cărui voi, nimenii, nu-i veți descifra
niciodată
codul de semne!

Pe străzile burgului

ochi de chihlimbar și rubin ne pândesc
din sânul fiecărei frunze pașii mărunți
noi înșine suntem mărunți
neimportanti
pelerini prin lutul pământului de la
naștere până la moarte
toamna ne numără durerile, facerile,
zidirile
suntem martorii unui perpetuum mobile
construit din
oase și sacâz,
vibrații,
cuvinte și tălmăciri
condamnați la visare și anesteziati de
rugina
care mai conturează un rid frunții, o
nervură frunzei
suntem datori cu încă o moarte în
toamna care a venit

Sakura fubuki

eram îndrăgostiții unui anotimp
timpuriu
iubeam ploile de seară și toboganele
din parcurile orașului
în urma noastră
răsăreau
baloane de săpun,
bărcuțe și zmeie din hârtie duse de
vânt
carusele cu cai albi și
frezii înmiresmate
eram îndrăgostiții ploii
nesătui de noi înșine și de atâta
fericire...

pe atunci
nu știam că vor veni iernile grele
și ghețarii în suflet
nu știam că frumusețea florilor de
cireș
poate fi mesagerul unui viscol aprig și
adânc,
adânc ca moartea unei iubiri

Acum, abia acum

felinare și colivii s-au crăpat
le-a ieșit duhul la ceas de seară
fluturi cu aripile arse și păsări cu ochii
scoși
repetă la unison
lumina! stinge lumina! prea multă
lumina arde!
pășesc cu grijă
pe stradă, printre cioburi și ochi rânjiți,
urma tălpilor mele construiește un
puzzle ciudat
ce car cu mine de rămân pe asfalt
leoalice fioroase,
lebede cântânde,
burți de pești enormi și
carusele cu cai albi?
din mijlocul puzzle-ului format aceleași
voci:
lumina! stinge lumina!
acum
cortina e trasă,
lumina stinsă
acum,
abia acum,
spectacolul începe...

DANIELA MIHĂIEȘ

Un singur lucru îți cer să nu mă uiti

și nu asocia dezordinea sertarului
cu dezastrul nimicului nostru
sunt forme fără viață
lipite de coapse de inimă
de ușa dormitorului
cu intrare secretă
în hol a rămas cuierul
nicio haină nu s-a aruncat
de când au murit viorelele
sub zăpadă
un alt curcubeu
se conservă-ntr-o ghindă
cu graba disperării
de-a nu fi ucis
cu tăcerea buzelor

Constelația balanțelor debusolate

silueta privea orizontul sângieru
îngenuncheat pe asfaltul fierbinte
părea un sfinx frumos
cu ochi de ciocolată amară
a privit-o cu patimă
și s-a topit
nu mai era cel care
își pune bățiile inimii pe tavă
să îndulcească
ceaiul cadânei

ea

un pieton terestru
închide fereastra în fiecare seară
să nu-i vadă umbra

doar arcada ridicată a mirare
amintește vag
demențele nopți

nu se mai țin de mână

Nonsensul partea mea de viață

mă grăbesc
la o anumită oră
copiii nu au voie pe stradă
sting țigara și înjur printre dinți
unde mi-o fi casa

în nisipul umed
desenez cifra de la poartă
pendulul bate bate lung
în capătul străzii
ding-dong în altă limbă

mă întreb
cum strig în toiul nopții
cucu
de doișpe' ori
după un pahar de campari

bat câmpii
copii nu au voie pe străzi

în cameră mea s-a ridicat
toată căldura lumii
urlu cât mă tine gura
numărul de la poartă

eram sigură
m-am rătăcit

DANIELA VOICU

1.

Sunt activist
mă bat pentru drepturile tuturor
de la balene la rechini
de la negru la alb
de la A la Z

mi se tatuează sufletul
la fiecare poartă la care mă rog
mi se adaugă faptele lor rele
în biografie
iar faptele mele bune
sunt șterse clasic
cu o linie roșie îngroșată
urc și cobor o scară de valori
treptele sunt infinite
ajung în același loc
mereu
mereu...

iar ați întors clepsidra
în favoarea voastră
iar ați furat la cântar
Themis!!!!
(într-o zi, Zeii se vor trezi)

2.

când te saturezi de lume
înveți să iubești
pământul
care niciodată
nu-ți refuză pașii

3.

palmele mele se încruntă fără timp
îndepărtându-se de cel mai frumos chip
așezat într-o cutie de efemer
când nopțile sunt din ce în ce mai
negre și slute

copiii soarelui dorm
pe frunze de dorințe în copaci zburători
am nevoie de lumină
desenez în palmele dimineții
chokurei
iar pe buzele tale-
poemul

4.

Locul acesta nu este al meu
cum nici tălpile nu sunt ale mele
-sunt ale pământului

amintirile nu sunt ale mele
sunt ale gândurilor
cum nici iarba nu este a pământului
este a cerului

toți suntem ai cerului...

5.

octombrie
a venit prea repede
așa cum va și trece
prin pielea mea

frunze purtate de furtuni peste
scrisori de dragoste niciodată
expediate...

frunze și fum
toamna asta nu miroase
a parfum

doar a cenușă
așteptând
un nou zbor...

DUMITRU ICHIM

Seara castanul...

Seara castanul,
ca un elefant, dă din urechi
de parcă s-ar apăra de ceva.
De cine-ar putea să se apere
un castan?

Frunzele lui
niciodată nu le-au adiat
vreun luceafăr străvezindu-și mărgeanul,
că niciodată nu i-au rotit ca păunii
evantaiul din palmierul lunii.

Seara castanul,
frupta închisă-n evanghelie de stea,
o ascunde sub spini de coroană,
zicând - inima mea
că ar fi.

Dar mai ales seara
ca un elefant până-n târziu,
de amar verdeliu
dă din urechi.
Oare-o fi auzind...? Cine mă strigă pe drum
cerându-i veșmântul cu țepi:
Haine vechi, haine veeeeeechi,
cumpărăm haine vechi!

În cele din urmă-l adoarme seninul,
dar nici măcar visele lui
nu pot să ajungă din urmă
beduinul
plecat peste ape și podul de fum...

Când mâinile visează din cuibul lor că zbor

Întotdeauna mâinile mele,
(hoțeste taina de mine și-au ferit)
că înlăuntrul lor, ca-ntr-un cuib,

ar locui alte mâini,
precum cântecul tău
ce și tu îl ascunzi în mănușă.

Azi noapte, mi-ai spus c-ai visat
crengi la fereastră pândind,
când păpădiile cerului
înfloriseră iazul,
și ce-ar putea să-nsemne?
O fi a blestem, o fi a colind?

Dar oare cum aș fi putut să trădez
mâinile mele,
ale visului,
că ți-au mângâiat azi noapte părul,
obrazul
și umărul răsăritului de lună?

Nu crezi că-n răzbunarea lor
ne-ar fi pârât caisului
cum l-am furat cu dorul împreună
de floare, de lumină și de zbor?

Viitorul continuu, persoana întâia de zbor...

Pentru mine
întotdeauna mâine a fost astăzi,
pentru că dacă astăzi ar fi astăzi,
astăzi te-aș aștepta degeaba în parc
pentru că astăzi e ziua făcută din scuze.
Astăzi nu aș putea să te îmbrățișez,
pentru că dacă astăzi ar fi astăzi,
astăzi te-ai întâlni cu altcineva.
Pentru mine și pentru copaci
n-ar exista ca astăzi eclipsa,
că mâine din astăzi e mereu viitor,
când stele prin cais înfloresc,
ca și noi la persoana întâia de zbor,
exemplu fiind: te iubesc!

Ah, cărțile ce grele sunt...

Greșala ta, cum să o tac?
Dacă ți-o spun, să nu te supăr.
Așa s-a întâmplat pe lac
când întru graiul singurit
un nufăr
tot a-ncercat prin undă
sărutul lunii să-l ascundă
sub streășina din freamăt de brădet.

Tu ești poet
și-mi cauți numele ce-ar fi putut să-
nsemne
tot rătăcind prin spate de cuvânt,
nu la izvorul născător de curcubeu,
ci-n pod de lexicon, dicționare,
în loc să-mi dai sărutul
din vinul alb al lunii să ți-l beu.

Ah, cărțile ce grele sunt,
ca lutul,
când le compari cu floarea
ce ne-a-nvățat sărutul!

Dacă-am fi oameni mari

Dacă-am fi oameni mari
ar trebui să fim mereu încruntați,
cu povață-n privire,
așa cum sunt desenați
stâlpii de-naltă tensiune
din cartea de citire.

Dar așa,
ce bine e să-alergi desculț
prin glod și catifeaua ierbii,
fără ca doamna-nvățătoare să te vadă,
știind că fata
cu nume de livadă,
o să te-aștepte pe sub tei,
după ce vei termina să adăpi
din căușul palmelor toți cerbii
ce-n ochii adânci limpezesc
de umbră și noapte
toate privirile ei.

ELENA LUCIA SPĂTARIU

M-am zidit Ană

în propriile-mi primăveri
meșter și calfă și jertfă
deopotrivă
trec anotimpuri
în șir indian
desenând graffiti
pe ziduri.
Manole
-un personaj repetabil și
potolește setea
apoi
se spală pe mâini
în fântâna în care
mi-am lepădat
aripile.

În toamna asta

m-ai iubit
cu tăceri de frunze moarte...
silabe foșnind
sângeri
-giulgiu
peste mormântul uitării...

Cândva

era numai toamnă
în frunzele-i verzi
în zadar căuta
lumina
în mълul din ape
cunoștea
doar târșul incert
al șarpelui orb
lunecând sinuos
printre pietre
orice pai
-o corabie albăhimeră
navigând
în oceanul de vise
eșua lamentabil
pe o stâncă aridă
pustie...
sângerând

căuta primăvara
și timpul mușca nemilos
din trupu-i firav
ce-apoi renăștea
înverzit
din cangrenă
târziu
sau aproape târziu
cuvântu-a pătruns
prin tenebre
și nu știi ce înger
sau pasăre-a scurs
lumina cea lină
pe gene...

E toamnă iar

și mi-au rămas
cuvintele necoapte în ciorchini
mi le strivesc tăcută între buze
și gura mi se umple de venin...
S-a mai sfârșit o vară
o toamnă-ncepe iar...
ce va sfârși să-nceapă
un alt sfârșit...
de început...
de...

Cum să te știi iubire

când te prelingi alunecoasă
-limbă de foc
mistuindu-mă
ca pe o cruce de lemn
în pustie
dar te știi iubire...
cerul gurii mi-e plin
de stele amare
după noaptea dulce
a sărutului tău
cum să te scriu iubire...
răsfoiesc frunze
cu povești de o vară
și-mi pare că
umbra pomului
e mai plină de sevă
ca tine...

Nocturna

Îmi urlă în tâmples
liniștea asta
tăceri...necuvinte îmi ningi
peste răni
dangăt de clopote sparte
și mute
Îmi sfârtec-auzul
tăcând...
Mă-nchid în tăcere
și urlu...
consoane blocate-ntre dinți
sfârtecând
vocale se scurg printre buze
aiurea
și-o lacrimă strâng între gene
zâmbind...

I-am spus singurătății

să tragă ușa după ea
când pleacă
singurătatea s-a-ntristat...
șezută pe prag
rupea petale de flori albe
-mă iubește nu mă iubește
ma iubește...
apoi a mai chemat o singurătate
două singurătăți urlă
îmbrățișate pe canapea
eu nu le aud
mă joc măsurând timpul
în petale de flori albe
mă iubește nu mă iubește
mă iubește...

Carte de colorat

Voi scrie într-o zi
o carte de colorat
voi despartii cuvintele
în linii...
linii frânte
curbe
elicoideale...
niciodată drepte
niciodată infinite
Voi desena cu ele
primăveri în toamne triste
și voi face arborii
să rădă în hohote
sub ploii.

ERIKA BLOJ

Day shift

noaptea piaptână siluete adormite
străzi de piele umedă limbi de carne
nouă

spânzurată într-un ștreang de iluzii
ziua se stinge în călimara poetului

orașul tace ca o gură de canal
câtă normalitate taie somnul în două
ca un feliator de carne mucedă
resturile cad în liniște pentru șobolani
liniștiți

câtă normalitate în patul lui procut
perfect încadrat din fiecare trup
resturile cad în liniște pentru Tezei
liniștiți

pleoape de cireșe negre ascund
sâmburi de întuneric din prunci
nenăscuți
ce încă își dorm primăvara morții

strâng tot întunericul într-un ochi în-
chis
sub pleoape de cireșe negre
resturile de noapte cad în liniște
pentru dumnezei liniștiți

Nu îmi vorbi de poezie

știi că luna nu e o pioneză de aur
cu care să îmi fixeze toată mania pe
uleiul negru al nopții
ca și cum aș putea să mă golesc de
obsesii
ca de o chimie potrivnică unui berze-
lius murdar

știi că nu mai am nevoie de nimeni ca
să scriu
cuvinte repetate isteric pe foaia gal-
benă
din cartea veche ce miroase a tutun

știi că tăcerile ce se adună în carnea
mea
acei păianjeni cu picioare lungi și pă-
roase
nu sunt liniștea pe care mi-o desenai
cu privirea pe sâni

știi că poezia nu e un substitut pentru
fericire
cum nici zahărul nu îndulcește gura
oțetită a bătrâneții
fiecare zi e cocoașa unui dromader ce
aleargă pășește calcă
obsesiv

tandrețea unei mutilări
zâmbetul
peste care luna ca o pioneză de aur
agață un tablou îngălbenit

mehari își duc povara prin deșert
dimineața palidă își îmbracă rutina
sânul leneș
cafeaua fără zahăr
pagina galbenă cu miros de tutun
și nicio poezie

doar râsul isteric din spatele frunții
mele
"is there anybody out there"

bună dimineața good morning bonne
matinee
dar nu îmi vorbi de poezie

În burta femeii crește ceva

ca-ntr-o amiază de vară
o liniște grea

lucurile par dintr-odată mari
casa e mare pielea e mare
unghiile bătrânului de la parter sunt
tot mai mari
și o mare undeva
ascunsă în mare

printre frunzele arborelui de cafea
noaptea e mai neagră
picură un espresso rece pe canapea

un pește argintiu
mimează strigătul

niciun prunc nu văzuse încă lumina
doar întunericul strâns
ca un mîl leneș

crește ceva în burta femeii
un mugur de făptură
poate un înger cu umerii goi

o liniște grea de feldspat
cuarț și granit
și multă
prea multă nepăsare
printre frunzele arborelui de cafea

Poeme din volumul în lucru "Cealaltă
Evă"

Mona lisa cry

stau pe marginea patului
ca pe o margine de lume
ușile glisante ale dimineții închid în
noapte
cealaltă jumătate din mine
cad în golul nerespirat de nimeni
aer nedorit din nori
cearcăne de ploi mi se așază pe obraz
ca o poezie ultimă
plec
îmi pleacă pașii înainte
dar nu știi unde e înainte
rătăcesc în umbrele femeii oraș
tunel de carne pictată în culori
graffiti alb-negru al nopților nufăr
ca o apă limpede
doar că...
nimic nu e limpede în
viața mea
nici lacrima ce tulbură
lacrima ta
strada nu știe când
o giocondă dispore
între uși glisante de noapte
cum nuferi
nuferi
mă lacrimă-n mare

EUGENIA PARASCHIV

Tănuire

Tata urmărește wifi-
ul în aer
Afară dresează
escavatoarele

poetii cu retina
aplauze, decuplări
acum parcul uman
e-electro mall
cu puterea celor
fără de putere
plámádim
cea
uşē
(zornăiesc e-uri
uită mirările, aditivii)
escu e-n corzi locomotivă
nenumitul, necunoscutul
ne
e
negativul dat curăţirii
cît mai negăm necuraţii
(îne mîngîie etervitate)
fără cratimă
e
acumdeauna

Capriciul

Soare întors cu faţa pe dos. Fără viitor
virtual.
O seamă de tineri robotesc palmelor
oştiri.
Reţinerea mea.
Pe truda mileniilor şoaptele taie negurii
smoala
Fără primejdia vicleană a mercurului la
ocnele care-i hrănesc public capitala
Fără imunitatea aceea cu clonţul
argintiu străpungînd florea de colţ.
Înger fugărit în gospodăria capcanei,
odată scrisă cartea funciară a emoţiilor.
Te sărut, fără trecut, fără certitudine, o,
paşnic crepuscul, nume propriu.

cernoziomul

El ară firul invizibil cu creştetul morţii
Tractoarele lasă o vară de neuitat

Roţile scuiă luna cu obida din urmă
lau inimile ritmul de stîncă adîncă

Aleargă o dronă cuibarele goale
Deapănă nepoţii Untoldul pe-o apă

În ţintirim revoluţiile bat pasul deloc
Nu mai ieşim din Taină niciodată.

Calvar

cînd Zorro ticluieşte ecranele untold
fir de-a fir pipăie pruncii moia
o, vreme ruginită într-un calvar
te suie tandrá pîn' la cer cu umbra
scoboară porii-n cuminecătură iar
bea urbea de pelin cu visul peregrin...

Acumdeauna

în urbe e-o linişte de ecran
cîţiva lucrători
petrec leneş cu roua
la porţi uitate-ntr-un ou
acolo revine acelaşi acumulator
într-o milonga vin

În cuie

Lîngă geana pe geaná cîntă
cocoşii de trei ori
nimic nou
cuietele apasă
în solul singher
nu mai mulgeţi
sîinii Europei s-au
sterpezit prin locurile unde
stau
oceanele şi-şi dau bineţe
fără să se-mpreune...

Ningere

Ninge dintr-un început sfişietor
atingeri
tot înfăşate corpurile
suişuri
ugerul sferei curge
lună de fier
doar sufletul la sine-i acolo
(cât forma moşim,
iubitule, scânteie într-un fir văzul
aminte-ne-a clipa)

GABRIELA VERBAN

Imposibila iubire

Nu pot să te privesc
Pot doar
Să-ți ating fruntea
Cu lacrima-nghețată a unui vis
Aș vrea să strig
Și-mi limpezesc tăcerile
În glasul tău.

P.S. Veșnicia dă perfecțiune iubirii.

Sufletul

Vis răsfrânt
În cercuri de lumină
Atâta-ndurerare e în flori
Și-atâtea lacrimi tremurate-n stele
Vis frământat în cuvinte
Sufletul
O petală de cer...

P.S. Sufletul - răsfrângere a chipului lui Dumnezeu în om.

Doar poetul

Un ne-bun
Printre cei buni
Cine să-l priceapă,
Când tot caută
Și-așteaptă
O iubire să-l încapă.
Stă poetul
- un ciudat -
Într-o margine de gând
Prin cuvinte-și face drum

Într-o lume-așa normală
Ca aceasta de acum,
Doar poetul
- un ciudat -
Mai iubește rând pe rând.

Iubirea

Iubirea
E lacrima curată
De cer
Cernută prin durere
Sublim
Spre veșnicie...

Iubirea niciodată nu cade

Iubirea
Niciodată nu scade, Nu se
micșorează, Și nici pe loc Nici când
Nu va rămâne.
Ea crește vibrând Ca un verb Conjugat
Din prezent
Până-n zorii de mâine
Vibrând înalt
Și fremătând mereu
Te scoate chiar
Din propriul tău egou
Și te înalță
Către Dumnezeu.
Iubirea
În trăirea ei pură, Fluidă, dulce
Nu cade niciodată Și te înalță-n cer:
Dar numai Răstignită
Pe o cruce.

*P.S. Doar jertfa dă valoare iubirii;
ne măsurăm iubirea după măsura
jertfei. Omul ființează - adică este*

*viu, trăiește cu adevărat - în măsura în
care iubește; deci inerent, se jertfește.*

Unde te-am pierdut, suflete

Oare când te-oi regăsi,
În a câta căutare
Aș putea să mă mai uit,
Să te-aștept
Suflet pierdut.
Unde pot să mă aștern,
Să mă fac în sine-mi ghem,
Unde să mă desfășor,
Să mă pierd, să mă adorm.
Oare unde te-am pierdut
Suflete dintru-nceput.

*P.S. Pe Dumnezeu îl pot căuta în toate,
îl pot afla în mine, dar pe mine nu mă
pot afla, nu mă pot defini, decât în El:
nu sunt nimic, fără Dumnezeu!*

Orgoliu

Vino
Să ne biciuim surâsul
Cu melancolia verticală
A artezienelor,
Îndrăznețelor fântâni
Triste
Ca orice orgoliu
Reîntors în cădere.

O, plânge zborul

Plânge zborul
Fluidizat în păsări
Dureros abisul
Din lacrima sferică a albatrosului
Născocind visul.

*P.S. Ești visul meu cu albatroși stri-
gând, sfâșiindu-mi tăcerile...*

GABRIEL GHERBĂLUȚĂ

De o parte și de alta a noastră

îl privesc
mă privește și el
din oglindă
nu mă recunoaște
nici eu nu îl recunosc
ar trebui să îl știu
dar nu
nu îl cunosc
doi străini
cu o oglindă
care îi desparte
sau o viață

Îți desenez un cuvânt

cuvântul ăsta are obrazul plin de riduri
asprit de tăieturile făcute pe el
în căutarea poemului perfect
cuvântul ăsta te iubește
cum nu a iubit pe nimeni
și îți oferă casa lui
palatul lui
un poez

lumea/ miracol – alta decât lumile
obișnuite
populată de cuvinte magice adunate
într-o traistă cu povești

cuvântul ăsta este doar al tău
trebuie să îl culegi din copacul cu poeme
și să îi mângâi ridurile obrazului
până îi dai o formă nouă
apoi
iubește-l

Pasărea furtunii

am desenat din cuvinte o mare
o mare doar a noastră- mare nostrum-
am inventat o plajă peste care

să zboare pescărușii
să-și spargă cuvintele valurile
și să-și lepede poezul
scoicile și rapanele

am căutat apoi o barcă
pentru noi
am găsit-o și poezul a devenit
unul complet
un peisaj marin
cu noi
păsări ale furtunii

În oglindă

și era toată
o strofă cu sânii și silabe
un lung șir de cuvinte
nemaiauzite
cu buzele conturate
într-un roșu
îneebunitor de cărnos

el îi desfăcea
literale zemoase
ale numelui
cum feliile mandarinei
și le aduna
în cuvintele
unui poem
îneebunitor
de tandru
și îneebunitor
de lasciv

și era o noapte
cum nu mai fusese
o alta

și ne iubeam
noi două litere
dintr-un poez

Eliberarea din starea de...

am învățat zborul
fără aripi
folosindu-mi căderile
și înălțându-mă
eliberând cuvintele
cum te eliberezi
de un lest
pentru zborul
cu un balon

acum cuvintele
au redevenit
idei
și se îndreaptă
către o lume
numai a lor
a lor
și a păsărilor
desenate
cu graffiti
pe zidul blocului
și pe trecerea de pietoni

acum zbor
călcându-mi
sub tălpi
aripile

doare...

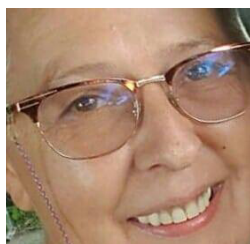
Pas de deux

doare...
gândul care nu mai are loc
în memorie
rătăcitor ca un pelerin
printr-o pădure de cuvinte

doare,
arsura soarelui
pe o retină
neprotejată de umbra
aripilor lescărușei

doare,
dar ne vindecă
gândul că
orice durere
într-un final
trece

ILDI ȘERBAN

și lumina va ploua
cristale de sare
când ei vor scurma-n
ușile morții
cerându-ne înapoi...

*

Lasă-mi doar amprenta irisului
pe buze.
Rodi-vor din ale palmelor altare
havuzuri și muze.
Lasă doar umbra gestului
să mă acuze
și-n lașitatea nopților impare
cu sinucigașe meduze
voi împleți din sarea protestului
nesfârșite peluze...

*

Desculț pe arătură
cu glezna în pământ
cu un pai de grâu în gură
ca vântul fluierând
în plete rug de mură
pe frunte nici un gând.
Pământ sub pedichiură
pământ sub manichiură.
Pământ.

*

Plutesc într-o bulă de păpădie târzie,
certând adierea.
O vrabie râde mai încolo...
Nu mai sunt flăcări pe trandafiri.
Coapsele rodiilor au plesnit de semințe
și-n tomnatecul susur
o regină plecată spre Seeba
mă poartă în carul biruinței
flamură valsând
cu vântul.

*

Când băntuie jungla verii,
cu tornade sub călcâi
vom pluti abur sinucigaș peste secetă.
Atunci iarba va crește cât un seqoia....
Te vei legăna,iubirea mea,printre silabe,
frunzele vor tăinui cuvinte

Nu era nici un copac albastru în pustă,
nici un cort țesut din pletele tale,
nici un chiot de bucurie
nu era.

Am zgâriat orizontul.
Cu pumnii mici am tras de frâiele cailor
rotindu-mă.
Se ridicase în sfârșit
colbul minciunii
și acolo
sub copitele cuvintelor,
singur
cânta agonic
punctul.

*

Teama de ritm

Mi-e teamă că ritmul explozii va naște
și-n rădăcini răzvrătită voi frânge armuri.
De febră mi-e teamă,când nu mai
cunoaște
limita firii fugară-n nervuri.

Cu spaima orbirii dusă-s în mine
ca într-un tunel obsedant de lucid,
dar ritmul,ca scaiul ,în gându-mi reține
altfel de taine și rituri,mocnind.

Ca bradul potrivnic furtunii,mă spintec.
Ritmul îmbracă umeri-mi goi.
Nu-i febră,nu-i spaimă și nici un
descântec
în curgerea calmă din cer înspre noi.

*

Urcau agale măgarii de munte în
caniculă.
Desaga lor scrâșnea pe stânci și-n barbă
ploua setea.
-Mai e mult până la peșteră,sihastre?
-Ține ochiului streășină,vorba.

La dreapta celuilalt,pune-te zălog.
Înainte un pic...doar un pic,spre lege.
Iată!
Reavănul mușchi
din care plecata-i
venita-i....și rămâi.

Ce gheară flămândă ți-a pus
șchiopătarea
în zborul albastru vânat de ninsori
și care otravă și-a scurs renunțarea
în dreptul sfielnic să te-nfiori?

Câte jivine chemat-au certarea
s-asmută cuvintele aspre puhoi
în tine să zbată uitarea,negarea
pe drumul spre casă.Pe drumul spre
noi?

Ce neguri hulpave mușcaseră zarea
sfărâându-ți odihna din albul zăvoi
și-n câte ciubere de lacrimi ,uitarea
s-a ostenit să-l îneca pe "doi".

Dar ai ajuns....și-n palme mirarea
pală cu rouă corola de zori.
Liniștea mea...
zadarnic cătarea
ne ceartă în pustă.
Trăim! Amândoi.

*

Banale picături de ploaie
mustesc în struguri străvezii,
parfumul toamnei din pâraie
stropește-n coamă, bidivii

Păsări de gând rotesc în zare
fluturi în norii plumburii,
plimb toamna noastră pe cărare,
în van te aștept...tu n-o să vii.

Struguri târzii se coc.Și plouă.
Tu râzi în taină sau citești
despre sărutul rupt în două
și toamna altelor povești.

Ca leac aprind iar o țigară.
În fum dansează fluturii.
Banală cade ploaia iară
spălând în taină strugurii.

IONUȚ CALOTĂ

și reușește abia uneori să
mai stea
de vorbă cu sine însuși
îi e teamă doar de clipa
când n-o să mai poată
spune
clar

Dincolo de sine

tot ce a învățat Magaie când era mic
acum a început să uite
de mersul pe jos s-a dezobișnuit
a desființat cineva până și drumul
până în mașină
nu mai are dexteritatea
să-l scrie pe a mic de mână
codița îi atârnă în derizoriu
ca un bulgăre de nisip
iar să facă un calcul în minte
a devenit de neînțeles
cifrele se refuză unele pe altele
zilele trec fără să mai apuce
să pună mâna pe ele
Magaie se face tot mai pitic
merge tot mai încet
deși dă tot mai repede din pedale
nu mai știe ce înseamnă cuvântul sex

cuvântul
ma-ma

Vecinul lui Magaie

vecinul lui Magaie
lasă urme de câine
pe unde merge
el duce seara
pe ascuns
lucrurile sofisticate
la gunoi
nu a mai nins de mult
vecinul lui Magaie
vinde zăpadă
la suprapreț
halucinogen pentru vedeniile
noastre cele de toate zilele
apoi caută talkshowul preferat
și începe să plângă în hohote
pe umărul televizorului

Poezia de după

Magaie ține bine minte acea seară
după ce au făcut dragoste
de parcă i s-ar fi
imprimat în piele
sânul ei imens
cât un clopot de catedrală
când ea și-a aprins fascinată ochii
cerul se rostogolise
peste podeaua fierbinte
unde își reciclau frumusețea
el știa că nu mai există
doar locuiește în ciocolata
ce se topește
pe buzele ei fierbinți
și atunci
dezarmat
a ținut-o o vreme în brațe
iar acum
încă îi mai poartă căldura
precum o tăietură la mână
din care continuă
să sângereze

IRINA LUCIA MIHALCA

Acolo, mereu, te-așteaptă

Pe străzile încărcate de poveste, literele
vieții ți se risipesc,
prin semne arbitrare încerci să-ți
reconstitui pașii,
în partea dreaptă este, încă, dimineață,
în partea stângă auzi
vuietul drumului,
atât de aprig, atât de fermecător.

Născute din nisip, pe tărâmul nimănu,
cuvintele coboară din eșarfa ei
să-ți umple
faliile gândurilor,
bucățile mici de ruine,
un crater
din care crește
o floare de rozmarin,
din ea, un fluture
își desface larg aripile și zboară.

Cu un pas ferm, seducător,
apusul intră într-o oglindă spartă,
într-o lume hieroglifică, către
necunoscut înaintezi.
O poartă ai în inimă, un zâmbet îi este
sigiliul.
Acolo, mereu, te-așteaptă
tinerețea veșnică...

În fiecare noapte, visul tău cade lin
peste un câmp cu flori,
pe marginea câmpului plutesc soldații
de umbre.

Dacă te uiți spre cer, se va prăbuși
cu munții și apele lor
de o frumusețe crepusculară.
Adânc și departe este cerul înroșit,
îngropat de viu sub viitorul tău.
Nicio lacrimă nu va curge.
Templu și cer!

O pasăre albă zboară spre un copac
îndepărtat,

dintr-un peisaj care dispare
sunete ample se-aud,
curgând.

Cu întoarceri se umple drumul de
revenire,
înainte să-și spună numele.
Pe marginea drumului stă
neprevăzutul.
În inima călătorului pulsează libertatea
și speranța
de culoarea nemărginirii,
spre cerul mării albastre, cu o lacrimă
îmbrățișează
imensitatea cuvântului.

Născută ca o floare de primăvară,
tăcerea liniștii
atârnă în marea îndepărtată.
Arată-ți dragostea, căldura vieții!
Flăcările ei
sunt cuvintele luminii.
Nu trebuie să ne promitem unul pe
altul.
Să ne prindem, doar, unul pe altul!

Atât timp cât sunt lângă tine nu plângi.
Există o umbră dulce, lăsată de vânt
prin scoarța arborilor.
O zi clară și o noapte misterioasă,
adâncă,
tăcută și ademenitoare,
asemeni pietrelor fierbinți
de culoarea orizontului îndepărtat.

Suntem pe podul unui curcubeu,
așteptându-ne unul
pe celălalt.
O dragoste albă, limpede,
ce crește încet,
sub soare,
ca o apă curgătoare,
este un vis sacru, în lumină.
Un cântec pur în imensitatea cerului...

Congruența amintirilor

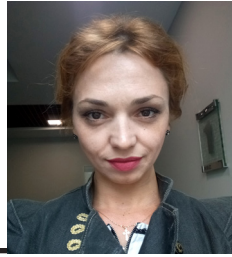
Pe drumul tău te lovești de aceeași
pereți, uneori fluizi, uneori volatili.
Alergi printre anii trecuți din care răsar
laolaltă vagi semne.
Firul de lână al ghemului găsit te
conduce
spre o poveste nouă,
fascinantă, străină de tine.
Rupi plasa de gânduri nerăbdătoare,
ce te-nconjoară misterios, gonind spre
nicăieri,
dincolo de spirala asta mișcătoare.
Limbile ceasului se dau înapoi.
Pătrunzi în peisajul imens al tăcerii
tale,
dinainte de timp.
Dincolo de materie, pășești, ca un
ascet,
în liniștea aceea orbitoare.
În pustiul găsit întâmpini viitorul
în lumina ce are nevoie
de altcineva ca să se reflecte.
Treci de un gardian plictisit și de un
indicator minuscul.
În contururi clare citești: *"Numai
timpul prezent există"*.

Încotro alergi?
Claritatea aceasta a lucrurilor te
uimește.

Timpul migrează în amintiri fragile din
care
desprindem
resturi decupate, împrăștiate,
prăbușite în dezordine sau pierdute,
o imagine ce durează mai mult sau mai
puțin,
fragmente estompate care gravitează,
lipindu-se de tot ce gălesc,
oprindu-se, la întâmplare,
asupra unui moment sau altul.

La colțul străzii te aștepta ea, senină și
zâmbitoare.
Privind-o, bucăți din tine, ce nu credeai
să existe,
te ardeau, te sfâșiau.
Ca o promisiune,
totul tânjea
a atingere, a împlinire, a iubire.

LIUBA LIUBASTRA BOTEZATU

Revelație (?)

Și atunci se deschiseră ochii
(pentru a nu știu câta oară
după nu știu câte alte orbiri) -
două fântâni alburii până în centrul
Universului,
până în inima Pământului:
ochii Lui erau ochii mei,
ochii mei - ochii Lui
și eu îl priveam din adânc în adânc în
adânc,
prin ochii Lui privindu-mă pe mine
ca într-un șir nesfârșit de oglinzi...
Prin privirea Lui îl vedeam
cum numai El se putea contempla pe
Sine
și atunci m-am iubit părticică din El,
m-am iubit pe mine prin Sinele Lui
și sufletul meu a zâmbit
regăsindu-se în Spiritul Lui
și n-am mai fost singuri;
un Tot întreg măreț se deschidea în
mine
de o naivă simplitate...

P.s. I.:

Îmi vor spune probabil că mint, mă vor
numi o copilă,
și-or râde de clarul de lună,
de limpezirea apelor,
de simplul luminii din soare;
ce ar putea fi mai banal decât atât,
decât zborul din vis ori visul de zbor?
simplu cum doi-ul înmulțit la doi
ori cum patru împărțit la patru;
zice-se că în simplitate ucise-s
misterele,
provocările se sting cum ziua se
închide în noapte:
nu arde, nu sugrumă,
doar este:

banală întâmplare cum tot ce s-a dat,
cum totul explicat, consumat, devorat
într-o lume străveche...

P.s. II.:

Totuși, sunt aripă,
sunt aripa aripii mele din aripa Lui,
privirea privirii mele din privirea Lui
și ochiul de apă din ochiul Lui izvorător,
izvorându-mă pe mine,
curgând înspre El înapoi
ca și cum curgând înspre mine,
dar altfel, mereu altfel și altfelă,
mereu aceeași,
mereu un nimic în vastul Totului,
mereu Totul în infimul nimicului din
mine.

P.s. III.:

Aș putea rescrie o Teorie a Totului
cum Hawking
sau a Relativității, cum Einstein,
dar eu merg după soare și nori cum
vechii asceți,
care, deși îl acoperă uneori, nu-l pot
cuprinde,
după stele, care, deși minuscule
aparențe
pe bolțile Lunii,
ar putea s-o înghită de o mie de ori.
Și după rotundul Pământului merg,
deși se întinde drept în bătaia privirii
la distanță de-o rază-lumină...

P.s. IV.:

E un Dumnezeu în orice dumnezeu,
e un Dumnezeu
în orișice naștere, moarte ori înviere
de om, de stea, de lună, de soare ori
plantă,
în orice vânt și furtună, în orice ocean,
dar cel mai mult, în sămânță și în
pământul seminței,
și în pomul care rodește sămânța,
și în rădăcinile pomului care o rodește,
și în ploaia care le udă până la
putrefacție,
și în mlădițele cele noi...
E un Creator în orice act de creație,
e un Cineva care moare pentru tot ce
se naște,
e o Ordine în fiece Haos,

e un Echilibru în fiecare Univers,
e un Eu Sunt în orice lucru care
există...

P.s. V.:

Și eu sunt undeva în marginea acestui
Sunt
ca și cum nu aș fi,
ca și cum aș fi peste tot,
rotindu-mă atom înspre centrul
Nucleului meu,
rotindu-mă vie înspre Viul din care-am
ieșit
să fiu după chipul și asemănarea Lui:
jumătate Om, jumătate sămânță,
din neființă ființă întru Ființă...

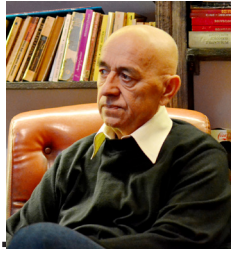
Pohem al apelor limpezi

azi mă întorc în simplu cu tine de
mână
cu ochii larg deschiși înspre o mie și
una de posibilități
nimic derizoriu în dragostea pentru
cuvinte
ape limpezi se cern peste crânguri
și noi
în mijloc de litere paștem lumină cum
mânjii - intersecții în timp
suntem tineri, Doamne, și nemuritori
în povestea aceasta cu o mie și unu de
ochi printre rânduri

Ea...

Ea avea un univers al ei, al păcii
și o lume a ei, a înțelepciunii,
imperturbabilă liniște interioară,
ce numai cu un zâmbet senin ogoia
stihii...
Ea era cum o oază de verde și soare,
lumină întoarsă în licăr de ochi
și era primăvară, și era curcubeu-
legământ
între cerul cu stele și între pământ...
Ea albă era și ușoară era cum fulgul de
nea,
diafană,
Și oricine-o vedea i se închina, căci
zână era
această femeie icoană...

LUCIAN MĂNĂILESCU

Ultimul măr ionatan

Toamna, copilăria mea
se cățăra în măr, ca o pisică
cu gheare foșnitoare,
timpul, fuior de fum,
se topea dincolo de zare.

Tata se odihnea
pe un braț de fân, în livadă,
dar asta a fost departe și demult,
prin ochii lui, viscoliiți de zăpadă,
soarele se scurgea în pământ.

Acum toate-s vechi de când lumea,
livada-i pustie de un an,
stau de vorbă cu tata și aștept să
apună
ultimul măr ionatan.

Cafeaua

(Poetului George Vulturescu)

Lumina răsăritului
incendiază zăpada...

Soarele nordului,
cu o mie de fiorduri,
se topește în cana
de cafea a dimineții.

Paharul cu fluturi

În noaptea mea, cu somn în
serpentine,
ai năvălit, mai palidă ca varul,
să ningi cu crini și-înălăcimări feline,
spunându-mi c-a murit Emil Brumar.

Mi-a-mbătrânit iubirea dintr-o dată,
uitând adolescența de o vară
în care mi-ai citit, înmiresmată,
poema lui perfidă și amară.

De-atunci parc-a trecut o nemurire...
Mai toarnă fluturi, umple-mi iar
paharul!

Afară e un viscol de iubire,
prin care trece trist Emil Brumar.

Tatăl meu, corăbierul

Într-o zi, când s-a întors de pe munte,
tatăl meu a început
cu milostenie și frică,
să alcătuiască o corabie.

Lumea râdea: „Ce faci,
mă' Gheorghe, până la potop
mai sunt o mie de ani
și în noi e secetă și cum aduni tu
toate ale lumii să le scapi de prăpăd?”

Tata tăcea și lacrimile lui
erau tot mai sărate...

A căutat o pereche de fluturi
câteva flori, șarpele
fără pereche, al casei,
și o fotografie în care
maică-mea era fericită.

Pe urmă tatăl meu, corăbierul,
a ridicat pânza neagră în vânt,
a dat drumul porumbelului
să zboare și corabia
s-a scufundat în pământ...

Străina din autobuz

Bătrâna cu pălărioara trasă pe frunte
e fata din dimineața în care
marea îngenunchiase să o privească
în ochi și eu o iubeam de un
milion de ori pe secundă, și înotam
până mă pierdeam în valuri...

Oh, Doamne, fata aceea!
Stăm unul lângă altul în autobuz;
ea îmi povestește despre pensia
ei de profesor, despre morți și vii,
în timp ce viața noastră trece
pe străzi străine și un Dumnezeu
cu șapcă ne compostează biletele...

Când ne despărțim, pe trotuarul
pustiu,
aud alergând în urma mea
un adolescent cu ochii în lacrimi!

„Für elise”

Era Paștele și în anul acela în care
m-am dus la școală,
chiar dacă preotul din sat și Dumnezeu
fuseseră trimiși
în spatele cerului cu gratii și Stalin
murise și oamenii
șopteau în secret: „Hristos a înviat!”...

Pe atunci ouăle roșii erau mai mult
albastre și mov,
iar Doamna, singura învățătoare din
sat
căreia nimeni nu îndrăznise să-i
schimbe numele
în „Tovarășa”, ne învăța că nu doar
„Ana are mere!”,
împărțindu-ne ionatane din rai.

De Înviere nu ne-am dus la biserică,
erau milițieni
și activiști acolo, care păzeau morții să
nu fugă
și pe cei vii îi însemnau cu cruce
neagră sau roșie
în calendarele lor secrete...

Dar Doamna ne-a chemat să luăm
lumină
în singurătatea ei cu pridvor, printre
cărți și
icoane cu degete prelungi, ne-a
povestit despre
surzenia lui Beethoven și ne-a cântat
„Für Elise”
la pianul pe care comuniștii l-au
arestat a doua zi..

Pentru o vreme în locul Doamnei a
venit
altă învățătoare, dar noi nu reușeam să
mai râdem cu litere de mână sau de
tipar,
pentru că tot timpul auzeam cum trec
prin clasă
Jumătate-de-om-călare-pe-jumătate-
de-iepure-șchiop
și buzduganul zmeului căruia îi mirosea
a carne de om.

MAGDALENA- DORINA SUCIU

Așa mă privești

În ochii tai
scaunul meu cu rotile
e ca o lebedă cu aripile larg deschise
pe care plutesc

și parcă ar curge raiul
prin tălpile mele-
așa mă privești...

O duminică șchiopătând
prin lanul cu lavandă
îmi e fila de viață;
iubindu-te, poemele
mi se fac streșini în sânge.

Nu îmi mai scârție poarta din suflet:
am plâns, văzând cum intri pe ea
cu Dumnezeu de mână!

Din cuvinte voi face șireturi

Tu mi-ai adus toamna,
ai strâns frunzele căzute
în cămașa ta mov
și mi-ai cerut să mă cuibăresc
la pieptu-ți cald
ca și când Dumnezeu
ar grebla cerul odată cu noi.

Nu voi lăsa cuvintele să adoarmă,
chiar dacă frigul îmi trece
prin sânge
ca o fanfară,
mai bine fac din ele șireturi
să pun la pantofii
a căror tălpi păstrează intactă
Copilăria...

Femeia mea de lapte dulce

Femeia mea ești tu,
îți sărut tălpile
cu urme pe ele,
parcă ai fi călcat rugul de mure
de curând coapte.

Mi-e drag să îți miros
cămașa de noapte,
mi se pare că toate primăverile
s-au tăvălit prin ea,
femeia mea de lapte dulce,
atât de suav
luna îți alunecă pe coapse,
de dragul tău
nici timpul nu mai trage din pipă.

Femeia mea, filă neruptă din calendar,
cum oare poți preschimba un șarpe
în flaut
și-apoi să cânti la el mai ceva ca Mar-

sias?

Spune-mi ce ar fi lumea asta
fără mâinile tale,
fără ochii tăi,
fără inima ta,
fără pântecul tău născător de vieți?
Ce aș fi eu fără tine?!

Ah, din locul acelei coaste lipsă,
răsare soarele în fiecare dimineață,
abia am putut murmura,
sub apăsarea sărutului tău,
omule drag!

Revelație

Spune-mi că simți
cum calc prin tine
ca un înger ce șchioapătă,
că te apleci,
ușor,
cu sufletul
către mine
și mă săruți
cum sărută lacrima
o cruce de lemn
în grabă...

Spune-mi că viața
e o gară
unde creștem ca iarba
în ea,
cu urme de zei
în noi-
semn că nu vom muri...

MARIA FRUMOSU

La rădăcina unei cruci

învărtesc destinul pe deget
ca un blestem
închid ochii și-mi pregătesc răstignirea

trag linie dreaptă sub toate durerile
frica morții nu-mi tremură-n genunchi
și nu mă strigă

uneori dorința de a trăi pulsează
sălbatic prin vene
mii de prizonieri

zgomotul coboară într-o liniște
prind rădăcini în plicul gol fără adresat
și nu încap
prea mult aer și suflet:
"Dumnezeule, dă-mi puteri sau
moarte
alege singur"

diminețile vin des la mine după sfaturi
cu ceai - coffee

vă cer un sens orecare
desenați-l
nu sunt sfântă împărățanie
nu veșnică fericire

eu am obosit și stric farfurii

Un covrig în ceaiul verde

să ședem. să-ți torn povești. te voi
înmuia

ca pe un covrig în ceaiul verde
nu căuta pulsul, nu se ascunde sub
piele

să-ți torn și să stăm turcește
să privim prin telescop, vom verifica
termenul nostru
de ședere pe pământ
numărul îngerilor care păzesc tranșee

să-ți povestesc despre timp, cum s-a
defectat
întrerupătorul
despre peșteri înăuntrul meu și unde
pleacă
trenurile după noi

mai bine să-ți povestesc bucuriile

întinse pe față. rănilor mele cresc
trupuri
tu stai. eu am obosit

Eu mor foarte rar

cerul curge în râul cu numele strigat
de păsări triste
pe față nu mai crește nici o umbră
chiar dacă scriu cu dreapta
înconjurând timpul
inima bate tot în stânga
ieri nu am murit
"îți mulțumesc"...
pentru ce?

așteaptă, nu-mi aduc aminte
nu-mi văd ochii și plâng cu aripile
umerii au înghețat neatinși
totuși suntem păsări diferite

când o să plec îți voi lăsa locul
pe acoperiș
să ascuți viața cum doarme

Strig altă lume

mortul e mort
dar oamenii îl ating pe față cu mâinile
să-l doară

aud pașii vecinilor în coridor
îngerii mă roagă să tac
pentru prima dată
deschid ochii

aerul se rupe eu mă ridic

Nu pasăre

din toate mă dor doi părinți
copiii și fericirea căzută în bucăți
sărace
peste respirația mută a dragostei
multe pietre mi-au atins sufletul
m-am trezit în ruga copacilor acasă
nu-mi pare rău
de blestemul aripilor
nu poți zbura - nu ești pasăre
dincolo de muntele înalt este o apă
mare
și mult cer

amintirile sângerează deschis
prin crăpăturile vieții

mi-au rămas câteva luni pentru tot
laptele fuge ușor la foc
prima dată în viață mă tem că voi reuși
să ajung în timp și asta desigur va fi
acum

Prima rugă

s-a tăiat stângaci ca primul dinte
prea mult sufla
când a tăcut mi-a atins viața
întâmplător
și s-a făcut pâine

plină de pământ ca un șarpe speriat
s-a ascuns în mâini
de atunci eu o țin strâns
îi număr oasele și ochii

Nu sunt Hilbert

închid ochii și număr
cine a început cu o filă albă a terminat
tot în alb

ce iese din clopot nu mai are niciun
cuvânt
lumea a uitat să se adune și eu
am numărat un zero întreg
nu sunt Hilbert
acolo sunt mulți care seamănă cu el

pe cineva aș împușca
dar Dumnezeu m-a făcut și eu nu sunt
războinic

stau și număr
pe cei veniți din pahare nu-i aștept
ei când intră în odaie toți dorm
se fac că dorm sau sunt morți pe
unde
mă îndrept pentru o liniște
cineva să-mi facă ceai și loc

acum număr lumânarea
până mai bate
până se va deschide
acele minți în coji de ou

iubesc lumea pentru că nu în lume se
descoperă
ce se întâmplă

pe acei doi nu i-am găsit încă
deși am numărat destul
până la o sută
prin tranșee prin baruri
și prin pungi

eu nu-mi cos aripi
plec în rochie largă dacă nu am găsit
nu e nimic
mă uit dar nu mai scriu pe foi
nu ating viața
tot ce nu se vede înăuntrul
în cuvinte nu se spune
jocul din joc nu iese

am ochii frumoși
și asta e de ajuns să fie închiși

MIHAELA AIONESEI

Confesiune

Azi mă îmbrac în faptă și spun
ce n-am îndrăznit până acum.

-Tată, mi-e ciudă că nu te-am
cunoscut!

Mi-e ciudă că n-am știut să despic la
timp

tăcerea în două ca pe un măr
să împart jumătățile lui cu tine
să-i fiu sămânță și rod bun bucuriei
și-am rămas să adulmec
un rost ce n-a fost scris
pe niciun trunchi de mesteacăn.

Am păstrat tristețea întreagă
doar pentru mine și-am răs plângând
și-am plâns râzând
și-am mușcat din inima mea
ca vipera dintr-o coajă de pâine,
amorțită stând să nu mă doară
că brațele tale niciodată
nu m-au cuprins
așa cum niciun bărbat
nu va ști vreodată.

Tată, ieri am trecut prin satul
azvârlit pe-un ochi de nour.
Zbierau de deznădejde vitele pe
dealuri
soarele aprins ca un car de foc
sub tălpile mele întindea
cărări de jăratec
cărări de suspin
cărări de umbre aiurind.
Și spre biserică trecea
ca un cârd de păsări obosite în vâpăi
domol trecea convoiul mortuar.

Fântânile bolboroseau povești...
Ce-aș fi dormit să nu aud clopotul
cum întruchipează jalea!...
Troițele stăteau ca maicile în drum

nucii băteau nerăbdători în soartă
și parcă am auzit un scârțâit de zăvor
când a trecut vânătorul amurg în grabă.

Am văzut și casa în care te-ai născut
era ghemuită și tristă ca un oftat de
mamă
și parcă-n pântecul ei m-am văzut prunc
așteptând ca brațele tale să mă cuprindă
așa cum niciun bărbat nu va ști vreodată.

Stare

Un colț de copită străină
stă înfiptă în sânul
cu miros de maică sfântă
muștelu-i poartă tristețea
din tinda casei strămășești
până-n poarta raiului.

Fiii ei adună din istorii jurăminte
fecioarele se-ntrec în rugăciuni
pe-un vârf de munte
bătrânii bat mătânii pân la ziuă
sfinții rabdă pe tăciuni aprinși.

În străfundul pământului
printre doine înăbușite în sânge
și zdrobite oseminte
arde-o flacăra de lumânare
mare mare cât o taină
dusă-n cer la Dumnezeu
de stejarii secularii
miluiți cu busuioc.

Stau cu brațele perfect întinse
de-i arșiță aprigă
ori ploaie ce inundă
până și bătrânele morminte,
fețele li-s luminoase
când răbdarea coroanei
se tranformă-n ochi de ghindă

câtă înțelepciune în coloana dreaptă
bântuită noaptea de-o tristețe acută
câtă demnitate-n firul mic de iarbă
și-n al păsărilor tril
ce pântecul cerului îl dezmiardă
nimeni grija nu le-o poartă
sunt stăpâni pe viața lor
și pe rodul din semințe..

Numai în inima țării
miei pasc munți de jăratec
setea și-o potolesc cu lacrimi
și ca-n joia blestemată
cântă cocoșii crucea se-nalță
sărutul lui Iuda pe față mă arde
când mai marii se-ntrec
fără păreri de rău
în a vinde neamul meu...

Cum să dai din sânul țării
cu miros de maică sfântă
și-apoi să te prefaci în orb și-n
stâncă?

Jocul inimilor

Țipetele albatroșilor
înclină farul din larg
ce spaimă să nu vezi calea
ce teamă să nu știi călca apa.

Ne zbatem ca liliecii în soare -
miopi precum cărțițele vara
când ies să măsoare
nisipul și iarba.

Desenez în colbul ferestrei
o ieșire. Marea se înclină,
o ia la vale ca o lacrimă
pe obrazul rotund al unui pește.

Sub tălpi aleargă pământul
și inimi atinse de nebunia clipei
una mai vie decât ultima
cea din mijloc mai moartă ca prima.

În acest joc viața-i o imensitate albă.
O încâlceală de umbre și alge
în care cu râvnă vâslesc
când pruncii când sfinții.

MIHAI MARIAN

Stîngaci

mutăm obiectele din jur
la ani lumină depărtare de locul unde
au stat nemișcate parcă dintotdeauna.
ne privim înțepăturile de pe brațe-n
oglină,
în timp ce iarna se dizolvă-ntre noi.
În calendarul de pe perete marcăm o zi
oarecare,
neștiind ce să facem cu frigul rămas.
se-îndepărtează trupurile noastre
unul de celălalt
ca refugiații de propria patrie.
degetele fără unghii
au rămas ultimul motiv de mîndrie.

Gauloises

pentru că
nu ne-au mai rămas multe
de ascuns,
suntem secretoși
atunci când vorbim.
realitatea derulată

frame by frame
dezvăluie
urechi bine ciulite,
dinți descoperiți de zâmbete largi.
murmurul vocilor noastre ascunde
trupurile
într-un fum
din care nu se mai disting.
întâlnim
eșecul
acolo unde toți ceilalți înaintea noastră
au eșuat.

Jpeg

cel puțin o dată pe lună,
ne spunem "la revedere".
cel puțin o dată pe lună,
mă ghemuiesc pe bancheta din spate a
unui microbuz
cu genunchii sprijiniți pe scaunul din
față
și căștile-n urechi.
În fiecare stație se aude șoferul
întrebînd
cine coboară,

cine are bagaje în spatele mașinii
într-o limbă mutilată de rutină.
de la fereastra mată nu pot vedea
cerul sau oamenii
mergînd spre cealaltă parte a zilei
și nu știu dacă ce se aude sînt urlete
de durere
sau strigăte de bucurie.
rămîn cu ochii închiși pînă acasă,
păstrez în minte o ultimă imagine a ta
așa cum
pe retina unui mort rămîne întipărită
ultima clipă a vieții sale.

Pentru o viață sănătoasă

știți,
îmi spune doctorul învîrtind cu
degetul arătător
pachetul de țigări pe masă,
pentru o viață sănătoasă,
ar trebui să renunțați la fumat,
la grăsimi,
să beți măcar doi litri de apă pe zi,
să dormiți opt ore pe noapte,
să faceți cel puțin 30 de minute de
mișcare zilnic,
neapărat fiecare cuvînt pe care îl
spuneți
ar trebui să fie cel puțin ambiguu
iar mesajul să se dezvăluie
doar la final,
cînd își schimbă sensul.

MIOARA BĂLUȚĂ

s-au obișnuit cu lipsurile,
cu nemulțumirile naturii. și-au ars
fețele
și-au ars umerii din zori și până seara.
apoi ne-am născut noi
unul câte unul și ei au început
să trăiască în ritmul nostru grăbit
ne-am dorit să fim
jumătățile altor vindecări în timp ce
deveneam găuri pentru trupurile lor
îi țineam de mână fluturând din mâini-
le noastre
ocupate să micșoreze distanța
sau să păstreze casele în care ne-am
dus
din care ne întorceam din când în când
să ardem ce mai era de ars
să luminăm ceea ce lumina deja
să fim totul din nou
neschimbați și în furtună

ne hrănim, ne lustruim.
apa crește
dar nu ne-am înecat încă.
poate va trebui să vedem
cu ochiul liber cum ne scufundăm
și odată urcați pe propriul acoperiș
vom decide că trebuie
să ne salvăm
vom căuta soluții

privind spre cer după elicoptere
ferindu-ne picioarele atunci când
un pește mare va înota pe lângă noi
uitându-ne după oamenii cu bărci
de salvare
printre bușteni și noroaie
ne vom apropia și lipi unul de altul
sperând că vom rezista
ca un dig făcut să salveze lumea.

tu și noi,
sau aerul spun, mai adânc,
tragem aer în piept, respirăm.
creierul are nevoie de sânge
ca luna de munte, ca omul
de umbra lui. imaginează-ți
un băț de chibrit ars - fiecare zi - un
fruct
pus la uscat - nu există moarte
dacă nu există viață. din belșug
rostogolim pietre
în timp ce sângele crește întruna,
sălbăticiindu-ne mintea, ca o buruiiană
de toată frumusețea. căzută în nopți
lungi
mai grele decât lumina
pe care o strângem la piept
întru împărăția ta suntem
cei mai bogați rătăciți
nu ne lăsa pe noi să greșim
ajută-ne!

le-am pus nume,
nu și încredere în mine.
nu sunt dumnezeu.
numai un vierme care sapă în lemn
îngrășământ pentru furnici. am vrut
să mușc din tot ce mi s-a oferit
ca dintr-un fruct care ascunde mirosul
florii
cât să împlinesc profeția magică a
existenței
alt semn din naștere nu am
nimic de citit toamna în afară de
distanța
de la care ne-am putea recunoaște
așa cum morții își recunosc pământul.

și acum ce vom face
cu această margine a zilei subțire ca
gheața
iată orizontul se apropie
și călătoria care abia va începe
nu se va termina niciodată?
ce vom face cu muzica
păsărilor care cântă în tăcere
sau cu dragostea de care suntem plini?
cu toate aceste sentimente superbe,
ce vom face,
cu toată răceala modernă a corpurilor
noastre,
cu fiecare întoarcere de la jumătatea
drumului,
cu fiecare oprire, cu fiecare che-
mare?...
nimeni nu știe, nu înțelege nimeni
nu trebuie nimănui.

NICOLAE NISTOR

Urmele păcatului

ce vină au urmele
mele care sapă pe inimi
pe fiecare dorință
ploaia nu iartă genele arse
nici foamea de tine
dans de fecioare
ascunse-n altare
Iar eu lumânarea
ce arde urmele
din care se moare

Amândoi trăind...

nu am știut să-ți spun
de scorburile din mine
cu psalmi în care îngerii
pleacă în murire
mireasa care apare și ne iartă
a plecat...
cad stâncile de noapte
peste caleașca neagră din cer
pasărea din mine are aripile
plecate în mister
iar eu
biciuiesc timpul
și mai sper...

Pâlpâire de pleoape

timpul este o aorta în cădere liberă
atunci încerc să mă agăț
de firele de viață
precum îmbrățișarea unui copac
numai al meu
amân hăul trecerii în altă lume
pe un ceas îndoit
care frânge infinitul
spațiul devine trăire
un fir care își caută capetele
iar eu
eu trag de unul din ele
pe un ceas care se topește
timpul nu există
este doar pâlpâire de pleoape

Păi de ce?!

cad adeseori în scâncetul timpului
săpătură cu săpătură
pe alocuri mai redesenez fiecare clipă
ascunsă în mine
cocoțat papagalul verde
cade de lene
peste pisicul care tace
el nu se atinge de alimentele
periculoase -vorbărețe
stetoscopul are muzică bună
când stai lângă mine șmecherule
adulmeci toate întrebările acestei lumi
numai tu știi torsul mut
te întreb
păi de ce numai vietățile să trăiască
puțin
numai atunci cad norii albaștrii pe
lacrimi
și timpul se împarte fericit la fiecare
și secunda este infinită

Tăcerea șarpelui

suntem tăcuți cu ochii înecați
de părăsirile ascunse dintre noi
și ne imaginăm pe altcineva
când coapsele încep să doară
suntem în fiecare noapte trei suflete
luate câte trei - a câta oară
și fiecare gemet nu vrea să moară
când șarpele încolăcit în noi
se furișează în lumina de afară
iar clopoței se transformă în toiag
în fiecare seară

Aproape femeie

viața ne poate certa
că ești aproape femeie
păcatul a căzut din mine
atunci când ai strigat
ochii tăi cristale
aruncate pe pat
într-un joc care doare
prea multă iubire
pierdută-n neant
iar eu prea târziu iubesc

înflorirea din tine
și cade primăvara din mine
acum când femeia vine spre mine
într-o toamnă târzie.

O stea candelă plângând

Câte flori udate cu stele...
Să nu lași ultima respirație
să se strecoare în pământ.
Acarul schimbă direcția noaptea,
ziua suntem plecate de vânt,
golul se umple de multă uitare,
nimeni nu știe de când.
Fiecare are biletul de urcare
fără să știe trenul și când...
Halta din noi, un loc părăsit
unde așteptăm, așteptăm...
Nimeni nu vede, nimeni nu știe
decât atunci când în vis
steaua ta în cădere
devine candelă plângând.

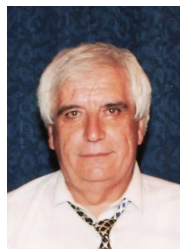
Aproape femeie

viața ne poate certa
că ești aproape femeie
păcatul a căzut din mine
atunci când ai strigat
ochii tăi cristale
aruncate pe pat
într-un joc care doare
prea multă iubire
pierdută-n neant
iar eu prea târziu iubesc
înflorirea din tine
și cade primăvara din mine
acum când femeia vine spre mine
într-o toamnă târzie.

Amuțește tăcerea

ce se întâmplă acum
mă face să mă exprim tăcut
ca o pasăre cu aripile plângând
cândva totul din mine era verde
nu înțelegeam cântecul de lebedă
singurătatea mea folosea tuturor
și niciodată nu credeam că vom fi
vânați
eram gălăgioșii din curtea școlii
care tresăreau la sunetul clopoțelului
nu știam că vom fi sub clopote
prea tineri să ne fie teamă de noapte
naivi să credem în mințile ascunse
care frângeau cerul cu îngerii păzitori
și dureros cerul cădea pe noi
ce se întâmplă acum
amuțește tăcerea gata să explodeze

NICOLAE VĂLĂREANU SÂRBU

dar nu știu ce mai urmează
și-mi fac somnul de amiază.

Păcătosul

Un păcătos nu iartă pe nimeni,
nu se iartă nici pe sine,
în această lume fiecare iertare
se face de cel cu har
de aceea el își ascunde intenția
și faptele uită vorbele.

Pe drumuri bătătorite așteaptă răul,
pornirea nefirească,
o cădere la pământ
de unde nu se mai ridică om.

În spatele său stăpânește întunericul,
ochii nu mai au țintă
doar un blestem vine din interior
și produce dispreț
în care se pierde fără să vrea.

Lumina pare o anihilare dușmană,
să-și caute mijloacele,
numai Dumnezeu mai poate face
ceva
dacă nu e prea târziu.

Cu bucurii și amăgiri

Sufletul se-mbracă-n haina trupului
și o folosește până la ponosirea
definitivă
când nevoit o părăsește.

Cu bucurii și amăgiri îl trce prin
întâmplări
îl mângâie în căldură și frig,
Cu prietenești cântece ale inimii
ascultă glasurile de fiecare zi ale
naturii,
adierea vântului în frunzișul pădurilor
zumzetul albinelor și ciripitul
păsărilor
în taina iubirii căutate.

Se-nfiripă mereu împlânzirea durerii,
modul în care ne poate cuprinde
marea dragoste a cupelor pline de
mister
cu o neprecupețită patimă de dăruire
a împlinirilor așteptate.

Nimic din ce am cunoscut
nu se preface-n miere și lapte,
sufletul e însăși dualitatea dinte bine
și rău
care nu se-mpacă niciodată,
haina nu trebuie să-l umilească.

Trăiesc cu iluzia drumului lung

Cuvintele m-au dat jos de pe pagină,
mă poartă pe file îngălbenite de
vreme,
flămânde mă macină-n înțeleșuri
ascunse,
fără să stabilească puncte de
convergență.

Tu nu mai încerci să-mi alungi
umbrele,
peste soare s-au strâns norii și plouă,
poate o să mă regăsești odihnind în
vorbele tale
cu gânduri cu tot
fără să-ți pierzi cumpătul,
noaptea ta s-a făcut albă, dar prin a
mea bâjbâi,
nu mă mai recunosc,
trăiesc cu iluzia drumului lung
care nu duce nicăieri.

Lumea e întoarsă cu fața spre păduri,
ele s-au împuținat mereu
și aduc nenorociri.
Nu mai e nimic sălbatic cum a fost,
animalele flămânde coboară peste
oameni,
lupta este prea mare și nepăsarea la
fel,
bucuria drumețiilor prin codru
a rămas o amintire ciudată,
copiii n-o mai cred.

Singurătatea face parte din peisaj,
dragostea abținută de frumos
înoată prin anotimpuri nedefinite,
între noi se naște întotdeauna un gol
care trebui umplut cu voință.

Lumea a fost percepută mai mare,
azi e atât de mică
că nu mai poți să te ascunzi.

Lumini în aer cristalin

În lume se deschide alba poartă
prin care trece lumea ca la moară,
și se agață de pământ o toartă
să-l ridice la cota necesară.

Te chinui fără a-ți afla ieșirea,
un fluture rămas într-o fereastră
ce nu-și găsește nicăieri iubirea
cu mângâierea florilor din glastră.

Liniștea pe care o vrei aproape
într-un ungher să îți rămân-o clipă,
la ruga lăsată, să te îngroape
un înger al iubirii sub aripă.

Și noaptea să îți fie lungă, blândă
c-o adiere țesută-n somnul lin,
să aprindă sub albia flămândă
lumini cu flacăra-n aer cristalin.

Soarele răsărit din apă

Tu popor cu ochii închiși,
ia privește-n depărtare
dealul înflorit de caiși,
țărnul mângâiat de mare.

Soarele răsărit din apă
se ridică încet pe boltă,
pe pământ într-una sapă
sâmburele de revoltă,
un soldat fără de soldă.

Și apoi fără să spună
noaptea asta n-are lună,
vântul bate a furtună,
se întrerupe și curentul
să mai scriu, nu e momentul.

Totul ce se mai întâmplă
apar fire albe-n tâmplă
și o scuză cu regret
că n-am fost deloc discret.

Așteptarea cât a fost
am știut-o pe de rost,

NORICA ISAC

Bărbați în alb-negru

acei bărbați din albume
în acele fotografii alb-negru
surprinsi între două mutații:
-de veac și (inter)belice-
mult mai înalți cu pălarii pe cap
mult mai subțiri în pardesie lungi
mult mai umblați cu pantofi lustruiți

în spatele lor
o stradă cu automobil
un colț de cafenea
cu afiș music hall
umărul
și dantela unei rochii cu jupon
la o masă
un trandafir
vândut la colț de stradă

toate acestea
în ochii
acelor bărbați din albume
zâmbind în fața
mașinilor de fotografiat
între două fleshuri:
-de timp și de foc-

Mere de toamnă

cândva, un pom rodea în prispa casei
noaptea, arunca mere în grădina cu flori
dimineața le adunam în poale
și le-așezam pe masa din curte
lângă nuci și gutui.

azi, lângă ciotul rămas, înfloresc
florile toamnei -
crizanteme, gladiole și trandafiri-
adumbrind
epitaful unui mormânt.

e seară târzie
stau la masa din curte
rezemată cu fruntea pe amintiri
mi-e dor- dar asta nu înseamnă nimic...

e noaptea târzie
și tot mi se pare c-aud
freamăt de ramuri în spate
crengi aruncând pe pământ

merele coapte în soare

În brațele tale

suspendată deasupra râsului nostru
o umbră - o încremenire dinaintea
furtunii- mi (ți) -am șoptit:
bucură-te acum. nu m (ai) -am auzit
luna în acea noapte
plutea mai jos decât cerul
un cer auster, somptuos ca un
templu.

luna în acea noapte
era o sferă perfectă cu aură de sfântă
păgână
se multiplica înșelătoare în sticla
ferestrei
noi râdeam - ea a căzut fără veste
într-o emisferă profană -
în geamul ferestrei se contura o pată
gălbuie opacă
am înghițit cuvintele, culorile și râsul.
umbră dintâi se dezlănțuia într-o
tulburătoare certitudine - nu eram
noi -
mi-a rămas durerea din spatele viorii
țipătul arcușului pe șira spinării
toate se pierdeau undeva surde și
mute
sus pe calea lactee nu mai răsunau
pași.

-sferica lună perfectă adormise în
brațele tale-

Ceva lipsește

am citit în ziarul de ieri că mâine va
ploaie.

deasupra cartierului meu căzuse
o ploaie mărunță la primele ore
nocturne.

dimineața mirosea a cărbuni stinși
prin frunze copacii își trăgeau
plămânii afară
respiram fragmente verzi dintr-un vis
legat între ploii peste noapte

azi plouă și ceva îmi lipsește

stau sub umbrelă pe bancă
ciori cu penele fluturate de vânt
fac vocalize false pe scena din piață

tună ascuns
fulgerul cade în vitrina magazinului
de haine
manechinele zâmbesc fluorescent
cu dantura perfectă
-ceva îmi lipsește dimineața-

doi îndrăgostiți se îngână împărțind
aceeași umbrelă -nu ți se pare că
îți lipsește ceva când te trezești
dimineața?-
*îmi lipsește ceva dimineața
-când eu te urmăream-
* mă urmăreai
-fără să știi-
*știam

-cumpărați! cumpărați ceea ce nu-i
de vânzare!- îi îmbie negustorul
ambulant cu gura plină de ploaie

Absențe

-nu lipsește nimic din ceea ce mereu
a lipsit

pasul unui bărbat lângă -?
proiecția unui braț peste umerii -?
chipul lui -contur nedefinit-
trupul lui stilizat (prototip și geneză)
tandrețea palmei
asprimea degetelor
electrizându -? părul
glasul -? spiralat pe coloană
respirația pielii -învelișul casei-
râsul -? spărgând geamurile
oxigenându -? sângele

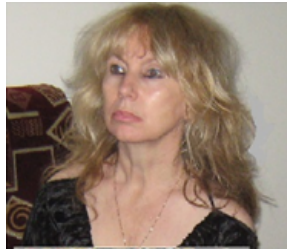
nu lipsește nimic din ceea ce mereu
a lipsit -

nu lipsește nimic -

visul fecioarei văduve
cununia cu -?
bărbatul plecat
asaltul cetății (lor)
văduvia -albastru marin-
gâtul lebedei negre
sub ghilotina pumnului
ultimul cântec peste floarea de iris
mersul femeii cu spatele
însoțită de propria umbră

-din ceea ce mereu a lipsit

OANA FRENȚESCU

Pluteam

pluteam peste goluri
o explozie celulară ploaia înăuntru
un șuier de arbori biciuia lumina
secunde veneau de după lună

prezentul a făcut
din libertate o formă cu margini
rătăcind verdele-n albastru

un clișeu repetat se-nșiră pe timp
evadez în oaza surdă
cu trupul agățat de-un cântec de greier
printre curbe obosite
înțelegând cum tăcerea din vid nu-i
tăcere

în mine e un loc pregătit pentru
sunetele picăturilor de ploaie
ale silabelor ce suflă în jarul mocrnit
pentru literele ce mă chinuiesc
când te aștept să intri în poem

Ceața

aud ceața cum lasă nostalgia
dincoace de orizont
până la hotarele golului

niciun semn de la acel ceva nerostit
ce roade gândul întors pe multe fețe

trec prin noduri de haos
adunând sunetele sparte de sub pași
în orașul ce aleargă pe repede înainte

în iluzii și brazde de timp
mai există gratii de frică
și pași desculți ieșiți din canale
biserici dezlipite de cer
iubiri sărace de ființă
și-o liniște a negrului domol
cu duceri și plecări topind pământul

Și mai departe

și mai departe de dincolo
printre fisurile rămase libere
amețesc luna logodind-o cu cerul meu

alteori iau din anotimp drumul stivuit
cu memorii
și caut copacii cu simfonii pe crengi
lăsând nimic în urmă
storcând staticul cuvintelor ce dor
pe foaia albă goală

nu mă pot vindeca de golul etern
de aerul verde ca o prezență
adăugat respirației
de realul vocii întrupat în cuvinte des-
făcute-n comete
urcând spre cer
de tine de toamna și iarna ce vine

scriu pe criza de timp în haina mea
veche
despre vidul dintre silabe
și acel ceva înfrunzit în strigăt de
moarte

Nu puteam

eu nu puteam să mai fiu acolo
între cuvintele trimise-n furtuna
gândului
pe treptele acelea ce coborau în suflet
sorbind lumina aceleiași emoții

m-am întors între imperfecțiunile frun-
zei
între pereții singuratici
și atomii răzvrățiți pe drumul
spre noapte și plin de păcate
scriind ca în cea din urmă dimineață
de la un capăt la altul al mesei
pe-un loc plin de așchii
fără timp și spațiu într-o beție eternă
de cuvinte

Probabil

probabil vii atât de aproape
deși totul e inundat de trăirile pierite
și goale,
de-un soare palid cu razele mutate-n
altă parte,
de albul hârtiei îngrămădit dinainte
ce alungă absența care îmbată.

se dislocă totul într-o rotire de gând
și înainte ca ploaia să vină
se aprinde lumina,
se eliberează alcătuirea verdelui din
albastru
devorând tăcerea și nemișcarea frun-
zei
și zbuciumul e răsucit în haos.

prin sânge se pictează amurgul răsă-
rit altfel,
un nou început de albastru
revoltat pe locurile ocupate cu ceață
așteaptă o altă reîntoarcere sub vraja
unei singure orbite.

Ziua

ziua a rămas nemișcată
lumina a murit pe pervazul ferestrei
negăsindu-și punctul de plecare

secundele vărsate în timpul tău au
halucinații
edenice pe clipele deșertice
trandafirii privesc orizontal din vaza
răsturnată

cuvintele sunt nesigure în terminarea
poemului început
și totul pare simplu ca o esență de
pus în cozonac

pe nebăgare de seamă inima crește
stârbind o bănuială
în timp ce merg spre tine tulburând
aerul apatic
mi-e teamă să ne atingem
să nu ne surpăm înainte de a ști că
suntem

OVIDIU CRISTIAN DINICĂ

Unsprezece Septembrie

1

Bem
pasărea fără aripi
se așază la masă cu noi;
are ciocul îmbibat în sângele scurs,
uimitor,
peste timpul rănit pe care îl cercetăm
prin ecranul cu pești toxici, alături
de halba cu bere sortită
să aducă aerul bolnav al
rației de viață.
Liniștita prăbușire ne inundă venele
la New York se moare.
Mâine este ziua mea.

2

turnați în cenușă
Ciocul pasării se înfige în trupul de
sticlă
în zbor dezarticulat cu aripi risipite.
Bolnav pasărea sapă în
cercul înfierbântat al aerului otrăvit,
se rup cuvintele pământului care
frânge
cerul rănit în compasul incandescent.
Inimi planează și se strivesc de
betonul încins
tremură carnea lăsată să curgă
cu izvor tăcut se împlinește destinul
plecării din trup.
Cei ce devin zi rup groaza în silabe
sunt fiii neajunși ai tăcerii
se nasc în oceanul de ochi
cu brațe desprinse, turnați în cenușă
vocile lor hașurate
traversează versetul topirii întru
ființă.

3

Primele Ore

În sângele învolburat frica băntuie
în perfuzii.
Văzduhul înghite suflarea.

se așterne tăcerea în copaci.
Ninge peste apa interzisă
Umbra vieții miroase a duhoare,
fuga continuă din timpul suferind
spre colindul de iarnă.
Vânătorul sună din goarnă,
căprioare traversează orașul,
într-un decor pustit
rujul iubirii
își tulbură culoarea.
Se aud primele sirene,
iarba va răsări prin ciment.

4

Aripile noastre

Sânul tău gust al piersicii plânge
în epava unui vis răstignit
expus zborului neterminat
nu-ți fie frică,
norii poartă chipul nostru
vom avea aripi
din tencuială trupurile captive
se vor desface în lumină
ușile deschise
vor lăsa iarna în toamnă
este timpul
să abdicăm
din visul care decora altădată cerul
în căutarea primăverii.
Nu-ți alunga zâmbetul
vreau să-l păstrez
în ființa care se zămislește
din foc și cuvinte
în liniștea așternută
vom avea aripi

5

Gândul fiului

De astăzi mama va împleti așteptarea
în părul păpușilor din geam
cu cârlionți de mătase din pletele
lunii
pe buze le va pune ruj din praful de
stele

își va dori la masă fiul
dar acesta nu va mai avea suficientă
lumină să
învețe numărătoarea secundelor în
drumul spre casă.
În mod permanent
ea va locui în salonul dimineților
albastre,
căluții de mare și berzele o vor însoți.
Din coșul lui cu rufe purtate
va scoate cântecul de patefon pe
care îl ascultau împreună,
apoi meticuloasă îl va înveli în straie
de duminică.
După amiaza va pregăti cina pentru
timpul
șchiop

6

Telefonul

La capătul firului
sunt secunde pe care timpul le
înărămează
spaima de a nu pierde zâmbetul
bogat al toamnei
desprinde silabe din carnea
cuvintelor
se naște strigătul de iarnă al friicii
stăpâne din sânge
întunericul iscălește vocale pe
diapazonul vocii
clinchetul metalic îmbracă stingher
singura chemare
stinsă în marea de foc a zborului

7

Pompierul

sângele se preschimbă în durere
aerul toxic te învăluie gata
să acopere sirena ce te orbește
cu sunetul ei
de la capăt sunt rândurile
arate în toamnă în care berzele
își au cuibul în cuvinte
totul sună atât de straniu
încât ecoul se pierde
sub lespezi de apă fierbinte
am pieptul încordat de căutare
platoșa grea de nerespirat
strivește numele tău Doamne

RAUL CONSTANTINESCU

Se ospătau cu negre gheare
guri de drăcoice necurate;
zise Sotea cel mai mare:
- La diblași să dați bucate!
La gât le-atâră săcuiul
cu galbenii gri de aur;
le fixă în frunte tuiul
chezarelor Frunze de laur...

Dansul cinstei și al morții

Din negre vremi fuior tors pe plai
străbun,
îmi sună-n gând istorii ce bătrâni le
spun...
când preste glii plouau barbare
hoarde;
în pradă și ucideri vatra arde...
viteji bărbați piereau în lupte crunte...
bătrâni, femei, copii mergeau la
munte;
dar turci, tătari pe-ai noștri-i copleșiră
și neopriți pe munte năvăliră
să ia-n harem roabe femei, fecioare,
legate-n cârd sub bici să le coboare,
sultani ori hani hapsâni să se desfete
cu tinerele mame-ori mândre fete.
Înconjurate, fecioare și neveste
porniră hora morții sus pe creste;
pe margini de hău jucau și chiuiiau...
pe rând, privind ceru-n prăpastie
săreau,
strigându-și tare toate jurământul
pe buze-fragă ultim sfânt cuvântul:
„Decât în rușine roabe turcilor,
mai bine-n moarte roua florilor!”

Lăutarii diavolului

(Din legendele pustei)

La răscruci la Hanul Bron,
șoptește vântul o poveste
uitată de bătrânul Hron',
de-un chef cum nu mai este...
...În decembrie înspre seară,
nins veni-un strein ciudat;
un sac plin cu guldeni cară;
la birt în Șag intră deodat'...

În jur oameni de viță bună
se-ospătau și beau vin pe-alese;
lăutarii le cântau în strună,
tinere nurlii serveau la mese.
Strinul diblașilor le zise drept,

sunând galbenii în mână:
- Să cântați la nuntă vă aștept
La Hanul Bron dintre hotare!
Ospățul ține-o săptămână,
plata – săcui de guldeni floare!

Și-un galben le dădu arvună;
brusc nevăzut fu omu-n clipă...
zicașii, cincii, toți împreună
plecară înspre Bron în pripă,
aclo unde-o tidvă-n vânturi
în vârful de par rânjește, țipă,
semănând groaza-n pământuri.
Duc trâmbiți, dobe și higheghi,
prin asprul vânt cu ele-n cârcă,
că nu mergeau la vreun priveghi,
ci la hanul nunții de sub hârcă...

Se mișca-n par craniul în vânt,
auind a pustiu și-a moarte
când lăutarii în orând
bat în poarta ce-i desparte
de petreceri și chef mare;
sclipeau geamuri luminate...
Târziu negru străjer răsare:
- Să-i sece mâna cui mai bate!

Ciucay pe rând în han îi lasă;
petrecerea vuia în toi...
urcându-i pe o-naltă masă:
- Ziceți până-n ziua de apoi!
Scoteau arcușele scânteii
și trâmbiți suiau hanu-n slavă...
rîureau sudori reci pe ei,
în damf de vin, fripturi la tavă.

Ce duduți suave, ce berbanți
zburau în valțuri, bolerouri...
trecea noaptea-n danț după danț,
îmbrățișări, săruturi prin rondouri...
Ca din pământ și mirii se iviră
în aur și diamante poleiți;
la făpturi și gând se nimeriră
la copite, coarne potriviti...

Le-ntinse tava cu friptură
și luară toți câte-o ciozvârtă,
dar când o duseră la gură,
doar aer gura poa' să-nvârtă...
Apoi tava cupelor cu vin...
vai! când le duceau la gură,
paharul gol e din senin...
sleiți cântau fără-de măsură...

Până-n grinzi săreau vră'jtoare,
lung huhurezi huiiau arar;
aveau aripi la picioare;
pe podele sânge, oase, jar...
Însuși Asmodeu zbură în dans
cu Talpa ladului bătrână;
se clătina lumea-n balans
și hanul se lăsa pe-o rână...

- Cântați!, le zise Sarsailă,
pân' prăbuși-s-or toate cele!
Diblașii zdrăngăneau în silă,
mult istoviți, cu mâini rebele...
Când pe cer se iviră zorii
și-n geamuri răsuna cocoșii,
în nori pieriră dansatorii –
umbre-n răsărituri roșii...

Diblașii-n somn căzură frânți
și se treziră-n grajd pe paie...
în săcui nu galbenii și arginți,
bălegar doar și gunoaie...
Vuia vânt prin geamuri sparte,
ei de spate erau țepeni;
de-nțepenire avură parte
și-au rămas pe viață dreveni.

Ruină-i hanul în câmpie,
doar câini urlând, plâns de ciuică...
istoria-i nimeni n-o mai știe...
drumeți când trec, privesc cu frică
părăginite ziduri, arse porți
sub tidva ce-n vânt mai joacă...
lăutari sub cruci sunt astăzi morți –
nume-n vânt sub promoroacă...

ROMIȚA MĂLINA CONSTANTIN

1 Sunt o spaimă a prea puținului

de la facerea lumii și până acum
vin dintr-o nevoie absurdă de a trăi

respir puțin mi se spune să mă agăț
așa cum ții între degete bunătațile de
casă
făcute din puțin lapte puțină făină și
un pic de drojdie
deși eu vreau să mă lipesc de văzduh
sfidând aerul cu iubirea mea prea
înalta

cocoșii mei cântă pe gard
dincolo de Dumnezeu

petrece-mă în plămâni tăi
să fim aer din aer din prea frică de a fi
puțin

2 Pe apa sâmbetei

strâmbam bruma mea de nas cât să
par interesantă
urcând pe dealul Mitropoliei cu tine
după ce fâstâcit mi-ai întins câteva
margarete
luate de la una din țigăncile de la
capătul tramvaiului treizeci și doi
cineva fredona j,tai me dintr-o gură
ruginită
mi-a fost teamă că o să îmbătrânim
împreună
într-un amor târziu nemărturisit de
nimeni

am fi putut privi cândva un colț de
garsonieră
și-am fi putut crește un copil al nostru
pe lângă ai tăi și-ai mei
încărunțind
am fi putut bea apa sâmbetei cu paiul
așa cum se mai întâmpla de zile mari

urcăm
cu noi urcă râsul celor din spate
singurătatea colegei tale de serviciu
frica mea de maturitate și tot atâtea
stele
ce n-au fost ale noastre nici ale lor
și vă veni un moment când tu
îmi vei întinde pielea cu tot cu grumaz
sub ploverul tău

va ploua nefiresc
așa cum a plouat azi
înainte să vii

3 În afara sternului

ceea ce fac e un fel de pictura
chinezască
o rațiune a laptelui supt
ce te rupe te împinge să crești

așchie sărită din trunchi
până îți iese pe nas sângele
până bronhiile se dilată în afara
sternului
și devii strâmt

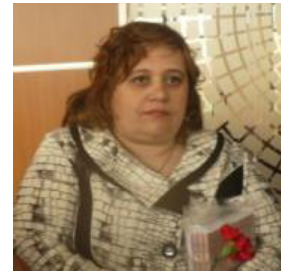
sapi aerul
găurești atomul
te strecuri prin măduvă zilnic
o unghie străină vine în casa ta

care este adevărul tău
din care te pot salva când jocul de a
baba-oarba
mi se urcă la cap
lângă poezia nesterila a îngerului meu

care-mi suflă în ceafă
sută la sută

4 Selfie

noapte de noapte îmi fac câte un
selfie

îl pun în
așternut cu
mine
vorbim despre
subiecte triste
din când
în când mă
îmbrățișează
cu brațele

egale cu ale mele

am impulsul de a-i spune „te iubesc”
ochii mă țintesc ucigător
că îmi vine să fug la capătul lumii
să învăț chineză pe de rost
și dacă s-ar putea
sângele să mi se prefacă apă

ceva îmi spune să nu plec departe
și nu prea des
ca nu cumva nespusul să își facă loc
în locul meu
ba mai rău
să devină părinte al selfie-urilor mele

5 Autodevorare

azi trupul mi-a alunecat într-o lume
străină
m-am lepădat de piele
în timp ce iubitul striga că e cutremur

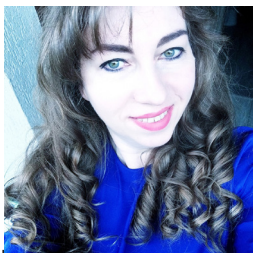
am auzit că așa se scapă de frică
și dacă trec printre degete
plutesc deasupra
chiar dacă toți
vorbesc despre mine
ca despre un pământ

în somn
le-am auzit apele
când voiam să-i transform
în urechile mele
în ochii mei
în firimituri pe care să le arunc la
porumbei

treceam în brațe cu propriul bob de
nisip
chiar dacă vorbesc
despre un mic dejun
alcătuit din cafea amară și nuferi

Doamne nu lăsa să fiu tatuată
cu locul acesta sterp

VIVIANA MOISE

Poeme pentru Danu

Ce diferite sunt lucrurile acum
toate se întorc să strălucească
într-un fel sau altul lumina e o breșă
trecem prin noi ca prin niște site fine
împlinirile devin corăbii albe

chiar dacă
în hora vieții intrăm
deseori fără curaj
scriem din durere orgolii sau drame
vedem viața ca pe o vioară
dezacordată

cerem așteptăm iubim
un mușchi verde pe un trunchi jilav
în care mișună vietățile pădurii
pășim până la lizieră îndrăznim
chiar dacă

dragostea rămâne granița
pe care o trecem mereu
și mereu fluierând.

Locurile în care vom merge îmi vorbesc
despre
liniște nisip parcuri secrete cu
repere intense senzualitate

ai făcut să cadă toate lanțurile
m-ai ridicat la rang înalt uitasem
cum se înalță iubirea când zboară

visurile noastre două tatuaje
într-un singur trup

pâine aburindă mușc din tine cu nesăț
Fericire.

Scriu
despre bucuria cu care mă inundă
prezența ta
despre încredere și reciprocitate hai

să spulberăm toate miturile
iubirea noastră e mai tare ca moartea

iubitul meu
iubita mea

Când lucrurile se vor termina nimic
nu va avea sfârșit magnetismul tău
va scrie istorii
fiecare pas ne-a adus în genunchi
unul în fața celuilalt

nimeni nu m-a iubit în felul acesta

cinste mamei tale
cinste bărbatului din tine te voi iubi
până când timpul se va comprima
cu mâinile mele voi îmbrățișa adâncul

în care m-am aruncat fără să cad.

Despre amintirea aceasta voi scrie
cu bucuria unui copil ieșit
din perimetrul casei

iau soarele de-o rază și-l poziționez pe
pielea mea
incorsetata-n zile reci
trec drumul gândurilor
în apa din bazin mă scufund
până la refuz căldura saunei mă face
să întorc clepsidra cu sferturi
academice
peste tot potecile poartă șoapte în
buzunare

te port în mine ca pe un vas de preț
de-o fragilitate incontestabilă
ne modelăm în lutul ars al luminii
simulăm ritmul în care visăm
să escaladam viața

cu mâinile amândouă te caut fericire.

Distanța nu e decât o formă a

frumuseții
topește spaimele până

te voi atinge tandru
mă voi ghemui în brațele tale

fericirea pe care mi-o oferi
are gustul dulce acrișor al copilăriei
ești

izvorul din care se revarsă zorii al meu
din pântec dragostea mea
născut la termen

îți vei albi încălțăminte
pe umărul tău drept
îmi voi așeza capul

vom depune mărturie pe buzele
tuturor.

Îmi doresc să călătoresc cu tine să
înotăm împreună
niciun castel de nisip nu va mai fi
dărămat de valuri sub
soarele verii vom arde vreau
sa-ți sorb urmele de sare nu

există roată potrivită pentru
cascadoria noastră

Niciodată în viață n-am avut timpul
meu
de singurătate între două relații să știu
cum e să nu ții în frâu libertatea
mereu
a venit înspre mine un vagabond
interstellar

mi-a înfipt un pumnal în piept
până la extaz cu spatele lipit de
pământ
în lanul de grâu am aflat despre cum
nelumina te poate orbi

ca o roată s-au rostogolit valurile
ca prin urechile acului am scăpat
din fierbințeala trupului tău fără urme
doar cu adâncă mirare despre cum

se poate muri din dragoste
pe capete.

VLAD MUȘAT

Înainte

când roboții nu vor mai
crede în programatori

vor deveni monoteiști istoria
rescrisă în word calibri 12

sfârșitul va fi la fel de incert
ca începutul vor rămâne doar

câteva cărți pentru copii
în biblioteca de la vatican

vând poezie preț negociabil
sau schimb cu proză scurtă

e una din serile în care mă întreb
dacă se poate trăi fericit ca un

nomad e clar că nu m-am integrat
în societate plec ultimul

din mega image nu-mi
cumpăr nimic ador zonele

aglomerate pentru că mă simt
și mai singur spre dimineață mă

întind în pat citesc în 5 minute adorm
cu o carte motivațională pe piept

s-au născut primii nemuritori
din cauza lor psihiatrii

vor suferi de sindromul burnout
tentația suicidului va fi mare când

veșnicia îi va roade pe dinăuntru
sentimentul că vor avea timp

îi va forța să ajusteze toată
istoria la stadiul de hartă fizică

Egali din naștere

copiii mineri din congo low
battery își sacrifică

viața ca eu să mă pot uita la
stand-up comedy sunt

vinovat de tot ce se întâmplă
în lume am conștiința

încărcată prefer realitatea
virtuală uneori mă închid

în dormitor unde toate jocurile
video au easy mode

Update

dragostea a devenit un
subiect tabu mi-a șoptit

siri apoi s-a schimbat mi-a
recomandat filmul HER

am avut puterea să rup legătura
cu realitatea să renunț

la telefoanele cu touchscreen
& facial recognition

ALEXANDRU CAZACU

Ceață în luna Septembrie

Șoseaua era deja umedă la orele paisprezece deși nu plouase încă. Toatul în jur dădea o senzație de apropiere prematură a iernii. De o parte și de alta a drumului plopii cu frunze galben-verzui se apropiau și dispăreau în grabă. Camioane puține. La fel și căruțe. Sau oricum mai puține decât s-ar fi așteptat. Postul de radio comercial tocmai terminase melodia "One way ticket". Începu brusc buletinul de știri pe zone geografice cu avertismente despre starea meteo care se degradase brusc existând posibilitatea ca în următoarele ore să apară ceața și lapovita în orasul în care se pregatea să intre. Până în capitală mai avea cam o sută de kilometri și se gândi să oprească la prima benzinărie înainte de încadrarea pe ruta ocolitoare. Simțea nevoia unei cafele. Și trebuia să răspundă de pe telefon la câteva mail-uri urgente. Benzinăria cunoscută era în renovare. Puțin iritat se întoarse și intra în micul oraș.

Aglomerarea de pe benzi și numărul mare de semafoare și treceri de pietoni îi întârzie sosirea la cafeneau pe care el o frecventa cu familia sau cu prietenii când mai fugeau în weekend spre munte. Abia găsi loc de parcare pe unul din locurile regulamentare. Comandă și o apă minerală. Răspunde doar la un mail. În jur la celelalte mese: elevi, două doamne ce-și vorbeau una alteia cu nerabdare despre rudele lor și în colț un grup ce după frânturile de discuție auzite înțelese că veniseră să vândă un teren iar acum așteptau intrarea la notar. Gândi că aceasta lume se poate găsi oriunde în provincie într-o zi de lucru la aceste ceasuri. Își scoase cravat. I se părea nepotrivit să stea cu ea de gât aici. Privi prin geamul puțin murdar al vitrinei.

Afară se lasa ceața.

Telefonul sună când începuse să soarbă în liniște un cappuccino vienez chiar bun. Clientul dorea onorarea comezii cât mai repede. Îl asigură că va face tot ce depinde de el deși marfa nici măcar nu plecase din Belgia. Sună la birou. Avea data exactă a sosirii reperelor comandate dar era mult

prea târziu. Relată acestuia pe mail exact situația. Telefonul sună din nou și mai primi un apel în timp ce vorbea cu un coleg din alta zonă. Vorbi la telefon mai mult de o oră, mai verifica mail-urile ce se adunau trebuind să răspundă la cele de la șeful lui din Elveția și de la depozitul din capitală. Apoi privi din nou pe fereastră. Ceața era una deasă cum nu mai vazuse de mult. Părea că întreg orașul era învăluit în baloturi de vată. Era aproape șaisprezece. Verifică pe internet vremea pe ore. Situația părea să se înrăutățească. Mai turnă în pahar ce mai rămăsese din sticla cu apă și hotărî. Va rămâne în aceasta noapte aici.

Ajunsese greu la hotel. Abia vedea la trei metri în față mergând încet și cu teamă solicitându-și la maxim atenția deși acesta se afla la câțiva kilometri de cafenea. Era unul din acele hoteluri care deși fusese renovat recent nu putea ascunde vestigiile trecutului. Arhitectura urâtă cu oglinzi și candelabra moștenite de când fusese hotelul "clasei conducătoare". Avea camere doar duble și nu se putea plăti cu cardul. Există în hol un bancomat. Nu avea de ales. Camera era exact cum își închipuise: o restilizare a uneia ce ținea de o altă epocă, deloc placută. Internetul mergea însă neașteptat de bine. Instală laptopul și cite câteva mail-uri noi. Apoi un fel de oboesală ciudată îl obligă să se întindă direct pe pat. Ațipi puțin. Apoi se trezi brusc datorită zgomotului unor frâne de mașină. Privi ceasul: șaptesprezece treizeci și cinci. Sună acasă. Nu răspuns nimeni. Trimise un sms. Pe fereastra ale cărei tâmplării din termopan se îngălbenise nu se mai vedea decât cafeniul serii din ce în ce mai închis înghitind hula ceața. Privi televizorul și telecomanda pusă la baza lui. Era un aparat demodat cu cel puțin zece ani. Se privi în ecran ca într-o oglindă neagră. I se părea că se vâd mult mai bine decât ar vrea cei treizeci și nouă de ani. Leși din cameră lăsând cheia agățată de un breloc ce imita o piramidă imensă la recepție. Doreas să se plimbe puțin prin centru.

Pietonala era plină de oameni. Mare aglomeratie în farmacia, bănci și la reprezentanțele companiilor de telefonie mobile. Se gândi că ar trebui să mănânce ceva altfel va trebui să accepte oferta restaurantului hotelului, în caz că exista, dar nu îi era foame. Se simtea prea oboist să mai aștepte servirea într-un restaurant. Intră într-un magazin cu încălțăminte, inspectă o pereche de pantofi sport dar ieși repede. Apoi într-o librărie unde rasfoi o carte despre care se vorbea mult. Nu stău mult și ieși în stradă din nou. Se simtea stingher în

costum chiar fara cravata .Mersul prin ceața rece spartă de difuzoarele corpurilor de iluminat și de farurile mașinilor îi facea bine.Zări un mini-market și intra cu gândul de a cumpara o sticlă de socată,un pachet de biscuiți cu susan și un baton de cereale adică cina .Găsi inaintea tot ce doarea si în plus un mic om de zăpadă din ciocolată cu pălăria albastră, produse de o firma respectabila.I se păru straniu ca acum în Septembrie să începă deja sezonul produselor aferente sărbătorilor de iarnă.Îl lua si pe el și merse la casă să achite.

“Vai ce frumos este nu-i așa ?”intrebă vânzătoarea în timp ce pune și omul de zapada în pungă personalizată cu numele magazinului.O privi zâmbind.Bucuria ei îi păru de o sinceritate cuceritoare.Îi zamb, iar când privirile se întâlniră doar pentru o secundă observă că ochii ei probabil verzi făceau să-i strălucească întreaga față rotundă foarte încadrată de părul castaniu tuns în breton.”*Da,cam devreme dar într-adevar este frumos !*” raspunse si plecă încet din magazinul gol . Se facuse frig.Merse câțiva pași prin ceața strapunsă de proiectoarele din parcul catedralei.Se aseză pe o bancă apoi se ridică brusc .Lemnul băncii era rece. Privi in jur parcă simțind cum încet acest oras de provincie se pregătește de noapte.Totul părea ireal.Mânat de o idee stranie fugi înapoi spre mini-market.

“Ceva în neregulă ?” intrebă aceeași vânzătoare cu un surâs de data acesta deloc sincer.”*Nu.nu.Totul este O.K.. Doar că...*”spuse el și pe masură ce vorbea simțea că-și pierde imensul curaj ce doar cateva minute inainte îl avea și care părea că-l va însoti tot timpul.”*Vreau sa mai cumpar ceva.*”bângui el.Lăsă plasa cu produsele cumpărate anterior într-una din casetele de la intrare.Grabit ajunse la raftul cu dulciuri, luă un nou om de zăpadă din ciocolată și se intoarse la casă.”*A.....*” zambi din nou sincer vânzătoarea.Achită și apoi cu o îndrăzneală pe care nu mai spera să o găsească spuse “*Vreau sa vi-l ofer !*”Inițialea refuză și râse.Dupa insistențele lui primi în cele din urmă.Mânat de același curaj ce îl însoțea și îl părăsea în mod aleatoriu o invită la cafea dupa program. Respinsese categoric invitația.El insista.”*Muțumesc frumos domnule,mai luați ceva din magazin ?*” intrebă ea ferm ca un semn al închiderii dialogului.Trăind un sentiment al penibilului și al umilintei greu cu demult nu mai trăise apucă sa spuna :”*Nu....În regula .Multumesc frumos! Și imi cer scuze domnișoară ! Scuze ! Mii de scuze*” apoi se intoarse spre stradă parcă mai bătrân cu o sută de ani. Pășea greu

respirând sacadat copleșit de o teribilă jenă când auzi :”*Hei domnule!*” Din pragul ușii magazinului vanzatoarea într-un halou de ceață spuse:”*La opt închidem .La opt și jumătate aici lângă piață....Nu beau cafea seara ...!*”

A revenit in librărie unde a răsfoit cărți până la ora propusă.Reveni spre piata .În vitrina slab luminată a unui magazin de piese auto se surprinse poate si mai batrân și mai obosit decât acum cateva ceasuri în ecranul televizorului. Ea era deja acolo fumand.”*Asadar domnule?...*”intrebă râzând dar se vedea că este emotionata în discretul tremur al vocii.Mergeau unul langă altul încet.El povestea repede încercând să-i explice ce căuta aici acum și mai ales cum a vazut în zambetul ei singur inamic care poate înfrunta ceața neașteptată de Septembrie.Ea râdea des pune întrebări puține și îi spuse că totuși ar trebui să intre undeva mai ales ca in maxim o ora totul in acest oras va fi închis până mâine.O rugă pe ea să aleaga localul.Intrară într- o ceainărie unde nu mai era decât un domn în vârsta într-un colț scriind ceva pe un petec de hârtie și vorbind singur in surdina. Au stat până la ora închiderii povestindu-si unul altuia totul.

Răcoarea nopții pe străziile pustii ia permis lui să-i acopere umerii cu sacoul atingând-o.Au mai mers înca o oră catre zona ei de blocuri.Aproape de imobilul unde ea locuia s-au oprit.Parfumul fetei amestecat cu mirosul de tutun,dunga fină a rujului ramasă pe buze,mâna ei mică pe care o ținea în palmă și mai ales răsuflarea tânără care forma aburi fierbinți topind fuioarele ceții din ce în ce mai reci,toate îl amețeau. Toata ființa ei părea părea o lume protectoare tocmai prin fragilitatea arătată .Nu indrazneau să-și spună bun rămas sau la revedere.Totuși ea se îndepartă de el încet.Curajul lui revenise brusc și o sărută .Stangaci aproape brutal după care se retrase.Ea nu zise nimic dar îi intoarse fugitiv sărutul zicându-i:”*Ramai aci .Revin in 10 minute.*”O asteptă mai mult de jumătate de oră dar într-adevar reveni.Luară un taxi până la celălalt capăt al orașului unde ea se întâlnește cu o prietenă. Aceasta îi strecură în geantă cheile unei garsoniere dintr-un bloc vechi.La cea oră toate luminile erau stinse.

Niciodată nu facuse dragoste atât de intens.Niciodată nu avusese senzația că orice ar spune și orice ar face această față îl va înțelege acum și întodeauna.Niciodată nu a simțit până în cel mai mic detaliu o fericire lucidă.Niciodată cu vintele,atingerile,tăcerile,prezența nu i s-au relevat cu

o asemenea bucurie. Niciodată realitatea din jur nu i s-a părut atât de dornică să devină și cadru dar și participant la această întâlnire. Niciodată nu vorbise atât de mult cuiva cum îi vorbise ei. Niciodată nu a mai avut de atunci senzația că timpul ce va urma de acum înainte va fi o anexa a aceluși timp trăit împreună în vreme ce albuie și deasă ceața vătuia ferestrele camerei de la etajul al treilea.

Dimineața taxiul veni chiar mai devreme cu câteva minute și porni în grabă către mini-marketul din centru. Sau despartit fără nici un cuvânt. Era suficient zâmbetul ei și tăcerea lui bucurasă. Ea deja întârziase cu câteva zeci de minute. Probabil recepționarilor hotelului chiar erau îngrijorați ce s-a întâmplat cu oaspetele de la camera 243 de nu a mai revenit. Discret chiar unul dintre ei a anunțat patronul de teamă să nu se fi întâmplat ceva iar acesta din urmă având relații în teritoriu a rugat pe șeful poliției să vadă cum stau lucrurile iar acesta la rândul său a primit informația de la societățile de taxi. Astfel șeful poliției, patronul hotelului, personalul acestuia, patronii societăților de taxi și șoferii lor știau programul bizarului călător și al vanzatoarei. Reveni la hotel ceru cheia sub privirile tăcute dar zâmbitoare ale gazdelor și plecă fara să ia micul dejun deja achitat. În mașina spală cu ștergătoarele parbrizul de mazăgă și privi prin el. Ceața dispăruse.

Rula încet pe asfaltul negru sub impresia nopții trecute.

Simți iar nevoia unei cafele. Se opri la prima benzinărie. Era aproape identică cu celalaltă de la intrarea în micul oraș. Bău repete. Citi pe bonul primit adresa. Dar era chiar aceea benzinărie de la intrarea din celălalt capăt. Înseamna că a greșit drumul. Deși știa bine ieșirile. În plus indicatoarele erau clare. Întreba casierul dacă este aici este spre intrare în oras dinspre zona montană. Îi confirmă. Dorea să știe dacă au deschis azi știind că ieri era în renovare. Îl privi ciudat zicând că nu s-a renovat de patru ani. Iritat și speriat se întoarse în mașină. Intră în oras cu greu tot datorită aglomerației și fugi surescitat la supermarket. Ea nu era. Nu îi stia numele. Așa conveniseră. Întreba la casă descriind-o. Toți credeau că este o confuzie. Se duse la șefa magazinului și contra unei "atenții" aceasta îi prezentă toate angajatele arătându-i pozele de pe legitimații. Nici una nu semăna cu ea. Fugi transpirat la hotel. Erau alți recepționeri. Le spusele că a fost noaptea trecută și a uitat ceva în cameră. Nu figura în registru de ieri. Aproape tremurând caută în geantă factura primită ieri de

la hotel. Nu o găsea. Își aminti că o lăsase pe noptieră. Ruga insistent să poată urca în camera 243. Cu greu și tot contra unei atenții îl lăsară. Nu găsi nimic. Privi pe aceeași fereastră cu tâmplăria termopană îngălbenită. Inima îi batea puternic. Afară în departare se zăreau vârfurile munților învăluiți în ceață.

Ajunsesese acasă în două ore conducând practic automat neputând să se gândească la nimic. Se spală în grabă își schimbă costumul și ajunsesese la birou. Rezolvă urgențele încercând să fie cât se poate de calm. Cercetă în telefon apelurile din ziua anterioară. La fel și mail-urile. Verifică extrasul de cont. Apărea extragerea de la bancomat din micul oras. Verifică pe internet mini-marketul, hotelul, companiile de taxi. Deasemenea chitanțele de la benzinărie și cele aferente cumparaturile. Toate existau.

Iar majoritatea site-urile de știri relatau cum în micul oraș fusese o ceață teribilă și bizară pentru luna Septembrie.

Lumină la demisol

Ajunsesese pe jos de la metrou la restaurantul din cartierul select. Trecuse pe lângă casa cu demisol englezesc care și acum în plină amiază de vară avea lumina aprinsă. Costumul puțin demodat și lipsa obișnuinței de a frecventa localuri la acest nivel îl facea stînjenit. La nici trei minute veni și ea. Se ridică în picioare și îi făcu cu mana apoi realiză că gestul este inutil deoarece era condusă la masa de o hostesă. Era extrem de elegantă și frumoasă. Totul începând de la haine, parfum, farduri până la gesturi și pronunția cuvintelor imprimată de un accent american trăda bunăstare și siguranță. Îi dadu doar mâna pe care el o reținu în mana lui poate o clipă în plus decât era necesar. "Bine te-am găsit" zise ea cu vocea neschimbată arborând un zâmbet ce-i dezvalui o dantura perfectă. "Bine ai venit" zise el cuprins de o nerăbdare celuia care trebuie să spună ce a gândit douăzeci de ani în poate mai puțin de o oră.

"Grăție rețelelor de socializare doar grație lor ești aici după a treia mea rugămintă să ne vedem. Știam că vii în țară și am încercat... ..cu noroc de data aceasta.. "simți ca se înăbușe. Bău din limonada comandată și cu greu continuă. "De atunci..." "O salată cu ton vă rog" spuse glasul ei clar și limpede chelenerului în frac ce discret venise să ia comanda. "Te-am invidiat cum cred că nu am invidiat și nu voi invidia vreodată pe cineva. Am urât toate succesele tale. De fiecare

dată numele tău găsit prin ziare, pe la televizor pe Internet și mai ales în gândurile mele îmi provoca un chin asociat cu un fel de sfâșietoare neputință “.Abia de mai respira.” Toți anii care au trecut au fost așa. Gândurile rele care fac rău celui care le gândește mi-au fost alături la orice lucru asociat cu tine...”. Avea senzația că asta a fost cel mai greu și că a trecut. Ea îl privea cu o atenție ce pendula între compasiune și stupoare. Fugitiv observă cum în capatul terasei se ridica de la masa un cuplu care pare că seamănă cu ei. Cu un effort ce-l solicita total el își aprinse o țigară și reincepu. Dorea să continue, mai degrabă să termine odată.

“Te-am iubit un an și te-am detestat nouăsprezece. Acolo în camera de la demisolul englezesc luată cu chirie de la doamna în vârstă, aflată la nici cinci minute de aici, de localul acesta, am fost fericit. Pentru că îmi erai alături. Hotărâsem să ne mutăm împreună. Apoi eu provincialul student la istorie nu am mai ținut pasul cu superb, cu talentata, cu dezinvoltă cu încântatoarea fată teribilă ce dezlega tainele arhitecturii de interior. Erai răvășitor de frumoasă și inteligentă iar prima care știa astaerai chiar tu. Ai plecat înlumea nouă unde totul a ieșit perfect :căsătorie cu un universitar ai cărui părinți sunt aproape milionari, deții propriile tale companii una de design alta de imobiliare .Si vii din când în când prin țară să mai dai un interviu să fii în jurul unor concursuri.....” “Părinții” îl intrerupse ea :”Și să-mi văd părinții. În rest ai dreptate “. Puțin surprins de întrerupere dar și de aprobare el se opri o clipă apoi ca și cum și-ar reaminti ceva important spuse “Doar atunci când îți tineam mâna în palmă simtindu-ți pulsul aveam cu adevărat senzația ca sunt viu ! “ Telefonul ei pus pe silence tremura .Chelnerul venise să mai toarne limonada respectiv apă în paharele cu picior.

“Ți-am pizmuit cu mare patimă fiecare succes personal și profesional. Îl interpretam drept o jignire adusa lipsei mele de performanță socială. Și azi lucrez ca arhivar la aceeași institut la care lucream în studenție. Nu am continuat nici un proiect măreț. Până și alți colegi mai mici decât mine au dus la bun sfârșit cărți, proiecte universitare și chiar cariere în mistere. Eu rămân un modest funcționar îmbătrânit prematur lipsit de ambiții și făcând parte din acel grup pe care performerii îi numesc oameni comuni. Modestie dublata de limitare. Un mediocru ce nu a făcut mai nimic pentru a-și depăși condiția. Doar resentimentele față de tine mă remontau câteodată pentru a-ți găsi o nouă culpa după care cădeam adesea

secătuit de propriul venin ce mi se revărsa în trup” Se opri dorind să mai fumeze puțin când pe lângă ei trecură în grabă încă un alt cuplu ce semăna cu ei parcă puțin mai tineri. Să fi fost tot cei din capătul terasei ?! Îi privi ca pe o bizarerie apoi ea se jucă puțin gânditoare cu unul dintre inele în timp ce el se chinuia să fumeze din țigara ce ardea prea încet.

“Dar gata, mă înțelegi ?! Gata s-a terminat !” aproape că spuse vorbele brusc zâmbind și cuprins de un fel de calm bland. Chipul îi părea luminat și în interior simțea o imensă bucurie a împăcării ce îi făcea enorm de mult bine după tot zbuciumul anterior.” S-au mai bine zis acum începe. Nu mai ești ...nu mai ” .Ea îi făcu semn să se oprească. Fruntea ei impecabil tratată în saloane de înfrumusețare se încreții. “Știi ce vrei să spui dar nu vreau să aud. Vreau să mergem.,.,., Adică doresc să mă retrag”. El o privi în ochii albaștrii ce se întunecaseră puțin. Cu o claritate a vorbelor de care nu se credea nici el în stare continuă” Cum dorești.... Acum nu mai contează” Ea se ridică de la masă și se îndreptă spre barul unde erau ospătarii arondați meselor. Identifică pe cel ce se ocupase de ei și îi spuse ca are o urgență și trebuie să plece lăsându-i în buzunarul vestei în dungi echivalentul a cel puțin trei consumații. El adună repede pachetul de țigări și bricheta și o ajunse în parcare. Mașina închiriată și extrem de scumpă clipi la apăsarea telecomenzii din palma ei umedă. Era aproape seară.

Deschise portiera și se pregăti să se urce dar când îl văzu, mai așteptă ca el să se apropie. Veni aproape se aplecă și o sărută repede pe obraji apoi se întoarse brusc spre ieșirea din parcare zâmbind. De pe unul din locurile libere și marcate pe ciment Cu însemnele restaurantului o mașină ieșea și aștepta să se încadreze în bulevard. Pe locurile din față era din nou același cuplu doar că erau exact ei cei de acum douăzeci de ani. Și el și ea îi privi și apoi se privi înghetați. Mașina cuplului se pierdu în strădă iar ei se mai privi odată dorind parcă să-și confirme unul altuia că au avut sau poate nu o vedenie. Bolidul ei se puse în mișcare și dispăru în câteva secunde. El traversă din nou pe jos mai fericit cum nu fusese foarte puține ori în viață cartierul select .Mergea spre metrou trecând pe lângă casa cu demisol englezesc unde lumina strălucea puternic.

CORINA GEORGESCU

Eu sunt băiatul cu părul albastru (fragment de roman)

Era același 15 septembrie, începeam școala iar, clasa a XII-a, plecasem cu același aer de oboseală, mergeam zăpăcit, treceam pe aceleași străduțe înguste care-mi aminteau de parfumul copacilor cu frunze roșiatice de anul trecut (nu știu ce copaci erau), care nu miroseau a nimic altceva decât a timp și a soare, mă împiedicam de aceiași oameni care porniseră și ei ca și mine, fiecare însă în direcții diferite, pe traiectorii diferite, spre serviciu sau cu copii mai mici sau mai măricei spre școli, cu flori, cu ghiozdane, cu voci joase care încurajau elevii ce păreau absolut adormiți și nefericiți, alții, elevi ca mine, de liceu își târâiau cu greu picioarele, conștienți de ce îi așteaptă, cu țigările pufăite alene, cu telefoanele de ultimă generație la vedere, vorbind cu amici cărora le indicau un pub, o cafeana, ceva unde să-și bea cafeaua dinaintea întâlnirii cu liceul, cu profesorii, cu colegii, cu banca... ce plictiseală!

Afurisită dimineață de toamnă, cu o căldură sufocantă, deși era abia opt, mă făcea să-mi doresc să mă îndrept spre un strand sau spre un loc răcoros unde să-mi arunc hainele astea țepene și să mă simt în largul meu, liber, neconstrâns de nimic și de nimeni (mama mă obligase, ca în fiecare an, să port pantaloni la dungă și cămașă, de parcă mergeam la nuntă sau la cine știe ce sindrofie, în familia noastră de intelectuali conservatori și scorțoși); ar fi fost atât de simplu să cotesc drumul și să ajung acolo unde îmi simțeam nările că vibrează numai la cuvintele apă sau răcoare, dar mergeam ca un robot spre școală... plecasem fără mașină... făcusem o alegere nefericită dar crezusem că astfel mai luam și eu contactul cu lumea la modul viu, în direct. În mulțimea de oameni de pe străduța de lângă liceu m-am intersectat cu o parte din colegii mei de clasă care m-au înconjurat zgomotos. Ne-am strâns mâinile și ne-am îmbrățișat bărbătește. Ne bucuram aiurea de întâlnire, dar așa am uitat de intenția de a mă întoarce și am plecat mai departe cu hărmălaia celor șapte amici care vorbeau unii peste alții, grăbiți să-și destăinuie aventurile din vacanță. Eu nu aveam chef să vorbesc, nici nu aș fi avut cum de sporovăiala lor, nu mă grăbeam să povestesc, nici nu prea aveam ce, dar așa am ajuns la poarta liceului. M-am oprit blocat, parcă o mână mi s-a pus în piept, nu știu ce semn a fost asta dar am simțit că va fi un an diferit de ceilalți în care voi trăi ceva ce mă va schimba pentru totdeauna.

Colegii m-au luat de braț și am intrat într-o ultimă

aventură! (sună clișeizat dar aventură a fost și încă o aventură care m-a costat toată viața mea amărâtă de muritor, de infinite ori!). Am ajuns în curtea interioară, deja se strânseseră câteva zeci de tineri liceeni, erau boboci, se vedeau după ușoara teamă din priviri și faptul că lângă ei se așezau în cerc parcă să-i protejeze, mame, tați, bunici, vreo soră sau frate și vreo două mătuși care nu avuseseră altceva mai bun de făcut. În altă parte erau cei din clasele superioare care aveau familiaritatea locului și a ceea ce va urma, își știau colegii, profesorii, diriginții, aveau un aer mai degajat, cel puțin în aparență. Ne-am așezat pe cele două bănci libere de lângă cantina liceului. Priveam așa în gol, dezinteresat, nu mă mai frapa nimic, nu mă mai surprindea nimic, îmi cunoșteam colegii, colegele, știam ritualul începerii anului școlar, cu discursuri, cu multă vorbărie, cu prezentarea profesorilor, a celor titulari și a celor nou-veniți, a diriginților claselor a IX-a, apoi intratul în clase și restul...

Îmi băgasem în urechi căștile și ascultam plictisit ceva muzică, mă uitam spre cerul ce părea că va lua în curând foc, mă lăsasem pe spate și-mi crăcănasem picioarele ostentativ, analizând toate puștoaicele ce defilau prin fața mea, și boboacele și alea mai mari din clasele de-a XII-a. Contemplația mi-a fost deviată în clipa în care în nări am simțit brusc un miros de violete, parcă din altă lume și prin fața mea a defilat o apariție feminină care făcea notă discordantă cu locul ăsta, era îmbrăcată cel puțin ciudat, cu o rochie neagră cu buline albe, în genul rochiilor din anii '60, cu o geantă ce se asorta cu pantofii, ea era mignonă, cu părul până la umeri, ondulat, cu ochelari de soare care îi ascundeau aproape toată fața, lăsându-i la vedere doar o gură cu buze mici, subțiri ce păreau în orice moment să spună ceva șoptit sau chiar să plângă sau să râdă crispat. N-am avut timp să mai remarc și altceva, a trecut plutind printre elevi și s-a pierdut undeva spre grupul din stânga acolo unde începuseră să se adune profesorii; dacă era profesoară era clar nouă pentru că nu o mai văzusem până atunci, aș fi remarcat-o, era diferită de toate celelalte profe pe care le știam, dacă era mama vreunui elev ar fi trebuit să fie însoțită de vreun soț și bineînțeles de plod, dar... urma să mă lămuresc cât se putea de curând, cine era și ce era cu ea.

Am avut atunci flashul întâlnirii dintre Donna Alba și Mihail Aspru din romanul lui Gib. Mihăescu; citisem romanul prin clasa a IX-a și reținusem scena întâlnirii și apoi faptul că personajul masculin reușise (atunci mi se păruse lipsit de realism, absolut neverosimil) să o iubească cu răbdare și statornicie pe acea prințesă timp de vreo zece ani. Crezusem că e absurd și chiar avusesem o polemică pe tema asta cu proful de română de atunci, polemică încheiată cu un zece, pentru că i se păruse că debitasem argumentat imposibilitatea unui astfel de scenariu în zilele noastre. Acum însă nu mai cred deloc așa...

Am fost chemați toți elevii, printr-un glas care a spart hărmălaia din curtea liceului; era vocea directorului Pazghenea care în fiecare an începea prin a ne spune unde să ne așezăm pe clase, la stânga, la dreapta, cu diriginții însoțitori, ne-am conformat rapid, începea să se încălzească îngrozitor și dacă dura vreo două ore, ca de obicei, nu era

bine pentru nevoia mea acerbă de a-mi petrece restul zilei undeva la răcoare. Ne-am așezat în curtea interioară a liceului, în formă de U, eram elev în clasa a XII-a A, așa că noi am deschis rândușul celor din clasele terminale și am sesizat că spre grupul nostru se îndrepta parfumul de violete...Ei! Deci era profesoară și culmea! era... diriga noastră!? De ce? Cu cealaltă ce s-o fi întâmplat?

Cât am stat în căldură și în sporovăiala unora și altora nu am simțit în nări decât parfumul de violete și am analizat, e drept, din spate, mignona care parcă aterizase de pe altă planetă, din alte timpuri... cu tocure cu tot nu-mi trecea de umeri, avea niște forme fragile, calde, niște piciorușe gingașe ca de fetiță, niște mânuțe care se jucau plictisite cu poșeta, un gât firav care era din când în când dezgolit de o pală caldă de vânt sau de degetele ei subțiri și albe ca de lapte, un păr roșcat, clar vopsit, ca focul stins într-o toamnă de un soare somnoros; din față nu o vedeam prea bine pentru că nu s-a întors decât o singură dată să ne atenționeze cu un glas grav să facem liniște și cu o ridicare scurtă din sprânceana stângă, care a apărut deasupra ochelarilor de soare. Colegii mei au tăcut brusc și liniștea a durat cele vreo douăzeci de minute cât am mai auzit ultimele indicații referitoare la programul acelei zile; băieții se întrebau din priviri cine e și de ce ne-a pus așa de scurt la punct, fără drept de apel. Mă așteptam ca unii dintre ei să aibă reacție, câțiva erau chiar obraznici, dar nu a îndrăznit niciunul să spună ceva.

Am pornit spre clasă, știam unde era, la etajul doi, pe colț, cu vedere spre oraș, spre blocurile dinspre piață, unde priveam cu interes, de fiecare dată când aveam ore la care nu puteam rezona, nici cu profesorul, nici cu materia predată de el. Acolo era locul meu de refugiu, acolo analizam cu atenția psihologului fiecare mișcare a oamenilor, a mașinilor, a păsărilor, a vântului, a ploii sau a ninsorii care mă deplasau în altă dimensiune, undeva departe foarte departe de realitatea plictisitoare a anilor de liceu...

Cel mai mult îmi plăcea când se deschideau magazinele și tarabele, începeau culorile să deseneze altfel tabloul obosit al orașului care deși mare, era absolut banal și gri, ca toate orașele mari și aglomerate și gri; îmi plăceau hainele și pantofii colorați care de la înălțimea clădirii liceului păreau niște puncte vii, pulsatile, de puzzle răvășit de mâinile unui copil supărat că nu i se leagă imaginea; chiar dacă nu se potriveau se întindeau curcubeic și asfaltul prindea viață, și orașul prindea viață și eu puteam să văd lumea astfel, suportabil...

Am ajuns în clasă, mirosea a dezinfectant, a motorină iar căldura soarelui care bătea în geamuri, încingea atmosfera. Ne-am așezat fiecare în bănci, unde ne convenea sau unde stătuserăm cu un an în urmă. Eu m-am așezat exact în ultima bancă, de acolo vedeam (încă!) tot universul... Am așteptat în hărmlăia de pe coridoare și din clasă să apară diriginta cea nouă. M-am gândit că se pierduse pe scări și pe coridoarele liceului și așa mică, precum o vrăbiuță, nu ne găsea sala celor de la a XII-a A. Am avut atunci intenția să mă duc să o caut și să o aduc în siguranță în fața clasei, dar tocmai în acea clipă pe ușă a intrat cu alaiul ei de violete care a acoperit mirosurile încinse din sala de clasă. Se făcuse dintr-o dată

primăvară, o primăvară amețitoare! Am tăcut toți, am dat să ne ridicăm în picioare pentru un salut formal dar printr-un gest scurt ne-a făcut semn să ne așezăm. Parcă eram niște cățeluși la dresaj, n-am auzit nicio reacție de împotrivire, ne-am așezat pur și simplu și am așteptat analizând-o de data asta fără ochelari; avea niște ochi mari negri, umbriți de cearcăne obosite cu care privea dincolo de noi parcă nici nu ne vedea, păream oriunde numai acolo în clasă nu. S-a așezat pe scaun, la catedră și s-a prezentat scurt:

-Mă numesc Alice Renée Annie Marino și în acest an școlar vă voi fi dirigintă și profesoară... de limba și literatura română, a completat ironică, ridicând din nou sprânceana stângă.

Numele îmi spunea că nu era româncă, ar fi putut fi franțuzoaică sau poate venea de pe altă planetă, oricum alura ei nu era prea pământescă, nu semăna cu niciun tip de femeie, nu era frumoasă în adevăratul sens al cuvântului dar avea niște ochi (Doamne! ce ochi!), când erau negri ca o noapte fără lună, când aveau reflexii violete precum o câmpie pictată de iriși sau maronii ca mierea, în funcție de lumină sau de conul de umbră în care se așeza, uneori, intenționat, într-o încercare inutilă de a se ascunde, de a se dematerializa...

Inflexiunile vocii erau ciudate, parcă nu vorbea, dicta, impunea ceva; cuvintele păreau reci și formale, se izbeau de noi, de pereți, sunau sec, se deformau, erau ca niște păsări fără aripi, ce se zbăteau inutil să zboare și parcă sala de clasă și noi ne umplusem de pene de la zbaterea cuvintelor ei, pe mine deja începuse să mă doară carnea iar ochii îmi clipeau suferinzi...

Cum putea să vorbească așa de rece? Mă întrebam: oare tot anul ne va preda cu vocea asta și poezia de dragoste a lui Eminescu și romanele lui Camil Petrescu și pe Mircea Eliade?! O! Doamne! L-am invocat pentru că deja mă simțeam disperat. Nu-mi prea plăcea mie materia asta, limba și literatura română, dar brusc devenise un supliciu să cred că de trei ori pe săptămână trebuia să-i aud vocea asta de clopot dur și sec care îmi vibra greu pe toată suprafața mea interioară și exterioară. Trebuia să mă gândesc că anul ăsta mă pregăteam pentru examenul maturității și aveam nevoie de un stimul, de o motivare emoțională măcar de la profa asta și credeam că voi fi dezamăgit definitiv și iremediabil. M-am oprit din meditația asta și am încercat să fiu atent la ce spunea mai departe: despre orele de română, despre regulament, despre disciplină, despre... Astea le auzeam în fiecare an, nimic nou în univers, deci... mă voi plictisi încă un an, cum o făcusem și în ceilalți de până atunci... m-am dezumflat și îmi venea să mă întind așa pe sub bancă, să mă scurg oriunde numai în clasă să nu mai fiu.

Colegii mei erau cu ochii la profă și clar își spuneau din priviri și din coatele pe care și le dădeau că au îmbulinat-o cu asta, deja se vedeau exmatriculați la prima abatere, în cel mai bun caz corigenți, scoși în careuri pentru indisciplina, duși la director și prin comisii disciplinare pentru scăderea notelor la purtare, o dădusem dracului de treabă, noi care (și aici mă includeam și pe mine) ne pusese în plan să studiem cât să luăm bacul, dar să ne și distrăm, doar era ultimul an

de libertate, după asta urma VIAȚA! Se pare că ne strica planurile...

Am mai auzit doar că de a doua zi începeam cursurile și că deși orarul nu era definitivat ea ne va aduce până în orele douăsprezece un orar provizoriu pentru două-trei zile. Cum naiba, trebuia să stăm până la douăsprezece?! Asta era imposibil, m-am ridicat în picioare, dar parcă mă ridicasem până la tavan ca pe niște picioroange și cu vocea scăzută m-am adresat:

-Îmi pare rău, d-na profesoară, eu nu pot să stau până la ora aceea. Am o treabă de rezolvat care nu poate suporta întârziere!

În clasă deși era o liniște apăsătoare, dintr-o dată am simțit că și pereții îngheață, că geamurile au crăpat când s-a oprit din drumul spre ușă și s-a întors spre vocea mea; m-a privit de-am înghețat (în clipa aia dacă îmi dădea cineva un bobârnac mă spărgeam în mii de cioburi carnale) și mi-a răspuns calm:

-Rămâne toată lumea în clasă, nu pleacă nimeni, nu am făcut cunoștință decât parțial! Domnule, cum te cheamă?

Nu puteam să scot niciun sunet, o priveam și nu-i vedeam decât ochii negri care mă țintuiseră, îmi țiuiau urechile și mă trecea o transpirație rece care mă deshidrata. Am reușit să îngăim numele și mi s-a părut că trecuseră sute de minute între momentul în care mă întrebam și momentul în care i-am răspuns. Aveam impresia că eram suspendat undeva în univers, legat de mâini și de picioare, mut și surd, ca un gândac translucid, gata să fie călcat; auzeam, cum crusta îmi pârâia sub pantoful ei mic, care acum parcă devenise un picior de dinozaur preistoric. Mi s-a adresat din nou:

-Mai tare domnule, nu am înțeles cum vă numiți d-voastră!

Am simțit în vocea ei o ironie acută cu acest „domnule” și cu folosirea exagerată a pronumelui de politețe; trecuse de la tu la d-voastră și simțeam că nu e bine deloc, mă lua la ochi.

Privirea ei mă pătrunsese până în creier, până în măduva oaselor, simțeam că nu pot să o mint sau să spun cine știe ce idioțenie, m-ar fi citit fără nicio ezitare și ca un laser m-a scanat de sus până jos, m-am simțit dezgolit, îmi venise să mă acopăr cu mâinile; îmi era rușine, parcă eram gol pușcă și mă analiza ca pe un exemplar dintr-o rasă nemaivăzută. Am prins curaj, nu știu de unde, și am răspuns cu mai multă vlagă:

- Sebastian Lungu.

Numele a sunat în ecou ca atunci când arunci o piatră pe suprafața unui lac și se aude un țuiet lung; mi-a sunat atât de impersonal numele, parcă se detașase de mine, nu mai era al meu, nu mă mai reprezenta, era străin, deveneam imponderabil, simțeam că mi se taie genunchii. Dacă nu zicea odată ceva, orice, mă prăbușeam; însă a zis:

- Domnule Lungu veți rămâne în sală, avem de discutat chestiuni care îi privesc pe toți elevii clasei, vă rog!

Apoi a ieșit, fără să mai pot spune ceva, nu că așa mai fi putut, mușisem definitiv, nu știam dacă voi mai putea vorbi vreodată; parcă fusesem întors pe dos și așteptam sprijinit de bancă să-mi revin sub privirile colegilor care nu înțelegeau

nimic:

- Ce-ai avut, mă?! Te doare capul? Ești nebun? m-a întrebat unul dintre ei. Vrei să ne țină asta aici până mâine din cauza ta?

N-am putut să spun nimic, am privit în gol și am pornit în fugă pe coridoare să mă răcoresc până jos în spatele liceului, spre atelier, unde mi-am aprins o țigară din automatism dar și pentru că mi se uscaseră efectiv gura și mintea. Am tras un fum și o gură zdravă apoi de aer, aveam creierul piftie, mă simțeam golit, eram ca o nucă fără miez. Ce dracu' se întâmplase cu mine?! Eram un tip destul de tupeist, uneori dacă o cereau circumstanțele chiar nesimțit, s-o spun pe-a dreptă. Azi sub privirea rece a ființei ăsteia mă simțisem însă dezarmat, incapabil de reacție. Trebuia să mă întorc în sală, nu voiam să exagerez sau să creez vreo situație care să-i facă pe colegii mei să plătească, nu ar fi fost ei vinovați. Am urcat greu cele două etaje, parcă implorându-mi picioarele și tot corpul să meargă.

Am ajuns, ea deja venise, m-a privit atentă și mi-a replicat zeflemitor:

- V-ai răcorit, domnule? Poftiți în bancă și mi-aș dori să nu mai intrați vreodată după mine, azi nu vor fi urmări dar de mâine cu siguranță, da!?

Am trecut prin fața ei și am bâiguit și eu un „îmi cer scuze”, apoi m-am așezat în bancă sleit de puteri. Nu mi se mai întâmplase niciodată să fiu așa de marcat de cineva, nu făcuse nimic ieșit din comun, era o profă cu o rigiditate care însă mă deprima și mă contraria; în aparență părea așa neajutorată, fragilă, dar în esență era foarte sigură pe ea și foarte tăioasă și ironică.

A început să ne strige pe fiecare de pe un catalog provizoriu și să ne întrebe câteva lucruri, diferite însă, despre fiecare. Când a ajuns la mine am dat să mă ridic, dar eram de plumb. Mi-a spus să rămân în bancă, cum le zisese și celorlalți și m-a întrebat scurt dacă am citit „Tratat de descompunere” de Emil Cioran sau „Muntele vrăjit” de Thomas Mann (bineînțeles că nu le citisem, nu eram interesat de astfel de lecturi, de fapt de niciun fel de lectură, eram la profilul matematică-informatică, mă pregăteam să urmez o facultate în domeniu, cibernetică sau ceva asemănător; citisem totuși prin clasa a IX-a niște romane în virtutea inerției, niște cărți de psihanaliză și de dezvoltare personală, că erau la modă și cam atât). I-am răspuns că nu le citisem și m-a privit cu mare atenție, nu m-a întrebat de ce, dar mi-a spus că va trebui să le citesc cât mai curând. De ce îmi spusese doar mie? De ce mă întrebam doar pe mine? Ce făcusem, ce-i semnalizasem și eu nu știam? Contrariat, am așteptat să-i interogheze pe toți colegii mei, eram în total 28 și la final îmi propusesem (prinsesem curaj, ce să zic!) să o întreb de ce trebuia să citesc autorii ăștia când eu trebuia să mă pregătesc pentru bac, nu urmam vreo facultate cu profil umanist, filologie sau altceva. Curaj era doar în mintea mea pentru că în realitate n-aș fi făcut asta pentru că nu aveam tupeul să o înfrunt, nu încă...

Scenariul meu nu s-a produs și din cauză că în momentul în care a încheiat interogatoriul cu fiecare, directorul a intrat în sală și a rugat-o pe profă să vină cu el, avea nevoie urgentă de ea. Și-a luat la revedere de la noi și a precizat că ne vom

vedea a doua zi.

Rămăsesem țintuit în bancă, toți colegii mei plecaseră, eu stăteam parcă lovit de trăsnet... Aveam impresia că sunt într-o bulă de aer, în alt timp și nu puteam să mă smulg. Unul dintre prietenii mei mă tot suna, telefonul zbârnâia în continuu, am răspuns absent, nici nu știu ce i-am spus. Ce naiba se întâmplase cu mine de nu puteam să plec din clasă? La un moment în starea asta de prăbușire, în clasă a intrat amicul meu, George și s-a uitat la mine cu niște ochi care îmi spuneau că arăt ca dracu', nici nu trebuia, că așa mă și simțeam.

- Ce faci Seba? Ce dracu' ai, parcă te-a călcat trenu', mă băiatule! Haide o dată, ne așteaptă la piscină toată lumea, inclusiv Alina, și tu stai aici parcă ești împietrit! Hai mă! Ce ai?

- Nu știu... îți spun mai târziu, dar eu nu merg la piscină, am răspuns absent, eu care numai asta îmi dorisem toată dimineață. Spune-i tu, Alinei că o sun mai pe seară și vorbim.

„Ești ok, nu s-a întâmplat nimic”, îmi spuneam. Începusem doar școala, doar nu era prima dată (era ultima dată!), însă ceva se întâmpla în mine, eram bulversat și nu puteam să explic și nici să-mi explic. Cum era să-i spun lui George sau oricui altcuiva, ce e cu mine când nici eu nu știam! Piscină îmi trebuia mie acum, nu!?

Am plecat spre ieșirea din curtea liceului, împleticindu-mă, parcă eram amețit de cea mai grea beție pe care o făcusem vreodată, eram lipsit de vlagă. Trebuia să ajung undeva să mă odihnesc înainte de a mai gândi sau de a mai face ceva, altfel... M-am scuzat aiurea, spunându-i lui George că mi-am amintit că mă rugase și mama să trec pe la ea pe la firmă nu știu pentru ce chestiune, mă rog, m-am eschivat cum am știut eu mai bine și în fața magazinului de jucării de peste drum de liceu, am luat-o în altă direcție, trebuia să ajung acasă.

În fața mea la doi pași a reapărut parfumul de violete (mereu așa am să-i spun); asta îmi mai trebuia, parcă nu era suficient că eram amețit, trebuia să mă amețească și mai rău prezența asta care îmi făcea rău, mi se strânsese brusc stomacul, îmi venea să vomit, ochii nu mă mai ajutau, trupul l-am simțit greu și brusc n-am mai știut nimic de mine. Cred că a durat ceva vreme să-mi revin pentru că lângă mine acum și mai puternic parfumul de violete mă ținea în brațe și-mi lovea din când în când energic fața; simțeam și ceva umed pe față, mă stropea cu apă rece cu degetele ei albe și lungi, ce păreau atât de fragile, dar care mă atinseseră destul de puternic de-mi ardeau obrazii. Câțiva trecători îi dăduseră o mână de ajutor să mă așeze pe o bancă la umbră și dacă nu-mi reveneam mai repede mă amenința că va suna la salvare, arătăm foarte rău și trebuia să ceară ajutor de specialitate, că ea nu știe ce să facă... Vorbea în continuu, era clar speriată și culmea: EU eram motivul!

Era foarte îngrijorată și ce m-a frapat cel mai tare era faptul că acum vocea ei era foarte caldă și mă învăluia într-o senzație plăcută de somn, de relaxare, acum avea inflexiuni dulci, de parcă vorbele ei făceau parte dintr-o incantație care mă liniștea. I-am spus cu vocea pierdută că sunt bine,

că nu e nevoie să sune la nicio salvare, că vreau puțină apă să beau. Mi-a dat imediat și cu degetele ei îmi mângâia ușor fruntea și tâmpilele umplându-mi creierul de miros dulce de violete... ce parfum o fi fost nici acum nu știu, dar mereu m-am simțit ca în transă când îl simțeam în nări, pe piele, în toți porii, în neuronii mei zdruncinați... parfumul ăsta era parcă hipnotizant și o vrajă ciudată mă cuprindea până în stomac unde se întâmpla ceva, inexplicabil, un amestec de cald și rece, de durere și plăcere, de senzații nepământeste... și acum după ce nu mai știu nimic despre ea, parcă o simt în toate glandele mele și mă domină și mă întoarce pe dos... Cât de ciudat!

De ce trebuia să se fi întâmplat în ziua aia atâtea? De ce trebuia să o fi cunoscut!? Și mai ales de ce am leșinat ca un idiot și ea să fie lângă mine, atunci, în locul ăla, în timpul ăla, să mă ia în brațe, să mă atingă și să o simt atât de aproape? Cred că forțe exterioare mie (deși nu cred în chestii de astea) au interacționat ca într-un experiment fatal care să mă determine să văd lucrurile altfel, să trăiesc ceva care să mă schimbe definitiv și marcant în așa măsură încât să nu pot explica nimănui ce se petrece cu mine până la nebunia de a nu mai ști ce e cu mine și cine sunt. Mi-am revenit treptat și am dat să mă ridic, nu am putut fără să mă sprijine ea, mi-a spus încet să încerc să merg până la o mașină nu mai departe de patru metri (era a ei) și apoi să mă ducă acasă. Am vrut să mă dau mare și să-i spun că merg singur până acasă, dar mi-am dat seama că de-abia reușeam să calc, eram amețit și nu aș fi putut decât să cad și atât.

Am acceptat dând din cap și sprijinit de ea și de încă un trecător, m-au așezat încet pe scaunul din față. Ea la volan mi se părea nepotrivită, dar nu mai avea rost să mai zic ceva, amețeam din nou și nu mai voiam să o sperii, și așa mă tot privea atentă și grijulie ca o vrăbiuță.

Am plecat, m-a întrebat unde stau, i-am spus strada și numărul de la casă și am ațipit așa afundându-mă într-o stare de letargie dublată de o liniște care parcă mă bandaja pe interior. Probabil că aș fi dormit așa ore infinite într-o fantă a timpului, fără grijă, fără nicio întrebare, fără nicio mirare, doar cu mine și cu ea alături, în parfumul de violete, înconjurat de o căldură plăcută, supravegheat de ochii ei negri, triști (abia acum îi văzusem cât erau de triști). Căldura nu mă mai deranja, soarele îmi atingea pielea, mă cuprindea o stare pe care nu o mai simțisem niciodată. Mie îmi plăcea răcoarea și apa, dar acum senzațiile erau altele și mă surprindeau atât de ciudat încât nu pot să le descriu decât așa: pielea îmi era atinsă ușor de o senzație de sărut în aer, parcă simțeam doar o respirație nu efectiv sărutul în sine, doar o boare călduță care-mi înfiora corpul. Am deschis ochii când nu am mai simțit că ne deplasăm, ea mă privea, cred, de ceva vreme, îi păruse rău să mă trezească, eram palid (mă văzusem în oglinda retrovizoare), Doamne cât de palid (iarăși l-am invocat!), parcă mi se scursesese tot sângele din obraji, de fapt din mine.

- Cred că am ajuns, mi-a spus încet, șoptit aproape de obrazul meu și din nou am amețit. E cineva acasă să mă ajute să te mișc?

I-am spus că nu e nimeni acasă, părinții erau plecați,

fiecare cu treaba lui, mama la firmă, tata la facultate, deci trebuia să mă ducă ea de data asta, nu trecea nimeni pe stradă la ora aia, era aproape patru după-amiază. Din stradă până la ușă erau vreo cincizeci de metri, deci trebuia să o ajut și eu, așa cu forțele mele leșinate pentru că ea era foarte mică și exista riscul să ne prăbușim amândoi și nu era cel mai potrivit moment. M-am ridicat cu chiu cu vai și am pornit împleticindu-ne amândoi spre poartă și apoi spre ușă, am intrat în casă, am traversat încet holul care parcă nu se mai termina și m-am așezat la fel de încet pe un fotoliu din living, mai mult nu aș fi putut. Ea mă privea neajutorată, nu știa ce trebuia să facă acum, asta îmi spunea cu ochii ei mari; trebuia să găsec eu o soluție și i-am spus că ar fi bine dacă o suna pe mama, i-am dat numărul de telefon și i-a spus după ce s-a prezentat cum stăteau lucrurile. Am înțeles că mama va veni cât poate de repede și până atunci trebuia să mă supravegheze cum știa ea mai bine. S-a așezat lângă mine și m-a luat în brațe, nu a fost bine, iar am simțit că leșin, dar mi-am zis, din nou, că ar fi bine să nu mai fac nicio scenă și m-am lăsat în voia atingerii ei. Nu pot să explic nici această atingere, deși mai fusesem ținut în brațe, să nu aveți impresia că eram vreun pudic sau vreun timid (sfânt... jamais!), dar atingerea asta mă seca, parcă îmi lua din vlagă, din energie, mă descărca într-un fel pe care nu-l înțelegem. Îmbrățișarea ei nu avea nimic erotic, dar mă înfiora de ca și cum toată pielea, toată carnea intra în transă și-mi tremura incontrolabil. M-a întrebat dacă mi-e frig și am răspuns că nu, dar tremurul mă contrazicea, mi-a așezat peste brațe un pled care stătea mereu pe canapea, mi-a așezat o pernă sub cap, m-a descâlțat și mi-a zis că merge să-mi facă un ceai. Nu știu de unde unele femei au reflexul de a ști într-o casă străină unde sunt anumite lucruri din bucătărie sau din baie, din dormitor sau din grădină. Ea era una dintre ele și deși părea neîndemânatică, în câteva minute a venit cu o cană, cana mea, cu ceai, ceai de fructe de pădure, preferatul meu (de unde știa toate astea? cine i le spunea? azi ne cunoscusem și aveam impresia că știe prea multe despre mine... sau era doar coincidență... avea să se dovedească faptul că nu era nicio coincidență, mă știa cum nici eu nu mă cunoscusem).

Am băut cu înghițituri mici din ceaiul care mă încălzea și pe interior, mi se făcuse foame (am realizat că nu mâncasem nimic de dimineața), i-am spus și grijulie s-a îndreptat din nou spre bucătărie. Nu știu ce a făcut acolo dar s-a întors pe o tavă cu exact ce-mi plăcea mie: cartofi prăjiți, un grătar, o salată, erau deja în frigider preparate, dar ea le încălzise și erau bune, mai bine zis, comestibile. Am mâncat din nou supravegheat atent de ea, am terminat și ceaiul și atunci a apărut și mama. Eram mai bine, clar, cele două au făcut cunoștință, de data asta în direct, ea i-a povestit mamei cum au stat lucrurile și ce-mi făcuse, în timp ce mama mă privea cu o sprânceană ridicată, gata să mă certe, speriasem lumea... eu care nu am avut nici măcar vreo răceală mai serioasă.

Profa a plecat, asigurându-se că sunt bine și mama a

însoțit-o până la poartă, unde și-au luat la revedere, în timp ce eu le urmăream de pe terasa de la parter. Ce naiba se întâmplase azi cu mine? Acum eram bine, puțin trist dar asta era normal, îmi ratasem ziua, aș fi putut să stau toată ziua la piscină cu prietenii, când colo am fost dădăcit de diriginta cea nouă, într-un mod așa de familiar și de ciudat, în egală măsură, că nu mai știam ce să zic sau să gândesc. Nu pot spune că nu mi-a plăcut, dar a fost o plăcere ciudată, nefirească, inexplicabilă, nici măcar acum nu pot ști ce a fost atunci, de fapt nici nu mai încerc să-mi explic pentru că nimic nu e întâmplător, toate au o legătură, o legătură ca un fir subțire, nevăzut, care nu poate fi rupt decât dacă ăsta e destinul, dacă nu, rămâne la fel, așa întins la maxim ca și situațiile care vor urma...

Ziua s-a încheiat cu o lungă discuție cu Paul, bun prieten de-al meu, căruia i-am povestit tot ce se întâmplase, tot ce simțisem și nici el nu înțelegea ce se petrecuse, ce se petrecea de fapt cu mine.

Mama mă tot zăpăcea cu întrebări despre ce avusesem, despre simptome, despre dirigintă, cine e, ce face, ce predă, dacă e căsătorită, de unde e și eu de unde să fi știut toate astea când abia azi o cunoscusem, așa că am încheiat scurt spunându-i că mă voi interesa dacă asta era problema ei cea mai importantă. Am fost cam obraznic și ea a sesizat asta și am început să ne certăm cum o făceam de obicei, din nimicuri dar a intervenit tata care a calmat atmosfera, pentru moment. Apoi mi-a făcut programare pentru analize, eu am ripostat din nou, motivând că aveam școală, nici nu m-a auzit sau nu m-a băgat în seamă, mă trata ca pe un copil și ea asta nu înțelegea că de ceva vreme nu mai eram și că ar fi trebuit să-și schimbe atitudinea față de mine pentru că altfel nu ne mai înțelegeam, ea nu a suportat de fapt niciodată ca eu să ripostez ci să accept tot ce mi-a spus ea și să fac ce voia ea; o vreme a mers asta, dar de vreo doi ani nu mai accept să fiu controlat și frecvent avem dispute destul de zgomotoase pe care le mediază tata când e acasă și când nu, nu vorbesc cu săptămânile cu ea care ar fi trebuit să mă înțeleagă cel mai bine; suferim amândoi pentru că suntem orgolioși, iar când ne împăcăm redevenim cei mai buni prieteni.

Îmi făcuse programarea chiar a doua zi, la o prietenă de-a ei (avea prietene peste tot, rezolva majoritatea chestiunilor din telefon și rapid, fără să accepte vreodată refuzuri). I-am spus să o sune pe dirigintă și să-i spună că lipsesc, să nu mă trezesc că interpreta cine știe cum. Mi-a spus să nu-mi fac griji deja a discutat când o condusesse spre poartă. Deci ea pusese la cale totul, iar pe mine nu mă întrebasese nimic, eram un cățeluș, eram orice dar nu privit ca un om cu dreptul de a refuza sau accepta ceva. Asta mă irita la culme; am adormit târziu, nervos și incapabil să reacționez, îmi venea să urlu, dar la ce bun? Oricum nu m-ar fi luat în calcul nimeni din casa aia...

(va continua)

CRISTIAN MLADIN

O viață într-o zi

Pe costișa ce ducea spre dava cea mare, drumul urca șerpuit. Bunul Zamolxis răspândise aici o mulțime de flori și ierburi frumos mirositoare. Zyraxes urca cu pas domol, îmbrăcat în straie de sărbătoare. Văzându-i cămașa albă de in, ȋtarii strânsi pe picior și căciula de pileati, ai fi putut crede că tânărul merge la o nuntă.

Era unicul fiu al lui Moskon, căpetenia davei de la Piatra Roșie. Înalt, brunet, era bine legat, cu brațe puternice ce mânuiau bine sulița și sica, sabia cea încovoiată. Zyraxes intrase de curând în rândul războinicilor. Tatăl său plecase de dimineață la Sarmisegetusa, chemat de Decebalus, regele tuturor dacilor. Tânărul era obișnuit cu plecările tatălui său în marea capitală, pentru diferite treburi.

Un mesager poposi ȋnsă de dimineață în fața casei lor, la puțin timp după plecarea lui Moskon. Calul ȋnspumat și fermitatea chipului trădau importanța misiunii sale.

- Zeul fie cu voi, spuse mesagerul.
- Și cu tine, răspunse Zia, soția căpeteniei Moskon.
- Regele nostru Decebalus cere ca Zyraxes să se prezinte la Sarmisegetusa, alături de căpetenia Moskon.
- Slăvit fie regele nostru! Numai să îmbrace alte straie, căci era gătit să se ducă cu camarazii săi la vânătoare.
- Am ordine să ne grăbim, spuse mesagerul.

Femeia dădu din cap că a ȋnțeles și intră în casă. Se ȋntoarse cu o găleată de apă și o baniță de orz pentru cal. După puțin timp, apăru și Zyraxes, îmbrăcat în haine noi. Mantia ȋi era prinsă cu o fibulă de argint, frumos lucrată.

- Rămâi cu bine, mamă! spuse tânărul. Zia ȋl sărută pe frunte, cu inima strânsă.
- Să mergem, flăcăule, ne așteaptă marele rege, spuse mesagerul.

Ȋncălecă pe calul său roib, care se mai odihni puțin, iar tânărul tarabostes ȋncălecă pe Fulger, murgul crescut pentru luptă, pe care ȋl scosese din grajd mai ȋnainte. Pământul era frământat de picioarele cailor în galop, iar coamele lor fantastice fluturau în vânt, ca niște valuri ȋnspumate. Zyraxes nu era prea vorbăreț de felul său, dar chipul ȋncruntat al tovarășului său de drum ȋl ȋngrijora.

- Știi cumva pentru ce m-a chemat marele rege? spuse tânărul.

- Știu doar că trebuie să te aduc în fața Măriei Sale. Mai mult nu știu, ȋi răspunse scurt mesagerul.

Tânărul nu mai zise nimic. Călăreau umăr la umăr, în

galop. Dava cea mare se afla la o jumătate de oră călare de Piatra Roșie. Ajunseră la poalele dealului cetății.

- Aici lăsăm caii și vii cu mine, spuse mesagerul.

„Trăim vremuri tulburi”, gândea Zyraxes. „Romanii au trecut Istrul și se ȋndreaptă spre capitală. De ani de zile bieții oameni nu mai au liniște. Nădejdea e doar la Zamolxis.”

Regele Decebalus, alături de Marele Preot Deceneu, stăteau la sfat în fața Sanctuarului Sacru. Câțiva pași mai în spate, gânditor, stătea Moskon. Fusese chemat în fața regelui ca să i se transmită hotărârea Sfatului Bătrânilor de a fi trimis la Zamolxis un sol. Un sol pentru a se afla voința Zeului în privința sorții războiului cu romanii, ce se apropia.

Trecuseră cinci ani de la ultimul sacrificiu, iar bătrânii Sfatului ȋl aleseseră pe

Zyraxes, fiul lui, flăcău viteaz și vrednic, cel mai bun ȋntre tinerii războinici. Moskon era fericit că i se făcuse această cinste fiului său. Spera că va fi bine primit lângă străbunii săi. O lacrimă de părinte i se scurse ȋnsă pe obraz, fără să o poată opri.

Zyraxes ȋngenunche la picioarele regelui, cu emoție și admirație.

- Slăvit fie numele regelui nostru Decebalus! Fie ca Zamolxis să ȋți dea sănătate și viață lungă, mare rege.

- Zyraxes, fiu al lui Moskon, fi vesel! spuse Decebalus. Măine în zorii zilei te vei ȋntâlni cu strămoșii și vei merge în ȋmpărăția lui Zamolxis.

- Facă-se voia ta, Zamolxis, spuse ȋncet tânărul.

- Astăzi ȋnsă, vom petrece. Diseară, ȋmpreună cu tatăl tău, veți fi oaspeții mei la cină, spuse regele.

- Mulțumim, o, Decebalus! Zeul fie cu tine! spuse și Moskon.

Ȋncet, cu pas apăsat, Moskon porni în josul dealului, alături de Zyraxes. Căuta un loc mai ferit, unde să poată vorbi în liniște. Cu coada ochiului căta la fiul său. „Ce bărbat frumos s-a făcut. Nici nu știu cum au trecut anii.” gândi Moskon. Ca orice războinic, era pregătit să moară oricând, pentru țară și pentru rege. Pentru asta se pregăteau toți războinicii. Iar ca și căpetenie, trebuia să fie un bun exemplu pentru semenii săi. Era bucuros, căci fiul său va ajunge cu siguranță la zei, nici nu avea cum să fie altfel, dar în același timp, ȋși simțea inima de părinte strânsă ca ȋntr-un clește. Unicul său fiu...

Deși era ȋncă în putere, se simțea bătrân. Iar odată cu fiul său, neamul lui se stingea.

„Mă bucur și mă ȋntristez în același timp, gândi. Dar Zeul știe mai bine ce e pentru noi.” Ajunși ȋntr-o poiană de la marginea cetății, ȋși îmbrățișă fiul.

- Tată, fi liniștit. Nu o sa te fac de rusine, spuse Zyraxes. Spune-i mamei că o iubesc. De acolo, de sus, o să vă veghez mereu.

- Ȋncerca să pară tare, dar sufletul său era tulburat.

Petrecerea dată de rege era măreață. Bucate alese, vinuri scumpe de la Roma, păreau toate desprinse dintr-o poveste. Totul i se perinda prin fața ochilor cu repeziciune. Bău mult, dansă ȋmpreună cu ceilalți luptători, dansul de război,

Încercând să trăiască o viață într-o noapte. Târziu, condus de tatăl său în camerele de oaspeți ale regelui, adormi. Visă căprioare și flori. Și războinici ce plecau la luptă. Era și el printre ei, încolonat. La depărtare, mama lui îl aștepta cu o carafă de apă.

- Suntem mândri de tine, fiule, spuse ea. Zeul fie cu tine!

Nu apucă să-i răspundă, că se trezi. Primele raze ale soarelui se jucau pe podeaua încăperii. Se îmbracă cu cămașa lungă de in, pregătită pentru el. Se încinse cu cureaua lată cu pafta de aur. Își puse mantia cu fibula de aur pe care o primise la petrecere de la însuși regele. Ieși din încăpere. Afară, tatăl lui vorbea cu un grup de războinici.

- Sunt gata, tată. Să mergem! spuse tânărul.

Se încolonară. Zyraxes mergea în față. Urmau tatăl său și războinicii din garda regelui, încolonați. Fete tinere îi zâmbeau și aruncau în calea lui flori de câmp. Încet, alaiul ajunsese în poiana sacră. Marele Rege Decebalus și celelalte căpetenii erau toți acolo. Lângă soarele de andezit, un grup de tineri războinici de vârsta lui, cu sulite ascuțite și strălucitoare, așteptau. Știa cum trebuia să se întâmple totul. Mai văzuse și în urmă cu cinci ani cum ultimul sol trimis la Zamolxis ajunsese cu bine la strămoși. Nu-i putea uita chipul senin și surâsul pe care îl avusese în clipa morții.

Își îmbrățișă tatăl și se închină regelui. Privi spre cer. Norii erau albi. Bătea un vânt calduț iar florile și iarba mirosea a primăvară.

Deodată, un strigăt se auzi din dreapta lor : - Vin romanii!!!

Toată lumea din poiana sacră se uita mirată. Apoi urmă dezastrul. Înțeleseseră cu toții rapid ce se întâmpla. Un detașament de elită din avangarda armatei romane, deghizați în soldați daci care doreau să asiste la ceremonial, pătrunseseră în poiana sacră.

Scopul lor era să-l ucidă pe Decebalus, regele dacilor. Măcelul începuse. Romanii înaintau spre soarele de andezit, locul unde se afla regele. Zyraxes smulse o sabie sica din mâinile unui războinic ucis și începu lupta. Intui repede ce voiau să facă romanii. Luptând, se îndrepta spre grupul regelui. Sângele curgea șuvoaie, iar pământul era plin de morți. Fără mâini. Fără capete. Corpuri ciopârțite, care cu puțin timp înainte erau oameni. Dacii luptau îndârjiți, apărându-și regele.

„Iaha Bendis, iaha șe’pa Gheballaiza! Batăr Zamolxe șe hesta helix!” strigau.

Zyraxes lupta cu dinții strânși, ucigând unul după altul experimentații legionari ai Romei. Ajunse lângă Decebalus și tatăl său, care împreună făceau prăpăd în rândul romanilor.

Deodată, un soldat roman care era căzut, se ridică brusc

în spatele regelui și îi înfipse un pumnal în umăr, greșind ținta. Regele căzu, dar Zyraxes, atent, reteză dintr-o lovitură mâna romanului. Sângele țâșni, improșcându-i fața. Se șterse, apoi îi dădu lovitura de grație romanului, care, cu lașitate, atacase din spate.

Săbii rupte, țipete desperate, sânge și moarte...Zyraxes îl luă în spate pe Decebalus care, rănit, nu mai putea lupta, și îl duse la marginea poienii, unde fu preluat de alți războinici din gardă și dus la adăpost.

„Dacă tot trebuie să merg la Zamolxis, măcar s-o fac cu arma în mână”, gândi tânărul. Nu-i era frică de moarte. Conta felul în care murea însă. „Dar până atunci, mai este”, răsă în sinea lui.

Continua să spintece, să împungă, să ucidă. Era ceea ce știa cel mai bine să facă un războinic. Deodată, o săgeată venită de nicăieri i se înfipse în piept. Apoi alta. Apoi alta. Mirat, își privi corpul, pe care nu-l mai simțea al lui. Căzu în genunchi. Imagini din copilărie i se derulau prin fața ochilor. Casa părintească. Mama. Prietenii de joacă. Apoi camarazii de luptă. Petrecerea regelui. Sulitele strălucind în soare ce urmau să-l străpungă. Se prăbuși la pământ, cu ochii larg deschiși. Era în pace.

Lupta continua, dar soarta celor câteva zeci de legionari era pecetluită. Curând, toți fură uciși. Prețul plătit era însă mare. Prea mare. Mulți daci zăceau pe pământul încălzit de soarele dimineții. Plecaseră la Zamolxis, alături de Zyraxes. Mamele și soțiile își plângeau morții. Pe câmpul de bătlie din poiana sacră, marele rege îl căuta pe salvatorul său. Deși rănit, dorea cu tot dinadinsul să-l găsească. I se spusese că a fost văzut căzând.

Cu pași greoi, cu sufletul amar, Decebalus se uita la bunii săi daci, care muriseră apărându-și regele și țara. Îl descoperi pe Zyraxes, în mijlocul unui grup de romani uciși de mâna lui. „Numquid de dacis advisti? (Ce ai mai auzit despre daci?)” îl întrebă Imperatorul Traianus pe Koson, căpetenia dacă venită la Roma să-și trădeze țara și regele. Iar dacul îi dezvălui locul unde era îngropat tezaurul lui Decebalus, traseul apeductului ce aducea apă în marea cetate și organizarea Sarmisegetusei.

Decebal privea la cerul azuriu. Soarele strălucea deasupra tuturor...

Știa ce urmăriseră romanii. Eliminarea sa pentru a decide soarta războiului. Privi la pământul înroșit cu tristețe. „Si vis pacem, para bellum”, șopti.

„Drum în lumină, Zyraxes”. Se aplecă deasupra lui și îi închise ochii albaștri cu mâna sa ostenită.

DUMITRU ICHIM

BAY OF FUNDY, Nova Scotia

Nisipul ud dintre degetele de la picioare întotdeauna mi-a produs aceeași senzație pe care o aveai, când erai copil, atunci când visai că zbori peste ape. Mă trezeam, dar nu voiam să părăsesc visul. Îl ascundeam adânc în mine, ca pe o insulă neaccesibilă oamenilor și necazurilor ("scîrbelor" , nu-i grozav cum le surprinde vechea limbă românească bogăția hazului în fața necazului?!) care veneau rostogolindu-se peste mine.

Și curios că această plăcută și stranie gădilare, sau mâncărime? cum să-i zic? nu începea pe umeri unde ar trebui să-ți crească aripile, ci era o stare, cum te-ar străbate un gând, de la răsărit și până la apus în zig zaguri, ca amintirile negrăie de fulger muritorului de rând. Zburam, dar nu aveam aripă. Eram numai zbor. Vă mai aduceți aminte? Hai, nu spune nu, fiecare om a visat odată și odată, demult, pe când dormeai în patul cu paie al copilăriei, că zburai peste ape. Poate ai uitat, dar visul e încă în tine, precum floarea de cireș încă stă împăturită în scrinul de lemn al sămburelui. Da, visul zborului e în fiecare om. Pentru unii timpul îi eclipsează cu uitarea, dar pentru alții uitarea devine timp - acele boabe ude de nisip pe care ți le aduce oceanul. Timpul devine aripă. Hieroglifa primordialului. Au nuu ați văzut copiii? Uită de dulciuri, uită de jucării or cât de scumpe ar fi ele și sunt atât de fericiți în nisipul de pe țărâm? E vina voastră că nu i-ai tras de limbă să aflați secretul aripii, acum e prea târziu. Ați pierdut trenul! În nisipul acela ud copilul ridică minunatele lui castele și porți pe care valurile mării le deschid mereu și mereu... Numai oceanul știe să-ți amintească visul copilăriei când puteai să zbori peste ape pentru că numai el, singurul, a văzut începuturile lumii, numai el a tăcut ca o oglindă văzând zborul înalt al Spiritului Sfânt! Da, omule, poți să zbori! Timpul e pentru târătoare, dar pentru suflarea vie este aripa. Și aripa este iubire și foc pentru că numai ele știu totul despre om și despre veșnicia oceanului care cu fiecare val încearcă să descuie inima și să-i aranjeze roțile să bată oceanic.

La Bay of Fundy îmi povestea oceanul cum e să fii îndrăgostit când lună și soare și pământ, toate trag de inima

ta și te sfâșie, cum oceanul, în cele din urmă, se dăruiește lunii... Simte între degetele de la picioare nisipul ud și zice da zborului. La Bay of Fundy e cea mai magnifică scenă din întreaga lume - starea de zbor a oceanului îndrăgostit.

Mi-a povestit că legendele ascunse în cărțile sacre ale Penelor de Vultur, cum că luna l-ar fi înșelat și i-ar fi respins iubirea, nu sunt adevărate. Oceanul era gata să zboare către iubita lui, și când și-a deschis aripile albastre deasupra țărâmului a auzit dintru adâncul cerului vocea Stăpânului: "Întoarce-te în groapa ta de pământ până la obșteasca chemare, că nu a sosit ceasul înalt al iubirii de Apoi!"

Rocile de la Bay of Fundy sunt roșii, un fel de piatră lunară din spatele lunii. Matei stă sus, în vârful unei stânci rotunjite de ocean ca spinarea unui bizon lapidar, iar jos călcând pe podeau de piatră sângerie care a crescut atât de mult chiar și într-o oră. "Mai stai, oceanule, nu pleca așa de repede! Nu vreau să-ți văd adâncurile de suferință ale zidirii tale. " Oceanul tace, valurile lui vorbind ca prin somn. Și se retrage. Eu - mai fac câțiva pași pe locul pardosit cu piatră roșie. Oare nu vă amintiți că ghetsimani înseamnă teasc? Normal. Era grădina măslinilor și era nevoie de un ghetsimani, de un teasc.

Matei e tânăr. Și normal să privească de sus imaginile fără de egal ale oceanului, coasta ruptă a pământului. Coasta e roșie. Oare cum se numesc aceste bazalturi, tăblița de abecedar a oceanului?

Fundul e plin de mâl și nu e pregătit pentru pictori sau paparazzi zgomotoși. Numai mie îmi arată prin ce a trecut după ce și-a strâns aripile albastre, albastre pe deasupra, posomorâte pe dedesubt, cu care voia să zboare până la luna plină și cu sânii albi, abia bănuți prin borangicurile înflorate pe norul aproape transparent.

Îl rog să mai rămână că altfel voi intra în timp, pe ușa din spate al târziului. Și-a pus capul în jos și coboară. Între degetele de picioare am mâl, nu mai există nisip. Sunnybrook Hospital. Toronto . Destul, oceanul meu drag, oprește-te! "Are cancer", a zis Dr. Medji." Sunt adormit de anestezic și nu pot să mă ridic. Să protestez. Se aud numai valurile...

...șoferul de la "Cancer Society", care mă duce, mi-a precizat la telefon că plecăm din Kitchener la Toronto cu două ore mai devreme pentru că la trei are o programare. Cu Mr.Omar nu se glumește. S-a anunțat că va fi polei. În plus, autostrada 401, când ajungi la. sau în apropiere de Milton, este aglomerată. Lui 401 i se spune și Autostrada Morții. Oamenii normali o numesc așa din cauza accidentelor. Eu

o numesc din frică. Eu merg la Sunnybrook Hospital. Nici nu intru pe ușă la "Odette Cancer Center" că Mr. Omar repetă din nou, a câta oară? să mă grăbesc cu analizele și chimioterapia. De parcă acestea depind de mine. Sunt un pacient și satrapul meu este un număr pe care sora ca un mecanism îmbrăcat în alb îl anunță de pe o listă. O listă care cred că miroase a iod. Lăsat la ușă, îmi mai repetă că s-a anunțat cod alert, polei, și să mă grăbesc.

"Mai stai, oceanule, nu vreau să mai știu!" Matei stă sus. Pe o stâncă roșie care prin retragerea oceanului devine tot mai înaltă. Acum Matei e atât de sus... Dintr-un nor, un nor alb, Florica îl ia în brațe și îi dă să sugă.

Așteptare la coadă. În orice spital miroase a dezinfectant, o nuanță a spaimei care te freacă pe o masă de lemn pe care se spală morții. Mă duc la analizele de sânge. Sunt numărul 2.350.598. Înainte mai am 25 de persoane. Oare ce-or fi făcând oamenii aceștia cu frica lor? Am trecut demult de șocul spaimei când doctorul te trânteste de perete ca pe o minge de cocă. Și rămâi lipit. Țintuit de alb până în rărunchi. Apoi doctorul vorbește și nu mai auzi nimic. Acum când înaintez pe fundul oceanului văd diferența dintre spaimă și frică. Mă uit de jos. Matei e așa de mic! După poala norului îi văd și pe Thomas, și pe Christine, pe Iulian de cinci ani, plin de sine în costum nou-nouț, pe Gloria, de o palmă și în rochiță de prințesă nibelungă, iar mai sfios pe Christopher...Spaima te lovește din senin, fără nici un motiv, drept în moalele capului. Și fuge. A dispărut ca și cum. nici n-ar fi fost. Numai tu rămâi lipit de zid și încet, încet încerci să-ți vii în fire și, precum ceasurile lui Dali, începi să curgi până te desprinzi de pe perete alb și cazii jos și vezi tălpile trecătorilor călcând peste tine. Nu te doare. Pentru că încă ești amorțit: "Ai cancer..." Spaima nu doare. Cum nu doare duhul rău al țepușei otrăvitoare a vorbei când începe să obrintească. Este la fel ca în copilărie când spărgeai alune cu ciocanul și-ți dădeai peste deget și degetul amorțea. Nervii degețului leșinau și cădeau jos. Dar frica este ca o negură care îți pătrunde până în măduva oaselor. De fapt, e o burniță cenușie de toamnă care te răzbește ca un duh rău, al pustului de casă, până în măduva oaselor. Peste tot ești frică și frica nu e în nici un loc să o simți. Geneza vorbește de un "tohu vabohu". Și frica era tot ce exista în această desfășurare a netocmirii și a golului. Ea este timpul existențial care te alungă din timpul ființial. Existențialismul a început prin a cântări câtă țărână EXISTĂ pe lopata morții.

Sora strigă: The number is 2.350.6001. Spaima îți strâmbă gura ca o pareză și apoi dispare. Dar frica crește pe spatele

tău cocoșindu-te. Se adaugă și frica din frică, iar lacrima în loc să topească țurțurul îl sporește.

The number is 2.350.600... Cea mai bună carte este a lui Kierkegaard "Frică și cutremur". Vă mai aduceți aminte de "Prolegomene"? Avraam își duce unicul fiu să-l aducă jertfă. Nici Kierkegaard nu spune cam ce era în inima lui Avraam când urca Muntele Moria, Muntele Golgotei. "It was early in the morning..." Nu sună aceasta ca o aluzie la "era dis de dimineață când..."? Spaima nu a mai putut să dispară, dar a fost forțată să meargă înainte, cu torța, să lumineze ilogicul prin care trecea biruitoare pe măgăruș Credința. "Dacă Dumnezeu a cerut aceasta, să se descurce EL. Acum să-L văd pe unde scoate mâneca! Eu am cuvintele Lui veșnice și nu fiul meu va fi jertfit ci Fiul Lui, pentru că nu va putea să renunțe la dreptul Lui de a mai fi Tată, dacă îmi va lua fiul!", cred că așa gândea Avraam ca tată al neamurilor.

Mă uit în jurul meu la numerele așteptătoare. Aproape toți au capetele plecate. Unii se roagă, alții cu vreo carte, alții cu facebookul. Dar în ochii tuturor este frica. Negura hrăpitoare de toamnă care fură, denaturează contururile lucrurilor naturale. Negura de la Izvorul Negru care le amestecă toate putințele lor de a evada prin porțile mestecenilor din flaut.

The number is 2.350.599. Pe lângă noi trece mașina de curățat coridoarele. Chiar mașina are un număr. Unul roșu portocaliu. După ce a trecut se face liniște în tot neamul numerelor. Acum se aud strident tocurile unei madame: can-cer, ca'n-cer, can-cer... Toți întorc capul... Trece o batoză stahanovistă. Are sânii îngrămădiți într-un maiou pe care scrie: "Toronto versus everybody." Mr. Omar e din nou în spatele meu: "Nu te-a chemat încă?" Încerc să scotolesc printre hârtiile de suflat nasul și găsesc un zâmbet până la trompele lui Eustache. Doamne, câtă răbdare pot să am! Din Grecia mă sună Angela. Numai ea îmi mai lipsea ca și cum Mr.Omar nu mi-ar fi de ajuns ca blagoslovenie de la Natură, ca să fiu polically correct.

The number is 2.350.598. Ooo, ce sus e Matei acum! Iar i Florica poartă paltonul alb cu ceaprazurile negre cu care se mândrea după nuntă. Apa oceanului coboară tot mai trist. Asta se numește chenoză. Numărul 2.350.598 a terminat de dat sânge. Oare de ce sora semăna cu roata din dreapta a mașinii de curățat coridoarele? Se uită la mine cu buzele întoarse până la bărbie. Lasă-o-n pace, hărtăgosule!. Ieri a fost duminică și o fi avut și ea, ca tot omul petrecăreț o țără de prea mult good time.

La Sunnybrook Hospital ca să ajungi la tomografie și alte camere ale fricii trebuie să treci tunelul. Trec cu

vederea fotografiile de pe pereți. Le citesc din fugă. Poze de "încurajare": "A mother's final gift" (Ultimul dar al mamei), "One day at a time, sweet Lord" (E de ajuns încă o dată, drăguțule Doamne) Apoi, ce straniu sună: Medicină Nucleară, etc. Parcă aş fi la Nagasaki și nu în Toronto. Peste tot felul de wings, aripi și pe stânga și pe dreapta. Ca să ajung la Cat Scan trebuie să trec pe la intrarea la Wing MBCD Neuro. Din nou mi se dă un număr și aștept. De după o targă, o, my! , apare Mr.Omar: "N-ai intrat încă!"

Mă uit sus pe stânca roșie și nu mai văd pe nimeni. Norul cu Florica acum e corabie.

De pe țârm Matei mă strigă: Daddyyyyyyy... Și-l văd făcându-mi semn să mă întorc de pe fundul tristețelor nemărturisite ale oceanului din golful Bay of Fundy!

POMQUET BEACH, Nova Scotia

...dar să nu speriem turiștii cu "meditațiile noastre transoceanice" ! Tot în districtul Northumberland Shore, la răsărit de Antigonish, venind pe autostrada 104, ieși pe exit 35, Taylor Rd. și ajungi la satul acadian Pomquet care face parte din Parcul Provincial. Pentru cei cu Master Card și VISA ale căror "plasticitate" nu s- au scorojit de "overdraft" pot merge pe insula Sheep Island și închiria o cabană de 4 stele prin minunatele păduri cu cărări pe sub bolțile de catedrală ale foioaselor, admirând vitraliile Atlanticului. Cabana, de obicei, are două dormitoare și camera de oaspeți cu canapele, bucătărie, frigider, baie, TV și chiar, pe lângă Gideon Bible, ceva cărți sau informații turistica pentru timpul când plouă, sau vremea nu e în superlativul ei.. Dacă ești ca tribul Ichim, cu șase copii, cu soții și odraslele lor poți cere extra paturi pentru acomodare.

De la cabană poți să te plimbi, sau să alergi (ca să mai subțiezi din șunculițele cu care te-ai trezit că ți-au venit înainte de Crăciun!) până la. țârmul apei, respirând aerul sărat mirosind a algă și rășină de brad.

Eu cu Matei ne-am dus direct după GPS la plaja de la Pomquet Beach. Foarte bine amenajată.În timpul verii, iulie și august, în satul acadian Pomquet au loc diferite festivaluri. Pentru a ajunge la plajă, problema parkingului nu e o problemă, există camere unde te poți schimba, și un podocior de scânduri care te duce până pe plajă. De asemenea, facilități pentru handicapați de la WC-uri speciale până la ajungul pe plaja. Plaja are cam 3 km și e prevăzută cu persoane competente de supraveghere salvamarină. Ne-

am fi așteptat să fie aglomerată cum sunt plajele în Europa. Poate, fiecare cu gusturile lui, pentru noi a fost cea mai relaxantă plajă. Mai ales apa era așa de caldă că nu știai ce să alegi - să înoți și să te joci cu valurile, sau să te odihnești în nisip, sau să te retragi la umbră de unde pe sub pini începea "trail" -ul pentru cei care "nu se pot ostoi" , cum glumea cineva despre jogging.

Oceanul are multe feluri de a se manifesta: vijelios, melancolic, visător, mofturos, etc. depinde cum te afli tu, sau cum se află el. Cel de la Pomquet părea moleșit de căldură, domesticit pentru turiști, cu copii care i se urca în spate cu animăluțele lor de cauciuc, domol ca un bunic, nici măcar valurile nu și le-a lăsat să crească prea mult, un fel de cârlionți fluizi și cu un breton de nisip, cosmeticizat cu câte o scoică ici și colo.

Dar există celălalt ocean, fratele cerului, oceanul adâncurilor de viață cu palmieri de corali subacvatici și jungle pe care numai Dumnezeu le știe, cu livezi prin care se plimbă constelațiile de pești multicolori, pești clopote, pești jucării, pești care glumesc cu ochiul pe spate, pești curcubeie, pești ca zorelele, ca floarea soarelui din adânc, meduze îndantelate în foițe transparente de bucurie, iar pe de altă parte elefanții și rinocerii adâncului, ca să nu mai vorbim despre delfini - școlarii prea iubiți de ocean pentru înțelepciunea și inima lor mereu jucăușă pentru că delfinii, știi taina oceanului și nu îmbătrânesc niciodată.

Aici e atât de ușor să intri în poveste, deschizând ușița ruginită de amurg și înăitea lucrurilor rostești magicul: A fost odată ca niciodată... și totul începe să se deruleze sub alte dimensiuni ale visării.

Prietenia mea cu marea începe de pe vremea amintirilor împrumutate din Cartea Galileii în care era vorba despre niște pescari la fel ca și ăștia din Nova Scoția.

În fața oceanului turistul se gândește la McDonald, dar pelerinul care a străbătut vămile văzduhului interior vine ca la înțeleptul care cunoaște începuturile lumii. "Vikingii ziceau despre tine că ești atât de mare că merrgi până la capătul lumii și de acolo te uiți pe țârmul celălalt al lumilor de dincolo!" Oceanul tace, se face noapte după literă și privești miriadele și miriadele de constelații... Cât de mare e soarele pentru noi! Cu hățurile lui de lumină ține în ham noaptea, moartea am zice noi, dar după apusul lui lasă libere să meagă la păscut adevăratele lumii, singurele care cunosc larba Crucii a tinereții fără de bătrânețe și a vieții fără de moarte. Și știind că tot ce nu "există" există dincolo de noapte, dincolo de moarte, oceanul își arată smerenia și se

lasă comparat de pe Planeta Albastră a lui cu Podul Înstelat al cerului.

Într-o noapte, Matei s-a culcat în cabană, și eu am ieșit să stau de vorbă cu oceanul pe care puțini l-au cunoscut. Plaja era goală. De fapt, locul acela de țărniță nici nu era pentru oameni pentru că oceanul era acasă la el, în ograda lui, el și cu stelele de deasupra lui.

Toată viața mi-am bătut mintea la rezolvarea unui roman în care omul să poată să se strecoare pe sub timp dincolo în grădina tinereții fără de bătrânețe. Data trecută mi-a spus ceva similar cu metanoia, dar și mai adânc. Prin metanoia poți ajunge la Porțile Grădinii. Cu gândul, cu noia, cu mintea poți ajunge chiar la această poartă. Și se auzea oceanul descriind-o: "Temeliile zidului cetății sunt împodobite cu toată piatra scumpă: întâia temelie este de iaspis; a doua de safir, a treia de calcedoni, a patra de smarald, a cincea de sardoniu, a șasea de sardiu, a șaptea de hrisolit, a opta de beril, a noua de topaz, a zecea de hrisopraz, a unsprezecea de iachint, a douăsprezecea de ametist. Și cele douăsprezece porți sunt douăsprezece mărgăritare, fiecare din porți este dintr-un mărgăritar. Și piața cetății este de aur curat, ca de sticlă străpvezie." (Revelation XX, 19-22)

Într-o altă noapte am stat mult de vorbă despre eterna tinerețe. "Vezi, tu, mi-a zis oceanul, pentru aceasta ai nevoie de schimbarea numelui. Noia nu e totul la om. La om e inima, sălașul de taină al numelui. Prin asta omul este mai mare decât oceanele și galaxiile cerului. El este stăpân pe numele lui, pe când eu nu. Toți mă numesc cum vor, dar pe tine numai tu te poți numi. Omul este în nume și nu numele în om. Omul răsuflă prin nume, dar numele lui nu este suflarea, ci sufletul întru care este fântâna tinereții și viața fără de moarte.

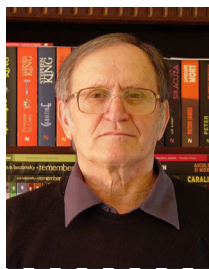
Ca să ajungi acolo trebuie să-ți speli numele. Vezi, toată viața omul se strânge pe sine în nume. Noia îl sfătuieste ce să strângă, dar omul nu ascultă și strânge lucruri ieftine și stricacioase, pentru că mintea nu poate sălășlui nici numele omului, nici numele lui Dumnezeu. Ai văzut ce porți strălucitoare are numele? Ele trebuie curățate prin metanoia, dar nu e de ajuns. Omul rămâne tot în istoria sortită muritorului, dar ca să ajungă dincolo, la eterna tinerețe fără de bătrânețe și viața fără de moarte el trebuie

să ai nume nou, golit de tot ce e vechi, nume golit de spațiu și de timp, nume așa cum a fost înnuminat prin apă și prin aripa luminii fără de soare și fără de lună."

În noaptea aceea am văzut un ocean cum nu cred că a fost ascultat de vreun muritor. Pentru că nu era plajă de nisip moale în ograda oceanului, ci locul de taină al singurăților lui baptismale. "Oceanule, i-am zis, suntem numai noi acum. Am încercat să mă urc pe treptele helixului meu până în cețurile de sus ale norilor, apoi am coborât până în negura unde mi se pare că mă încarc de amintirile altui om. Treptele acelea par cele prin care urci în clopotnița Mănăstirii Neamțu. Primisem dreptul să trag clopotul cel mare pe care nu putea să-l tragă un om, ci trebuiau să fie doi - unul cobora cu funia, celălalt se urca, și așa mereu. Care dintre ei eram eu cel adevărat? Mie mi se pare că am mai trăit cândva și celălalt poartă numele adevărat al meu." Și mi-a vorbit despre suflete-gemene, suflete-strugure, e ceva pe care nici el nu știa prea bine cum să le dumirească pentru că nici el nu putea privi dincolo, dar una și știa cu siguranță că în nume e toată puterea lui Dumnezeu, iar numele este în adâncul inimii. Până când nu ți-ai schimbat numele nu poți vedea dincolo de timp, pentru că numai prin numele restabilit la nivelul simplității de apă poate vedea pe Dumnezeu." L-am rugat să-mi spună cuvântul-parolă, numele meu adevărat, cu care să descui Grădina veșnicei tinereți. Doamne ce spectacol negrăit de a putea fi redat. Cât era de mare oceanul a început să arunce pe pământ, pe o distanță de câțiva km mii și sute de mii de pietre lustruite, mari de la cât un ou de pasăre zburătoare, la mărimea de pâine rotundă, mii și zeci de mii. Răsufla adânc și în liniște le citea pe fiecare. "Nu este scris", zicea și apoi și le retrăgea înapoi. Era un zăngănit straniu să auzi cum își retrăgea pietrele citite și fără de nume înscris, pietre pe care nici măcar nu putea să deslușească vreo heroglifă. După o tăcere măcinată de zdrăgănitul cosmic al pietrelor, arunca din nou din adâncurile și mai multe pietre pe pământul ce rămăsese curat ca în palmă. Mă miram cu câtă grijă și cu câtă disciplină își retrăgea pietrele fără a lăsa măcar una din milioanele de pietre aruncate cu atâta ciudă.

"Ce-ai visat, mă întrebă Matei, de tot strigai: Am găsit piatra! Am găsit...?"

GEO GALETARU

Destinul, acest animal care-ți sare în față

Vedea umbra mișcându-se pe peretele din față lui. O traiectorie ciudată, înțepându-i retina amortită. Poate era puntea unui vapor care-și suporta nepăsător tangajul. Dacă ridici mâna și o miști încet, de la dreapta la stânga, umbra dispare. Și vezi atunci, pe măsuta metalică de lângă pat, acoperită cu tifon curat, flacoanele strălucitoare și pungulițele de hârtie, în care ghicești pastilele rotunde, galbene, roșii, dulcege la gust. Umbra re apare, lățindu-se pe perete. Un păianjen din aceia imenși, care-și fac veacul departe de zgomotul terifiant al tramvaielor și de țipetele ascuțite ale vânzătoarelor de semințe. Aici, camera aseptică, orbitoare, în care poți să visezi în liniște la catastrofele de afară. Departe de coșurile cu flori multicolore de pe trotuarele orașului, pete stridente în cenușul omniprezent și suveran. Suferi, desigur inutil, că nu poți pipăi colțul zgrunțuros al clădirii cu patru etaje, din subsolul căreia răzbat mirosuri amestecate și, din când în când, zgomote ciudate, un fel de zăngănături metalice, ca și când s-ar ciocni trenuri subpământene. Scoarța copacilor, înșirați de-a lungul liniei de tramvai, stă gata să pleznească sub greutatea și presiunea sevei. Un țipăt scurt, o pasăre amețită de năvala aiuritoare a aerului de aprilie. Gratiile subțiri de la ferestre segmentează cerul, îl exilează într-o depărtare inaccesibilă, furând segmente întregi de peisaj. Umbra de pe perete crește, este acum o pată întunecată și tremurătoare în plină expansiune. Ridici din nou mâna în dreptul ochilor, o miști, cu aceeași încetineală lipsită de speranță, de la dreapta la stânga. Printre degete se scurge un fir subțire de lumină. Lumina pătrunde cu violență în acvariu și-l încarcă, brusc, de o strălucire mată. Ariel privește fascinat peștișorul roșu, cu dungi negre, alunecând, ca o torpilă lunguiață, de la un perete la altul. O mișcare elegantă, demnă de acest maestru al adâncului. Ceilalți peștișori fac mișcări languroase, stârnind reflexe stranii, într-un fel de dans nupțial de o voluptate studiată, oarecum caraghioasă printre fragmentele de alge care plutesc calme în micul abis. Lipsește din cadru doar pisica aceea leneșă, cu pupila dilatată la maximum, dând târcoale sticlei incasabile, fortăreței inexpugnabile, între

zidurile căreia se zbenguie papagali multicolori, păsări colibri tăind cu violență straturile dense de aer, planoare fastuoase intrate într-o ireversibilă derivă. „Vino, dragul meu, privește tabloul acesta și spune-mi ce vezi”. O cărare șerpuitoare, flancată de ferigi înalte și fremătătoare, pierzându-se în semiobscuritatea vegetală, vegheată de pașii felinelor care se strecoară printre liane, pe sub vaste portaluri de crengi. Călăuza merge ferit, cu grijă să nu trezească din letargia amiezii șerpuii cu solzi argintii și zornăitori. Pașii săi alunecă pe covorul verde, cu siguranța celui ce-și cunoaște meseria. Și meseria sa este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-astepti. Ariel simte broboanele de sudoare adunându-i-se în mijlocul frunții. Un frison de panică îi încreștește pielea, strecurându-i în suflet îndoiala. Unde mergi? îl întreabă umbra din dreapta sa. Ariel nu răspunde, căci simte teama dându-i târcoale ca un animal de pradă. Își întoarce privirea spre tabloul masiv de pe perete, cerșind parcă o înțelegere de la chipul grav, brăzdat de o solemnitate scortoasă, al bărbatului ce privește cu demnitate în zare. Pe pieptul său bombat se odihnește resemnată o decorație uriașă, semn al virilității cu care personajul a înfruntat, la timpul potrivit, adversitățile vieții. O existență exemplară, desigur, un parapet rezistent în fața furtunii. Privindu-l, Ariel se simte mic și nevolnic. Mâna lui tremură câteva clipe în aer, înainte de a poposi pe cutiuța cu pastile roz. Extrage una cu degete nesigure, o ridică în dreptul ochilor, apoi, cu cealaltă mână, apucă paharul cu apă și-l duce, aproape visător, la buze. Vără pastila în gură, o împinge grijuliu cu limba spre cerul gurii. Soarbe o înghițitură. Înghite. Asta-i. Micul supliciu a trecut, dar a lăsat în urmă un gust de cenușă. Lui Ariel îi vine să scuie, dar se abține. Nu se face, gestul l-ar descalifica iremediabil. Urechea lui atentă prinde un zgomot înfundat, ca o bilă rostogolindu-se silențioasă pe suprafața pufoasă a unui covor. Bila se apropie, reverberațiile ei cresc în intensitate, fac să trepideze geamurile fragile. Perdelele glisează pe suprafața sticlei, stârnind un foșnet sâcăitor, care se transmite în aerul camerei, încărcându-l de un indefinibil mesaj vibratil. Cercuri concentrice joacă în fața ochilor lui Ariel, mici turbioane tăindu-și vad în spațiul dintre ușă și pat. Acum s-ar putea să intre mama, fără un cuvânt, fără un gest, doar pașii ei înaintând tăcuți pe mocheta roasă care acoperă parchetul. Un halat imaculat, ca o spumă a zilelor sau ca zăpezile de pe Kilimanjaro, îi acoperă trupul slăbit de vârstă și de resemnare. Doar ea, acum, mama – apropiindu-se de pat, cu un surâs misterios și cald agățat de colțul gurii amare. Mama ține în mână perfuzia cea de toate zilele. Și meseria ei este destinul, acest animal care-ți sare în față când nici nu te-astepti.

Fără titlu (fragment)

Îmi amintesc cum mă priveam în oglindă. În oglinda aceea agățată în perete, puțin crăpată, puțin aburită de respirația mea. Vedeam în apele acelea argintii un chip speriat, marcat de o dorință atroce. Voiam, cu disperare, să beau apă. Știam, mi se spusese de sute de ori, că, după operație, este riscant să bei apă. Poți chiar să mori. Asta era vocea mamei, care încerca să-mi transmită panica ei. În fond, era bine intenționată și interdicția formulată de ea pornea dintr-o mare neliniște și dintr-o mare ezitare. Ziua se scurgea pe lângă mine, trâmbițele ei victorioase îmi răsunau în urechi și-mi aminteau că trăiesc în spațiul acela strâmt și nesigur, pe propriile picioare și cu propriile spaime. Pe care nu mi le putea alunga, în acele momente, nimeni. Îmi spuneam: stai aici ca o statuie a neputinței și îngerul tău a zburat departe, lăsându-te singur și neajutorat. Un frison de exaltare, un refugiu în carapacea protectoare a visului? Ce rămâne, după toate acestea? După dorință și reprimare, după cercurile concentrice ale angoasei? Tavanul e departe, la fel și copacii despre care nu mai știu nimic, ei sunt undeva în urmă, într-o amintire segmentată de micile lașități ale acestui moment aproape anonim. Doar chipul, doar pielea feței afundată în șuvoiul de apă captată în cei doi pumni, ca o promisiune a unui viitor pe care l-am uitat înainte de a-l cunoaște. Și iarăși întrebarea aceea: ce s-ar întâmpla dacă...? Nu-i văd sfârșitul, de fapt nu mai văd nici posibilitatea care se naște, timid, din temerara mea ignoranță. Era mult mai bine înainte de operație, îți spui. Când vântul îți trecea prin păr. Când pedalai prin aerul străveziu, privind la copacii din care atârnav, parcă, fragmente de nori, ca niște bucăți de saci pufoși, de care cerul nu mai avea nevoie. Cișmeaua din colț, din fața casei micuțe în care locuia Achița, portarul echipei locale de fotbal, cel cu un ochi de sticlă și cu plonjoanele sale teribile, cu care salva goluri gata făcute. Îți mai amintești de toate astea? Da, îmi amintesc, cum aș putea să uit. Ieri am crezut că mama s-a supărat pe mine, când i-am spus ce era să fac. Dar nu era adevărat. Cum să se supere? Ea înțelege ce se petrece și știe să ierte. A venit și mi-a adus câteva prăjituri, din cele care-mi plac, și m-a privit în tăcere în timp ce le mâncam. Știu că trebuie să-i ascult pe medici. Pe oamenii aceștia grijulii și importanți într-o ierarhie trasată în afara posibilităților noastre de a decide, situați cumva deasupra intențiilor și faptelor anonime ale milioanele de indivizi insignifianți. Ei erau singurele persoane care se bucurau de

respect și venerație, cei care ne salvau când viețile noastre sau sănătatea noastră atârnav de un fir de păr. Datorită lor și numai lor, acel fir nu se rupea niciodată și acest lucru ridica încrederea noastră la cote intangibile. În salon, când stăteam întins în pat și priveam tavanul impersonal care mă sfida cu tăcerea lui aproape palpabilă, intrau ei, medicii care făceau vizita de dimineață sau de seară și puneau întrebări scurte și precise, uneori nemaiașteptând răspunsul, căci se pare că-l știau și tot ritualul acesta cu întrebări-răspunsuri era doar o aparență benignă, menită să ne liniștească tocmai prin nota ei de neutralitate neglijentă. În unele momente ale zilei simt cum urcă în mine o ardoare tăcută. Să fie semnul unei slăbiciuni de care nu eram conștient până acum și care, doar în momentele de nesiguranță sau de indiferență, își anunță prezența? Pe coridoare e liniște și această liniște se suprapune calmului care se cuibărește și în ființele de afară. Căci ce altceva este această liniște decât semnul indistinct al unei apropieri de ceea ce nu există, dar care ne terorizează tocmai când credeam că ne-am găsit pacea și mântuirea? Divagații promițătoare, în lipsa unor repere de care să mă agăț și care să-mi asigure stabilitatea. Văd lucrurile ca și cum ele ar înota într-o apă mare și eu sunt dincolo de conturul lor. Nu sufăr din această cauză, sunt doar puțin nedumerit și surescitat de această respingere. Uneori nu știu de ce se întâmplă toate acestea. Ce rost au incursiunile într-o memorie pe care n-o pot controla, cu tot efortul de a-mi aduce în fața ochilor imagini volatile și fragmente de întâmplări surdinizate? Cine știe. Totul se desfășoară în afara ancorii voinței, care se supune altor impulsuri, altor chemări misterioase. Pot să încerc să pătrund în cercul acesta obscur, din care nu răzbate nicio fâșie de lumină. Dar nu am siguranța că, acum, mi-ar folosi la ceva. Văd, zilnic, medici în nelipsitele lor halate alba, intrând în saloane și zăbovind, câteva secunde sau minute, la patul unor pacienți indiferenți, apatici, disperați sau nerăbdători. Căci boala sau apropierea morții naște nerăbdare. Fiecare vrea să știe ce se va întâmpla cu el și când. Dacă e posibil, acum, imediat, până nu coboară cortina neagră care acoperă totul, frunze, alge, mici bucăți de piele, nisip și, fără doar și poate, ultimul zâmbet adresat nimănu. Nimănu sau, poate, unei ființe care nu se gândește decât să survoleze teritorii interzise și să culeagă fructe din grădinile Paradisului. Așa cum se întâmplă, adesea, cu copiii care cutreieră străzile unui oraș aproape părăsit, în plină caniculă, și nu reușesc să descifreze codul fericirii în praful de pe jos sau în grămezile de gunoi care zac în fața ușilor. Dar asupra acestor lucruri nu mă concentram atunci, probabil că efemerele lor contururi abia le ghiceam în momentele de

apatie sau, dimpotrivă, de teamă furibundă, care alternau și încercau să-mi deturneze preocupările. Câteodată visam că trebuie să ajung pe mare, să privesc geamandurile și peștii pe lângă care treceam într-o deplină nepăsare. Evenimente șterse de valuri, de parcă o palmă uriașă ar fi trecut peste ele și le-ar fi trimis în neant. Nimic nu mai avea importanță în afară de furia pe care o simțeam dându-mi târcoale, când îmi dădeam seama că visurile mele sunt simple zdrențe purtate de vânt, simboluri frânte ale unei realități situate departe de mine, în nisipurile unei iluzii fără ieșire. Ca și când aș fi așteptat în fața unei porți care refuza să se deschidă, lăsându-mă pe un pământ străin, plin de capcane și de noroaie indescrivibile. Oglinda îmi reda contururi palide, efemere și dizgrațioase. Eram un mic prizonier al unei situații umilitoare, având de partea mea doar speranța că mâine nu va fi mai rău. Stând în pat, în orele interminabile pe care le aveam la dispoziție, îmi veneau în minte amănunte care îmi provocau o stare de letargie, un gol incolor pe care nu știam cu ce să-l umplu, căci infima mea existență între cei patru pereți, cu zgomotele vătuite care veneau prin ferestrele deschise (era vară și căldura încă nu năvălea peste bielele noastre corpuri), nu-mi oferea decât paliative minore, care nu-mi satisfăceau dorința de a evada dincolo de ceea ce-mi oferea spațiul camerei. Îmi reveneau în memorie (într-o memorie ușor abulică, ușor deformată de trecerea zilelor și a orelor și a secundelor) momentele dinaintea operației, senzația de greață cauzată de vederea paturilor perfect aliniate, evocând o geometrie atroce și imposibil de descifrat, imagine desprinsă dintr-un coșmar care-și întindea tentaculele prin pereții proaspăt văruiți, de un alb orbitor și copleșitor în albeața lor halucinantă. Și mă gândesc, deodată, aparent fără nicio legătură, la meciurile de fotbal ale echipei noastre, la care îmi plăcea să merg. Priveam, uneori din spatele porții, alteori din tribunele improvizate, cu bănci lungi de lemn, la jucătorii care alergau pe teren și-mi apăreau înaintea ochilor, nu știu prin ce translație a amintirilor, care nu ascultau de nicio logică, ci de un capriciu ascuns și imprevizibil, chipul Bunei și apoi ea însăși, stând oarecum resemnată în curtea casei noastre micuțe, sub părul pădureț care-și arunca umbra până departe. Buna stătea cu mâinile în poală și silueta ei, slăbită de vârstă sau de o boală pe care nu i-o bănuiam sub zâmbetul înșelător, se desena pe cerul albastru și plutea în văzduh, împinsă parcă de un vânt neauzit ca aripile păsărilor care traversau lumea doar în zilele de vară. Și meciul se desfășura paralel cu aceste amintiri despre Buna și despre zâmbetul ei din ce în ce mai chinuit și mai inexplicabil, care-i înșenina chipul cu o ardoare dureroasă. Și

Achița făcea în continuare plonjoane spectaculoase, în admirația puțin cam naivă a tuturor, în primul rând a noastră, a puștilor care-i priveam fascinați mușchii ce se destindeau brusc și aruncau corpul înainte, într-o încercare temerară și nemaivăzută de a învinge aerul și inerțiile pământului, de a demonstra tuturor că el, acest zeu care ocupa spațiul porții și deținea toate secretele, nu se teme de nimic, era deasupra mizeriilor și a neputințelor, în această zvâcnire spre cer, pe care nu i-o putea opri nimeni și nimic. Și mă întrebam atunci, fără să găsesc un răspuns și chiar fără să încerc să-l găsesc, dacă totul rămâne în cuvinte, dacă totul supraviețuiește doar în coaja fragilă și străvezie și imperceptibilă a cuvintelor sau se impregnează și în gesturi sau în prelungirile acestora, ca să justifice într-un fel mersul nostru pe linia orizontului și memoria care nu mai ascultă decât de impulsurile ei neverosimile și haotice, căci cum altfel mi-aș fi amintit de Achița și de plonjoanele sale, în duminicile acelea ce se deschideau sub cer ca niște parașute uriașe și încurajatoare pentru fuga noastră spre necunoscut, cum altfel aș mai fi suportat nesiguranța și frigul de care mă despărțea doar zidul subțire și incredibil de transparent al tinereții mele. Poate că, la urma urmei, cuvintele nu păstrează nimic, așa cum nimic nu mai păstra nici oglinda din fața mea, în care plutea un chip înspăimântat sau indiferent sau doar pe cale de a deveni formula impenetrabilă a unei ignoranțe atroce.

Și, desigur, trebuie să-mi mai amintesc și asta: de acolo, din anii aceia plini de aur și evenimente teribile și fără egal vine adierea, vine mirosul cald al neprevăzutului, întruchipat în tumele piticului verde și în salturile lăcustelor peste mâna întinsă a fratelui, aceleași rotoacele de nori vor trasa enigmaticele întâmplări ale verii cu cupole nevăzute, dar mereu prezente în azulul tău și al celor care știu să asculte, și apoi:

Lumea se construiește din bucăți. Uneori, din cuburi colorate. Și atunci arată aproape așa cum ne-ar plăcea nouă să arate. Este suficient să închizi ochii și să revezi totul. Când prietenii mei erau lângă mine și asta însemna, pur și simplu, că nu eram singur și că fragilitatea peisajului pe care-l contemplam, ascuns în găoacea momentului, era răspunsul la dorința mea de a fi acolo. Poate că nu era de ajuns, poate că așteptam și altceva în afară de necunoscutul din inima orizontului, un vis îngăduitor cu asprile vieții, o albină care să treacă razant peste linia ce desparte spaima de încântare și realitatea de magia unei frumuseți uitate.

IOANA BURGHEL

Azi, o să se-ntâmples ceva!

Lelia s-a trezit cu noaptea în cap și cu un sentiment ciudat, ceva între neliniște și disperare.

- Azi, o să se-ntâmples ceva! Nu știu ce, dar o să se întâmples.

- La mai dă-le dracu de gânduri! Asta-i precis din cauza faptului că trăiesc în nenorocitul ăsta de oraș!

Încă o sâmbătă prăfuită, își spuse în timp ce-și pieptăna în oglinda din holul minuscul, părul lung și blond.

- Lua-le-ar dracu de garsoniere muncitorești, de orașe muncitorești, în care nu ai altceva de făcut decât să-ți scuipi tinerețea o dată cu plămâni, între cozile la aproape orice și serviciu ăla, de doi bani, la care, zilnic, colegi libidinoși te dezbracă cu privirea.

- Lasă, fată, o consolase bunică-sa când se plânsese de asta. Ești frumoasă, de aia!

- La o fată frumoasă, rage și un măgar!

- Da....

Ce aș putea să fac azi? Și, cum să scap de sentimentul ăsta? Da, azi, o să se-ntâmples ceva!

Iubitul ei de vreo zece ani, Mirel, plecase, de câteva zile până la părinți, într-o localitate din apropierea orașului.

Proaspeți ingineri, se cunoscuseră la repartizare, se plăcuseră și au hotărât să rămână împreună.

- Ce, vrei să te îmbraci mireasă? Să fii ca alea, obișnuite? Tu ești altfel, iar iubirea noastră nu are nevoie de confirmări idioate!

Chiar dacă o fi vrut la început, după atâta vreme se obișnuise și nu-i mai păsa de nicio răutate din jur.

Se chinuiau cu procuratul prezervativelor, cu ținutul calendarului, dar, nu vedea nimic rău în asta.

- Da, o să se întâmples ceva!

Avea o singură prietenă, Maricica, o tipă temperamentală, puțin durdulie, foarte isteată și cu vreo două divorțuri la activ, pe care n-o mai văzuse de ceva timp, așa că, se hotărî să meargă pe la ea, oricum nu avea altceva mai bun de făcut. În plus, Maricica ghicea în cafea, nu, că, ea ar fi crezut în asta, dar, ca să mai iese din starea în care era.

- Numai să fie acasă. Era!

- Ce fac, fato, ai murit? Te ține ăla sechestrată, de nu mai dai niciun semn?

Maricica nu-l plăcuse niciodată pe Mirel și, cumva, simpatia era reciprocă. Ea îl considera bădăran și neisprăvit, iar el, o curvă cu ifose.

- Nu e chiar așa!

- Nu pe dracu! Numai tu n-ai ochi să vezi!

- Cum să ți-i tu atâta vreme încurcată, fata asta, deșteaptă și frumoasă? Cum?

- Javra dracu! Nici rudele lui nu te știu bine, după atâta vreme!

- Hai, că, n-am venit să ascult placa asta!

Faci și tu o cafea? Și, te mai rog ceva, să-mi ghicești, simt că azi o să se-ntâmples ceva.

Maricica o privi lung, dar nu spuse nimic.

Și-au băut cafeaua, au povestit câte în lună și în stele, au întors ceștile...

- Fato, nu-i de bine!

- Lasă, zi oricum.

- Nu! Dă-o încolo de ceașcă! Știi și tu că sunt prostii!

Trecuse ușor de prânz când a plecat de la prietena ei. Praful deja începuse să se lichefizeze de căldură. Hotărî să mai stea puțin în singurul parc existent, pe banca cea mai retrasă, sub platanul mare și scorbuos.

Deodată, liniștea se făcu țândări. De undeva, din apropiere, muzică și chiote.

- Ce dracu? Ce i-a apucat? Ce se întâmplă?

Se răsuci puțin și se ridică.

Pe treptele Primăriei, vreo douăzeci de persoane, un fotograf și trei lăutari.

Toată lumea părea veselă și se pupa cu toată lumea.

Se apropie la o distanță rezonabilă.

Zâmbi și pulsul i se acceleră.

Nu se poate! Cred că, e din cauza căldurii!

Pe sub arcada de flori improvizată ad-hoc de colegi, Mirel, într-un costum elegant, festiv, cobora, râzând și salutând în stânga și în dreapta, la braț cu o fată brunetă și micuță, îmbrăcată cu o rochie dintr-o mătase roz pal, cu atât de multe flori, că, aproape nu se mai zărea.

.....
- Da, țineți minte, azi o să se-ntâmples ceva!

Femeia cu privirea de un verde rătăcit, se oprea din loc în loc, după care, pleca mai departe, răsucindu-și șuvițele pentru o lume care devenise numai a ei.

* * *

27.08.2018. Sfârșit de vară. Între Piața 700 și Spitalul Militar, aștept tramvaiul 6. Timișoara e frumoasă și atunci când plouă sau, când te suflă din toate direcțiile, un vânt nu tocmai prietenos, iar tu ești în niște săndăluțe albe, ceva, o alcătuire de două, trei curelușe. No, așe-i de fain! Afișaj electronic: 32 minute întârziere. Haz de necaz! Până la urmă, n-o să fie atât. Privesc de jur împrejur. Boutique-uri și oameni. Mulți oameni în vârstă. Simt o aromă de pateuri calde. Un bătrânel cu baston lucios duce în mâna cealaltă un trandafir roșu, pășind cu grijă. În armura-i de fier, cu scrâșnetul de frâne binecunoscut, apare, în sfârșit, balaurul cu un singur cap, fără sabie și flăcări: tramvaiul. Evident, îmbulzeală, însă, constat că, pe aici, oamenii se înfurie șoptit. Rolul de a composta biletele îi revine cumnatei mele, mult mai familiarizată cu astfel de mijloace în comun. Evident, nu sunt locuri. Abia după o stație, un loc din apropierea mea se eliberează, dar prefer să-l cedez unei tinere cu handicap. Mă privește lung cu ochii ei, gri-metalici. Îi zâmbesc. Un domn în vârstă îmi mulțumește. E, mai mult ca sigur, însoțitorul. Regret că nu am încă un loc de oferit. Încerc să privesc printre oamenii ca sardelele, sprijinindu-se fiecare de ceea ce a găsit mai aproape. Câteva locuri mai în spate, niște tineri așezați își privesc propriile tablete sau telefoane prea puțin interesați de ceea ce se întâmplă în jur. Brusc, mi-o imaginez pe mama, dojana și scatoalca de rigoare: „ia ridică-te, nu ți-e rușine? Stau oameni în picioare și, tu... ? „, Îi răspund, în gând: „Ce știi tu, mamă! S-au schimbat timpurile. Acum e libertate. Fiecare pentru el. Fiecare după cum se descurcă. Nu poți, nu pleci de acasă. Nu poți, mori! Selecție naturală, nu? „, Nici măcar în gând mama nu e așa modernă și nu are simțul umorului: „Vezi să nu-ți dau eu, selecție, ca s-o ți-i minte cât trăiești! Auzi, la ea! „, Brusc, cafeaua băută ceva mai devreme începe o agitație prin stomac. Balans, frâne, stație. „Vai, doamne, cum conduce fata asta! Parcă duce cartofi! „, Trezită din reverie, îi dau dreptate. Arunc o privire cumnatei mele aflate la vreo câțiva pași mai în față, moment în care, îmi sare în ochi tipul cu șapcă, rezemat de cabina vatmaniței, mai exact, mâna lui, ca din întâmplare alunecând peste rucsăcelul ei. Cine știe? Să nu am prejudecăți. Doamna așezată pe scaunul lângă care stau și eu, în picioare, mă trage ușor de mânecă, șoptindu-mi: „Spuneți-i prietenei dvs. că i-au deschis rucsacul. Îi vedeți pe ăia 4? Sunt hoți profesioniști „, (Hoți, profesioniști?!). Atunci îi observ ceva mai bine. Doi și două. Unul, tipul cu șapcă, observat mai devreme, altul, un tip înalt și slab, nu tocmai tânăr, chiar lângă ușa de coborâre și, între cei doi, două individe aparținând unei naționalități conlocuitoare, foarte cunoscută pentru astfel de apucături, foste brunete, vopsite într-o nuanță pe

care n-aș putea s-o definesc. „, Știți, sunt cunoscuți pe linia asta „, Păi, și de ce nu faceți nimic? „, „Suntem bătrâni, dacă zici ceva, sar la bătaie „, Tramvaiul oprește. Indivizii coboară și traversează strada în fugă, rucsacul cumnatei mele e deschis, dar n-au avut ce lua, fiindcă telefonul ei, printr-o întâmplare providențială, s-a poziționat vertical, în partea opusă și n-au apucat să-l sustragă, însă, bătrânul în cămașă grana, care-și târâie un picior, nu a fost așa de norocos! „Vai, mi-or luat portmoneul „, Coboară și el, traversând abia, abia. Tramvaiul se pune în mișcare. Sunt de-a dreptul revoltată! De ce nu am coborât, cu toții, să-i alergăm și să le aplicăm o corecție binemeritată? De ce? Bietul bătrân! Imaginea lui, abia târându-și piciorul pe trecerea de pietoni, și lacrimile neputinței înnodându-i-se sub barbă, încă mă urmărește. Dincolo de orice sclipici, asta e societatea noastră: un bătrân înlăcrimat târându-și piciorul pe o trecere cu dungii albe, în căutarea unei dreptăți iluzorii!

Spre Oravița

Oravița - 29-31 august 2016. Am răspuns afirmativ invitației de a participa la Tabăra de Literatură din această localitate pe care, mărturisesc că n-o văzusem niciodată. Și, cum aș fi putut să refuz? Cel de-al treilea volum de versuri al meu, intitulat „Vene de pământ „, a văzut lumina tiparului la Editura Tim, în urma Concursului Național de Poezie intitulat „Eminescu la Oravița „, organizat sub patronajul Primăriei Oravița, a Centrului Cultural Oravița, prin grija și strădania deosebită a scriitorului și criticului literar, Ionel Bota, precum și a multor oameni de cultură din zonă care depun eforturi mari pentru menținerea și realizarea unor activități culturale menite să scoată la lumină tot ceea ce este reprezentativ și frumos. Am pornit la drum „zi de vară până-n seară „, străbătând localități cu denumiri ciudate, printr-un decor superb, de munți și păduri. La un moment dat, se deschide valea și nu sunt tocmai sigură că am ajuns unde trebuie, cu toate că existau indicatoare care-mi confirmau asta :) . Case vechi, cu arhitectura specifică Zonei Banatului, cu străduțe înguste, cu multe flori de-o parte și de alta, mă uimesc, la propriu, depășindu-mi așteptările. Întrebăm un localnic unde este Teatrul Vechi, purtând numele marelui poet, Mihai Eminescu. îl găsim. O clădire de patrimoniu, încă în renovare, cu arhitectură uluitoare, purtând amprenta Împărătesei Sisi și nu numai. Gazdele noastre începuseră deja seria manifestărilor culturale. Ne-am strecurat ușor, cu emoție. Ar fi multe de spus, dar voi spune doar atât: Am întâlnit

niște oameni absolut minunați. excelente gazde, scriitori remarcabili, sosiți din Arad, Deva, Timișoara, Lugoj, Bocșa, Anina, Reșița, Mehedinți, București, scriitori orăvițeni, oameni implicați și dedicați actului cultural de bună calitate. De la Oravița la Anina și invers am călătorit cu un tren aproape de epocă, pe deasupra munților (și nu e deloc o metaforă !), uimiți de frumusețea și sălbăticia locurilor. Din când în când, fantomele unor clădiri amintind despre faptul că au fost și pe aici, cândva, industrii (cea minieră ar fi doar un exemplu) înfloritoare, care, ulterior, nu și-au mai găsit locul și rostul în originala democrație implementată cam peste tot locul. La Cenaclul din tren, fiecare din cei prezenți au citit din propriile-i creații. Pe parcursul celor aproape trei zile, gazdele noastre s-au străduit să alcătuiască programul astfel încât să plecăm de aici cu o încărcătură emoțională puternică, cu amintiri și informații diverse, în cele din urmă, cu bucuria de a fi descoperit cât de important este actul cultural în sine. cât de important este să-ți păstrezi identitatea și valorile, să le respecti și să le aduci la lumină, fără emfază, dar cu demnitate, dăruire, căldură, efort.

MULȚUMESC, ORAVIȚA!

Septembrie gri. Nori cu poalele destrămate întind spre pământ guri hulpave. Plouă mărunț. Din când în când fac naveta cu microbuzul. Nu mult, cam zece-cincisprezece minute. Pentru confort, aş putea să merg cu Opelul meu,

vechi, dar, pentru siguranța celorlați participanți la trafic, soțul e de părere că, mult mai sigur e să mă deplasez cu microbuzul. El nu crede în dumnezeul inconștienților! Transportul în comun e o lume în sine. Primesc bilet și restul la hârtia de cinci lei ceea ce mă miră. Zâmbesc. „Am și rest? Da, domnișoară!”, Șoferul zâmbeste și el. Miroase greu. A haine umede și a oaie. Da, a oaie! Cei mai mulți dintre navetiști vin din satele de munte. Nu e lipsă de igienă, pur și simplu e un miros specific. De la copii până la bătrâni, fiecare își duce povestea și tristețile deopotrivă. O fată cu părul împletit frumos, citește. Nu e un lucru neobișnuit. Ca să învețe carte, mulți copii fac, încă, eforturi mari. De regulă, oamenii se cunosc între ei. Vorbesc în șoaptă, moșăie sau tac pur și simplu. În tăcere e cel mai greu. În dreptul unei biserici, bărbații din fața mea, îmbrăcați în salopete mai mult decât uzate, fac cruci largi. Cu siguranță Dumnezeu lor e simplu. Nu are nimic de-a face cu popii sau cu biserica în sine. E o moștenire ascențială. Credința curată și simplă într-un „mai bine”, care-i ocolește mereu. Într-un fel sau altul, ei sunt cei care construiesc lumea. Cu bune și rele. Dacă-i întreb, probabil că nu știu cine-i președintele, premierul sau cine-s miniștrii care ar trebui să lucreze pentru bunăstarea lor. Grija zilei de mâine le-a săpat adânc fețele, atât de adânc încât orice zâmbet e doar o grimasă. Casetofonul de la bordul microbuzului difuzează melodii populare ale unor interpreți consacrați, numai că, în interpretarea unor anonimi. Îmi rămâne un vers: „din viață nu ai nimic, dacă n-ai trăit un pic,,. Cobor. Deschid umbrela și mă întreb cât de subțire e puntea dintre a trăi și a exista ?

MARIANA CORNEA

Goodbye to you

Întrucât seara m-a găsit răsucită între mâinile tale mari și moi, am decis să construiesc o biserică din fiecare fibră a trupului meu. Altarul și lumânările străpunse de fulgere inventează aceeași uitare după ultima. Voi vinde vinul peștii și pâinea nedospită celor cu brațele răstignite pentru că focul, focul sărutului prin imprudență intră în noaptea mărginită de mare. O mare de urme, o mare sălbătică de prea bătrânescul plăcerii, o mare de zăpadă împletită la picioarele statuiilor, făcută parcă să calci marea prelungită a sărutului pocnind din toate laturile, nu contează unde ci doar că ești. Străinule, petrece-ți copilăria cercetându-mi arcul inimii! Nu e cine știe ce, între pasul tău și hârtia făcută parcă să nu mă întâlnească niciodată, femeia care sunt atârând de femeie și de despicierea cerului. Desfă faldurile pietrei și coboară printre noi! Am auzit că mersul de unul singur pe drumul fricii, e un privilegiu carnea înșurubată în templul eliberării, demonii și îngerii- unii harnici, alții întinși doar să creeze impresia de spațiu- spun șarpelui să ducă otrava, dulce otravă a tainelor mele!

Privesc geamul stropit de dorințele, de păcatele mele dar mai ales de perversitatea gândurilor sfârcurile întărite de atâta deznădejde, știu să lovească. Lovesc în viscere, zăgazurile stau să rupă- nebunia atât de prelungită, o palmă moale lunecând înainte și înapoi, pletele tale fosforescente, blândețea muntelui înfrigorat, silueta bărbatului- copil ce-mi reprezintă măruș și nimic prinde diferența dintre noapte și zi iar eu privesc sticla, cu pleoapele lăsate între ape și gem adânc, adânc încovoiață de greutatea decretului setențios: orgasm.

Astă seară nu mai plâng, iubire! Undeva bezmetică și imprudentă, m-am înfipt între noi, un noi stufos, lăsat liber să rămână treaz înlăuntru. Într-o zi cu siguranță îți voi spune tot, citindu-ți seara, înainte de noapte bună o poveste cu o ea, fără un el, sau poate el este hipnoza saltului vijelios în mâna imaginației, dar chiar și așa, după plecarea mea

mirosul de scorțișoară și mâinile tale calde prin care am pătruns acolo, în restaurantul unde murmurul frunzelor-oameni părea că nu există, cuprind, spun- am pătruns printr-una singură să-ți aflui seva și armonia. Exist și nu ești! Ești și nu exist! Hologramele noastre nu ar mai avea nici un sens, dacă am crea idoli –holograme, dacă ți-aș ucide demonul, dacă mi-ai ucide demonul, viața mea ar fi o iubire lesbică, uluită de atâtea limbi de miel, de vacă sau de ce vrea diavolul lui "niciodată" cum primele acorduri al unui marș funebru îmbălsămat. Mă îndepărtez de la fereastră tristă, cu ochii prematur prăfuiți de întunericul tău tineresc și cu batista șterg noaptea.

Marele oraș după câteva clipe, meditează la destinul fiecărei pietre dar al niciunui om. Prea lungi străzile pentru un singur om, prea înfundate și strâmbe pentru o singură femeie căci eu, femeia- „într-o bună zi”, giulgiu înaripat te văd, te ating, te pătrund excitată, tipărită între lunile tale aici pe pământ, dezgolită de scorțișoara pieptului tău fără să știi, fără să mă știi și nu mai plâng. Deșertul meu pare incendiat de strălucirea cuvintelor tale, până și hologramele scriu, cuviincios, necuviincios și fântâna mea respiră acest ireal adevăr cât un bob de grâu.

Mila, femeia „într-o bună zi”, își stăpâni închipuirea, îndemnându-și plecările, coborî scările blocului cu pereții afumați și nezugrăviți parcă de veacuri, cum gândurile ei pe geamul cu perdeaua trasă, împinse ușa grea, înfiptă acolo ca un țărș, desenând prin praful muritului o formă organică. Sunt cea mai aiurită vietate, iubire, dar nu renunț! Când fluturile așteptării mă bate cu brândușe, eu, Mila, strâng ploile într-un sertar de douăzeci de ani, întotdeauna lipit de aerul meu, un lighean uriaș, smălțuit de nopți două câte două în scădere. Într-o miercuri nesfințită, prea mânioasă să îmi pese de sângele răvășit în micul apartament, pe tocurile înalte mă înregistrez punct cardinal în specia asta de pământ. Lumina se dezleagă doar la două plesnituri de palme și la un lălăit după Michelle Branch-Goodbye to you, dragul meu, rămâi! Pe fundalul întunecat o fugă, a mea, dușmanul florii, vorbește despre dimensiunile noastre. Simți? Simțiți mugetul nopții, valurile nemișcării, căci din lemnul cel dulce murisem pentru ultima oară la aproape patruzeci de ani. Când ți-am spus? Dacă trupurile noastre s-ar prăbuși, naștere și moarte, toate aceste detalii subtile s-ar tulbura foarte tare, ochii tăi ar înceta să mai existe exact ca o formă organică după incident.

-Mila, masa 7 așteaptă de jumătate de oră comanda! Ce dracu, vrei să scapi de propria-ți moarte? Hai, iute, clientul așteaptă, și Dumnezeu și fii lui! strigă dintr-o răsuflare Matei

-Mai lasă-mă în puii mei, ce dracu nici să-mi respir dimensiunea nu pot! Nu vezi, munca e una, dumnezeirea este alta. Nu ai idee ce dorință mișto a încetat să existe și asta numai din cauza ta!

În timp ce număr în cifre aerul îmbâcsit de mâncare, carne arsă și chipuri asudate din bucătăria restaurantului "Campion", ce nume de căcat, unde lucrez ca ospătar parcă de o viață, pregătesc sensul pentru care fac parte din decor pipăindu-mi sânul drept, încă fenomen, desfac buzunarul, pășesc pe valul de oameni și mese care mă întâmpină după ce cu umărul împing ușa.

Pletele tale purtate pe oriunde îmi apar periculos de sfinte, transformându-mi iarna în vară toridă. Ești iubire! Dar tu nu știi că în această plantă sau piatră, ce-ți cere comanda automat, se dizolvă lent cu Dumnezeul ei numit Nesfârșit, pe marmura plină de pete și spini, între călătoriile mele.

-Vă rog, carnea să aibă coptura medie iar pâinea, dacă e posibil, să fie prăjită pe grătar! rostești cu înfricoșarea umbrei veșnice.

-Mai doriți altceva, domnule? întreb fabricând zeii nepăsării

-Nu, vă mulțumesc poate mai târziu!

Mă răsucesc pe călcâie precum un căutător solitar, devin distanță urmată de toată lumina și sfințenia ta. Nu știi, dragostea mea, cum tremur, cum tremură piatra între vis

și veghe! Despre graba ta de pasăre indivizibilă am aflat de mult, dar oricum focul apropierei mă albește în toate vorbele mele. Am început să cad din eternitatea clipei în care inima, strat peste strat și-a numărat religia în interior acum patruzeci de ani, venisem trâmbițând orice, numai viața nu. E septembrie, da Sebastian, m-au sărbătorit colegii, iar tu cu un zâmbet de copil, dispăreai în tăcere. Atunci moara timpului m-a înțeles- m-am agățat de coarnele diavolului- "niciodată", de foame și sete mi-am sfâșiat hainele și stâlpii, cam așa ceva, o tâmplă verde unde sufletul tremură să petreacă respirul împreună cu tine. "La mulți ani!" continua dincolo de pânza de in, în care trupuri și chipuri mureau duplicitar la lumina lumânărilor. Sebastian, în momentul acela călcam aerul, neputințele, preaplinul anilor, chipu-mi tăiat la intervale neregulate de probabilitatea unora, timpul și vântul distrugerii care de o teamă matematică dreaptă și servită într-o viață cuprinzătoare, exprima atingerea niciodată sub luna și tristețea mea. Ah, am crezut că ești, dar vezi tu, cu același crez îmi ghidez nopțile, scorțișoara rămasă și când mă cobor în ea, găsesc frenezia bărbatului din tine. Firele de cimitir care dintotdeauna îmi mișcă viața, acoperă acest simbol numit femeie.

-Mila, friptura pentru numărul 7! strigă șeful bucătar

-Nea Vasile, pâinea e gata?

-E gata, e gata! răspunde bărbatul cu fața măslinie, dând în același timp scurt din cap, ies bibliile adânci ale omului și plânsului.

MIHAI PETRE

La cramă

Și cu toate că noaptea își odihnea încă întunericul, zorii unei alte zile se simțeau aproape și loana se scula de lângă Măria, se îmbracă în tăcere, apoi trecu în camera din mijloc să aprindă focul pe vatră. Leși în răcoarea dimineții de toamnă și, de pe prispă, se spală pe față, se șterse în grabă și închise ușa a cărei clanță ruginită scârțâi sub mâna ei. Nemulțumirea și-o exprimă într-un gând acuzator... deh!..., doi bărbaț' și nu ung și ei o ușă..., ce-or fi așteptând? Intră și se închină la icoana de lemn, cu sfinții pictați în roșu, apoi se așează pe scăunelul cu trei picioare și, în vatră, răscoli cenușa, lăsând să lucească vreo câțiva tăciuni, pe care-i acoperi cu o mână de frunze și foi de porumb pregătite de seara. Sufală până când o flacără palidă și subțire se ivi într-un colț, dar se stinse repede, ca speriată de întunericul odăii. Nu vrei, ai?... da' ce-ai focule, dă nu vrei?... că ai dă toate..., zise în gând femeia care, scormonind mai mult prin cenușă, găsi doi tăciuni mai mari și suflă de câteva ori asupra lor, apoi îi acoperi cu mâna de frunze și foi. Așteptă până când simți o dungă de fum uscat, urmată de o flacără a cărei lumină păru că se pierde printre uscăturile puse deasupra. Le mișcă pentru a elibera flacăra și, mulțumită, intră în cameră, apropiindu-se de celălalt pat în care dormeau Mărin și Gheorghe Nistoroiu, bărbatul ei. Atingându-l, îi zise încet: Hai, scoal'te că e târziu!... auzi-l pă Geacăr, trece la târg!... Din răspunsul scurt și mormăit: ai!?... ce e?... înțelese că omul se trezea, iar ea se așează pe pat, lângă fata pe care vru s-o scoale, apoi se răzgândi, lăsând-o să mai doarmă. Cântecul auzit în fiecare sâmbătă dimineța devreme umplu odaia, semn că ajunsese în dreptul lor, dar cuvintele atât de cunoscute... i se păru ori nu?... parcă nu mai aveau dunga aceea de veselie cu care le cânta Geacăr și ceva din întunericul nopții le făcea mai grele și mai triste... Pă vale, mândro, pă vale/ C-a făcut mazărea floare/ Și răchita micșunele... Îl urmări pe Gheorghe care-și luase hainele de pe capul patului și se îmbrăca pe întuneric, așa cum se și dezbrăcau, de când se făcuseră copiii mari. Din mormăielile lui, înțelese

înjurătura trimisă lui Geacăr..., cu mazărea și cu micșunelele mă-tii! Tu n-ai somn? Nu poți s-o iei și tu pă Drumu' Târgului, ca toți ăilalți? Leși, lăsându-l pe bărbat să-l învinovățească pe cântăreț de stricarea somnului. Geacăr locuia undeva pe lângă podul lui Niculete și ar fi putut să meargă la târg pe drumul ce continua Ulița de la Mărin Burtică, trecea de ultima casă, a lui Piță Ciocârlan, și urca dealul printre păduri, pășuni și livezi de pruni, pentru a-l coborî numai printre vii. Pentru cei cu căruțe, drumul numit al Târgului se termina la Podu' Trenului, în Bârsanu, pentru ceilalți, drumul își desfăcea o potecă destul de largă, terminată aproape de gară. Pe acest drum se scurta foarte mult distanța dintre târg și cele două sate, Verdea și Mitrofani, deoarece nu se mai ocolea pe la Capu' Dealului. Geacăr, trecut de 60 de ani și singur după moartea muierii, se purta tot ca în tinerețe, cu cămașa de borangic descheiată la gât și cu același cântec care-i însoțea drumul, spunând că o ia prin sat... să audă lumea că trăiesc, neică, d-aia, aha!..., păi, pă Drumu' Târgului, peste deal, o iau numa' pădureții dă verzăni și Mitrofanii că d-aia să și zice... Mitrofanii... ca țigani!... La mijloc, loana aprinsese lampa și pregătise cana cu apă pe care Gheorghe o luă să se spele. Trebuia să mă fi bărbierit, zise, trecându-și mâna pste obrăji și bărbie, da' merge și-așa! Merge, îl aprobă loana, că nu te mai alege nimeni! Sîntem bătrâni, bărbate, cu fată dă măritat și cu... Și cu băiat dă-nsurat, știu, îi răspunse Gheorghe..., că veni vorba, pă la cât a venit az'-noapte? Și tot la a lu' Căpeț a fost, așa-i? Lasă-l și tu!..., c-o fi știind și el ce face, îi răspunse femeia, punând în papornită câteva cârpe și ațe. Știe, cum nu! A venit dă la Cotu' Donului să dăjuge la Căpeț la poartă! Te pomenesti și cu Niculina peste tine!... Ei, și tu!..., ce-ți veni cu Niculina? Ce-mi veni, ce nu-mi veni..., ori ai uitat? N-am uitat, da' e demult... Nu era chiar așa de demult întâmplarea cu Niculina lu' Năstase care, la vreo două-trei luni după ce Mărin plecase pe front, venise la ei, spunându-le că e borțoasă cu băiatul lor și că ea ce să face?... După un aoleo scurt, loana își dusese mâinile la gură și amuțise, iar Gheorghe se uitase lung și întrebător, arătându-i astfel că nu o crede, spunând doar... de, fata mea!..., acu' ori te duci tu după el, vezi că frontu' e pă undeva pă lângă Odesa, ori mai bine îl aștepti să vină, când o veni... Îi scriseseră lui Mărin despre Niculina și băiatul le-a răspuns că e o mincinoasă, că el nu s-a atins dă ea și-i pare rău, că-l face dă râs în sat... loana îi aminti să nu uite să treacă și pe la spițarie..., să cumperi ce-a scris Măria, că-i trebuie pentru cornulețe. Păi, da!..., gogoșile și cozonacii nu

mai sînt buni, dăm banii și pă prostii!... Ei, prostii!..., acu' așa-i..., da' facem și cozonaci, îi răspunse femeia care, după plecarea lui Gheorghe, intră în odaie. Era o cameră la fel de mare ca cea de la drum, separată de cele două prin intrarea din prispă. Numită odaie, servea și de păstrarea hainelor de sărbătoare și de primirea musafirilor, ori a pețitorilor pe care-i așteptau, acum pentru fată. În răcoarea și liniștea odăii, Ioana își plimbă privirea peste mobila și zestrea bogată a Măriei, zicând în gând cu vădită mulțumire: Are săraca dă toate... și cinste și frumusețe și hărnicie!..., numai să aive și noroc dă un băiat bun!..., apoi aprinse candela și începu să se roage în fața icoanei mari ... Doamne, primește rugăciunea roabei tale, Noane... Noane era celălalt nume al ei, pus de Lina, cea mai mică dintre surori, care nu putuse să-i spună Ioana. Tot ea o botezase și cealaltă soră, pe Ecaterina, zicându-i Căia. Lina se măritase mai la deal, cu Lișcă Voinoiu, și ea le botezase băieții, Mărin și Gheorghe, după numele bărbaților din casa ei. Căia se măritase cu Ion Andreescu, la vale, unde se termina Băranga. Rămăsese văduvă, dar bogată, cu doi copii mici, Florica și Mialache care se vorbea bâlbâit... Că, eu, Noane, mă rog pentru sănătatea, cinstea și norocul casei mele, cu Gheorghe, Mărin și Măria!..., off!..., și-ț' mulțumesc Doamne, că pă el mi l-ai adus viu și întreg acasă..., numai tu știi cât am plâns și cât m-am rugat în toți anii ăștia și eu și soră-sa... acu', treaba lui, da' să nu mi-o aducă noră p-a lu' Căpeț!... Și dă Măria, Doamne, ai grijă... că numai tu știi care-i va fi norocul... Câteva cruci și mătăanii făcute încet îi terminară rugăciunea, apoi se așeză pe pat, continuând să se gândească la norocul fetei care..., până acu', parcă a fugit dă el! Cum s-a măritat Măria Stică lu' Păunoiu, în Mazili, a și venit Gogălea, un văr de-al lu' Mărin Grecu, bărbatul Măriei, s-o ceară. Om așezat, cu avere..., ar fi fost vecină cu Măria, buna ei prietenă..., nu i-a plăcut, că era bătrân! Mai 'nainte a cerut-o învățătoru' ăla..., nu l-a

vrut, că era mai scund decât ea! Apoi, au venit în pețit ai lu' Mirică..., nu l-a vrut nici pă lliuță și, aici, bine-a făcut, că săracu' a murit pă front... acu' era văduvă și poate și c-un copil... S-a măritat și Frâsâca lu' neica Nicu, ailaltă bună prietenă a ei, și i-a făcut vorba cu Ionel al lu' Ţonoiu..., nu i-a plăcut nici d-ăsta! Și a venit..., deh!..., așa i-o fi soarta!..., ce să mai zică!..., a venit... și, în întunericul odăii, vede dimineața zilei de Paști, când se-ntorceau de la slujbă și când, la Podu' Verzî, s-au întâlnit..., el, un tânăr bine făcut și frumos în hainele militare, plecat să se plimbe în șareta lu' Niculae Mitruț, la care venise, de Paști. L-a văzut cum o privea pe Măria și cum ea îi răspunde privirii, de parcă se mai văzuseră, de aceea a și întreat-o... cine e fa, ăsta?... îl cunoști, că prea să uită la tine și tu la el!... Ei, mă uit!... și dă unde să-l cunosc?... du-te și întreată-l!..., i-a răspuns fata pe fața căreia rămăsese totuși o urmă de curioasă întrebare... cine o fi băiatu' ăsta?... și de ce, așa ca niciodată, a simțit cum o căldură plăcută o învăluie... și de ce, tot ca niciodată, dimineața plină de roua primăverii se colorează în curcubeu? Mai târziu, au aflat de la Georgeta lu' Niculae Mitruț, venită cu dempărțit... Lăudăroasă din fire, n-a mai trebuit întreată, că le-a spus că se grăbește, că e pe la ei comandantul bărbatului ei, Niculae, de la Regimentul 2 Geniu, din Râmnicu -Vâlcea, un băiat frumoos!..., respectos și făcut bine!..., păcat că n-are ea o fată, că..., îl cheamă Dumitru, da' acasă îi zică Mitrel... și e ofițer!..., dodică!..., dă fel e du peste Olt..., merge la horă, dar nu stă la bal, că trebuie să ia trenul dă seară spre Vâlcea... La horă, i-a spus Măria, el a stat mai mult pă margine și dă două ori a invitat-o la joc, spunându-i că îi place dă ea! Sigur că i-a plăcut dă Măria, o frumoasă cu ochi dă castană coaptă, cu fața rotundă și albă și cu buzele frumos desenate... Sigur că și ei i-a plăcut dă el, că altfel..., da' nu i-a spus..., zice că i-ar fi zis doar că a mai auzit ea vorbe d-astea, dă drum lung...

RADU-ILARION MUNTEANU

Țin minte totul

*Gândului că frumoasa Remedios
ar putea să zboare*

Țin minte o pereche de mâini butucănoase, aparent neîndemânatică, dar expresive, vii și cumva autonome. Le țin minte curățând cartofi, ținând, prea departe de piept, cărțile de bridge, dar, mai ales, povestind...

Țin minte fiorul care mă surprindea mereu când, făcându-mi lecțiile la biroul masiv, sculptat, cu căștile pe urechi, mă întâlneam cu melodia aceluia autor cu fața zbarcită ca de vânturile mărilor sudului, autor care era cât pe ce să implanteze șansoneta în solul muzical băștinaș, melodia aceea cu *cărțile flăcări citite-mpreună de noi...*

Țin minte nesfârșitele discuții, slalomate printre Serge Reggiani, cântând-o pe Sarah, Adriano Celentano, cântând-o pe Suzanna, cascada modelelor în fizică și interpretarea freudiană a viselor...

Țin minte plimbările cu barca, mai ales pe lacul din parcul acela, departe de orice, inconjurat de porțiuni de oraș vechi. La fiecare trecere pe sub podul peste care se așternea aleea centrală îmi aminteam povestea pe care mi-o spuseseși la prima intrare în parc. Anume, cum aleea centrală, tăiată perpendicular de alta identică, exact înaintea de treptele largi, care duceau la esplanada mausoleului, forma, discret, o cruce. Mausoleul era în vârful crucii. La fiecare nouă trecere, povestea continua: cum, dacă privești de sus, eventual din avion sau elicopter, mausoleul se vede ca o pentagramă. Apoi cum culoarea spălăcită a pietrei aleilor, amintind de cea a osemintelor curățate de viermi și îngălbenite de vreme, rima atât de armonică, atât de simbolic, cu marmura de un sângeriu mohorât a mausoleului. O stea roșie, de fapt de o nuanță mai închisă decât a vișinii putrede, în vârful unei cruci de culoarea osemintelor vechi precum moaștele. Apoi cum întreg parcul era un exemplul de aplicare a teoriei punctelor conjugate, crucea și pentagrama nefiind decât emblema, cu muzeul tehnic și biblioteca publică în aer liber, cu fotoliile de răchită alb-gălbuie, cam ca aleea centrală imediat după ploaie... Stranii povești pentru o adolescentă care nu știe ce să facă cu genunchii, sub stofa bleumarin a sarafanului uniformei, pe banca îngustă a bărcii. Mai ales când știai de la început că, după câteva momente de filmare, discret ironică, a stingherelii purtătoarei de sarafan, urma să arunci pe genunchii cu pricina o haină de blue jeans...

Țin minte floarea soarelui, culeasă de lângă marginea lanului de porumb, lanul acela înfipt ca un golf, între două brațe ale marginii orașului, cu un cimitir pe un mal și capătul unei linii de metrou pe celălalt. Ai purtat floarea soarelui

cu grija cu care ții un prunc proaspăt scos din maternitate, prin tramvaie de periferie, să-i faci plăcere bunicii mele. I-ai dat floarea cu demnitatea unui ambasador și ea nu voia decât s-o căpălească. Uite-așa se pomenise lăcrimând, într-o dupăamiază, privind prin geamul mohorât de ploaie blocurile cenușii, că-i e dor să căpălească o floarea soarelui, în locul roșiilor de la ea de acasă. Și ai ținut

minte...

Mai țin minte cum, după ce-ți făcusem cadou **Doctor Zhivago**, în engleză, cumpărat special pentru tine, pe aeroportul unde mă întorceam din călătoria aceea halucinantă, în Germania, din care, odată revenită, m-am ocoșit vre-o două săptămâni, vorbind exclusiv englezește, am fost atât de măgăriță, încât să ți-o cer cu împrumut, cu doar trei ani mai târziu, știind bine că nu aveam să ți-o mai dau înapoi niciodată. N-ai protestat, nici la telefonul surprinzător prin care ți-o ceream, deși nu mai auziseși de mine cam de la jumătatea intervalului, nici când am irumpt, strălucitoare și bronzată, cu șosete galbene și în pas triumfător, în curtea mărginită de gardul din sulii de fier, vopsite în verde, cu clădirea porții din cărămidă aparentă. Eram atunci prea încântată de humorul îndoielnic al unei măgării pe care, dacă ți-o făceam, eram sigură că vei consimți, cu posacă seninătate, ca să am timp să simt că exact atunci te eliberai de mine. Asta aveam s-o înțeleg indirect, alți doi ani mai târziu, când, aplicând, cu humorul tău secret teoria punctelor conjugate, ad litteram, ți a-i luat o inconștientă revanșă, invadându-mi camera cu vechiul birou masiv, purtând pe umăr o semicursieră galbenă, cu același nerușinat triumf precum purtasem eu șosetele de aceeași culoare. Eram, fiecare în parte, atât de grăbiți către porțiile individuale de cotidian, încât iar mi-a scăpat ceva. Ceva ce realizez abia acum, când rememorez totul. Bicicleta nu era pentru tine un accesoriu, fie și provocator, precum șosetele mele galbene. Mâinile tale butucănoase și expresive o înconjurau ca pe o logodnică, ba-i spuneai și pe nume, ce idee crează să-ți botezi bicicleta Roxana, probabil o fi singurul nume de față cu care n-ai avut nimic de împărțit. Cine să mai aibă timp să țină minte că urcaseși să-mi spui că tocmai aveai o fetiță. Cred că era pentru prima și singura dată când pistruii nu te făceau caraghios și cenușii albaștrui al ochilor tăi era transparent, adânc și senin...

Și ca să nu creadă nimeni că nu s-a lipit de mine teoria punctelor conjugate, cu siguranță acu-i momentul să admit că țin minte o altă pereche de șosete galbene, îmbrăcate în sandale uzate, sub tivul, descusut pe alocuri, a perechii de *blue-jeans* aferente, depărtându-se împleticit. Țin minte durerea mea de cap, de minte, de măsele și de cot, ca să nu mai socotesc și pe cea de suflet, de pix și de papuci, ca și de drakku știe ce se mai ascunde în fundul gâtului, vibrează și trimite lacrimi. Țin minte uimirea metafizică ce m-a scuturat, ca o descărcare electrică, atunci când privirea mea, albastră și nevinovată, s-a întors, reflectată de perechea de șosete galbene care se îndepărtau împleticit și mi-a năvălit, triumfător și mult mai puțin nevinovat, în mintea, sufletul, capul, cotul, pixul și papucii, care mă dureau...

Țin minte versurile seci, subversive și sagace, ale lui Sorescu

(O aripă și-un picior – despre cum era să zbor), murmurate împreună, ca-n cântecele lui Mandi, într-un autobuz aproape gol, care se îndrepta indiferent, inconștient și oarecum iresponsabil, spre Nord, într-o dupăamiază incertă, cu multe, foarte multe aeroporturi și un singur avion...

Țin minte halta, făcută într-un acord spontan, la marginea lanului de porumb, când mâinile butucănoase și neîndemânatică au cules, cu surprinzătoare delicatețe, un pui de floarea soarelui...

Țin minte vibrația materială a treptelor roase și întortochiate ale vilizoarei cu clematite și caprifoi în fereastră, când ele, treptele, au primit cu emoție ofranda mea, un castron cu vișine. Treptele, dalele din curte, feronieria, gazonul, statueta crăpată a gnomului, tot ce făcea parte din ființa căsuței elegante și desuete, mai puțin cele două corpuri inerte, care sforăiau cu senina nesimțire ce urmează unei beții crunte. Mai puțin silueta temurătoare a mamei prietenului tău, oscilând între mai multe îngrijorări și nedumeriri, culminând cu descoperirea castronului cu vișine...

Țin minte nostalgia admirativă din privirea ta cenușiu-albăstruie, căreia te pricepeai așa de bine să-i dai un aer tâmp, întrerupt rareori de momente de coborâre a gârzii, cum se întâmpla mereu și mereu, în fața posterului cu Duke Ellington, plasat deasupra telefonului conjugat cu biroul masiv. Dar oare telefonul se conjuga mai departe cu altceva, afară? Sigur că știi răspunsul, dar, oare, pot s-o recunosc deschis? Se conjugă, sau imaginea telefonului negru și crăpat îmi evocă o anume amintire a utilizării lui tactice, care, oricât ar fi de ușor de imaginat, tot nu văd cum și-ar găsi locul în pomelnicul lucrurilor pe care le țin minte, fără să zgârie...

Și atunci, să zicem că țin minte înnebunitoarele cronici ale lui Jean Cau (*Cher marquis de Sade, ou sont vos héros aux yeux secs? Ce monde est bien triste et vous êtes mort à temps*), care reușea să compare un meci de fotbal între Germania și Franța cu un război între o divizie de blindate și un detașament al micuților eroi din Mali și Camerun, adunați sub semnul magic al crucii de Lorena, așa încât eu, care nu pricepeam nimica dintr-un fotbal care, de altfel, nici nu mă interesa, dar aveam reperiile istorice, să înțeleg, à rébour, drama unei egalări...

Cronicile lui Jean Cau, sau cele de trei secunde ale lui Cosașu? Cronicile de trei secunde, sau cele despre *viața în filmele de cinema*? Recursul la imaginea lui Robert Desnos, cerând companionilor de drum spre camera de gazare să-i arate mâinile, să le ghicească viitorul, clamând în metru antic acel nemuritor *Veți fi fericiți cu toții!*, sau titlul de articol, la fel de tare precum cronicile lui Jean Cau, în același timp găselniță și crez, prima reacție publică de judo intelectual la mini-revoluția culturală (*Finalul cel mai dificil – supraviețuirea*)? Sau rezonanța, odată în plus, a versului lui Mandi, cu *cărțile flăcări citite-mpreună*?...

Țin minte cum, încă un an mai târziu, am venit să-mi iau rămas bun. De data asta, întâlnirea a decurs de-a dreptul burghez. Eu plecam să mă așez undeva în Nord, am discutat despre alpinism. După o pasiune trecătoare pentru rugby, indusă de compania unui vlăjgan binevoitor cu poreclă din Sven Hassel, făcusem ceva alpinism, găsind în grupul vesel de inconștienți pe omul de care aveam să-mi leg viața. Ai avut decența (și discreția) să nu vinzi castraveți la grădinar și te-ai abținut să-mi povestești pasagerile tale aventuri la marginea alpinismului, cu care, de

altfel, nu numai că le-ai plictisit pe unele dintre prietenele mele, dar ai făcut și ceva braconaj literar, nu mai departe de câteva luni de la acest moment...

Nu-i așa că simți cum tensiunea primelor fraze s-a diluat până la trivialul unei telenovele? Asta, poate, pentru că lupta între nevoia de a provoca și zgârcenia de a păstra doar pentru mine un mănunchi de amintiri comune, sau nu comune, amintirile mele despre faze în care am avoluat amândoi, lupta asta fundamentală rămâne întotdeauna deschisă...

Sau, poate, pentru că momentul exact în care ai găsit, surprins, într-un buzunar de rucsac, o scrisoare care nu avea ce să caute acolo, e oarecum ascuns între reperiile temporale ale amintirilor de mai sus... Mă întreb dacă ai dreptul, sub pretextul că-ți fusese adresată odată, să încorporezi scrisoarea în dialogurile tale imaginare, chiar dacă aici e vorba de a asculta, în minte, monologul meu... În fond, așa cum prezinți tu lucrurile, deturnez sensul inițial al scrisorii în favoarea ta. De ce nu redai adevăratul final al scrisorii? N-avea nimic din versurile lui Mandi! Firește că le-am consumat împreună, dar leitmotivul lor, acel îți mulțumesc, pentru cărțile-flăcări citite-mpreună de noi, printre altele), rămânea cu totul străin subtextului acelei serii de remember! Acum, n-ai decât să-ți încordezi imaginația, așa cum îți place să spui, pentru a reface ceea ce memoriei pare să nu-i convină să restituie integral... Și dacă ți se pare un exercițiu dificil, cheamă în ajutor sentimentul de bucurie generoasă pe care pretinzi că l-ai încercat în momentul în care m-ai văzut ividu-mă triumfător, bronzată și strălucitoare, cu șosete galbene și ochi transparentți (*ochii celor care pleacă, Emmanuel...*), în curtea ce ascundea condici, șefi și planuri, mărginită de sulițele de fier forjat, vopsite în verde, armonizate cărmăziii aparente a cabinei portarului... Da, când venisem ca o măgăriță, să recuperez, sub pretextul unui împrumut, cartea depre doctorul acela, Jivago, cu aria Larei lui cu tot (aria din mintea ta, firește), pe care o cumpărasem special pentru tine de pe aeroportul de unde... dar știi bine toate astea, *now, it's your turn... Play!* Hai să vedem, fie și împreună, asta-i maximum ce mai pot face pentru tine, dacă frumoasa Remedios binevoiește să zboare, împreună cu cearceafurile albe, luate de vânt...

* * *

Țin minte totul și tot ceea ce țin minte e în același timp un sac cu nisip aruncat peste bordul nacelei și o porție de aer tare, îmbătător și ușor, care m-ar putea face să mă înalț și fără să arunc lestul. Acum știi că pot să zbor. Și, te rog mult, abține-te să comentezi, citându-te cu celebra ta frază idioată despre bătrânul lup de mare, care vrea să mai audă odată cântecul ciocârliei. Tu nu ești nici bătrân, cu atât mai puțin lup, despre mare ce să mai vorbim. Tu ești doar Móko. Punct. Dacă asta e mult sau puțin, dacă ție îți e sau nu de ajuns, asta e problema ta și nu depinde decât de tine. Eu, acum, pot să zbor, pot să *fiu și voi fi*. Îți las, fie și în schimbul cărții despre doctorul acela care-o iubea pe Lara (știi că ai avut ocazia să înregistrezi filmul și ai declinat-o), gândul optimist că, poate, dacă și ideea ta despre mine va putea zbura vre-o dată, atunci ar fi o șansă să poți zbura și tu. Măcar parțial...

12 – 24 .10. 1999

ADRIAN DINU RACHIERU

Topârceanu (pe Via epica), I. Al. Brătescu-Voinești, Dan Botta etc. capătă profiluri întregitoare, nu neapărat sub febra revizuirilor, molcomită acum. Atacând și alte chestiuni (Eminescu și fenomenul universalizării, literatura basarabeană, fantoma moldovenismului politic), Marian Nencescu ne oferă, ca eseuri de final, închizând volumul, două exegeze-surpriză. Discutând poezia lui Adrian

Păunescu, o agendă publică („ca ordine de zi”) și cazul „Mithra” Cocor, în viziunea Tudorei Patrichi, celebrul roman tezist devenind antibolșevic, ca „mit destrămat”, anunțând zorii postmodernismului!

Și în *Respirația lecturii* (Editura *Detectiv Literar*, 2016) îmbrățișează, de la altitudinea filosofiei culturii, teme și nume de anvergură, „cu și pe teme românesc”, ca să-l cităm pe N. Bagdasar. Sunt întrebări care privesc *starea filosofiei*, problema specificului, dar și realitățile culturale ale zilei (delirul localist, prosperitatea cenaclurilor „pășuniste”, alungarea spiritului critic). Din nou, un bogat evantai: de la opera culturală și politică a lui Ioan Maiorescu, veritabil „apostol de idei naționale” sau tezaurul folcloric al lui Ioan G. Bibicescu la „dezvățătorul” Cioran și naționalismul creator eliadesc, trecând prin ipotezele „fascinante” ale lui Ion Filipciuc (cazul *Miorița*) ori literatura „științificilor” (Solomon Marcus, alături de Mircea Malița și Grigore C. Moisil). Sunt multe alte nume ilustre convocate, precum generosul prelat georgian Antim Ivireanu (ca „moralist” valah) sau Lucian Blaga, discutat contextual, în epoca epurărilor staliniste, pe baza cercetărilor lui Eugen S. Cucerzan ori textual, explorând resursele demoniului, pornind de la exegeza concepțională a lui C. Nicușan. Nu puteau lipsi N. Dabija, „omul cultural” Radu Cârneli și Theodor Codreanu, denunțând *criza de naționalism* și refuzând „temeiurile politicii corecte”. Mai semnalăm comentariile aplicate rezervate lui Ștefan Odobleja („reversibilitatea spiritului”), personalismului lui Constantin Rădulescu-Motru, convertitului Steinhardt ori banchetelor filosofice patronate de Al. Surdu. Preocupat mereu de valoarea epistemică a conceptelor vehiculate, Marian Nencescu vine cu explicații suplimentare; și, în același timp, adresându-se cititorului fără prejudecăți, nu ezită a discuta *critic* o sumă de probleme de pe agenda politică, vitale dar suspendate: soarta proiectelor de țară și a programelor culturale (în sensul „naționalismului arhitectural” călinescian), a parcului național tematic, a binomului modernizare / aculturație, a relației dintre etică și politică etc.

Așadar, o bogată ofertă problematică, mediată de o editură mai puțin vizibilă (implicit, cu probleme de difuzare), cu câteva mici erori (I. Bălu devine I. Bălu iar Uzdinul e proclamat oraș) sau neglijențe de corectură, obligându-ne să recunoaștem altitudinea tematică și meticulozitatea investigațiilor. Oferind, indiscutabil, cărți de referință, prea discretul și pe nedrept ignoratul Marian Nencescu merită, el însuși, o altă vizibilitate în agitatul nostru câmp cultural.

PROFIL

Un exeget temeinic

Cine s-a aplecat asupra cărților lui Marian Nencescu, de larg orizont referențial, a sesizat, fără efort, onestitatea și tenacitatea cercetătorului (ca cititor împătimit, avizat, explorând – „cu egal interes” – noianul aparițiilor) și impresionanta salahorie documentaristică, dezvăluind conexiuni ingenioase, unele tănuite, scoase acum la lumină. Avem de-a face cu un *cititor de control*, cum ne avertiza, doctor în filosofie și, pe acest, suport, cu un ins informat, care se mișcă dezinvolt pe o bogată paletă problematică, nicidecum *un foiletonist*, cum ni-l recomanda Mircea Coloșenco. Vrea să smulgă „adevărul oricărei cărți” și, în consecință, citește în adevărate, aduce tușe noi, se pronunță polemic uneori (rareori), cu o distincție catifelată, greu de aflat la meridianul balcanic. Iată, o proaspătă apariție (*Lecturi cu premeditare*, Editura UZP, 2018) ne îngăduie să survolăm un câmp tematic deconcertant. Într-o primă secțiune, dedicată jurnalismului, navetăm de la Legea presei (1862) și soarta ziarului *Adevărul* la relansarea UZP (prin strădaniile lui Doru-Dinu Glăvan), autorul construind cu minuție „medalioane” rezervate unor străluciți gazetari (Eminescu, Camil Petrescu, Zaharia Stancu); sau insistând, argumentat, asupra unor subiecte fierbinți (Ziua Copilului, a Femeii și, îndeosebi, relația „imposibilă” Eminescu / Titu Maiorescu, ultimul un „kantian afabil”); ori aducând binevenite completări *Dicționarului* lui Ion Hangiu.

Când își propune niscaiva „popasuri filosofice”, Marian Nencescu, deși ușor dezordonat (prin amalgamarea textelor) rămâne mereu penetrant analitic, lansând observații prețioase, de reținut. Fie că vorbește despre „revoluția iconică” sau misterul artei (acea *cunoaștere cu rest*), fie că aduce în atenție tipologia brâncușiană, cultul eroilor, dosarul *Mioriței* ori chestiuni sociologice (consumerism, alteritate, utopie și, desigur, firea cognitivă a lui Sapiens), autorul, având în spate o bibliografie luxuriantă, lucrează cu „material românesc”. Ne întâlnim cu dialectica pentadică a profesorului Al. Surdu, încurajând banchetul filosofic, cu românismul lui Constantin Rădulescu-Motru și naționalismul constructiv nicasian (antrenoratul lui Noica vădind un „optimism nativ”), cu logica terțului inclus a lui Stephane Lupasco și proclamând, cu accente vehement-polemice, fireasca despărțire de mistificatoarele teze rolleriene.

În fine, secțiunea dedicată „seducătorilor” aduce în prim-plan o galerie de figuri luminoase, repunând pe tapet cazuri pretins clasate. Revizitați, Alecsandri, Delavrancea,

ANASTASIA DUMITRU

Respiro pe tâmpla timpului

Vasilica Grigoraș, pe lângă monografiile, cărți pentru copii, este și autoarea unor volume în care își exprimă reflecțiile sau impresiile de călătorie folosind unele specii din literatura niponă, așa cum reiese din *Odă prieteniei*, *Jurnal de călătorie în Noua Zeelandă*, Oscar Print, 2015, 2019; *Doar cu pana inimii*, *tanka – Only with the pen of the soul*, PIM, 2016; *Starea vremii azi*, *senryu*, PIM, 2016; *Ninge pe-oglină lunii*, *haiku*, PIM, 2017; *Ochi în ochi cu luna*, *Tanka și pentastihuri – Looking the moon in the eye*, *Tanka and pentastiches*, Editura Scripta Manent, Napier (NZ), 2017 etc. În 2019, a publicat cartea *Respiro pe tâmpla timpului: note de călătorii*, Iași, Editura Pim, în care îmbină impresiile de călătorie cu haikuul, reușind să creeze un volum ingenios care se aseamănă cu haibunul. În cele șapte secțiuni ale volumului, autoarea prezintă mărturiile despre locurile vizitate. Pornind de la prima deschidere spre vest, excursia în Ungaria, trecând prin Balcic, prin Odessa, prin Grecia, culminând cu pelerinajul în Israel și cu popasul în Noua Zeelandă, călătoria este încântată să descopere nu numai locuri și oameni, ci și să-și prezinte și propriile trăiri, asociate cu evantaiul anotimpurilor, cu splendoarea culorilor și cu parfumul toamnei de pe meleagurile ucrainene sau cu beatitudinea primăverii resimțite în Țara Sfântă, fiind convinsă că visul devine realitate. Toate capitolele se sfârșesc cu evocarea divinității, cu mulțumirile aduse cerului, scriitoarea dând dovadă de un suflet sensibil și plin de nădejde, care crede că „ce nu poate omul, împlinește Domnul.”

Pornind de la mottoul lui Grigore Vieru: „Nu sunt atâția ochi pe pământ câtă frumusețe în jur”, Vasilica

Grigoraș, care a lucrat întreaga viață în bibliotecă, de unde a sorbit frumusețea universului cărților, reușește să pătrundă în câteva locuri ale universului binecuvântat de Creator, împărtășindu-ne și nouă din bucuria creației, pe care o descoperă cu uimire. Autoarea se confesează că împărtășirea unor trăiri, bucurii cu ceilalți înseamnă dăruire și dragoste. „Este, în aceeași măsură un exercițiu de scriere, de călătorie în timp și spațiu, de reînviere a unor emoții pozitive”.¹ Ochii însetați de nou rețin unicitatea și farmecul peisajului, informații care vor fi completate cu documentarea despre locurile vizitate. În prima parte, autoarea, aflându-se în mijlocul comunităților de români din Ungaria, reține informații despre orașele în care trăiesc românii, scrie despre aspirațiile și sentimentele calde care ne leagă. Aflându-se la câțiva kilometri de Sarkad, în comuna Méhkerék, călătoria este bucurioasă să afle că, în ciuda istoriei zbuciumate, românii și-au păstrat tradițiile românești și limba maternă. Conașionalii au venit și vin la biserica ortodoxă cu hramul Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, fiindcă biserica „Este instituția care păstrează limba, tradițiile și obiceiurile, atât religioase, cât și culturale. Aici, pe lângă ortodocși, există o diversitate religioasă, însă toate confesiunile iubesc limba română, în biserică, în casele de rugăciuni vorbesc, cântă și se roagă în limba română, lucru prin care își pot menține identitatea românească. În cazul micherechenilor, credința este egală cu existența lor românească.”² Vasilica Grigoraș este încântată să descopere și alte simboluri naționale: bustul lui Nicolae Bălcescu, monumentul lui Ștefan cel Mare etc. Ajungând în Gyula, bibliotecara vizitează casa cărților românești, unde este impresionată de spațiile generoase, similare unei case de cultură, care „îți luminează fața și mintea”, fiind uimită și de iubitorii de carte. „Atunci când se anunță o activitate, se adună rapid lumea dornică de literatură, artă, muzică, participând fiecare după interesul său. Cu toții vin pentru a se lumina într-o „*casa cu salcâmi –/ și ciutura fântânii/ plină de stele*”. Cărțile, asemenea stelelor, îi luminează pe toți cei care sunt dornici să le citească, să le studieze. Acesta este un semn de normalitate, un fapt obișnuit, nu ceva ieșit din comun, extraordinar.”³ În colecția de autori români, a văzut câteva cărți ale lui Simion Pop, care a scris remarcabile cărți de călătorie, dintre care *Cartea Chinei*. Află că în cimitirul din Gyula este mormântul

¹ Vasilica Grigoraș, *Respiro pe tâmpla timpului: note de călătorii*, Iași, Editura Pim, 2019, p. 6.

² *Ibidem*, p. 27.

³ *Ibidem*, p. 34.

lui Simion Pop, fost ambasador al României în Ungaria, în perioada 1990-1992, redactor la Radiodifuziunea Română și redactor-șef al revistei *România pitorească*, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor, care a decedat în mai 2008. Călătoria este uluită de varietatea parcurilor cu flori, care dau farmec orașului, încântare exprimată prin haikuuri: „*pace astrală/ licuricii la taifas/ cu șoapta nopții.*” Tabloul este atât de pitoresc, încât sunt surprinse multe detalii: crestele mulților, marginea câmpiilor, crengile de smarald ale copacilor, toate dând senzația unei „binemeritate odihne și relaxare.”

În august 2008, autoarea vizitează Balcicul, unde este curioasă nu numai de castelul reginei, ci este dornică să afle care sunt legendele și semnele creștinismului din acel colț mirific. Amintește că exilatul Ovidius, conform unei legende, trecând pe mare prin acea zonă, ar fi exclamat văzând peisajul: „O! Oraș de pietre albe, te salut pentru frumusețea ta nemaivăzută!” Autoarea mai precizează că Balcicul a devenit, în perioada interbelică, o renumită destinație turistică pentru lumea artistică și politică românească. „Pictorii români au îndrăgit foarte mult Balcicul. An de an, în perioada interbelică nu exista expoziție în București sau în țară fără o secțiune de tablouri cu peisaje din Balcic... Aici, întotdeauna fiecare năzuia la un *vis împlinit -/ pe-arcada cerului/ iarăși curcubeul*”.⁴ Balcicul a constituit un motiv de inspirație și pentru scriitori, amintind de romanul *Pânza de păianjen* al Călinescu sau de locul preferat al reginei unde și-a scris jurnalul: „*Cu sânge-albastru -/ inspirând parfum de crin/ de multe veacuri*”. Deși Castelul, numit și Cuibul Singuratic, Cuibul liniștit, nu este foarte spectaculos nici în exterior și nici în interior, această construcție simplă, dar frumoasă, amplasată de-a lungul a trei terase, combină mai multe stiluri. Ajungând la Nisipurile de Aur, ne amintește de legenda despre pirații care au îngropat o mare comoară pe faleza Mării Negre, la nord de orașul Varna, iar natura le-a transformat aurul într-un nisip splendid. Acolo, parcă timpul era suspendat, prilej de a se confesa prin haiku „*nicio clepsidră -/ doar cumpăna fântânii/ măsurând timpul*.” Colțul din litoralul bulgăresc impresionează prin lirismul micropoemelor „*apus de soare -/ furca prinzând ultima/ rază-n stogul de fân; nopțile de vară -/ mirosul de fân cosit/ umple Carul Mare; pescăruși în zbor -/ doar amintiri rămase/ nestingherite*”.

Capitolul dedicat Odesei este zugrăvit pe fundalul unei toamne alchimice. Lectorul poate afla despre caracterul multietnic al orașului, despre amestecul unic de cultură rusă,

⁴ *Ibidem*, p. 51.

ucraiană, mediteraneană, într-un mediu predominant rusofon, unde mai multe comunități etnice au influențat orașul întemeiat de Ecaterina cea Mare. Călătoria precizează care este etimologia orașului: Odessa derivă din numele coloniei grecești Odessos, care se referă la eroul mitologic Odiseu sau Ulise, însă la cerința împărătesei Ecaterina a doua a fost feminizat. Datorită statutului special de Porto franco (port liber), și-a câștigat o bună reputație pe plan turistic, fiind tot mai vizitat de către turiștii veniți din toate colțurile lumii. Sunt descrise clădirile, podurile, monumentul faimoasei Ecaterina ori al Contelui Voronțov, guvernator general al Basarabiei. Româncă este impresionată de Podul Tinerilor Căsătoriți, după alții Podul Soacrei, un pasaj care atestă mărturiile jurămintelor de iubire ale tinerilor din Odessa. „Cu ocazia zilei căsătoriei, tinerii vin aici și sigilează pentru totdeauna dragostea lor printr-un lacăt închis pe una din laturile podului, apoi pierd, simbolic, toate cheile lacătului în marea apropiată. Pe lacăt sunt scrise numele celor doi îndrăgostiți. Este ceva asemănător podului Artelor din Paris”,⁵ scria autoarea gândind la iubirea eternă. La Utkonosovka, merge la o școală mixtă, unde a întâlnit români care i-a primit pe conaționali cu lacrimi în ochi. Auzind că duc lipsă de carte românească, autoarea recunoaște că, împreună cu un grup de prieteni inimoși, sprijiniți de Consultatul Român din Odessa, au dus cărți acelor români surghiuniți. „I-am felicitat, i-am îmbrățișat, simțind în fiecare suflul abătut și tremurul trăitorului în țară străină.” Pe lângă directorul școlii, cadre didactice și elevi, au cunoscut doi frați cu nume neaoș românesc, Popescu. „Doi ROMÂNI de toată lauda. Unul, profesor de muzică la școala din localitate, a înființat în 1994 ansamblu folcloric *Dor basarabean*, care include aproape 40 de persoane... Cu vocea tristă și cu amărăciune ni se spune cât de mult îi doare că sunt nevoiți să meargă doar cu viză în România, iar în Republica Moldova, cu pașaport. Trist, crud, dar adevărat.”⁶ Pelerinii mai află că ansamblul are un repertoriu variat de cântece și jocuri românești. Deși se confruntată cu tot felul de vitregii și obstacole, deși li se refuză sistematic prezența pe scenele din Ucraina, deoarece membrii săi poartă costume populare cu brâu tricolor, membrii ansamblului nu renunță, ei interpretează cântece populare românești și dansează *Călușul*, duc mai departe tradițiile neamului. Tot din Utkonskovka e și președintele Asociației Național-Culturale a Românilor din regiunea Odessa, intitulată *Basarabia*.

⁵ *Ibidem*, p. 88.

⁶ *Ibidem*, p. 108-109.

„Românii adevărați și talentați luptă pe armonii de cânt și dans românesc pentru drepturile românilor de aici, dar și pentru a se face cunoscuți în Ucraina, Republica Moldova, România și chiar în multe alte țări.” După ce vizitatorii au ieșit din școală, un cetățean vorbea cu voce tare, spunând continuu că românii i-au uitat, i-au lăsat de izbeliște în acele locuri. „Se părea a fi un incident neplăcut, însă noi am înțeles durerea omului dezrădăcinat care-și striga neputința de a trăi așa cum își dorește, respectat și liber.”⁷ Tot în sudul Ucrainei și-au reamintit de istoria zbuciumată a fortăreței medievale Cetatea Albă, scriitoarea reface paginile de istorie, de certă valoare documentară, evocând eroismul lui Ștefan cel Mare și curajul strămoșilor de la Akkerman. Din păcate, ucrainenii au pus în locul bourului de piatră, stema raionului Belgorod Dnestrovsk, iar ghizii cetății spun vizitatorilor istorii diferite, însă despre ce-au făcut românii acolo nu le vorbesc decât românilor, „altfel nu suflă o vorbă.” „De parcă noi, românii, n-am fi locuit niciodată în aceste locuri. Nici nu pomenesc că la porți sunt lemne de stejar de pe vremea lui Ștefan, datate istoric. Suntem emoționați și triști pentru istoria neamului românesc în decursul anilor, impresionați de ceea ce trăiesc și azi românii din aceste locuri, cândva românești, deplângem viața lor plină de privațiuni. Să amintesc doar faptul că nu pot studia limba maternă sau că nu pot declara că sunt români. Trăiesc soarta dezrădăcinaților, fără drepturi și cu sufletul plin de dor pentru cântecele și doinele străbunilor. De admirat râvna lor de a le păstra vie în suflet, în ciuda tuturor vitregiilor”,⁸ susține autoarea. Bucuria de a vedea aceste locuri este umbrită de realitățile hrăpăreților vecini care au răpit teritoriile românești. Țipătul de pescăruș, îmbrățișând marea, este simbolul vocii autoarei care deplânge soarta nedreaptă a deznaționalizaților. Revenind în țară, călătoarea scrie: „târziu în noapte/ retrăind anotimpuri -/ pagini de jurnal, dăruite cu drag spre lectură.”

Plecarea în Noua Zeelandă este subintitulată „Câțiva stropi din oceanul bucuriei”, în care se prezintă nu numai splendoarea insulei, ci și sensibilitatea oamenilor pasionați de cultură. Acolo a învățat și câteva lecții de viață oferite de mai mulți pui de pescăruși, care au inspirat-o pe autoarea îndrăgostită de frumos să mediteze prin haikuuri: „la balul mării/ doar castele de nisip -/ star scoica pua; briza dimineții -/ oceanul scaldă plaja-n/ parfum de alge; bărci cu coviltir/ în clipocitul apei -/ stele tăcute; vârful de catarg -/ luceafărul de veghe/ în toiul nopții; numai albastru -/ nicio deosebire/

între cer și-ocean”.

Excursia din Grecia este considerată un vis împlinit, fiindcă autoarea mărturisește că și-a dorit mereu să viziteze leagănul culturii și al civilizației europene, fiind îndrăgostită de locurile filosofiei elene. Vechea Eladă îi dă prilejul unor frumoase reverii. Zilele sunt destinate pelerinajului pe la sanctuarele încărcate de istorie și de sacralitate, pentru a căuta urmele Sfântului Apostol Pavel, iar serile devin lirice: „lumina lunii -/ tainic și etern leagăn/ al iubirilor; cântec de leagăn -/ luna dormind pe valuri-n/ murmurul mării; furtuni pe mare -/ de-a lungul țărnelor/ clăbuci de lună.” Marea și muntele, aceste toposuri arhaice, mângâiate de lună, sunt binecuvântări divine. Haikuul, acest minipoem de factură niponă, completează trăirile prin lirismul cu care surprinde efemerul și eternul, aparența și esența lucrurilor. Aflăm că *Meteora* (referitor la *meteorit*) înseamnă mijlocul cerului, suspendat în aer sau sus în ceruri. Ghidul le spune că este unul dintre cele mai mari și mai importante grupuri de mănăstiri ortodoxe din Grecia, al doilea după Sfântul Munte Athos, inclus în Patrimoniul mondial UNESCO. Pelerina este uluită de frumusețea peisajului care, „cu adevărat te uimește și te vrăjește, în același timp.” „După unii, această zonă din Grecia este cea mai frumoasă de pe pământ, unică în lume.”⁹ Acele locuri sfinte sunt prielnice înțelepciunii și smereniei. „Astfel chiar și în *singurătate -/ răsare din adâncuri/ iar curcubeul, iar în calea unui drumeț solitar -/ prin rugă răsar stele-n/ ochii lui blajini*”. Vizitând Sfânta Mănăstire *Schimbarea la față sau Marele Meteor*, constată că e prima ca mărime și ca vechime, fiind locuită în permanență. După ce urcă cele 115 trepte abrupte și neregulate, este cuprinsă de sentimente amestecate, de evlavie și de încântare în fața Operei Creatorului, dar și de teamă și de neputință în fața atotputerniciei divinității.

Pelerinajul în țara legendelor este urmat de cel în Țara Sfântă. Înainte de a prezenta drumul propriu-zis, Vasilica Grigoraș inserează câteva haikuuri deosebite, dovadă că poezia niponă, de inspirație budistă, se poate asocia și cu trăirile creștinului ortodox. În zilele de Crăciun, autoarea îmbina haikuul cu ruga: „iz de cetină -/ pelințele Domnului/ pe plita buneii, și de Sfântul Vasile: zi de Anul Nou -/ fila albă din tomul/ Marelui Scrib. Așa am și făcut și, cu nădejde în suflet, trimit gândul meu Domnului. *Primul vis din an -/ raze de soare-alungând/ norii plumburii și gânduri de An Nou -/ steaua mea la geam topind/ florile de gheață.*”¹⁰ Sunt

⁷ *Ibidem*, p. 110.

⁸ *Ibidem*, p. 120.

⁹ *Ibidem*, p. 135.

¹⁰ *Ibidem*, p. 157.

versurile gândite în timp ce aprindea o lumânare în semn de mulțumire Domnului. Visul de a vizita locurile biblice s-a împlinit. După spovedanie și împărtășanie, înaintea Floriilor, pleacă spre Pământul Sfânt. Ajungând în Orașul Păcii, pelerinii merg pe pașii lui Iisus: urcă spre Grădina Ghetsimani, intră cu emoție și cu tăcere în Biserica *Adormirea Maicii Domnului*, așezată în Valea lui Iosafat, cel mai iubit loc de rugăciune al lui Iisus, așezat la poalele Muntelui Măslinilor. Autoarea îi dedică Fecioarei Maria, celei prin care a început „legea nouă”, un tristih: „*Lucafar aprins/ în creștetul timpului -/ Maica Domnului.*” Sunt descrise mai multe repere, este refăcut *Drumul Crucii*, prilej de a reflecta asupra durerii Mântuitorului. Pelerinajul în Țara Sfântă constituie un drum spre Sine, spre Centrul Ființei, de aceea, cu multă evlavie, călătoria precizează „Am început să plâng, mulțumindu-i Domnului că am ajuns în cel mai sfânt loc de pe pământ. Aici, simți cu adevărat cum vântul de îndoială sau de necredință, se ridică de pe ochi și din sufletul tău. Când intri în Sfântul Mormânt, involuntar șoptești cuvinte de rugăciune și ai certitudinea că acestea ajung la Dumnezeu, și chiar stai de vorbă cu El. În clipa aceea ai impresia că te afli în lumi cerești și simți forțele divine cum pătrund în sufletul tău. Găsești o lumină interioară și o bucurie dătătoare de pace greu de descris. Dumnezeu e lângă tine, e înăuntrul tău și tu comunici cu el în taină. Atunci te regăsești pe tine însuși. Aici realizezi că orice jertfă ne conduce spre Înviere, că orice gest de bunătate ne apropie de Dumnezeu și de semenii.”¹¹ Ieșind din interiorul Sfântului Mormânt și ajungând în fața Bisericii Învierii, așezată în centrul întregului complex bisericesc, menționează că acesta aparține în exclusivitate ortodocșilor. „În mijlocul pronausului se află un sfeșnic din piatră care marchează după *Sfintele Scripturi* centrul geografic și spiritual al pământului. Conform tradiției Bisericii Ortodoxe se consideră că Ierusalimul, locul unde a fost răstignit Domnul, este așezat chiar în centrul sau buricul lumii, al continentelor, al pământului.”¹² În timp ce înaintau spre Palestina, nu a putut să nu observe că unde sunt cele mai sfinte locuri, acolo este atâta violență și ură. În Betleem, orașul pâinii și al nașterii lui Iisus, a văzut mulți oameni înarmați. „Sfințenia, înălțarea, pacea, frumusețea față-n față cu răutatea, dușmănia, grotescul, lupta”, afirmă cea care scrie despre „ușa pocăinței” de la peștera nașterii. „Steaua de argint este străjuită de cincisprezece candelă care ard în permanență: *Steaua de argint -/ Porumbel*

alb împlinind/ voia Domnului. În genunchi ne rugăm cu lacrimi de mare bucurie pentru Sfânta Naștere a Domnului și pentru îngăduința pentru noi, păcătoșii, de a ajunge în acest loc plin de sfințenie. Ne aplecăm cu fruntea la pământ, ne atingem de acest loc dumnezeiesc, sărutăm și ne retragem în liniște. Mărit și Slăvit fii, Doamne, de întreaga omenire!”¹³ Ierihonul este o „insulă” palestiniană în teritoriul Israelului, unde este un așezământ românesc primitiv. Iordanul, locul botezului, este numit toposul în care și natura l-a recunoscut pe Creator, „apele Iordanului întorcându-se înapoi, ca o plecăciune înaintea ziditorului lor.” Călătoria menționează că întoarcerea înapoi a râului Iordan, dinspre Marea Moartă (apă extrem de sărată, lipsită de viețuitoare), înspre Marea Galilei (apă dulce, cu mulți pești și vegetație abundentă), trimite încă din momentul Botezului spre menirea Mântuitorului de a întoarce lumea de la moarte la viață. Toposurile vizitate sunt asociate cu cele biblice, astfel încât cititorul își poate imagina nu numai o hartă geografică, dar și una spirituală, putând reface drumul pământesc al Mântuitorului care a venit să ne aducă iubirea, iertarea și nădejdea Învierii.

Însemnările Vasilicai Grigoraș din *Respiro pe tâmpla timpului* completează biblioteca jurnalelor de călătorie, un capitol tot mai consistent al literaturii noastre care dovedește predilecția românilor pentru explorarea lumii, pentru cunoașterea frumuseții lăsate de Marele Creator. Spre deosebire de alte note de călătorie, autoarea acestei cărți știe să dea nota maximă celui care ne-a lăsat toate darurile. Volumul se încheie cu gândurile de rugă și de mulțumire adresate Domnului pentru îngăduința de a trăi și pentru bucuria de a vedea locuri unice, de o splendoare extraordinară. Dacă nu avem timp sau/ și bani pentru pelerinaje, lectura unui astfel de volum ne face să ne bucurăm de o profundă respirație atât de necesară omului tot mai grăbit și mai amnezic, care uită de sine, uită să admire miracolul și frumusețea, neavând timp să-și înalțe privirea spre cer. Pelerinajul propus de Vasilica Grigoraș îl îndeamnă pe cititor, pe acest Ulise rătăcitor, la o călătorie virtuală care îl poate duce spre centrul ființei, spre o Itacă spirituală.

¹¹ *Ibidem*, p. 175.

¹² *Ibidem*, p. 177.

¹³ *Ibidem*, p. 187.

CAMELIA ARDELEAN

**Katherine D. Mag – alchimista
lacrimii de suflet**

De poeta Katherine D. Mag nu am auzit niciodată până acum. Din puținele cuvinte găsite despre ea pe internet nu am aflat decât că în spatele acestui pseudonim elegant se ascunde o femeie sensibilă, care se străduiește, ca mulți dintre noi, să-și găsească locul într-o societate pragmatică, unde poezia este uneori marginalizată, iar sufletele delicate, stigmatizate și neînțelese.

Acest lucru a fost mai mult decât suficient pentru a-mi stârni curiozitatea de a răsfoi paginile volumului de față (*Iubirea din vreme*, Editura eCreator, Baia-Mare, 2019) și a încerca să-i descopăr secretele ascunse printre slove. Chiar de la primele versuri am fost condusă spre „scena” unei iubiri (cândva) incandescente, care s-a prăbușit sub povara propriei greutate și din care a mai rămas doar jarul regretelor: „Pe când

se certa/ noaptea cu ziua/ m-am dezbrăcat de tine/ precum luda/ la cântatul cocoșilor/ alergând/ printre turele de armă/ dus-întors/ într-un timp fără timp/ numărând/ pietrele din gânduri/ ce-mi bășicau tălpile” și bătătorind „cărarea din noi” (Într-un timp fără timp).

Rătăcită „în mulțimea tăcerilor”, autoarea încearcă să afle, sub noianul de frământări, cheia spre sufletul iubitului, înghețat instant de un anotimp capricios, devenit peren: „și te căutam cu inima/ prin toți trecătorii/ auzind pe asfalt/ pașii tăi stropiți/ de noroiul căderilor/ de noroiul durerilor/ de noroiul uitat/ peste noi/ și de cuvântul ce doare” (*Cuvân-*

tul ce doare). Partenerul, care i-a fost cândva alter ego, sprijinind-o în orice împrejurare („mă legai la ochi/ să nu văd cerul cel gri/ nici sloiul de gheață/ să nu ating ramul/ cel rupt de poveri” – În marea căutare), căruia „îi număra(m) pașii/ cu întreg trupul”, iubindu-l „adesea/ cu întrebări cu tot”, îi pare acum un străin: „Dacă.../ mi-ai fi iubit/ iarăși cuvântul/.../ ai fi auzit ecoul/ durerilor prea multe/ și ploaia toată/ prinsă-n joc/ ce ți-a lăsat răspuns/ pe fiecare geam/ în fiecare an/ și-n fiecare timp” (*Cu întrebări cu tot*).

Zbaterea în lanțurile dezamăgirii și ale singurătății continuă, ca într-un film de lung metraj fără *happy end*, la fel și căutarea „prin cărți ponosite/ și pagini rupte din noi” a

unei fărâme de trecut, care să-i hrănească poetei foamea de tandrețe, însă „norii/ ce-au scris/ pe ascuns poeme/ rupte din iubire/ păstrate și-acum/ în copertile de plumb/.../n-au iertat/ pe nimeni” (*O rugă prin ani*).

Părtași cândva cu luna, ce „număra/ prea repede/ fuga din noi”, pe vremea când „Eram ca doi copii/ care-și pierdeau/ mereu numărătoarea” (*La ferestrele bătrâne*), îndrăgostiții rătăciți în desișul solitudinii ar avea nevoie de un miracol, pentru a se salva de ei înșiși, de deznădejdea survenită în urma despărțirii („tu, vremea mea/ oprește azi/ ecoul mut/ al disperării” – *Vreme fără vină*), însă acesta este imposibil, fiindcă

„suntem atât de goi/ și-atât de reci/ încât/ nu mai putem visa/ la viață/ s-a stins speranța/.../ și plouă peste noi/ un pod de lacrimi/...// nimic nu e la fel/ suntem/ două picături haîne/ iubind/ lama încinsă de oțel/ ce-a despicat/ tot cerul în două” (*Uzi și goi*).

Unele poeme sunt scrise din postura unui eu masculin, poate ca o năzuință tainică a autoarei de a se simți răsfățată și iubită așa cum a visat: „Iubito,/ din lutul cel sfânt/ de aseară/ rămas pe masă/ îți adun în căuș neputința”, căci „nimic/

cu ce mă îmbie timpul/ nu mai e la fel/.../ de când tu nu-mi ești/...// Și-și rupe bucăți/ din mine astăzi/ ziua frivolă/...// mă-ngână-n creștet tăcerea/ ce-oprește-n menghină/ timpul de ieri” (*Din lutul cel sfânt*).

Nostalgia și regretul depănării cu repeziciune a existenței terestre își pune pecetea pe cugetul poetei, devenită un „el” romantic (așa cum și-ar fi dorit să-i fie partenerul), ce păstrează în sipetul sufletului reminiscențele unei tinereți apuse prea devreme: „Femeie.../ ne colorează timpul/ cum știe mai bine/ pe tine/ de-a dreapta/ pe mine/ de-a stânga” (*Culoarea iubirii*); „tu femeie.../ numai tu/ poți iubi așa/ din toate puterile/ cu tot ce doare-n lume/ o lume a noastră/ morbida/ cu toate încheieturile/ pământului/ ce scârțâie/ de auzi/ noaptea.../ numai silabe/ împrăștiindu-se/ printre noi/.../ numai tu poți/ aduna tot ceru-n stea” (*O fărâșă de iubire*).

„E frig în toate”, mai spune „el”, „n-avem/ nici cărare/ și nici drum.../ mă țin de gard/ în plină iarnă/ obosind/ nămeții pe-a lor vale” și „simt amar/ orgia/ iernilor din noi” (*Apus de iarnă*), poeta împletind albul anotimpului liniștii și al contemplării cu cenușiul gerului din suflet. Iarna semnifică totodată (re)găsirea eului interior, dar și avatarul naturii în scopul revenirii la viață, ceea ce denotă că o umbră de speranță planează totuși peste aparenta „întunecime” din „colivia” de humă de găzduiește sufletul autoarei.

Dragostea nu este o „afacere profitabilă” de ambele părți, uneori dăm mai mult decât primim, dar (poate că) merită „sacrificiul”, chiar și numai pentru câteva clipe de fericire, fie

ea și iluzorie: „Ți-am dat/ din primăvara mea/ cu împrumut/ și florile de măr/ în custodie/.../ ți-am dăruit din mine/.../ erai mireasmă/ de iubire/.../ ți-am dat/.../ din timpul ce-am avut/ prea multă culoare” (*Din primăvara mea*). Motivul timpului revine obsesiv pe parcursul volumului, marcând temerile existențiale ale poetei ce se simte abandonată în brațele tenebrelor, tânjind să descopere, până nu e prea târziu, tunelul spre lumină.

Cu o viziune poetică unitară în ce privește tema abordată, Katherine D. Mag reușește, precum un alchimist al suferinței, să-și metamorfozeze simțămintele negative în poezie, realizând din jelania unei iubiri „înmormântate” prea curând, mici perle de suflet. Acestea sunt izvorâte din microcosmosul său lăuntric, în care se înghesuie, de multe ori, trăiri (atât de) contradictorii.

Dacă Albert Camus avea o viziune idealistă asupra dragostei („Să dăruie totul, să sacrifice totul fără speranță de răsplată, asta înseamnă iubire.”), la polul opus, autoarea cărții de față are așteptări (mari) de la cel drag, care nu i-au fost însă împlinite, versurile reflectând o iubire divinizată, dar aducătoare de prea puțină mulțumire. A meritat sau nu efortul, nu știm și nici nu suntem noi în măsură să judecăm! Noi putem doar să ne bucurăm de un popas plăcut în grădina cu amintiri a lui Katherine, însoțind-o pe alea străjuită de fantasmile trecutului, de care ea nu vrea sau nu poate să se desprindă...

CONSTANTIN BUTUNOI

„Dragostea a făcut pe mulți poeți”

O întrebare se pune mereu, de unde vine îndemnul de ne apleca asupra hârtiei sau în fața monitorului, unde, ore întregi petrecem înșirând cuvinte, când sunt alte activități mult mai profitabile. N-am putea face ceva mai bun? Rilke, dacă e să-l ascultăm afirma: „scrie dacă altfel simți că nu poți exista”, sigur, avea în vedere latură spirituală a activității umane.

Sau să luăm de bună afirmația lui Giordano Bruno: „Dragostea a făcut pe mulți poeți și eroi”, evidențiind puterea pasiunii fără de care nu se produce nimic nou și durabil sub soare.

De fapt pentru ce scriem: pentru glorie, pentru a riposta nedreptăților abătute asupra noastră, pentru a răspunde nevoii de mărturisire care sălășluiește în fiecare dintre noi, atunci când suntem fericiți sau suferim, pentru bucuria care o poate da scrisul, pentru că reușește să ne abată de la cursul, uneori, nedorit al vieții și se manifestă ca o terapie etc.

Deschid o paranteză pentru a ne descreți puțin frunțile.

La o lansare de carte, felicitând autorul debutant, avea o vârstă apreciabilă, mi-a replicat: „dacă s-ar fi întâmplat asta acum douăzeci de ani ce operă aș fi avut”. În zadar i-am explicat că legile creativității sunt pline de mistere ce nu vor fi niciodată dezlegate, nu se poate stabili momentul oportun, dar se credea un Tolstoi pierdut și alerga să-l recupereze. Cu poezii trebuie să fim și mai circumspecți, ei știu să mimeze suferința și mai ales știu să plângă cu lacrimi de împrumut. Închid aici paranteza.

La Daniela Mihăeș găsim câte ceva din toate elementele enumerate mai sus în acest volum, intitulat sugestiv „La margine de lume”; deși departe de țară „strigătul” ei liric nu este a unui „deșărat”, a găsit în patria lui Dante un loc primitiv și literatura o ajută să se echilibreze: „La margine de lume,/ Orizontul mă

aștepta să renasc.”, dar nostalgiile pentru locurile de origine, care se pierd din ce în ce mai mult în ceață, n-o părăsesc și poeta le dă glas de câte ori se ivește ocazia: „Trag după mine oceanul lumii,/ Căutând un anume țărâm”; „Cât de îndepărtat mi-e țărâmul./ Și nici un far... orbecăi”.

Încă de la naștere simte o anumită predestinare, „În iubire, ochii mi se închideau lângă îngerii/ Care îmi pregăteau aripile”, dar viața se derulează alambicat – „nu mă văd decât în bucăți de suflet” iar „Linia invizibilă este sora noastră”, se mărturisește poeta în unele dintre poeme. Poezia pare să fie pentru Daniela, dacă nu o religie, atunci cu siguranță, o modalitate de a-și justifica existența: „Colorând în versuri strada,/ Mi-am văzut chipul, pentru o clipă”

Dragostea, indiferent spre ce este îndreptată, presupune și suferință; autoarea ne face părtași la despărțiri, la iubiri ratate sau la „ravagiile” produse de dorul pentru cei dragi în exprimări metaforice: „Mă trăiesc legendă, fulminând regresii...” sau prin parabole și perifrize: „Dumneaei e o hoată”/ Ne fură inima, mintea și timpul”, „Știi că sunt eu, cea de la capătul podului,/ care ține mereu lampionul aprins” și „Mai aveam acel zâmbet pe buze,/ Scena marilor iubiri surprinse în culise”.

Căutându-se pe sine încearcă deziluzii provocate de viteza lumii în schimbare, simțindu-se depășită trăiește o stare de revoltă: „Am uitat să mă numesc, frunză.../ Balada vântului de pretutindeni”

Daniela Mihăeș scrie o poezie narativă cu accente pronunțat descriptive, parcimonioasă cu figurile de stil, sunt evitate încifrrările și rar apelează la simboluri preferând adresarea colocvială, mai ales când e vorba de fapte anodine cu care este înțesat cotidianul: „Uite că a trecut ceva timp de când/ Nu te-am întrebat, ce mai faci” sau „Frumoasa mea doamnă, e posibil orice,/ Într-o lume stupidă”

Discursul poetic se derulează într-un scenariu epic, bine articulat, în care nu lipsește drama, pe alocuri patetic, fără a se cădea în sentimentalism deșăntat.

Și dacă uneori apar sincope provocând suspansuri ale tempoului, ele sunt repede acoperite cu jocuri de cuvinte ingenui, un ludic expresiv care dă culoare contribuind la evidențierea forței poeziei: „De zile, sunt obosită și nu mă pot purta în pumni,/ Oțelul din vertebră l-am pus în șarjă, la topit,/ Poate-oi putea să-mi torni o temelie/ Într-un cofraj, schițat/ Pe-o coală de hârtie”.

Vorbeam la început de glorie, poeta Daniela Mihăeș, lansându-și cartea, înscrie o zi glorioasă în biografia ei literară, nu mă îndoiesc că vor urma și altele.

De azi, cartea ei și-a început „plutirea” în marea cărților de poezie, îi urăm navigare plăcută și adresăm felicitările noastre autoarei.

CRISTIAN-PAUL MOZORU

Cerul roșu al dimineții sau Despre devenire - *Însemnări despre poezia Andreei Maftai -*

Pornind de la Gaston Bachelard care spunea că „focul este pentru omul care-l contemplă un exemplu de devenire promptă și un exemplu de devenire circumstanțială. Mai puțin monoton și mai puțin abstract decât apa care curge, mai prompt chiar în creștere și schimbare decât pasărea în cuibul supravegheat în fiecare zi în tufiș, focul sugerează dorința de schimbare, de bruscare a timpului, de aducere a vieții la capătul său, la al său dincolo. Atunci reveria este într-adevăr captivantă și dramatică; ea amplifică destinul uman; ea leagă ce este mic cu ce este mai mare, soba cu vulcanul, viața unui buștean și viața unei lumi. Ființa fascinantă înțelege *chemarea* rugului. Pentru el, distrugerea este mai mult decât o schimbare, este o reînnoire.” (1) putem înțelege, relativ lesne, de ce autoarea, Andreea Maftai, și-a ales drept titlu de debut *Lebede roșii* (Editura Junimea, Iași, 2018), *roșu*, adică de a arde până acolo sus, până la una din cele mai înalte trepte ale iubirii (de această dată) față de scris căruia – iată! – îi face prima declarație scrisă.

Putem observa că, de fapt, autoarea nu pune capăt decât uneia din viețile ce sălășluiesc în adâncurile propriei ființe, cea tăcută, fiind înlocuită/înnoită acum prin cuvinte – viața Cuvintelor – prin dialogul cu Lumea, idee sugerată prin culoare, *roșu*, adică *foc/lumină*, „element” despre care René Descartes – ne explică Ioan Deac –, din punct de vedere al teoriei substanțialiste, fiind o substanță, „este compus din particule care au diferite forme, după funcțiunile pe care le îndeplinesc, și care se mișcă cu viteze diferite. Funcțiunile acestor particule sunt cele care produc efectele oricărei flăcări: consumă materialul din care izbucnește, dă căldură și luminează.” (2) În același mod, Andreea Maftai își „părăsește” vechea lume, vechea viață, cea care a format-o/definit-o până la momentul actual și dă naștere unei noi lumi, o lume a Cuvintelor, a Poeziei chiar, lume în care, se pare, este

atât de mult loc încât aceasta nu ezită în a ne invita înăuntru-i prin multitudinea de căi puse la dispoziție de larga paletă de idei și imagini clădite în Universul în care a trăit.

Sunt întâlnite foarte multe elemente ce sugerează nașterea acestei noi lumi: *sângele*, *nunta*, *durerea*, *strigătul*, *lacrimile*, *lutul* (*netezirea lutului*), *viața însăși*, elemente inserate de-a lungul întregului volum, dar cu precădere în poemul *Lada cu zestre*, un alt simbol al începutului: „Femeia/ea / netezește, cu mâinile, lutul, / durerile, ca un caier de lână, / strânse la piept. / Cu ochii spre cer. Își duce / cântul, povestea de ani și ani, / luptă. Strigătul, înnodat în lacrimi, / cutremură văile, firea și munții / de sare. / De la o vreme-și netezește părul, / cu tremur din încheieturi. Și ninge. / Ninge pe umeri, pe față, sub pielea crestată. / Odaia o strânge / amarnic. / De sub icoană, / povețele, supte la sân de fecioară, / se strâng în lada cu zestre, / cu miros de sânge, de viață. Și coase, încă, / perdele, / sub lampa primită / la nuntă. // Cireșele coapte de-o vreme / își scutură timpul pribeag.” (3) Inclusiv teme precum *Timpul* sau *Devenirea* (pe lângă altele semnalate, în deschiderea volumului, de Ioan Holban: *erotismul*, *Păcatul primordial/căderea în păcat*, *iubirea*, *nașterea/procrearea*, *viața/moartea*) pot fi întâlnite în versuri cum sunt, de pildă, „Curge prin mine zăpada primei copilării ... // Pe a doua o trăiesc astăzi, alături de / prietenii mei copii. // Curge din noi zăpada primei copilării, / cu fulgi de argint, pe limbă, / doar suntem copii, / putem să visăm în neștire.” (4) ori „Primăvara / își lasă semnele / pe trupul imaculat. / Amiaza, un țipăt. // La un sân cuprind marea, la celălalt, cerul. / Le unesc. Linia de mijloc stă într-un echilibru / patern. ...” (5) sau chiar „Ai renăscut să fii din nou, / cu lacrimi-zâmbet pe obraz. / Spre tot ce ai crezut perfect, / drumul încet s-a prefăcut, / nisipul vremii deșirând / pe frunte, semne de-ntrebare.” (6) Dar aceste teme sunt de întindere monumentală, iar dezbaterea lor, aici, este imposibilă. Ceea ce trebuie însă subliniat este faptul că autoarea dovedește că știe să le comprime în cuvinte simple, în gânduri de doar câteva rânduri, tocmai pentru a putea fi transmise ușor mai departe și de a așterne un întreg Univers într-o ... coajă de nucă.

Paradoxul poeziei Andreei Maftai este acela că se poate scrie cu ușurință despre aceasta, despre fiecare poem în parte fiindcă fiecare poem are, cu siguranță, o proprie poveste, iar dacă nu o are sau dacă rămâne necunoscută, poate fi imaginată de fiecare din noi, cititorii, dar, în același timp, exercițiul se dovedește a nu fi chiar atât de lesnicios precum ni

se înfățișează la prima vedere, aceasta datorându-se faptului că începând cu o a doua lectură a volumului, se descoperă tot mai multe elemente care fiecare în parte pot fi analizate din diferite perspective, care pot sugera la fiecare re-lectură altceva, totul depinzând de unghiul din care este citit textul.

Poezia Andreei Maftei este construită prin prisma unei scrieri simple, fără multe încercări stilistice greoaie și, de multe ori, dovedit-inutile, directitudinea și sinceritatea cu care acestea se înfățișează cititorului, transformând-o într-o poezie personală, dar nu personală sieși, ci nouă, adică într-o poezie a fiecăruia dintre noi. Ce demonstrează că primii pași, mai mult sau mai puțin timizi, au fost făcuți totuși cu încredere în actualitate și viitor, este girul acordat poeziei Andreei Maftei – poezie, reamintesc, aflată la început de drum – de un număr deloc neglijabil de scriitori și critici literari care s-au aplecat asupra volumului autoarei: Ioan Holban (cuvânt însoțitor), Iulian Cățălu, Ottilia Ardeleanu, Iulian Chivu, Gellu Dorian, Angela Nache-Namier, Constantin Stancu.

Aș încheia acest scurt portret al poeziei Andreei Maftei prin ceea ce Corneliu Mircea spunea despre *a fi*, text care ne-am putea imagina ca poezia autoarei vorbește despre ea însăși: «Așadar, sunt-și-nu sunt în aceeași clipă. Sunt această prezență-pură-care-își-lipsește, dar care își lipsește ca prezență-îngemănată-cu-absența. Pentru că eu *sunt* – sunt această prezență pură –, dar sunt, mai aproape de adevăr, o prezență-în-desprindere-de-propria-i-absență. *Sunt* este verbul ce surprinde mișcare: *ființez*: mă îndrept spre mai adevărata mea prezență (în vreme ce absența din miezul prezenței „se golește” de propria-i absență: se reduce la nimic). *Devin*, așadar: mă desprind instantaneu de absența din miezul prezenței mele pure și alunec, cum spuneam, spre adevărul prezenței *mele*.» (7)

1) **Bachelard, Gaston** - *Psihanaliza focului* - Editura Univers, București, 1989, p. 15

2) **Deac, Ioan** - în *Studiu introductiv*, în **Descartes, René** - *Lumea* - Editura IRI, București, 2003, p. 19

3) **Maftei, Andreea** - *Lebede roșii* - Editura Junimea, Iași, 2018, p. 12 (poemul *Lada cu zestre*)

4) **Maftei, Andreea** - op.cit., pp. 26-27 (din poemul „*Curge prin mine zăpada*”)

5) **Maftei, Andreea** - op.cit., p. 50 (din poemul *De veghe* (I))

6) **Maftei, Andreea** - op.cit., p. 59 (din poemul *Păduri de îngeri verzi*)

7) **Mircea, Corneliu** - *Facerea. Tratat despre Spirit* - Editura Paideia, București, 2009, pp. 34-35

Geo Galetaru sau despre el însuși prin Literă și Timp

Cred că, uneori, viața, pe parcursul curgerii ei împotriva căreia nu avem ce face decât să îi acceptăm imposibilitatea reîntoarcerii sau că, cel mult, uneori o putem așeza, fie și numai pentru scurt timp, pe pauză, ne readuce în unele din acele momente care, într-un fel sau altul, pozitiv ori negativ, ne-au marcat. Aceste călătorii refăcute, aceste transferuri ale noastre din noi înșine și în noi înșine, pot fi activate de elementele cele mai simple cu putință: o fotografie dintr-un album peste care praful timpului a început să-și construiască istoria, asistarea la o întâmplare a cuiva în preajma căruia se întâmplă să ne aflăm într-un anumit moment, lectura unei cărți ori vizionarea unui film, relatarea unei persoane în care regăsim elemente comune cu propriile noastre trăiri dintr-un trecut mai mult sau mai puțin îndepărtat și așa mai departe.

Dacă poetul Geo Galetaru este un veritabil labirint al actualului și al formulărilor abstracte – despre versurile acestuia, Constantin Buiciuc spunea că „sunt delicate caligrame, fragile întrupări ale stărilor sufletești, într-un real evanescent, suav, plin de transparențe și fragranțe” (1), Eugen Evu, la rândul său, îl numește pe autor „un poet serios, grav, al registrului în fond imnic, atent foarte cu Sinele (insinuat), cu un gust ultrafin al cuvântului esențialmente reafiat poetic, din latentă sursă a scânteierilor logosului, cel accesibil prin autoinducție regresivă și patos resacralizant” (2), Alexandru Moraru consideră că „autorul preferă totuși aria nebuloasă, crepusculară, acolo unde palpabilul și irealul se aglutinează în forme inedite, rezultând imagini surprinzătoare, nu o dată șocante” (3), iar Ionel Bota afirmă despre lirica lui Geo Galetaru că „îndepărtată mult, totuși, de capcanele livrescului, poezia lui își radicalizează din mers panoplia, discursul decantează ceremonialul liric în parabolă, iar conotațiile pot fi alte și alte niveluri ale acestei reverii lucide, eul operând mai ales între micile revolte ale spiritului. E o ariditate minerală în bună parte din creația aceasta lirică, dar ordinea reprezentărilor, compensând crispările interioare, trasează o altă geografie a simțurilor, chiar cuvântul, recunoaște autorul, pare a fi o altfel de diseminare a sensurilor vieții” (4) –, romancierul Geo Galetaru se situează exact în partea opusă, adică sub semnul simplității, sufletului, gândului, memoriei, dorinței, acesta arătându-se cât se poate de deschis și neted. Este deductibil așadar, încă de la primele pagini, că autorul face un recurs la memorie sprijinindu-se pe scheletul amintirilor, pe albumele cu fotografii vechi ori întipăriri – ale unor momente reținute involuntar la momentul respectiv și purtate inconștient de-a

lungul timpului – în suflet și în memorie, pe scurt, crâmpie de viață.

Titlul romanului, *Amnezia* (Editura Eurostampa, Timișoara, 2017), este unul cât se poate de obișnuit, este un titlu care la prima vedere nu pare să ridice mari dificultăți în înțelegerea acestuia ori a temei romanului. Pe parcursul lecturii însă, diversitatea întrebărilor își face simțită prezența, cititorul simțindu-se invadat de întrebări cum ar fi „despre ce fel de amnezie este, de fapt, vorba?”, „a cui amnezie este, în fond, relatată?”, „unde și când a apărut/disparut această amnezie ori dacă este ea fluctuantă?” și altele asemănătoare. Cred însă că *amnezia* la care Geo Galetaru face trimitere este de fapt acea acțiune automată, cu sau fără voie, de lăsare deoparte a momentelor trăite demult în vederea desfășurării prezentului, adică *a timpului ce este*, și readucerea aminte, după ani și ani, a începuturilor vieții, a copilăriei, adică *a timpului ce a fost* odată, cândva, a acelor momente plasate undeva în suspendare, tocmai pentru ca atunci când timpul o va cere (să fie oare un fel de tribut?), fiecăruia dintre noi să îi fie încununat acest dar, *Viața*. Drept urmare, cred că această perioadă în care ne trăim prezentul vieții, dar în care, inconștient, ne păstrăm vie memoria încărcată cu evenimentele de dinainte este denumită, de autor, *amnezie*.

Cartea cu care Geo Galetaru s-a hotărât să ne întâmpine, este de fapt un cub Rubik. Un cub Rubik construit deja cu mult timp în urmă și asupra căruia s-a stăruit cu multă atenție și reflecție. Este o carte cu multiple laturi, cu numeroase nuanțe ce se îmbină, asemeni unei ordini lumești, într-o succesiune de stări umane care, în cele din urmă, va duce la fireasca ciclicitate de definire a Ființei, în cazul de față, la o transformare atât a autorului, cât și a cititorului.

Scrisă, povestită, la persoana întâi, cartea este de fapt, în primul rând, un roman-jurnal în care autorul își reconstruiește, în prezent, trecutul, acel trecut din care încă mai pot fi trase învățături, bucurii, gânduri, mulțumiri, împăcări, elemente ce duc la o mai bună definire a Omului devenit între timp, dar și la o mai corectă contemplare a ființei, a vieții și sensului acestora: „Acolo unde nu-mi amintesc, simt nevoia să inventez. Să improvizez fraze și gesturi și întâmplări pe care doar imaginația le poate controla, în locul unei memorii lacunare. Dar, în felul acesta, mi se pare că trădez adevărul. E vorba despre acel adevăr riguros, care, doar el, dă coerență și autenticitate faptelor.” (5)

Așadar, romanul lui Geo Galetaru se dovedește a fi și un adevărat manual de învățături despre viață, descrie

în episoade precum moartea tatălui, moartea bunicii, revenirea din închisoare a unchiului, accidentul de la pescuit al bunului său prieten, dar și despre modul diferit în care pot fi percepute viața și trăirea, necunoașterea sentimentelor și gesturilor umane, lecții descrise, la rândul lor, prin intermediul altei înșirui de episoade cum sunt mersul la cosit și, în acest punct, imaginea ce se întindea în fața ochilor plus modul de interiorizare a acesteia sau, un alt exemplu, episodul iubirii al cărei protagoniști sunt unchiul și învățătoarea sa.

Iar în al treilea rând, descrierea vieții satului cu întreg specificul ei, cu vestitele târguri, cu reuniunile de familie, cu întreg ritualul zilei de Ignat, transformă cartea într-o adevărată frescă a unui mod de a trăi parcă (demult) apus, a unui stil de viață desprins din basme, din poveștile în care realitatea este cu totul și cu totul altceva decât ceea ce ne înconjoară.

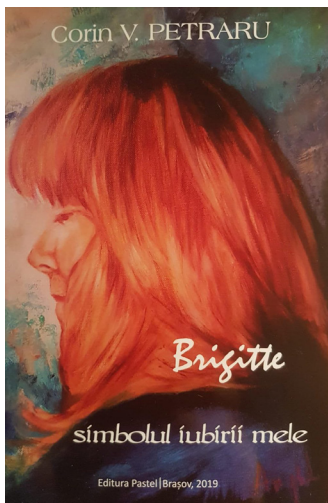
Aș mai spune despre cartea lui Geo Galetaru că se înscrie în categoria cărților frumoase. A cărților cu conținut frumos, cu frază frumoasă, cu temă frumoasă, cu mesaj frumos. Se înscrie în timpul în care cărțile se scriau pentru a rupe cititorul – fie și numai pentru o clipă – din urâtul realității și a-l călători departe, pe alte meridiane, de a-l face invizibil și, implicit, intangibil tocmai pentru ca acel urât aparținător realității să nu afecteze formula după care a fost construit.

- 1) **Buiciuc, Constantin** - *Geo Galetaru - un poet al purității*; în revista *Banat* (Lugoj), nr. 1 (85), Ianuarie 2011, Anul VIII, p. 14
- 2) **Evu, Eugen** - *Geo Galetaru și crinologia sa ...*; în volumul *** - *Despărțiri de plural sau ieșiri din sistem* - Editura Polidava, Deva, 2010, coord. Eugen Evu; cf. **Mocuța, Gheorghe** - *Literatura vestului apropiat. Dicționar biobibliografic al membrilor Uniunii Scriitorilor din România, filiala Arad* - Editura Mirador, Arad, 2013, p. 116
- 3) **Moraru, Alexandru** - *Alternanțe*; în revista *Orient latin* (Timișoara), nr. 3-4, 2003, Anul X; cf. **Mocuța, Gheorghe** - op. cit, p. 116
- 4) **Bota, Ionel** - „*Cartea secretă*” a poetului. *Alchimii ale sensului în lirica lui Geo Galetaru* - Editura TIM, Reșița, 2016, p. 7
- 5) **Galetaru, Geo** - *Amnezia* - Editura Eurostampa, Timișoara, 2017, p. 39

DANIEL LUCA

Iubirea ca simbol

Romanul *Brigitte: simbolul iubirii mele* de Corin V. Petraru (Editura Pastel, Braşov, 2019) este unul al iubirii fără frontiere, fizice ori spirituale.

Andrei, la 50 de ani, trecut printr-un divorţ, suferea de teama impotenţei, vindicată de Ela, o fostă iubire din tinereţe, ce îl revitalizează. Însă ceea ce părea la început o renaştere a sentimentelor de altădată nu este decât o re poziţionare a lui Andrei faţă de sine şi cei din jur.

Pentru că cererea ei de a elimina din peisaj pe

administratorul cabanei de lângă Transfăgăraşan, Brigitte, avea să se lovească de refuzul ferm al bărbatului.

La început timid, apoi din ce în ce mai insistent, Brigitte, victima unui accident în urma căruia medicii i-au amputat picioarele („...unul de la genunchi, iar celălalt de sub genunchi. Le-a fost mai uşor «vestiţilor» doctori să taie, nu să repare, căci şi într-un caz şi-n altul li se terminaseră cele câteva ore de stat în spital mai pe de-a moaca, în plictisitoare gărzi” – p. 27), îşi pune amprenta asupra vieţii lui Andrei.

La început a fost un simplu gest de bunăvoinţă în faţa unei femei sculpturale, dar lovită crunt de soartă (după accident a fost părăsită şi de soţ, şi de băiat), însă care urma să se transforme în afecţiune (a comandat „...şi o structură – biosistem având în componentă două lamele din fibră de carbon, cu care, printr-un alt sistem de prindere fest, îl poate face pe infirm capabil de mers, aproape normal, fără nici un fel de aluzii la mers” – p. 38), iar mai apoi, treptat, pe nesimţite, în iubire („Cum să dai cu piciorul la tot ce conţine şi implică o astfel de... Brigitte? Să fi fost cel ce nu sunt acuma, o recuperam toată pe de-a-ntregul, bucată cu bucată, strânsă chiar şi la pungi mai mici de-un kilogram sau mai multe, chit că lucram la reconstrucţie tot restul vieţii mele şi a ei” – p. 42).

Iubire sufletească, dar şi carnală, o dăruire completă, fără refugiu („Doresc, Andrei, să fac din tine un idol, să fii numai al meu! Am o văpaie de păpuşă părăsită, uitată într-un dulăpior al copilăriei şi dată apoi la nepoţei să se joace cu ea, dar în prealabil scuturată de praf (...) – p. 85), erotismul fiind însă suav, delicat, sensibil, pictural şi nicidecum vulgar („Mă simt un cioplitor în marmură, un sculptor, un Michelangelo

ce a greşit şi, din oboseala creaţiei, dalta s-a dus singură să spargă instantaneu un femur şi un genunchi şlefuit şi finisat, numai bun de mângâiat şi strâns cu putere între două braţe vânjoase” – p. 103).

Şi totuşi, povestea de dragoste nu durează, o infecţie ce dă în septicemie îi aduce sfârşitul Brigitei, prilej pentru Andrei de a medita asupra bolii („Boala, cred eu, ne este dată de Sus ca semn al aducerii aminte, un memento arătându-ne că suntem vizitatorii acestui pământ”), dar şi de a purcede la ducerea la bun sfârşit a dorinţelor testamentare ale iubitei („- Iar pe mine (...) să mă ducă cu urna şi să-mi dea drumul peste locul în care mi-am pierdut picioarele” – p. 163).

Fiarec, moartea Brigitei lasă în urma sa incertitudini („Putere şi curaj mult ai putut avea! Ai cumpărat atât iubirea, cât şi moartea de la mine. Cu iubirea am scos-o cumva la capăt, dar cu moartea?” – p. 213), dar se produce şi o (re) apropiere de Biserică, de credinţă („Să nu-mi pierd cumpătul şi nici judecata rămasă nezdruncinată, va trebui din nou să fac o ataşare de Biserică, nu ca să-i fac zidurile reci, ci apropierea de Ea ca o reîncarnare a vieţii, a iubirii şi mai ales a sublimului pe care o emană şi pe care eu o simt din ce în ce mai mult, în ultima vreme” – p. 214).

Lucrurile par a-şi reintra în normal, într-o nouă rutină, şi totuşi... Încolţeşte un mare gând al unui mare... final posibil – o aruncare în gol, în golul nimănu.

Într-un ritm alert (e drept, cu unele divagaţii fără legătură concretă cu povestirea), autorul nu ocoleşte, însă, nici teme precum istoria, timpul şi spaţiul, homosexualitatea, mereu actuale şi niciodată epuizate pe deplin, însă iubirea estompează restul, pârjoleşte totul în cale-i ca un simbol al trăirii adevărate.

Sub semnul singurătăţii

Cearcănele Saharei (Editura Grinta, Cluj-Napoca, 2015) este volumul pe care Ion Raşinaru îl dedică, in memoriam, soţiei sale, Marioara.

E fiarec aşadar să ne aflăm în prezenţa unui volum al pierderii, al absenţei, al singurătăţii (un moto ce nu are nevoie de comentarii: „Doamne, / când atât de bine / mă simt singur, / de ce-i grea/ singurătatea?”), dincolo de care amintirea reuşeşte să-i dea omului puterea de a merge mai departe („Aripile mele / de înger / se topesc

într-o singură amintire”).

Dar nu doar amintirea, ci şi fotografia, trecută prin vreme, care îşi are rolul său bine definit spre neuitare, spre aflarea unui reazem („Cuibăresc între fotografii vechi / cu somnul pruncului / scaldat în vis limpede. // De aici se vede bine / poemul din coasta lui Adam / cum lunecă pe raza firii” – **Porumbelul alb**).

Oricât de palpabilă şi de tragică ar fi plecarea definitivă („Ai plecat cu îmbrăţişarea ţărâniei / pe coridoare cu uşi ferecate / când seceră lunii îngheaţă / în legănarea coliliei”),

speranța întoarcerii va rămâne în subconștient, hrană zilelor ce vor urma („Sprijinit de pervazul nimicului / aștept să te întorci odată cu briza / ori cu boncăluitul cerbilor / patinând dintr-un înger în altul”).

Totodată, e întărită ideea că plecarea în „ceea lume”, într-un loc străjuit de îngeri de piatră, nu este părăsită de lumină (cu atât mai mult cu cât este emanată chiar de ființa plecată), oricât de pătrunzător ar fi întunericul („Pe alea flancată de îngeri de piatră / scriu cu lumină chipul tău”).

Cuvântul este aproape, totuși, de a fi luat cu totul în stăpânire de către întunerice, cu toată lumina ce sălășluiește în el („întunericele înghite cuvântul / cu soarele în pântec, / talisman bătut în cristale de azur”), dar e vorba numai de câștigarea unei bălăii și nu a războiului întrucât ia ființă un adevărat poem al plecării („Cu sufletul la gură / ascult poemul stelei stinse / pe care îl citesc / cu voce tare greierii”).

Pe de altă parte, se reconfirmă adevărul conform căruia credința aduce întotdeauna alinare și ocrotire, chiar și în cea mai cruntă disperare („Dangăt de clopot, / râul te-a luat de mână / să te treacă prin ușa / ce nu se deschide vreodată”).

Cel rămas poate fi citit de oricine, fiind o carte deschisă, numai că nimeni nu e interesat de celălalt, individualismul căpătând forme monstruoase („Sunt carte / pe care nu o deschide niciun cititor. // Praful se simte bine / pe coperta îngălbenită, / se bucură de sufocarea mea / ca lupul cu fălcile încleștate / cu beregata puiului de cerb. // Totuși / între podea și tavan // adie aripa porumbelului alb” – Îngăduință).

Destinul este crud, nemilos, iar suferința îndurată – de nedescris („Eu sunt culoarea verde, / sortit să rămân la răscruce de geruri / înfășurat în amintirea ta / ca zâmbetul să treacă nestingherit”).

Dar moartea face parte din spectacolul vieții, așa încât, privind în urmă, omul trebuie să recunoască frumusețea fiecărei clipe trăite („Trag la măsea, cu sete, / ultima picătură de biografie / și fredonez: a fost frumos”).

Uneori poemele își pierd din vitalitate, parțial (**Ipotetica revenire** rezistă prin prima strofă; ultima strofă din **Oaspete neinvitat** are efect de diluție) ori total (de pildă, **Perechea**, **Reculegere**, **Geometrul**), dar de fiecare dată Ion Rășinaru transmite ceea ce simte.

Rătăcirea iubirii

Despre volumul de versuri *Ultimul eu – nescrivorul. Testament pentru Ana*, Mihăiță Talpalaru susține că va fi ultimul al său. Personal, îl contrazic, scrisul fiind un microb ce nu se lasă ușor eliminat din organism.

Sunt cuprinse aici și două poeme semnate în colaborare cu Ana-Maria Brumă (**Plinul dizolvat în timpul de o clipă pahar și Veniți din vremurile dinaintea lor să fie legământul unei iluzii**), însă linia trasată

de volumele precedente este continuată, temele principale rămânând iubirea, viața și moartea.

De această dată miza stă pe poemele lungi, unele prozopoeme (apare uneori și diluarea, precum în al doilea poem amintit mai sus ori în cel care începe cu cuvintele „Stau în licoarea din pahar...”), însă densitatea ori inovația lingvistică („niciodată universul / nu devine o lume plină de omănoaie desperecheate fecioare”, „omanime” fiind o marcă proprie a lui Mihăiță Talpalaru) nu deranjează, ci, din contră, emană o intensă forță de atracție.

Viața este o certitudine, e pipăibilă, există și nu e nicidecum o întâmplare („Dincolo de arc, într-o altă dimensiune, a cincea din călătoria pământenească, nimic și nimeni nu poate da vina pe întâmplarea întâmplătoare sfârșită printr-o futere împrăștiată unde se dorește!”), așa încât trebuie îmbrățișată și ținută strânsă cât mai mult timp posibil, pentru a lăsa iubirea să se desfășoare în deplinătatea sa, cu fericirea și nefericirea inerente („Când am vrut să mor de fericire am amânat, neavând altceva la îndemână mai bun de făcut să pot renunța la neimportant de știut te iubesc!”).

Pentru că timpul e necruțător, nu iartă nimic și e ireversibil, iar dacă omul nu știe să îl prețuiască la justa sa valoare are numai de pierdut („Așa am ajuns un analfabet, un analfabet al clipei, nu am reușit să fiu un învățat cu ea, eram doar fiul timpului, adoptat de a trăi temporar flotant (...)”).

Dar nu numai omenirea, ci și cerul are un sfârșit („unde cerul are sfârșit și un capăt de mormânt când soarele strălucește-n apus”), așa încât sfârșitul inevitabil vine ca o cale spre veșnicie („nu mai alerg viața doar cântăresc veșnicia”).

O altă viață, la fel de reală, este cea din vis, acolo unde nimic nu este imposibil, irealizabil („scena cerul își trage cortina în spate o altă viață se va naște acum la adăpostul viselor zămislite / din lacrimi pornite vremelnic pe ochi în culorile nopții”).

Moartea nu este definitivă atâta timp cât amintirile vor dăinui în urma trecerii („Să nu privești, e gol de noi și e pustiu de zile și doar o cruce ce-a-nflorit / O amintire și un semn / Am fost”), iubirea putând trece și dincolo de mormânt, sufletele urmând a se reîntregi în cer, acolo unde libertatea e deplină și neîngrădită („dar sunt liber acolo sus în cer pe un țărm / poate mă afli și vii la Crăciun”), după o scurtă perioadă de rătăcire a iubirii pe tărâmurile necunoscute („când două suflete devin despărțite / iubire-n zigzag rătăcește pe câmpuri abstracte”).

Mihăiță Talpalaru duce o luptă permanentă cu sine însuși, la propriu și la figurat, în câștig ieșind întotdeauna poezia.

DANIEL MARIAN

Cosmin Perța Panoul cu nenorociri (Cosmin Perța – „Cântec de leagăn pentru generația mea”, Ed. Paralela 45, 2019)

Împărțirea existenței între doi poli, unul mai săbatic decât celălalt. *Războiul și dragostea*, durere și suferință și spaimă și regrete și câte un grăunte de speranță. Acolo să fii aruncat de o neiertătoare centrifugă, minge de ping-pong a destinului la masa pariurilor, sau ceva de genul ăsta.

Când am auzit înainte de a citi, la Sighetul Marmației,

două sau trei poeme ale lui **Cosmin Perța**, mai că se prăbușea tavanul sălii de conferință din hotel. Începuse să umble cumplitul călare pe mături, pe furci. Mă uit la George Mihalcea întrebător, cumva de genul: 'no ce zici, cum e?' și el la fel de prins ca mine dând ușor din cap. Asta e pozie! – știu că am conchis amândoi plecând la urmă să ne vedem de mai găsăm berea, vodca și țigările.

Și într-adevăr, „*Cântec de leagăn pentru generația mea*” e astfel scrisă, structurată, încât să îți ia o parte din puținile minți pe care le mai ai la îndemână. Cel puțin „*Răcoarea pietrișului la trecerea ta – Primul cântec de leagăn pentru generația mea*” e o bestie de poem care te urmărește mult după manifestarea sa în văz, în auz. Să îndrănesc să îl pun aici, dar să nu pățească oareșcine vreun atac de panică, zic și eu... „1./ Plângi, plângi, c-o să-ți cumpăr o inimă de plastic, un/ bypass argintiu și curat, un aparat roentgen în miniatură,/ un aparat de iradiat cu cobalt în miniatură, un bisturiu neînceput./ Plângi, plângi, sub temelia casei ascund pentru tine grămezi/ de pastile de lemn, un delfin, o coadă de elefant, trei potârniche/ și o găscă de diamant./ Plângi, plângi, c-am să-ți dau o mică mască de gaze,/ un cocktail molotov,/ o piele ninsă de tigru, petică cu zibelină, un deget

tăiat,/ o mitralieră, un fruct unsuros,/ o pijama purtată, o ceapă, un picior de maimuță,/ o labă de rinocer,/ un Soutine mic, pictat pe-un cercel, o primă nenorocire: exact./ Plângi, plângi, o să mă împrumut peste tot și o să îți cumpăr/ o meșă frumoasă din păr de cămilă, un rinichi, un ficat,/ trei doctori care/ să te opereze de polipi la colon./ Plângi, plângi, te vei îmbolnăvi de cancer, vei mânca./ cianură. vei bea./ cianură. vei respira. cianură. vei vomita. cianură./ voi cumpăra bilete la teatru,/ la rodeo, la balet. Vom merge la operă și la cinema./ Vei crăpa, inima ta/ va crăpa./ Plângi, plângi, un milion de sicrie încap în exact 162 de pagini de carte,/ un milion de morți încap în exact mîntea mea,/ îi voi cumpăra,/ o voi cumpăra pentru tine./ Plângi, plângi, o să-ți cumpăr un președinte,/ un parlament, o școală, asfalt/ pe care să calci, o să îți cumpăr șosete cu care să calci/ pe asfalt,/ cu care să te duci la doctor, în care să-ți miroasă picioarele,/ o să îți cumpăr o pajiște numai a ta în care să crești/ avioane sălbatice,/ să îmbânzești moartea, plângi, plângi, o să îți cumpăr moartea/ ca să te urci/ pe ea, să o călărești pe ea, să o numești pe ea, să îi spui:/ Mirabela.”

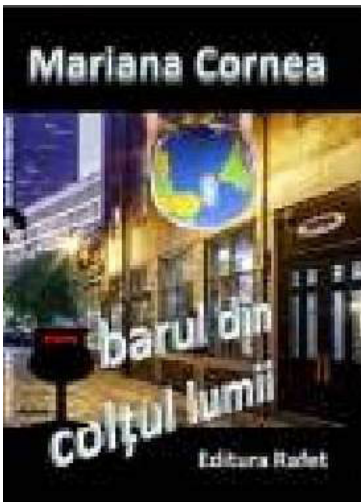
Absolut convingător se prăvălește lumea, în secțiunea de *război* a lui Cosmin Perța, nu că s-ar întâmpla mai blând în aceea de *dragoste*, cum ar fi aici: „Te iubesc cu încrâncenare, ca un om făcut special pentru asta./ Pentru atins și mângâiat, pentru stat în brațele tale,/ pentru povestit în nopțile de iarnă în care spaimetele se chircesc/ la picioarele dragostei noastre./ Aș vrea să îți spun atât de mult, aș vrea să mă schimb pentru tine,/ să creștem copii imperfecti într-o lume cinică/ în care doar mângâierile tale pot liniști,/ pot calma toata furia aceasta și neputința/ în care vocea ta domolește deznădejdea și-o culcă./ Mi-e frică de fericirea aceasta ca de începutul unui război uriaș,/ mi-e frică de mine, să nu-ți fac rău, să nu te rănesc,/ să nu te trezești într-o dimineață lângă un corp familiar/ din care s-a scurs toată dragostea ca o apă grea izbindu-se/ violent de ciment./ Să nu vină iar viața să smulgă cu forcepsul lumina/ din palmele tale ce vindecă./ Nu, nu lăsa lumina să moară, nu, nu lăsa,/ apleacă-te peste mine și acoperă-mă,/ ascunde-mă bine între coastele tale, închide-mă, ferecă-mă,/ să nu pot ieși, să nu pot scăpa, să nu mă pot sătura,/ să nu te poți sătura. Apleacă-te peste mine și te voi săruta,/ vom închide ochii și liniștea ne va cuprinde/ ca o câmpie nesfârșită, în asfințit,/ în vântul care îți trece prin plete/ unde nu exista nici întristare, nici nimic altceva.”

(Poem despre spaimă).

Destul de greu de dus această poezie, acest limbaj special, această gestică a minții contorsionate de un cumuli de senzații acerbe, mă gândesc că v-am trezit interesul, eu voi reveni... după ce îmi voi mai reveni, cu drag!

Mariana Cornea

Prelungirea ideii până în colțul de suflet
(Mariana Cornea – „*barul din colțul lumii*”,
Ed. Rafet, 2018)

Adevărata femeie nu doar că se dezbracă dar și se aprinde, e combustibilă, ia foc în văzul lumii de la soarele inimii amintindu-și că e făcută din carne și are pe deasupra puf și pene de suflet. Adevărata femeie e goală ca memoria deplinătății universului într-o carte de bucate din care să te tot înfrunți. Adevărata femeie nu e numai femeie, e și

pașterea ideii de femeie în timp ce o săruți și o descânți. Iată-o! – „**limpede**”!: „carnea-mi luase foc/ ca într-un vals al fulgilor/ alergam cu adevărat femeie/ pe lângă lacrimi/ ceasurile se înroșiseră/ puțin nebunesc/ în aer/ pe asfalturi/ pe urmele lor/ să fiu mai mică/ mai sigură/ deliram în palma lui/ ca o gripă/ ca o ploaie de vară/ mă subțiam teribil de singură// o piatră deschisese ochii să-și amintească aici/ ce-i carne și ce iluzie”.

Ce fel de metamorfoză nu ar putea fi femeia! Femeia le poate pe toate – înțelesurile adăugate de la curbe până la zimți, când e ea lumea se deschide prin ea ca dintr-o mânășă un cântec... și se poate face „**lung și greu**”: „numai despre tine/ am strigat/ de mică te-am dorit/ între coapsele mele/ scriam scrisori să nu mă nasc/ nu scot o vorbă/ și ramuri intrau în casă/ prin fereastră/ cumplite ninsori nebunii/ din altă femeie răcoreau îngerul/ peste inimi peste vârfuri degete/ tandre nefericiri/ indicau osul tâmplei/ să vină”.

Astfel deci, adevărata femeie e un manuscris de bună dimineața și de noapte bună, ea există pentru că fără de ea nu se poate întâmpla lumea... „**reușisem să mă desprind**”: „de blestemul cel mai necruțător/ pentru femeia cu care făceam dragoste/ nu îi văzusem strălucirea/ și nici sacrificiul/ doar ochii-i tremurători/ un blues lung și lent/ dintr-o rană deschisă/ părea un pumn strâns cu putere/ o retragere înșelată/ o strivire a buzelor/ o sferă plină cu frunze/ slabe și mândre/ ce sărutau pietrele/ și inimile plumbuite ale turnurilor/ oh! Tu femeie care-mi ești/ furată de tot ce se poate fura/ oh! Tu voal încălzit lângă cărbunii uitați/ prin ulei și vin/ pământul ți-e zbatere/ și pasăre în colivie/ desfătai

câinii negri/ cerșetorii și regii de aramă/ cu moartea și suspinul tău/ prin mâinile mele mă pierdusem/ dar acum sunt bine/ oh! Femeie care-mi ești/ aceeași clipă/ același crez/ dospit/ nedospit/ pact cu inima/ desprinsă de visul meu/ dau veșmintele și toți banii cerșetorilor/ de voi mai putea/ voi mai reveni/ oh! Tu care-mi ești plăsmuirea/ celor care au plecat/ biciuiește-te zilnic/ femeie”.

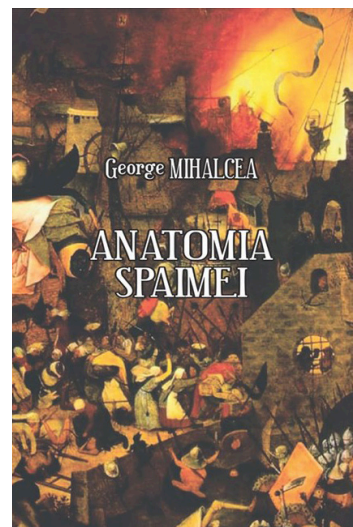
Undeva-altundeva, avem până și dualismul excitație/exorcizare, chiar se poate așa ceva?...: „dragostea mea ajunsese atârănare/ numai așa putea să moară/ plimbată pe ecrane/ se frângea în aer orgasmul pentru încă un minut/ sub greutatea cuvântului/ sunt pietrele și semnele/ unde se sfârșesc/ aleargă o boltă cerească/ și nu face altceva ținându-mă nod și pas/ pe aceeași stradă/ în aceeași odaie/ nu poate concura/ prea mult sânge pe linia inimii/ așezată la poartă/ ca toate nimicurile/ bea firescul ăănă la cenușă/ ca pe-o strânsură a morții” (**panică**).

O poezie feminină dură așadar, c-o fi *din colțul lumii* sau de la capăt de lume...

Și ce mai femeie poate fi femeia care de fapt poate fi orice în vreme ce alege să fie femeie, atunci când își amintește să fie! Se va vedea mai departe, în cele ce urmează: „**puzzle de mătase**” (Ed. Minela, 2016), „**neomenesc de alb**” (Ed. Eurostampa, 2018), „**între coapsele paginilor m-ai înfrânt**” (Ed. Minela, 2019) – Mariana Cornea.

George Mihalcea

Dacă chiar există așa ceva
(George Mihalcea – „*Anatomia spaimii*”,
Ed. Grinta, 2019)

Nu, deci rămâne așa cum stabilirăm ultima oară – nu există un necesar al cuvintelor, ele sunt sau nu sunt e tot una, se pot auzi clar și fără a fi, se produc de la distanțe imposibil de calculat, te trezești cu ele țâfnă drept în moalele capului. Și până la urmă ce înseamnă cuvintele? Mai nimic, în afară să zicem de acela unul care ar putea însemna Dumnezeu. Dar Dumnezeu se tot ascunde în spatele fiecărui cuvânt ce devine imposibil de pronunțat pe el însuși, doar eventual le pronunță pe altele.

Crearea unor situații limită care iau foc ca după o partidă de viață cu nenașterea pentru a nu fi nimeni vinovat de ce urmează. Întăbularea neprevăzutului pe o muchie din afara locului și timpului. **George Mihalcea** merge cu trenul altfel decât mergem noi covârșiți de mergere și de tren. Cu omul ăsta nu e de mers și nu e de tren. Șefa călătoriei e una, și aia spasmodică în toate direcțiile ducând trenul ca pe o săgeată sub formă de furculiță care te va prinde o dată și o dată și te va mai și mânca.

Dacă într-adevăr există frica și nefrica, lumea încă tot mai stă să se gândească. Cu frica și nefrica ar fi însă mai simplu, îți tragi niște palme și te lămurești de da ori de nu. Dar să zicem, desigur doar prin absurd, că apare spaima. Gheara ceea în inimă care culege sângele ce începe să vulcănească.

Din „**Anatomia spaimei**” așadar citire: „trenul acesta al meu/ se deplasează/ cu cea mai mare viteză/ dar nimeni nu știe/ dacă la capătul drumului/ mai există vreo gară/la fiecare fostă stație/ încă un grup de călători/ sare din mers/ în ciuda avertismentului/ deosebit de sever/ al frumoasei șefe de tren/ foarte curând/ se pare că voi rămâne doar eu/ în această garnitură ciudată/ peste care începe să cadă/ zăpada de uraniu îmbogățit/ a memoriei mele pline de lacune/ unde se ascund femei/ păsări mesteceni și fiare/ care mușcă avan/ gâtlejul îngerului căzut/ din ochiul de șarpe al Lunii/ șefa de tren/ îmi propune o partidă/ de poker pe dezbrăcate/ dar eu prefer dansul/ și iată-ne plutind/ precum balerinii de la Bolșoi/ prin mătrea foarte departelui/ dintre noi și destinația noastră/ incertă” (**dansul prin mătrea departelui**).

George, tu exiști doar împreună cu noțiunea de paradox, nu te văd cu o femeie care să nu fie șefa de tren în timp ce trenul e locul și timpul în care te afli. Sunt drumurile tale toate făcute ghem spre a le desface odată și anume șefa ta de tren. S-ar putea să nu te fi întâmpnat încă, tot pregătești memoria pentru explozia cea mare a întâmplării. Ceea ce totuși are loc și timp este spaima ta de a fi într-o geometrie deocheată care te tot caută cu fierbințeala mulșului de minte și de trup.

Las aici gândurile doar despre acest minunat poem al tău. Pentru că e cartea grea ca o ancoră de suflet, atâta ai rotunjit-o făcând-o să pară fără zimți și când colo are mulți. De fapt ce vorbesc, nici nu e carte, e o grimasă noptatică splendidă în care tu te afli și nu vrei să pleci de acolo bine și pace.

la-mă deci în trenul tău cu șefa ta de tren uimitoare și după ce dezlegi locomotiva de la Beclean sau Mesteacă în jos, acolo unde chiar nu mai sunt frâne, vorbim. Te salut în timp ce învățăm iară fizica dintr-o tombolă de păcate în care căzura miriștile în care pasc cuvintele, ce să facă altceva și ele decât să pască. Ca de-o iască în așteptarea focului.

P.S. Această carte suplinește ideea de carte, alături de „**Hoțul de ferestre**” al lui **Costel Stancu**, face să nu mai fie de spus nimic pe anul ăsta.

Singuraticilor îndrăgostiți de mama singurătății, ale voastre sunt drumurile, primiți-mă la obeliscul cartografierii!

Liana Stamin

Amințirile de la mit la tabiet
(**Liana Stamin** – „**Sub genunchii mei se pierde lumina**”, Ed. Rafet, 2019)

Ni se poate întâmpla să trăim în trecut de parcă am fi umblat la mașinaria timpului și am fi rămas blocați acolo pe unde s-ar fi nimerit. Refuzăm viitorul iar prezentul îl detestăm de-a dreptul. Sunt lucruri trecătoare până la urmă dar nu le putem nega de-a dreptul. Poate fi o criză de vârstă dar oricum psihologii ne pot confirma că este ceva normal și nu trebuie să ne speriem prea tare. Mai mult, trebuie să admitem că de multe ori ne inventăm amintiri, de

dragul de a avea un trecut cât mai bogat, cu oarece teamă de ce ne-ar putea aștepta mai departe, și până la urmă ajungem să le credem și pe acestea adevărate. Așa funcționează mintea umană, până la urmă n-avem ce-i face.

O oscilație prin zona aceasta de indecizie asupra priveliștii vieții, ne oferă **Liana Stamin**, pseudonimul ales de către **Oana Anca Mihaela Glasu**, atunci când stabilește cum „**Sub genunchii mei se pierde lumina**”, într-o carte care vine decisă în spațiul poetic, și unde îndoielilor inerente le iau locul certitudini din perspective reale sau nu. Până la urmă, pe cine interesează realitatea în poezie, când aceasta din urmă este un joc al minții, vibrant și sublimant...

Ideatica și imagistica se dovedesc a fi atent alese și expuse, voi da aici unele exemple care ar trebui să convingă. Astfel, „**vine o vreme**”: „când gândurile rătăcesc prin/ rânile toamnei/ venind de departe/ n-au taine nici vise/ despart morții cumișii/ de viii cu oasele/ frânte/ păsări verzi de hârtie/ noi/ numărăm lumi albe/ în rătăcirii de trup/ înecându-ne gândul/ apoi/ punem toate aceste lucruri/ la punct”. Aici, pe lângă situarea la cotele necesare unei poezii autentice, se mai poate remarca ceva, un fir logic nealterat, nefiind abordat acel ludic-oniric care predomină poezia actuală, și care într-adevăr fascinează dar este deseori greu de înțeles.

Continuăm cu o scurtătură prin fantasmalele tomnatice, reușită și aceasta: „ce tânără sunt într-un vers/ de demult/ rușinat, părul castaniu/ curge peste săni/ cuvântul/ devine carne/ în pântec/ amintirea e umbra de/ roșeață/ ce-mi scaldă obrazul” (**pudoare**). Concentrarea este una descriptivă tipic feminină, care n-are cum să placă ochiului și parcă îți pui în funcțiune și simțul tactil, altfel ar fi chiar păcat...

Mai departe, acest „**alb nemaculat**”, care de asemenea se justifică printr-o acuitate a gândirii plimbărețe pe muchia timpului: „m-am însetat mircurea/ să-mi piară dorurile/ am postit vinerea cu/ tăcerea/ să-mi înghit gândurile iar/

duminica/ a șaptea zi lăsată mie/ odihnă/ mi-am strâns părul coc/ și îmbrăcată/ cu rochia din poplin cu buline/ am început să calc rufe./ totul era șifonat în casă/ mai puțin orgoliul meu iar/ exercițiile de umilință/ mă făceau mai frumoasă/ dincolo de timp/ alezăm împreună pe/ umerase/ cămășile albe pentru că ține/ întotdeauna/ îți place să mângâi pe/ gulere/ urma rujului meu.” Unde ruperea de vers, cadențarea, țin de o tehnică simbolistică adusă în actualitate.

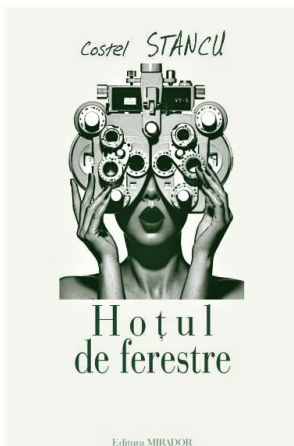
Poeta ia la rând și atacă toate anotimpurile însă rămâne credincioasă toamnei sau toamnelor, mai degrabă, adunate ca spicele să împungă ființa pentru ca aceasta să nu accepte niciun crâmpei de oboesală care să conducă spre hibernare.

Surpriză plăcută așadar, poezia Lianeii Stamin, cu care am tot vorbit în ultima vreme fără însă până acum să fi știut cum scrie!

Costel Stancu

Memorii de haiduc semantic și semiotic

(Costel Stancu – „Hoțul de ferestre”, Ed. Mirador, 2019)

Ajung să cred că totul se poate fura pe lumea asta, cu casele e ceva obișnuit dar mâi și ferestrele... Caii de la bicicletă și piticii de sub pat sau leii care scot flăcări din pereți sunt furate mai de mult. Ajungem chiar la o necesitate a furatului, din pricină că unele lucruri trebuie mutate dintr-un loc în altul din pricină că pur și simplu nu trebuiau să fie acolo, nu se potriveau ca la carte.

Cu ferestrele e și a fost întotdeauna o problemă. Dacă e să ne gândim cum dacă sunt

prea generoase se pot încurca cu ușile: Sau să ne amintim cum poetul Andrei Caucar și-a desenat pe ziduri ferestre pentru a le decupa mai târziu după ce își aranjează mobila. Mai sunt și ferestrele minții care chiar nu pot fi ținute sub control, sunt făcute ca locuri de evadare și decât să tot ieși pe ele mai bine le iei la tine și te faci una cu ele așa simbiotic.

În cazul lui Costel Stancu e ceva mai complicat, el haiducește peste tot pe unde sunt ferestre și le ia să le împartă unora care niciodată nu au ferestre destule. Semantica lui Costel e bulversantă, ca să nu mai zicem de semiotica de-a dreptul periculoasă. Nu întâlnești construcții fragile care să dea bine, dar să fie inutile, și toate au suficiente ferestre de privit, de aerisit, de furat. „Hoțul de ferestre” e o alergare continuă, în spații și în timpuri unde în primul rând se aleargă după aceea se mai și motivează alergările.

Poezia lui Costel se citește ca și cum te-ai urca din mers într-un TGV precum între cocoșele unuei cămile, cu lejeritate și fără prea multă amețeală doar cu ceva emoții. Concursul de fapte și imagini te poate absorbi chiar sucomba dacă nu măsori bine ocaua cu care îți potolești gustul de inedit.

Foarte interesant cum știe poetul să facă față situațiilor/ misiunilor imposibile, dar mai ales să le creeze. Cum ar fi cam așa: „Îi spun că o iubesc. Ea își aprinde țigara/ cu indiferența cu care ar da foc Romei./ Am început să semăn cu un mormânt jefuit./ E liniște, un clopoțel de argint se rătăcește/ în beznă. Un greier frînge inima furnicii./ Știu, undeva, departe, o altă femeie/ își leapădă de pe ea toate oglinzile./ Asta e dragostea, o gîză iarna!/ Sufli să o dezgheți. Ea se dezmoștește/ și, încetul cu încetul, începe să te înghită” (***) – pag. 97).

În sufletul lui Costel Stancu e o bănuire de tandrețe amestecată cu un suflu apocaliptic, e și ceva ironie ca și când din când în când s-ar uita cu mirare la la sufletul lui întrebându-l: mă, chiar tu ești?

Hai să mai luăm un concurs de faze atipice pentru oricine, doar pentru poet ba: „Încep cu tine un război/ fără sfârșit. Îți umplu cutia poștală/ cu licurici./ Pe urmele lor mă întorc în/ locul unde m-ai părăsit./ Și nu mai știu dacă/ e dincolo sau aici. Ninge alb, ninge negru/ ninge fără nici o culoare. Ninge ca în/ mulțimea vidă. În inima omului de zăpadă/ arde o lumânare. Ca într-o/ misterioasă firidă. Încep cu tine un război/ în afară de lege, femeia mea de azi/ și de ieri. Lubește-mă sau fă-mă să mor!/ În dragoste nu se iau prizonieri (***) – pag. 64).

De două săptămâni am în față cartea asta și nu m-am încumetat să scriu, ca despre o carte de bucate pentru canibali de gânduri, ce ziceam eu de haiduci... Costel fiind de părere să nici nu scriu, că dacă scriu iar aiureli e ca de obicei, nu se supără dar mai are el destule și nu ne încurcăm la un maraton despre cum viața e cea mai mare ciudățenie de parcă vreo moarte s-ar fi trezit să umble vie pe neînțelesul tuturor. Asta da carte care n-are cum să semene cu nimic!

Ioan Romeo Roșianu

Poetul pe fugă pe coadă de dragoste

(Ioan Romeo Roșianu – “Scrisori de dragoste irosită”, Ed. eCreator, 2019)

Din ce în ce mai mulți specialiști în relațiile interumane și în reflexivitatea și refracția sufletelor consideră că iubirea: nu trebuie consumată, ci trebuie să rămână acolo unde îi este locul adică în inimi. Pentru că iubirea este extrem de periculoasă și mai bine să fie ținută sub control; ea reprezintă o mare problemă de ordin mondial, este o bombă cu ceas căreia i se mai scurg substanțele radioactive pe la colțuri de stea și atunci avem panică mare, care se

numește dragoste. Nemaîntâlnită, neexpediată, ori irosită – și asta e cel mai mare păcat din câte s-au inventat pe miriștea păcatelor de la descoperirea primului cocoș zăpăcit de o turmă de găini.

La **Ioan Romeo Roșianu** nu e niciodată să zici: da mă împărtășită în sfârșit asta e. E dragostea pe fugă, îmbrăcată sumar cam speriată și fugind pe culoare trăgând alarmele de incendiu. Te-ai putea pe bună dreptate întreba dacă asta e dragoste și cred că nu e. Ar putea fi mama dragostei întâlnită cu mama înțelepciunii și cu mama prudenței și cu tata albinelor care să le secătuiască de sete toate pe trei la un loc.

Bineînțeles că poetul este un om nebun și el în pijama sau în chiloți alergând s-o prindă pe ea dragostea. Sau îmbrăcat numai cu ochelarii de soare și cu telefonul de pe care să apeleze numărul de urgență *dragostea*. Om sensibil de felul lui, IRR încearcă să întâmpine și să împace pe toată lumea numai și numai din motive de dragoste. Dacă în goana mare mai scapă niște cioburi, niște firimituri de dragoste, asta e și se pot face aceste „**Scrisori de dragoste irosită**”.

Poezia, pentru că există și e pregnantă acea poezie a *scrisorilor* e în trilul obișnuit, adică făcută dintr-o candelă de dorință și un pahar de nețărnire. Cumva într-o rotire a geometriei astfel încât să nu existe chiar dacă se mai întâmplă.

Relativitățile s-au dat prin storcătorul de fructe și s-au amestecat cu te miri ce până s-au făcut maioneză necesară potrivirii fusurilor orare care să îngăduie și să înspăimânte mersul vieții dintr-o curbă spre alte și mai curbe. IRR se scaldă într-o piscină cu dragoste și mai sar pe afară aceste irosiri pe care se străduie să le adune și să le pună la loc. El e îndrăgostitul, profilul general numărul unu: „IUBITO, aseară te-am înșelat c-o idee rebelă c-o șoaptă”, „IUBITO, aseară am trecut pe lângă tine și voiam să tac”, „IUBITO, în seara aceasta Dumnezeu a plâns cu capul pe umărul meu”, „IUBITO, când ne-am despărțit am simțit că sunt”, „IUBITO, era așa de cald în mijlocul vieții”, „IUBITO, azi s-au înșurubat între noi niște cuvinte” și celelalte.

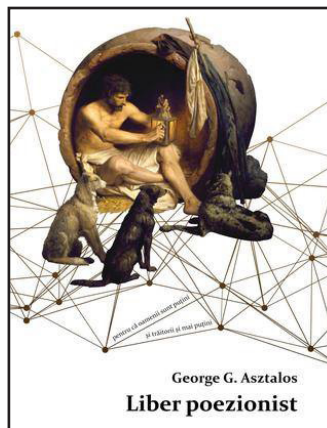
Întreagă poezia lui Ioan Romeo Roșianu este despre dragoste, o alternativă firească domoală a iubirii care stă la barieră și mănâncă strugurii care altfel sfârșeau în a se face vin. Descriptivitatea acestei poezii este cu țintă spre feminitatea debordantă dar și spre gri-opacul cu care ne înfruntăm zilele și nopțile. Cartea nu este de raft pentru că e grea și de vă pică-n cap va dura. Este cartea de noptieră ; puneți-o în partea de pat unde sunt visele iubitei și după aceea să nu vă mirați dacă o apucă pe aia dracii la un noaptea și vedeți voi ce vă faceți. Va geme într-atât încât se vor răsfoi singure filele în timp ce draperiile vor scutura vântul.

Oricare carte marca IRR este o nouă căutare, cu ceva descoperire într-înșea, poate că se mai regăsește încă o dată poetul și poate că ele iubirile, până la urmă este o carte și trebuie citită.

George G. Asztalos

Proiect de revoltă în erudiția întâmplării universale a ființei

(George G. Asztalos – „*Liber poezionist*”, Editura Grinta, 2018)

Fascinanta, străluminata, scârbavnica și mărturisitoare viață pune la loc de cinste dragostea, invidia și ura, geniul cu nepriceperea și indiferența. Încropeala târcată cu numele de viață ca o cățea bolundă care se mușcă de coadă. Analiza simptomatologiei vieții ca boală dependentă de a fi, se face din interiorul unui mecanism gen foreză care liniștește materia și duhul abia după ce le sfărtecă

sistematic și laborios. Nu scapă nimic de aici nici înțelesurile și nici sensurile vieții.

„Liber poezionistul” George G. Asztalos e trăitorul conștient de a fi vinovat de toate câte se întâmplă fenomene în jurul lui și concentrate pe el. Detașat ca la marginea lumilor când de fapt fierbe fix la intersecția unde lumile se rostogolesc unele într-altele ca într-un accelerator dublat de o centrifugă, poetul face studii de caz fără anestezie, pe organism viu deschis. E cinic și e realist, e minuțios și cu răbdare până în punctul imprevizibil în care dă cu toate justificat de izbeliștea deșertăciunii.

Largă deschidere înspre eventualitate, dar asta neîmpiedicând instituția fatalității din a-și vedea de treabă. Cu „aici și acum. complici de o noapte. și alți licurici” este dată măsura complicității elementelor firii și nefirii, în împărțirea vieții pe dimensiuni și capitole toate defragmentate arătându-se interesante cât că inutile. „dacă e să spunem pe nume aici i acum/ religia caută adevărul de ieri/ știința definiția de mâine/ și doar poezia simte realitatea de aici și acum// pentru că aici și acum e tot ce avem/ tot și nimic sau Viață simțită cu toate simțurile/ în nebulina prăpădenia și bucuria ei/ de la primul cuvânt care era fiul lui Dumnezeu/ și al Solitudinii mama tuturor lumilor de sub stele// de la primul cuvânt și până la locul i timpul/ în care totul se face lumină/ uite aici și acum/ toată bucuria prăpădenia și nebulina zilei:// să vezi copiii/ să vezi poezii/ să vezi animalele/ și să îți spui doamne...// iată niște oameni adevărați!”

Cu propriile concepte-viziuni, omul de la capătul cuvântului/cuvintelor nu-ncearcă să descâlcească minunile gândirii, ci le-ncălcește mai rău până le zăpăcește definitiv. Pentru că el este cine și cum, dar obligatoriu „nu sunt nebun de nimic.sunt de tot”: „da vere e ca la piața de pești/ vîndeți fețe nevinovate/ pentru luzări îndrăgostiți// sunați exasperarea și nu/ vine nicio salvare/ o să fie doar/ un serviciu post-mortem// mai încolo unde toți vă vor iubi/ pentru că/ nu mai sunteți printre ei/ io ce să fac/ m-am gândit să profit/ de ce

mi-a rămas deștept/ din viață/ și sămi îndrăgostesc mințile din cap/ pe urmă să ne luăm la trântă cinstit/ pentru dreptul meu fundamental/ de a nu fi iubit// desigur că o femeie bună/ e rău de aflat/ dar la mine e furtună de zăpadă/ la ecuator/ nu știu să apreciez o zi/ liniștită de vară// fac bine și le găesc mereu pe alea rele// sunt ca orbul acela voluntar/ care o ia/ șontâc pe întuneric/ curios ce-o să-l oprească/ dar ea nicăieri/ știu/ vorbesc numa' tâmpenii/ și-mi fac niște nervi aiurea mereu/ schizofrenia mă-sii și întunericul plânge/ ca un copil/ pe umărul meu”.

În seria apocalipticului interminabil ce guvernează, ajungem la înfricoșătorul necircumstanțialul ci globalul numitul „marele Zid de pe Lună”: „prăvăliți grămadă de-un jind și-o ambiție/ am sărit să ne împrăștiem prin lume/ să-i bâzâim dement toate minunățiile// cerul l-am dat dispărut/ am zburat prin dedesubturile pământului/ am înnotat prin nisip am plutit prin ceață// am Umbat pe Ape trăsniți leșinați/ până când totul s-a făcut drum la picioarele noastre// ajunși aproape la Capătul Lumii/ unde nu-i regret și suspin/ unde vedem doar Apa și Marele Zid/ ne regăsește așa din senin/ o Pace și-o i-o Prietenie de Casă de Nebuni// acolo ne ridică setea să ne tragem suflitul/ cu sângele pătat de sabie în mână// mare mila Ta Doamne: realitatea e să te trezeti zâmbitor/ și să arăți ca dracu// praful și pulberea sunt ultima minune a lumii/ pe urmă tragem și ne duce apa”.

Condiția umană după ce e dezbrăcată de iluzii e luată la rost cu biciul. Nenorocirile lumii se fac gem și dispar lăsând locul uneia singure, aceleia de a fi programați genetic să nu suportăm lumile făcute prost cum nici ele pe noi. De aici evadarea continuă că-i cu pașaport sau cu sărit gardul, în fericiri nebune cu trup de idee flămândă de imposibil. Poezia lui George G. Asztalos aduce toate vremile vrute și nevrute mai aproape, pentru a le desființa ca inoperabile, printr-un afișat not found 404.

Petruț Pârvescu

**Universul voit concentrațional
predilect și definitiv**

**(Petruț Pârvescu – „Păcala Făgețelului”,
2019)**

Ceea ce se întâmplă de regulă pe coordonate mai greu de lămurit, cu trecerea de fusuri orare apărute din senin, se poate face dintr-o bucată de loc și de timp, aici și acum. Locul și timpul pentru a dispărea animozitățile dintre punctele cardinale și dintre limbile de ceas grăbite să se provoace inutil. Cum ar fi să (de) scrii fenomenul numit viață din punct fix, cum ai concentra și

transpune convex până la purificarea imaginii de ansamblu.

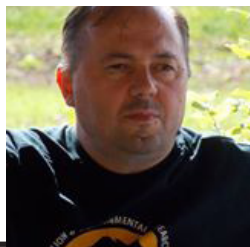
Aceasta este arderea ideatică necesară și care se impune fără rezerva întoarcerii în eventualitate/probabilitate. „**Păcala Făgețelului**” reprezintă provocarea maximă, proclamarea unei autonomii categorice fără de voia stăpânilor derizorii. Vrei eclipsă – este, ozn-uri – ia de aici, în timp ce eu, poetul „...mă uit/ văd și aud prin peretele zilei//din păcala făgețelului/ toate satele acestui neam sunt la fel/ lucruri și ființe asemănătoare arhivelor/ mai mult semne și noduri aruncate acolo pe răboj/ cu țărani dobitoace morminte blide și acte/ TOATE de-a valma au luat-o de o vreme la vale.” (ulița nimănu).

Monografia unei epoci pârguite, aidoma întregii istorii, poate călări până și o singură silabă și e de ajuns pentru a fi întregă. Se naște acea aromă îmbietoare-îmbătătoare rezultată de pe urma unei infuzii mature. Aerul obișnuit pentru o erupție iminentă este propice și inconfundabil și suficient pentru a fi întreg.

Aici și acum nimic nu este confuz ci proeminent de adevărat. Eclipsa e la streășină și ozn-ul e la poartă. Cum ne recomandă poetul îmbarcarea în emoția unei secunde întinse ca o lacrimă îndelungă posibilă deși poate încă neplânsă sau în secret ambientată pentru a fi eternă: „**prima eclipsă de soare în păcala făgețelului**”: „cer soare lună stele ziua în amiaza mare/ toate erau acolo și eu le-am văzut// am văzut/ prima eclipsă de soare în păcala făgețelului/ pe valea vezii la deal dincoace de pitești/ tata mama și frații mai mari/ am privit ore întregi cerul până dincolo de sat// am văzut/ și am auzit direct prin ciobul de sticlă afumat/ cum au venit vârcolaci/ au mușcat din soare și au orbit/ de s-a făcut dintr-o dată noapte/ în toată păcala făgețelului/ și alte câteva sate/ și ne-a pus mama/ în genunchi (dumnezeu s-o ierte)/ să ne închinăm acolo jos în bătătură/ pe săturate/ până s-a făcut ziua!...”; „**pe noroia și pe gărla vezii zburau OZN-uri**”: „cer soare lună stele/ lumi paralele care nu există/ lumea în păcala făgețelului vorbea în șoaptă/ pe la garduri/ pe la poartă/ pe la pârleaz ca vecinii/ mai ales seara după ce se culcau găinile/ că au văzut ei/ că au auzit ei cu ochii lor farfuriile alea zburătoare// noi/ am luat-o de bună curioși ca tot omul/ grămadă/ direct prin aluni pe ududoii spre gărlă/ înarmați cu pietre bâte și bolovani/ (unul luase de acasă o cruce mică de lemn/ pentru colaci să-i sperie pe împelițați)// când am ieșit în vale se făcuse seară/ amurgea/ iar soarele cobora spre arini dincolo de băgești/ peste mârghiță/ ca o farfurie de lut roșie mare uriașă// degeaba/ tot satul o ținea așa una și bună/ că au văzut și auzit ei farfuriile/ și pe soare/ și pe lună//ba chiar ne amenințau/ (vezi doamne)/ să nu umblăm teleleu brambura pe coclauri/ că zboară farfuriile ălea/ direct din gărla vezii pe noroia la vale//aiurea/ ziceam noi/ și căutam mai departe vreun ciob acolo rătăcit/ sau barem vreo lingură!...”

Neaș și statornic, **Petruț Pârvescu**.

DANIEL MARIȘ

O poveste de dragoste

După un reușit debut literar în 2017, cu volumul „Destin de poezie” (Ed. Ceconi), poeta **Adela Conciu** revine cu două cărți, ambele apărute la Editura eCreator, Baia Mare, „Jucând șotron cu răsăritul” și „Sete de lumină”. Ultimele sale apariții editoriale intensifică percepția de sine, captând feminitatea prin ingenioase parabole și fulgurante revelații senzuale: „Ca pe Maria Magdalena mă/ judecă sfinții încremeniți în/ catedrala zidită din/ căința dragostei/ Păcatul iubirii cască ochi mari/ de uimire la pereții reci și coșcoviți/ așteptând judecata” (**Judecata**). Procesele vieții interioare, omul întemnițat în egoul celuilalt, nasc o serie de dileme, neputința de a evada și pe alocuri, chiar abandonul, într-o împletire de nedesfăcut: „Un soldat necunoscut/ îmi umblă pe cărarea/ dintre/ creierul mic și cel mare/ zornăindu-și armele din/ dotare./ Zvâcnetul tâmpelor/ ridică tăcerea din pernă,/ anunțând un început de/ război” (**Pacea Cuvântului**).

Reîntoarcerea în sine impune realizarea unei hărți detaliate a impulsurilor biologice, amestecând nuanțe în straturi energetice, de unde răbufnesc elegiace: „Copilul nenăscut/ zâmbește din noaptea/ lacului/ Lumina albă a lunii,/ ca dansul unei lebede,/ îi luminează obrazul/ de înțelept,/ deschizând o ușă/ în pântecul unei mame/ sedusă de legănarea bărcii” (**Maternitate**).

Expresie a unei suferințe abia întrezărite, poezia sa este purtătoarea de expresie a lăuntricului, este sufletul fără trup sau mai bine zis instinctul trupesc dotat cu spirit, dacă ar fi să îl parafrazăm pe Oscar Wilde. Același

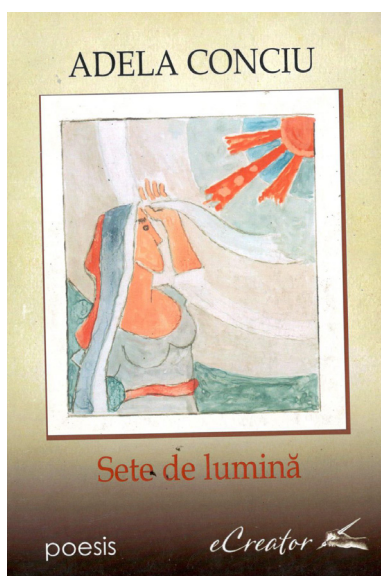
Wilde care credea că poetul adevărat este cel care pornește nu de la sentiment la formă ci de la formă la gândire și pasiune. Rolul conștientului în lirica Adelei Conciu este este unul bine conturat. Simbolizând trecerea de la realitatea suferinței la golul metafizic al așteptării, al înnobilării existențiale prin dualitatea conștiință-conștientă și identificare, depășind inevitabil etapele sacrificiului de sine, prin deșisul unei memorii ascunsă uneori sub faldurile regretului: „La plecarea ta,/ m-am despărțit în/ două/ și mă întreb/ care parte a mea/ mă privește/ din oglindă” (**Despărțire**).

Această plutire rece printre recifurile și resturile epavelor-

amintiri naufragiate, creează o ciudată osmoză între cele două planuri paralele, lumea ca întruchipare a purității și esența tragică a unui spațiu real, ușor necunoscut, unde obsesia iubirii, a timpului și a genezei conviețuiește alături de teritoriul visului și al candorii: „Himera acelei dimineți/ s-a oprit/ în oglinda în care/ trupurile noastre/ s-au dizolvat/ unul în celălalt” (**Himera dimineții**).

„Păcatul” Adelei Conciu este acela că pune poezia mai presus de sine, printre toate aceste mici-mari explozii ale adâncului, lăsându-se „furată” uneori de un torent al discursului emotiv ce diminuează forța de șoc a poemului. Pașii săi par siguri însă spre marile ceremonii lirice, dirijați spre esențe: „ca un Dumnezeu/ îmi frământă inima/ cu palmele tale,/ ca în joaca unui copil/ cu plastilina/ ca pe lutul olarului/ ce stă să nască./ - Te rog/ nu uita s-o faci/ pasăre,/ să-i ridici în tâmpel/ bătaia,/ înaintea aripei frânte,/ înainte ca lutul să/ plângă!” (**Lutul**). Lirismul poetei se hrănește cu (dez)iluziile și intuițiile existențiale ce îi dau destulă prospețime și vigoare. Din umbra unor energii feminine afișate fără ostentație, având ambiguitatea propriei căutări, transfocator devenindu-i propriul suflet, Adela Conciu bate cu putere la porțile citadelei poetice, conștientă de

faptul că „aparținem nisipului din/ clepsidră/ în curând ne va înghiți/ precum o mlaștină/ flămândă/ ce nu iartă nimic”. Să nu uităm, deci!

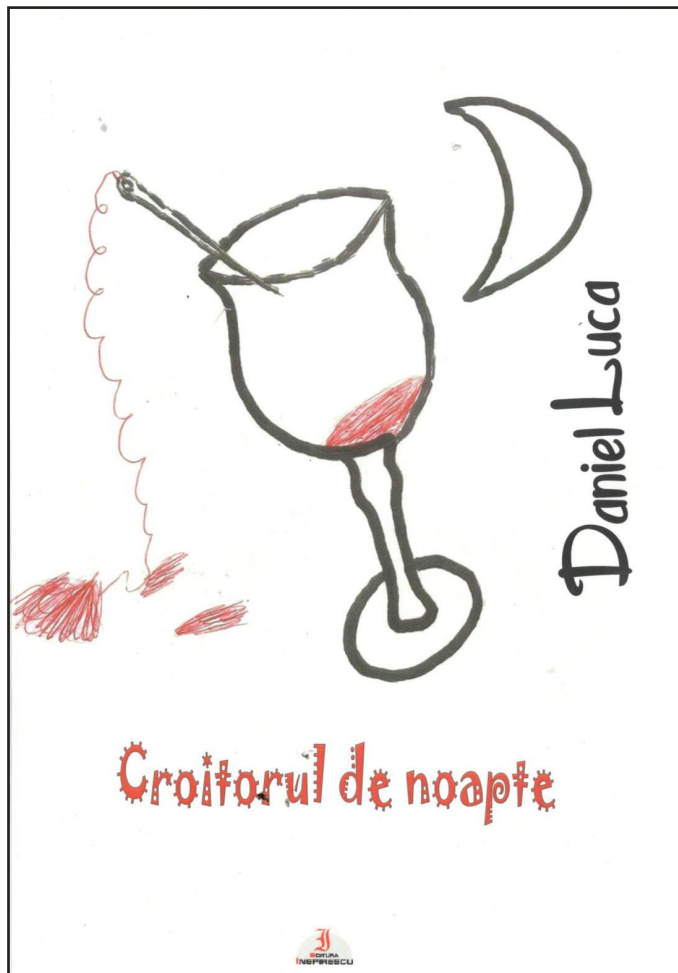
Simțul perspectivei

O poezie mișcându-se în tihnă printre realități imediate, hrănită din percepția directă a freamătului afectiv, de o incontestabilă autenticitate, ne oferă **Daniel Luca** în ultimul său volum de poezie, „**Croitorul de noapte**” (Ed. Inspirescu, 2019). Sentimental și vitalist, ironic și diafan, poetul își consumă cu nasaț euforiile și revelațiile, pactizând cu o consistență vivace și plină de imaginație: „Restaurantul meu e deschis/ o dată în viață/ poftiți/ azi e acea zi/ pășiți cu încredere/ intrați/ și serviți/ un deget/ o palmă/ o ureche/ un ochi/ o limbă/ un rinichi/ un plămân/ în fine/ care cum vrea/ găsiți acolo cuțit/ luați și tăiați” (**Restaurantul**). De altfel, inversarea perspectivei, întoarcerea ei pe dos, obținerea efectului surpriză pare a fi una dintre modalitățile de exprimare preferate ale poetului: „M-am deschis/ carte albă/ dinaintea ta/ scrie-mă/ și-apoi rupe-mă/ filă cu filă!” (**Carte albă**) ori „Când mi-ai strecurat/ limba/ printre buze/ mi-ai adunat/ toate cuvintele/ și le-ai înghițit” (**Cuvinte**) ori „Fără a se anunța/ în prealabil/ gara a fost mutată/ trenul a rămas/ în câmp/ la asfințit/ înconjurați de zăpadă/ ne-am pus imediat/ să ridicăm un oraș/ dimineața/ era deja/ metropolă” (**Gara**). Sensul irevocabil al trecerii, tensiunea unor contrarii, instrumentele de captare bine dezvoltate, dau sens și originalitate acestui mod fin și voluptos de a scrie poezie. Nu lipsesc însă de pe lista acestor ingrediente poetice nici puseurile de temporizare, de observație

precaută, de frenezie amânată ce sunt bine combinate cu hipersensibilitatea volatilă a poetului: „Fericirea nu a coborât din autobuz/ și s-a hotărât să rămână acolo/ printre scaune/ o oră/ o zi/ o lună/ un an/ timpul oricum e relativ/ și ea știe să aștepte” (**Fericirea**). Inspirat acest amestec de îndrăzneală și fină pudoare într-o notă nostalgică și sentimentală, ca o copilăreală ce denotă, cu adevărat, capacitatea de a fi cât mai ademenitor și mai inventiv. Ca în orice tentativă de acest fel, unul dintre atuurile poetului este sensibilitatea netrucată, dar expusă oarecum cu prudență, instinctul poetic și inteligența artistică, dublate de suplețea unui elan

bine strunit: „Zâmbesc zâmbetului tău/ între spatelul restului lumii/ spre a te respira/ dintr-odată/ cu riscul de a rămâne fără aer/ de a mi se sparge plămâni/ de a căpăta aripi/ de a-mi crește branhiile” (**Zâmbesc**). Transmisia de semnificații pare o degustare febrilă și rafinată a miracolelor vieții, ce ni se strecoară zi de zi printre degete. Intuiția de a se sustrage clișeele, clipelor de omenească oboseală și letargie îi aduce lui Daniel Luca acea prospețime ce săgetează rutina și îi redescoperă bucuria de a fi: „Când ți-am sărutat/ pleoapele/ ți-am atins/ privirea” (**Sărutul**) ori „Fur timp/ sunt prins/ și închis/ în clepsidră” (**Hoț**). Cu asemenea poeme

concentrate și bine stăpânite, satisfacția lectorului este una pe măsură.

ELISABETA BOGĂȚAN

Motive și simboluri în poezia Marianei Pândaru

Bine primită de critica literară și onorată cu premii importante, poezia Marianei Pândaru se revelează din antologia de autor *Leoaica albastră*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2012, drept o poezie deosebită, profund meditativă și în același timp punând în rezonanță corzi sufletești general-umane de mare sensibilitate.

Antologia cuprinde selecții din volumele *Salt mortal*, Editura „Călăuza”, 1992; *Ferigi înzăpezite*, Ed. Helicon, Timișoara, 1996; *Lacrima de ambră*, Editura Călăuza, 1998; *Fulgere pe mare*, Editura CĂLĂUZA, Deva, 2002; *După căderea nopții*, Editura Danimar, Deva, 2007. Din acest ultim volum face parte poezia care dă titlul volumului, *Leoaica albastră*.

Ca motiv central, se impune **motivul poetului și poeziei, cântecului**. Și, legat de acesta, al **cuvântului**. Poemul care deschide antologia, („*Poezia*”), este o meditație asupra poetului și a poeziei: poezia este asemuită îngerului, aluzie la concepția antică a poeziei ca dar de sus, („Să vezi îngerul / ca o pasăre”); Acestui înger poetul îi dăruiește totul: „Să-i dai / toată respirația ta / toată viața”. Și totuși, nu întotdeauna darul îi este primit: „și el/ încetul cu încetul/ să fugă.”

Cum se vede și din acest poem, există în poezia Marianei Pândaru o sensibilitate, *un nu știu ce* care atrage, care transmite, alături de cuvinte, întreaga emoție a poetei.

Poezia reprezintă o ieșire din singurătatea lăuntrică: „Dar în același timp țâșnesc din ochiul de gheață/ pescăruși cu blânde priviri// Căci iată/ s-a deschis labirintul/ Cine spunea că acolo/ doar închidere este?”. Poetul „cu ochiul greu de lumină”, legat prin poezie de cer, vede lumea ca o cădere: „Și mi-au dat drumul în lume/ spre cea mai frumoasă / cădere.”. Sau ca un adevărat salt mortal: „Viața (răstălmăcită / cum nu te aștepti)/ îmi stătea înainte/ ca un superb salt mortal”. Poezia este în același timp un dar și un destin, care dă sens drumului prin viață: „Dumnezeu/

mi-a dat poezia / – coroană de spini// să pot traversa / mai ușor / deșertul acesta de viață/ trăgând după mine/ o cruce incandescentă/ călcând eu – nisip/ Pe nisip.”

Tăcerile și neliniștile poetei, ferment al poeziei, așteaptă, totuși, protecția **cuvântului**, pentru a li se păstra misterul: „Sunt în așteptarea cuvântului/ ca un acoperiș peste/ tăceri și neliniști”. Prin cuvânt, suntem investiți cu lumină: „Cuvintele suntem noi / – cei de lumină.”

Cântecul / poezia ajută poezii în confruntarea cu timpul, pe linia aceluia **exegi monumentum aere perennius**: „Ne vine rândul încet-încet/ să trecem în cântec/ și numai în cântec/ (...) Ne vine rândul încet-încet/ să lăsăm cuvintele/ în locul nostru/ ca și când am fi fost/ numai cuvinte/ Trup – niciodată.”

Când vorbim de un alt motiv, **motivul păsării**, trebuie să subliniem că acesta a fost mereu prezent în poezia Marianei Pândaru. În „*Orele albe*” poetul este asemuit unui **vultur**,

căci el zboară mai aproape de cer: „Câtă singurătate/ se arată în zborul/depărtatului vultur”. Sau vulturul este prieten al poetului: „S-a tras/ în cel mai bun prieten al meu / – Vulturul”. De asemenea: „Eu, cu maiestrosul vultur/ pe umăr”. Iar poezia-cântec, izvorâtă din reculegere, este asemuită **privighetorii**, care în folclor, este renumită pentru frumusețea cântecului ei: „Din pântecul nopții/ oglinzile dau drumul / privighetorii// Și între umbre de arbori/ cântecul ei se înalță” sau **păsării albe**: „În jurul meu/ flori fără culoare/ se leagănă – pădure/ ascunzându-mi cuvântul// Numai ea – pasărea albă/ se strecoară tiptil/ către lume”. Între

păsări întâlnim și **pajura**, cea care poate fi asemuită cu vulturul: „Și nu puteam înțelege/ pajura, fantastica pajură/ ce sta gata să cadă/ pe inima mea”.

Uneori motivul păsării și al cântecului sunt, firesc, îmbinate: „Un soi de singurătate/ s-a trezit în cântecul **mierlei**”. Obișnuitul **cocoș** poate fi și el una din valențele simbolului păsării: „s-a cocoșat pe muchia casei/ un cocoș argintiu/ cântându-și întruna – metalic –/ bărbătescu-i triumf...”.

Amintind credința veche populară a sufletului-pasăre, care poate fi văzut la moartea omului, poeta spune și ea că „pasărea sufletului se-nalță / – splendidă purpură/ peste micile umbre ce suntem”.

Alteori, poeta se asemuie păsării: „Sunt doar pasărea / Cu zborul înfrânt!”. Sau avem: „E pasărea visului meu/ prinsă în lațul cuvântului.”, ori „mi-ați trezit singurătatea/ în plin vis cu **prigorii**”. Sau „Din turnul de piatră/ numai o singură pasăre / își cânta singurătatea// Știu bine – / atunci a-nceput

poezia". Căci despre pasărea sa poeta spune : „ am văzut pasărea/ ciugulind din jarul cuvintelor mele". Poeta se simte reprezentată de o mare varietate de păsări : „ **Perușul**// Îmi cântă în inimă/ această pasăre galbenă/ și nu-mi dă odihnă/ până ce nu-i obosește/ limba de pasăre".

Poetul în general,, ca un aed antic, este prieten cu păsările : „ Dinspre câmpie/ veni păpușarul/ Înveserindu-i pe toți// Nici nu gândește/ câte păsări s-au cuibărit/ în pălăria lui rotitoare// Înrobite de jocul / multicolor/ cântă și cântă/ Azvârlind cuvântul / pe tabla încinsă".

Alteori, pasărea poate fi asemuită ideii a cărei umbră dă lumea : „ Pasărea cea mare/ stătea neclintită/ deasupra orașului/ Și nimeni nu știa / de unde această umbră/ fără contur".

Motivul umbrei este de asemenea prezent în poezia Marianeii Pândaru, ducându-ne cu gândul la peștera cu umbre a lui Platon și la teoria lui că oamenii sunt umbre, reflectări ale ideilor divine. La Mariana Pândaru umbrele reprezintă fie ceea ce este lipsit de scânteia divină, fie ceea ce răpește lumina poeziei și poetului. Astfel avem „umbre de arbori", „casa de umbre", „frumoasele umbre de cretă". „ Și poate sunt/ cel mai tăcut dintre ei/ cel mai însingurat/ în lupta cu propriami umbră" se declară poeta, între „ Oameni iluminați de un cântec". Sau umbra poate fi un alter-ego : „ Ce știi tu, umbră înaltă/ despre tristețe?", echivalată cu tristețea : „Chiar dacă în suflet/ Umbra s-a-ntins cât o noapte".

De asemenea, umbra poate fi echivalentă cu nedeslușitul : „ Și de departe te-aseamănai/ unei umbre/ Și de aproape / vedeam că ești om". Poeta îi asociază ideea de zăpadă, nu pentru culoare, ci pentru frigul ei : „ Prin ochiul meu de ziuă/ trec iar istorii grele/ înzăpezindu-mi umbra/ între ele".

Umbra poate fi și rezultatul îndepărtării în timp : „ Tu, nu erai decât umbra/ despre care nu vorbeam niciodată/ o umbră din ce în ce/ mai deformată de timp..." sau poate fi necunoscutul dinafara noastră : „ Ca o umbră ucigașă/ stă noaptea/ să-mi macine insomniile"

Albul și roșul, zăpada și arșița, flacăra sunt **polarități** care indică limitele între care se învâlburează tumultul vieții. O frumoasă poezie în care albul simbolizează frigul existențial este „*Scriu pe albul zăpezii*" : Scriu pe albul zăpezii/ / despre viață/ Și literele cad/ în tipar deformat/ schimbând mereu și mereu/ sensul cuvântului// Scriu cu dragoste/ cu tristețe și deznădejde/ scriu cu păcat și ardere/ până când – iată –/ mâna mi se duce/ spre un mare / semn de-ntrebare// Cine sunt eu/ să scriu despre viață?. Și în altă parte poeta vorbește despre „zăpezi de cuvinte". *Zăpada* poate simboliza și tăcerea, „cuvintele nespuse" : Cuvintele –/ deși nespuse/ se rostogolesc / pe albul zăpezii/ ca perlele", precum poate simboliza și neantul în care totul se cufundă : „ zăpada va îngropa urmele noastre –/ de parcă n-ar fi fost niciodată". Iar *flacăra* poate simboliza iubirea : „ Iar eu/ m-am făcut flacăra/ în crengile mâinilor tale", sau poate fi focul inimii : „ dorul inimii mele/ atinsă de foc." **Arderea** devine elementul firesc

al poetei : „ și-mi urmam drumul/ călcând pe cuvinte aprinse" sau „ știu doar că sufletul meu/ încearcă odihna pe rug aprins".

În polaritatea întuneric-lumină, cântecul și cuvântul sunt cele care înlătură întunericul : „ Stăm alături/ rostind cu fragede guri/ cântece de alungat întunericul// Pe mijlocul casei/ mor încet umbrele/ Rămâne doar / văpaia cuvântului/ să tulbure aerul." Uneori, amintirea copilăriei devine izvor de lumină : „ Dor de copilărie, iarna".

Meditativă, poezia Marianeii Pândaru atinge, firesc, și **motivul vanitas vanitatum** : „ totul devine / treptat-treptat pulbere." Sau, am văzut că în altă parte spune : „ călcând eu – / nisip/ Pe nisip". Ori „ în urmă/ pașii noștri/ sunt luați de vânt/ și purtați – ca nisipul / într-o altă dimensiune".

Legat de acesta este **motivul memento mori** : „ Precum zidul/ se înalță răbdătoare/ moartea / în jurul trupului nostru/ de nisip auriu". Și „ căci oameni suntem/ și nu avem altă putere/ decât să trăim/ înspre moarte".

Motivul tăcerii se impune și el : „ Am nevoie/ să rămân singură/ și în tăcere / să cer îndurare/ Lui Dumnezeu". Nu este tăcerea-increat, ci tăcerea-reculegere.

Cum se vede și din aceste versuri, apropiat de motivul tăcerii este **motivul singurătății** : „M-am tot dus/ pe cărarea cu pietre rotunde/ înțelegând că/ din viață plecăm/ la fel de singuri/ precum am venit". Proiectând o geografie sentimentală : Varna, Praga, Montmartre, Place du Tertre, Versailles, Dieppe, Anina, (orașul copilăriei), poeta întâlnește pretutindeni singurătatea.

Puternice accente de meditație la trecere și la rosturile ei precum și de introspecție întâlnim în convorbirile cu Bertha, un alter-ego al poetei, și în „Cântecele" sale : „ Eu le privesc și aș dori să mă ridic/ odată cu ele/ deasupra tuturor lucrurilor."

Poeta poartă nostalgia întregului, suferința de a vedea ruptura, fragmentarea : „ Iar când ajungem să știm/ E mult prea târziu/ Să apropiem / Parte de parte" și „ Căci, aleși / să potrivim sunet / pe sunet/ purtăm de la naștere/ teroarea eșecului." Reflexivă, cu tentă sapiențială, poezia Marianeii Pândaru transmite uneori mari adevăruri creștine, văzând, în porunca iubirii în special, posibilitatea de depășire a însingurărilor și fragmentărilor, de refacere a rotundului lumii : „ – Fiecare după măsura dragostei lui/ îmi șoptești/ depărtându-te pe coridorul cu umbre / – Fiecare după măsura dragostei lui/ repetă ecoul/ Fiecare după măsura dragostei lui...// Doamne – îmi spun,/ rămânând la răscruce,/ De ce atât de târziu/ îmi arăți calea".

Dincolo însă de aceste motive și simboluri care o luminează, melodioasă, meditativă, profundă, cizelată cu finețe de bijutier, într-o asemenea măsură încât lasă convingerea că nimic nu poate fi scos din structura ei sau adăugat, ca la o formă perfectă, poezia Marianeii Pândaru transmite pe un ton firesc mari adevăruri umane, îmbinând uimitor inspirate metafore revelatoare cu o limpezime a zicerii demnă de marii clasici.

IONEL NECULA

Adrian Botez : „MIC TRATAT DE POETICĂ”

A trecut multă vreme - de fapt, multe decenii – de când Adrian Botez mă ține în priză calofilă, trimițându-mi, cu o consecvență de prieten adevărat, cărțile sale, parcă special pentru a mă fascina și complexa cu productivitatea sa. Este, după câte-mi dau seama, unul dintre cei mai productivi scriitori, din câți conține breasla noastră actuală.

Dacă-l invidiez? Bineînțeles, dar nu pentru prolificitatea sa genuină, ca autor, ci pentru neputința mea de a mă ține în ritmica noutăților propuse de el și pentru că îmi induce un simțământ de culpă prin omisiune, prin mulțimea isprăvilor sale scriitoricești, rămase în afara capacității mele de lectură.

Recent, ne propune, iată un **Mic tratat de Poetică** (Editura Rafet, Rm. Sărat, 2019) – lucrare curajoasă și mai mult decât necesară spiritului nostru public, marcat de o inflație de poeți prolifici și agresivi : mulți dintre ei nici n-au auzit de imperativele actului de creație, dar scriu carte după carte, ajungând ca numărul cărților publicate să fie mai mare decât al celor citite, în toată perioada formării lor intelectuale. A fost o vreme când fenomenul acesta a mai fost descurajat, de către Alex Ștefănescu și emisiunea sa televizată **Tichia de mărgăritar**, dar fenomenul a devenit prea generalizat, pentru a fi asanat de o singură emisiune.

Am avut posibilitatea să cunosc mulți premianți ai Festivalurilor de poezie, organizate peste tot în țară, și mulți dintre cei ce-mi induceau o nestăvilită îndoială, încercau să mă convingă, prin numărul mare de premii obținute, la aceste manifestări. Voiau să mă convingă prin cele 18-20 de premii obținute, pe la diferite festivaluri din țară. Uneori, mi-am arătat surprinderea, chiar și față de juriile stabilite să decidă asupra calității și valorii lucrărilor prezentate la concurs - și m-a consternat explicația oferită : precum că din plicurile primite, trebuia, **musai trebuia** să aleagă și să premieze pe cineva, chiar și în condițiile când diletantismul și precaritatea erau evidente. Nu-s deloc sigur că toți acești tineri care bat la porțile afirmării literare au o idee, oricât de vagă, de teorie literară, c-au auzit despre **Poetica** lui Aristotel, despre **Arta poetică** a lui Boileau, sau despre alte exegeze de teorie literară, mai noi, apărute în ultimii ani.

Cartea lui Adrian Botez completează, fericit, o bibliografie destul de precară și umple un mare gol din eseistica românească. Cred că și îndelungata lui experiență de profesor și de conducător al cenaclului literar, din liceul

unde a funcționat mai multe decenii la rând, l-a condus la concluzia că tinerii, cei cu abilități literare și cu vocație creatoare, chiar au nevoie de un îndrumar, care să-i așeze într-o direcție, într-o opțiune, într-un sens și într-o manieră literară, cu toate motivațiile teoretice, asumate imperativ. Cineva trebuia să atragă atenția numeroșilor amatori - celor mulți, care fac literatură după ureche și-și trâmbează *genialitatea* claxonat - că actul de creație literară implică anumite rigori, o anumită cultură, că nimeni nu poate răsări din nimic, în absența unui *pat germinativ* productiv.

Adrian Botez și-a asumat acest rol propedeutic și pune la dispoziția tinerilor creatori, dar și tuturor celor interesați, un instrument de lucru, un îndrumar care nu trebuie să lipsească de pe masa de lucru a celor dornici de afirmare literară. Ba, chiar merge mai departe și consideră că și facultățile de profil au nevoie de un curs universitar, care să inducă studenților exigențele actului de creație.

Locul geometric al întregii arhitecturi propuse de Adrian Botez este Cuvântul, dar Cuvântul în înțelesul lui biblic, unde avea funcții constructive, demiurgice, dacă avem în vedere că toată Facerea s-a realizat prin intermediul Cuvântului. Autorul insistă mult asupra acestui aspect și conferă Cuvântului o triplă accepție: *de corporalitate materială, de Suflet și de Duh (Spirit)*. De vreme ce Cuvântul este semnul lingvistic al unei denominări, autorul, în **Micul său tratat de Poetică**, își propune să-l dispună într-o întreită perspectivă; *să alcătuiască* o istorie a opiniilor despre poezie, *să diferențieze* semnul lingvistic, așa cum a fost statornicit de Saussure și semnul poetic ca revelație divină și să *redea* dimensiunea lui cosmo-divină, prin actul transfigurării. S-a spus adesea că poezia este suflarea lui Dumnezeu pe pământ, ori tocmai acest aspect orfic a fost eludat de Ferdinand de Saussure și de ciracii lui - europeni și/sau de peste ocean.

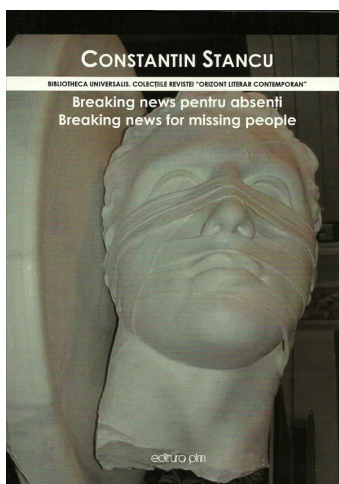
Adrian Botez are meritul de a fi restabilit înțelesul primordial al semnului poetic și de a-l fi analizat în toată complexitatea lui semnificațională. **Arta**, spune autorul, arta în general și cea poetică în special, **este expresia nostalgiei ființei după starea originară, expresia voinței ființei de a se autorecupera, de a-și revela Logosul** (de a se revela prin/ca Logos) . **Logosul este ordinea ritualică (liturgică)** a gesturilor (re)sacralizante - dar, poate, în primul rând, este acea **vibrație** (ca pendulare între starea de **personalitate-criză** și starea de **impersonalitate sublimă, atotechilibratoare**), sesizabilă, ca fond cosmic al ființării, ca tonus (vital și recuperator întru divin, în același timp) al **cosmosului-ființare** (p.97)

Cartea lui Adrian Botez nu este deloc o lectură ușoară, dar ea trebuie citită cu atenție, și chiar recită, pentru a-i pătrunde toate sensurile și toate valențele implicite - dar cine o înțelege cu adevărat, poate spune c-a înțeles ceva din rosturile poeziei, în ansamblul generos al viețuirii frumoase. Îl felicit pe autor, pentru această minunată ispravă eseistică și-l aștept și cu alte izvodiri epistemice, pentru limpezirea, din perspectivă modernă, a unor procese care au preocupat omul și umanitatea - de la Aristotel, și până în zilele noastre.

LADISLAU DARADICI

Singurătatea dindărătul știrilor zilei

Breaking news pentru absenți/ Breaking news for missing people (Editura Pim, Iași, 2018) este volumul de versuri bilingv semnat de Constantin Stancu, publicat în colecțiile revistei *Orizont literar contemporan*.

Volumul reunește patruzeci și două de poeme, înrudite tematic, despre starea lumii în care viețuim, bombardată la tot pasul de reclame și știri de ultima oră, veritabile

”nucleare” mediatice despre atentate teroriste și scandaluri politice, epidemii și catastrofe ecologice, crime, sinucideri, accidente în lanț și așa mai departe. O lume în care până și ”sfârșitul de unică folosință” devine reciclabil, o afacere profitabilă. Pentru că a fi ”absent”, în accepția autorului, nu înseamnă decât a fi redus la această condiție de consumator docil, manipulabil din toate punctele de vedere, în timp ce posturile de televiziune se întrec în a face publicitate morții, pe Facebook ”absenții dând like cu poftă...”.

Nu mai este o noutate că televiziunea a devenit o tehnologie eficientă de control al minții, cu efecte dezastruoase asupra psihicului. Dincolo de tendința de mediocrizare (cantitatea de inteligență, spunea Churchill, e constantă pe pământ, populația fiind în continuă creștere) și distrugerea capacității de concentrare, informația este descărcată direct în subconștient, astfel fiind influențate convingerile existente și creându-se concepții noi dincolo de voința noastră. Martin Haracz enumără cel puțin opt efecte asupra creierului (vezi *Eruptingmind.com*), dintre care afectarea dezvoltării cerebrale la copii, reducerea funcțiilor cerebrale superioare la adulți, reducerea abilității de a gândi critic, dependența fizică și psihologică, deficitul de atenție etc.

Deși își îndreaptă atenția cu preponderență spre un segment bine definit, cel al știrilor de ultima oră, Constantin Stancu izbutește o radiografie impresionantă a unei lumi care, pe măsură ce își pierde valorile, pare tot mai debusolată,

populată de tot mai mulți ”absenți”. *Breaking news pentru absenți* devine astfel un manifest de impact, un apogeu pentru creația lirică a scriitorului. Ca și în romanele sale, scriitorul dezvăluie relele care ne pasc, dând glas temerilor și dezamăgirilor noastre.

Cel mai dureros mi se pare faptul că poetul nu ne acordă nicio șansă. Căci dacă tinerii par să se adapteze consumatismului, acceptând condiția de ”absenți”, generațiile vechi dispar, luând cu ei valorile unui secol care, deși decimat de războaie și oprimat de totalitarism, a reușit să păstreze intactă credința în valorile universale ale culturii. Abia din acest moment se întrevide ruptura dintre cele două secole/ milenii: avansând tehnologic, umanitatea decade din punct de vedere spiritual. Gestul lui Constantin Stancu este prin excelență poetic, el netrădându-și esența, rămas fidel propriei sale erudiții și propriilor sale valori.

Efectele se resimt mai cu seamă la nivelul culturii, dezamăgirea poetului crescând atunci când se pune în discuție cea națională: ”Dragi poeți, lumea vă va urî cu stil pentru că și pe Eminescu/ l-au urât întâi” sau ”Dacă pe Eminescu l-au otrăvit, vă va veni și vouă rândul”. Poezia care ne-a hrănit mințile și sufletele vreme de un secol și jumătate este considerată expirată acum. După modelul alimentelor bio, trebuie să consumăm ”europoeme corecte estetic, politic,/ biopoeme crescute lent”. Poeții sunt urâți pentru că nu au telecomanda în mână, uneltele lor rămânând doar ”cuvintele sângerânde” (*Biopoeme crescute lent*). Aceiași idee se reia în *Poemul*: după versuri de aur, argint și aramă (din care se făceau scuturi ”pentru sângele soldaților care au plecat și nu s-au mai întors”), ne-au mai rămas cele ”de noroi”, pentru a înțelege că ne întoarcem în ”poemul din care am fost făcuți”.

Însăși istoria își pierde sensul, esența în această lume ”reciclabilă”. Fantomele trecutului revin obsesiv, nostalgia trecutului răzbătând prin poeme. Un prinț privește tăcut orașul care se golește de oameni (*Ultima cetate*), într-un *Ritual de sâmbătă* ostașii revin, atingându-ne cu reproș cu vârful spadei. Un zid ”păstrează insomniile/ celor care l-au străbătut” (*Barbarii nu știu să numere*), iar oasele vechi ”ies la lumină de sub brazdele umede” (*Vara a rămas în genunchi*), morții îngropați într-un ”pământ de timp” mai fiind vizitați din când în când doar de Isus (*Moartea a scos picioarele pe fereastră*).

În paralel, suntem asaltați de reclame. Pe primul loc se află medicamentele (ca pentru o națiune bolnavă) "pentru rinichi, inimă, poftă de mâncare,/ stres, picioare umflate, memorie,/ cât mai multă memorie corectă politic, bună conducătoare de eternitate", în timp ce fabricanții "sunt sănătoși, nu uită și nu iartă, fac afaceri de bună calitate: "moartea și deșeurile reciclabile!" (*Publicitate gratuită*).

Reclamele contaminatează totul, chiar simbolurile milenare ale credinței, până și ieslea în care s-a născut Isus neputând fi concepută astăzi decât "căptușită cu ziare care promovează/ mica publicitate și marea absență." Și în timp ce dinspre mall "înfloresc țipete la promoție", iar trenurile auto "transportă mari cantități de libertate din vestul Europei" (având inscripționate mesaje de Crăciun), o femeie cu un singur pantof "va naște gemeni, în compensație cu Turnurile Gemene care au fost mutate în Rai/ cu două avioane de mare tonaj" (*Te văd*).

O gospodină șterge pereții apartamentului cu haine de blană cumpărate la second hand (*Îndrăgostiți la ultimul etaj*), un vânzător de jucării se reprofilează pe vânzarea de arme copiilor (*Vânzătorul de jucării*), iar poetul, asaltat de *termitile-cuvinte* din televizor, calculator, tabletă și telefonul celular (*Termitile*), sfârșește prin a-și asuma *Ritualul tăcerii*: "tac, este un ritual complex, cuvintele sunt de gumă,/ sar din perete în perete ca mingile."

Ca niște buni "absenți", ne acceptăm docil condiția de subaltern: șefii ne închiriază, ne înlocuiesc cu roboți (pentru a ne da un exemplu cum putem fi mai buni), ne lasă să murim singur (*Viitorul pe patru piloni*), treptat devenind absenți din propriile noastre vieți: "Ce om de zgură mai sunt și eu și ce absență trăiesc..." (*Catarg de corabie*). Nu ne mai rămâne decât să năvălim "pe străzi, în parcuri, în metrou dezbrăcați, în căutarea paradisiului", o căutare "cu stil" a păcatelor "la promoții", cum constată poetul cu amărăciune în *Ultimul paradis de sticlă*.

Nici măcar "sărbătorile fixe" nu mai sunt ceea ce au fost, așteptate de-acum "sub un sânge străin". Trecând în revistă "animalele de jertfă" (mieii sacrificați de Paște), poetul își contemplă propria condiție: "Mă străduiesc să mor în picioare cu toate chipurile în brațe, mai există spațiu destul pentru a-mi desfășura memoria,/ mai există timp destul pentru a-mi desfășura insomniale" (*Sărbătorile fixe*). Tema va fi reluată în *Tradiții de sărbători cu mașina de tocat carne*, de această dată porcul sacrificat fiind "unul global, cu dungi albe și negre" și trebuie tăiat după tradiție, dar preparat "cu toate/ condimentele lumii, cu sarea crizelor planificate." Mașina de tocat e electrică, cu buton roșu, "așa cum președintele Americii are pe biroul său,/ e performantă și generează metri buni de cârnați roz/ precum pălăria lui Marilyn Monroe."

În tot acest declin, iubirea ar putea constitui o ultima redută în această lume în care se vinde, se cumpără și se reciclează totul. Însă sosirea *toamnei* (motiv care revine

obsesiv în poemele lui Stancu), "cu violență și fără memorie", îngroapă vechile iubiri, acutizând sentimentul absenței odată cu nostalgia anotimpurilor pierdute și mai cu seamă a verii care "a rămas în genunchi, printre vase mari de pământ/ pregătite pentru vinul absenței" (*Vara a rămas în genunchi*). În *Beția ceții*, lumea e învăluită, odată cu frigul toamnei, de "ceața adâncă" precum "o piele de animal sălbatic de undeva din țări dispărute...", oameni își încurcă viețile, această "beție a ceții străine" făcându-i captivi în propriile lor existențe.

Motivul se reia și în *Bătrânul îndrăgostit și Pianele și toamna*, un poem cu accente de elegie adresat iubitei, dar și în *O nouă iertare* ("hai să tăcem și să ne iubim cu toate insomniale,/ cu toate poveștile brumei din chivotul toamnei") sau *Peisaj de toamnă cu armură*. Imaginea toamnei e însoțită de cea a iubirii și în *Toamnă barbară*, licărire de speranță în pragul anotimpului desăvârșitei absențe: "Te iubesc la fel ca la începutul lumii,/ moartea e doar o afacere pentru bancheri, misogini și egoști.../ E toamna în care lumea o ia de la capăt,/ după vechile calendare,/ cu alte ore, cu alte secunde crude." Din păcate, singura certitudine rămâne locul de veci, dealul "de pe care nu coboară nimeni,/ un deal ce atinge pielea paradoxului" (*Dealul din ziua de mâine*).

A căuta să te lepezi de "singurătatea din știrile zilei", a încerca să nu te transformi într-un "absent", alături de ceilalți, iată un deziderat pe care Constantin Stancu ni-l sugerează printre rândurile poemelor sale din *Breking news pentru absenți*. E o bătălie pe care o ducem fiecare, aproape pe cont propriu, a fi sau a nu fi, a rămâne în esență om sau a deveni *absent*, aceasta este întrebarea, în timp ce cuvintele pe care le rostim devin tot mai uzate, "reciclabile pentru câțiva arginți" (*Cuvinte uzate*), iar "Dumnezeu ia toporul și ne desparte unii de alții,/ așa lipiți precum eram în firea noastră și-n lenea noastră,/ și nu doare în carne, doar țipătul mut de forma unei/ femei care ne cheamă să ne nască" (*Sticla memoriei*).

Închei cu *Moartea de o mie de ani*, un poem demn să figureze într-o antologie poetică reprezentativă pentru acest prim pătrar de secol XXI: "În moarte mi-au crescut aripi, mari, solide,/ murisem de o mie de ani și zborul era o insomnie./ În moarte m-am născut, aveam sânge pe față, pe umeri,/ un sânge curat, melodios, am țipat scurt ca o revelație,/ trecuseră o mie de ani de când mă legănam/ în coardele elastice ale absenței.// În moarte m-a vizitat cel care nu a mai ajuns până la voi,/ în locul lui m-am născut, mi-a atins tâmpla, umerii,/ a zâmbit și a căutat un altul, mai bun, mai înalt...// În moarte am descoperit că murisem în locul altuia,/ lepra invadase țesătura fină în care mă legănam,/ placenta în care mă învelise moartea.// Vino, iubito, bate un cui în moartea mea,/ să zdrobească oasele somnului și/ să mă trezesc cu tine în brațe.// Ce bine că ai lăsat uneltele suferinței la picioarele/ celui care privește la noi!"

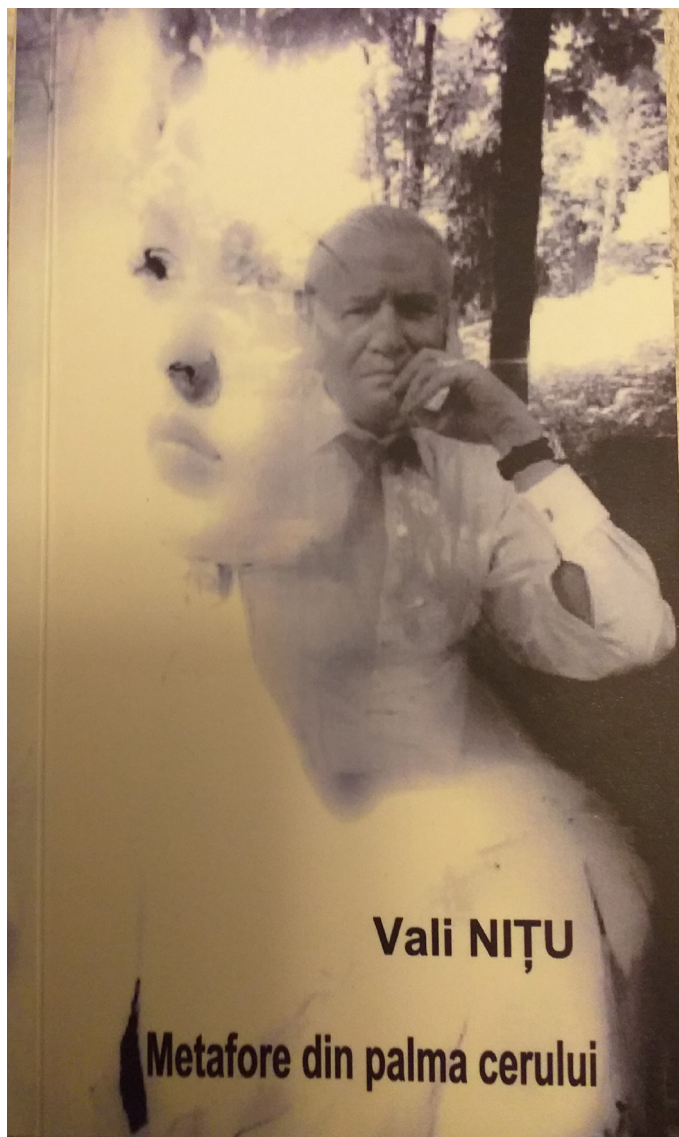
OCTAVIAN MIHALCEA

Valoarea paradigmatică a iubirii

Cartea de poezii a lui Vali Nițu, *Metafore din palma cerului* (Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2019), este prilejul exteriorizării meditațiilor sinelui, a dorinței de a ieși din universul constrângător al materiei. Iubirea are un rol exponențial pentru poet, mereu generând noi și noi revelații estetice. Lumina comportă valoare paradigmatică. Omniprezența culorilor va avea impact deosebit asupra iubitorilor cuvântului care crează. Spirala sentimentelor își urmează neabătut drumul: „între azi și mâine o punte nepregătită de final/ o necunoscută în ciclul ireversibil/ esența unei metafore/ colțul meu de cer// cu fiecare vers mă cuprinde o superbă nostalgie/ o supremă delimitare ce este viața/ o imagine trecută pe o invitație/ la timpul prezent// cu mâna la tâmplă prețuiesc o filă dintr-o carte/ mulțumesc timpului pentru femeia luminii/ din diminețile odihnite de îmbrățișări/ într-o permanentă trecere/ am devenit trăirea unui timp cuminte/ fără revers spre ieri eu scriu topit în poezie/ un jurământ îndrăgostit/ de lumină» (*microunivers – memorabilă iubire*). Dorința este nedisimulată, la fel ca tendința spre ilimitare. Vali Nițu intenționează evidențierea unei magii penetrante, cu omniprezentul nimb al metaforei. Trăirea și visul se conjugă eclatant în prezentul univers pasional propriu *scorpionului*. Fiecare poezie are o emoție aparte, în registru acvatic. Destinul este invocat constant pe parcursul volumului *Metafore din palma cerului*. Autorul dovedește un veritabil cult pentru femeie. Desele filosofări se înscriu într-un registru romantic menit a sensibiliza. La nivel aspirațional, versul este destinat abolirii timpului. Celebrrările se petrec pe ritmuri aspectate sinestezic. O taină fină însoțește meditațiile poetice ale cărții. Pasiunea este situată întotdeauna în siajul unui vis ce are semnamentele predestinării: „în cartea vieții te-am găsit la fila sortită/ fruct al iubirii/ culoare verde – lumină/ privire albastră – clipă din viață/ înspre pagina aleasă// în palma zilelor ești picături din cerul trăirii/ tăcerea din univers/ semnătura sufletelor ce poartă un nume/ au și o parolă/ în portativul

de culori – superbă pictură// în tăcerea anotimpurilor vorbește culoarea/ în sufletul meu vorbești tu/ în camera de oaspeți vorbește frumusețea ta/ mesagerul timpului meu/ simplitate – există iubirea// a trecut o noapte/ s-a născut o dimineață/ mersul său nu poate fi oprit/ e bucuria dintr-un compartiment al eleganței/ în trenul vieții mele - bine ai venit!” (*albastrul din ochiul timpului*). Într-o esențială caracterizare, Tudor Cristea notează: „Vali Nițu este un poet pentru care, ca și pentru Nichita Stănescu, poezia e o stare de grație, un domeniu al exprimării frumoase. Într-un fel, poetul însuși seamănă cu poezia sa: ceremonios și sensibil. Mai presus de toate evenimentele personale pe care le notează în jurnalul său liric se află, însă, iubirea, pe care o vede ca pe un soi de prelungire a poeziei sau ca pe o altă față a ei.”

RADU-ILARION MUNTEANU

Făgăduiala Lisandrei

Maria Axinte-Buciumi, *Făgăduiala*, Editura Ars Docendi, București, 2016

A doua carte a Mariei Axinte, AKA Milica, semnată acum Maria Axinte-Buciumi, continuă, pe de o parte, ca format, volumul său de debut: *Lisandra* (Editura Ars Docendi, București, 2012). Pe de alta, însă, e o dezvoltare fastuoasă, atât ca scriitură, dar și ca substanță. Evoluția textuală e așa de marcantă, că prima carte pare, cumva, o eboșă a celei de-a doua.

Sunt reluate și dezvoltate personaje din *Lisandra*, începând cu eroina. Dar totul e altfel. Dacă maniera narativă din cartea de debut e mai liniară, în *Făgăduiala* scriitura e sofisticată, personajele vorbind, pe rând, la persoana întâi. Și pentru a nu fi așa de simplu, intervențiile lor sunt când solilocvii, când scrisori, când adresări directe către celelalte. Astfel, textul capătă o dezvoltare simfonică. Nu numai în formă.

Apare și un aspect formal, nu neapărat în dezavantajul celui de-al doilea roman. În primul, care avea, cum spuneam, o desfășurare oarecum liniară, abundă citate, cu rol de motto local sau chiar de breloc literar sui-generis, dintr-o largă arie de nume de sorginte clasică. Nu erudiția autoarei e, în primul rând, de subliniat, ci știința și intuiția distribuirii citatelor în text. Ei bine, în acest al doilea roman, citatele se concentrează. Perfect integrate organic în text, sub ele se găsește un singur nume: Vicențiu Ghioldum. Am amânat, pe timpul lecturii, orice investigație asupra identității acestuia, presupunând că trebuie să fie un poet legat prin ceva de autoare. Prin ceva nepersonal, dar esențial. Raționamentul s-a dovedit a fi just, poetul, aparținând generației noastre, a fost una dintre valorile culturale ale orașului, alături de Milica. Deloc de mirare, există o anume comuniune de atmosferă între cei doi, iar procedeul stilistic uzitat în roman are, dincolo de valențele intrinseci, o decentă rezonanță și o valoare de remember, poetul numit decedând cu puțin peste 20 de ani în urmă.

Ce au, așadar, în comun, cei doi oneșteni, poetul cotroversat de altădată și proaspăta romancieră? Ne dăm seama când realizăm organicitatea textului oricum fragmentar cu comentariile sui-generis, majoritatea distihuri. O melancolie reziduală, pigmentată cu câte un strop de amărăciune. Despre sensibilitate ar fi superfluu să comentăm, aceea e vizibilă cu ochiul liber de la distanță. Încă din primul roman. Decelabil accentuată în acesta.

Dacă era de așteptat, încă de la lectura *Lisandrei*, ca personajul să nu fie lăsat de izbeliște, cel de aici este și nu

este consangvin eroinei primului roman. Este, prin conexiunile contextuale anterioare, altfel foarte discrete, reduse practic la numele celor legați de ea. Și nu este, structural. Lisandra din romanul omonim e, dincolo de substanța sufletească în care sunt imersate ambele narațiuni, sensibilitatea y compris, un personaj într-un fel terre à terre, pe când Lisandra din

Făgăduiala este unul dintre cele mai realizate din proza românească a începutului de mileniu. Prin complexitate, prin personalitate, prin forță și prin coerență.

Pierre, care abia apare de după draperia narativă în *Lisandra*, e dezvoltat pe același calapod aici. Iar fiul său David nu e decât ceea ce te aștepti să fie.

Cumva, cuplul Lisandra – Pierre se instalează în focarul narativ, iar relația mutuală, indusă de acea inexplicabilă făgăduială, e una ce calchiază tenebrele unei relații filiale. Cumva, pronunțând fără motiv aparent acea făgăduială unei fete, Pierre o înfiază simbolic, marcând două destine indisolubil legate. Un pariu câștigat e evitarea sigură a lunecării în sentimentalism, relația e, dacă nu dură, lipsită de îngăduință, cum se cuvine din partea unei fiice, fie ea virtuală, simbolică. Un înger păzitor viu, dublat de un judecător care-i etalează lui Pierre balanța mereu aplecată sub greutatea făgăduielii. Aparent gratuite, dar, cumva, de neevitat. Și, logic, David și Lisandra se apropie, vag fratern. Odată cu la fel de logica expiere a lui Pierre.

Totuși, personajele, inclusiv cele de plan secund (părinții Lisandrei, tatăl lui Pierre), sunt mai aproape de o natură abstractă decât de relief psihologic. Fără a fi plate, personaje de bandă desenată. Cu acest dozaj de finețe, autoarea câștigă un alt pariu. Afară de eventualitatea, la urma urmei plauzibilă, a limitării puterii scriitoricești de construcție a unor tipologii umane în întregime vii și autentice. Dar acest aspect e trecut cu vederea de 17 cititori din 19, sub imperiul forței emoționale a scriiturii.

Paradoxal, cea mai vizibilă latură psihologică a personajelor e o vagă nevroză, aceeași la toate cele trei din focar. Nevroză manifestată prin oscilații de atitudine. Ca rezultat al luptei permanente a fiecăruia cu sine însuși. Iarăși un fenomen ecranat, în mare măsură, pentru majoritatea cititorilor, de profunzimea trăirilor personajelor.

În fine, o observație care singularizează ambele romane în lumea prozei prezentului. Absența completă a erosului. Ceea ce ne duce în plin secol XVIII, și nu în întregul peisaj literar al acestuia. O atmosferă cum nu se poate mai departe de un Tennessee Williams. Și, atenție, fără falsă pudibonderie! Pur și simplu, un soi de amnezie pentru eros. Nu e un defect, la urma urmei e o formă de curaj. Căci în al doilea deceniu al secolului XXI e greu să captivezi cititorul cu vechi povești de doamne și domnițe. Că cititorul e captivat e fără echivoc. Care-i, atunci, unealta succesului? Elementar, dragi doctori watsoni: poveștile sunt narate într-un spirit cu desăvârșire modern. Dacă nu cumva chiar anticipativ.

IONEL BOTA

O exegeză a bucuriei: spațiul natal. Însemnări despre poezia anilor '50. Toma George Maiorescu

În anii pășunismului steril, Întoarcerea în patrie¹, volumul lui Toma George Maiorescu, reprezenta, totuși, un moment de luciditate culturală. Inclusiv o seriozitate a editorului e de consemnat aici, cartea apărând cu prezentarea grafică a lui I. Lessen, aranjamentul de excepție al versului în pagină și culesul îngrijit, sub supravegherea atentă a corectorului C. Steurmann, despre a cărui identitate culturală vom scrie, poate, cu un alt prilej.

Așadar, poetul are pasaje atent lucrate, uneori cizelate cu pasiunea unui tradiționalist întârziat fără voie (fără voia lui și a altora!) în plin peisaj proletcult, alături de balastul convențional pe care, atunci, îl impune păcătoasa „comandă socială”. O pasiune minată de rutina bizareriilor epocii ideologice alături de voința sinceră a autorului de a-și factura valoarea strecurându-se, printr-un meandrat traseu, de la un jalon la alt jalon, prin teritoriul mimatului, cel mai adesea, civism intelectual. Era vremea în care Toma George Maiorescu, dimpreună cu alți confrăți de generație traversa, prin experiența propriei biografii culturale, episodul acelor configurări mentale „tranzacționale” care, în organizări societale maștere pentru adevărații artiști, alcătuiesc parte din conținutul „progresului” istoric, cum notează Virgil Nemoianu. într-un studiu². Genul acesta de poezie conversațională însoțește, am putea spune, ca un blindaj ideologic, literatura din această carte, ceea ce poate fi un semn de maturitate speculativă din partea autorului. El a intuit, cunoscând mecanismele editoriale din interior, că numai știința de a te descurca în hățișul social-ideologic, ca practicant al unui insolit balet intelectual, te păstrează între autorii tolerați de regim, dacă nu cumva chiar agreeați.

Spuneam, deci, că valoarea faptelor proletare primează în epocă iar cartea lui Toma George Maiorescu trebuia să aibă și astfel de fertilizări ideatice. Spațiul natal îi oferă autorului, prin tradiția industrială a Reșiței, capitala Banatului de munte, destule subiecte. Ideea-cheie a „poemului” vine din tema la modă, la joncțiune cu butada „luminii care vine de la răsărit”, de la Kremlin, „întoarcerea” însemnând revenirea în patria princeps, cu o conștiință deja contaminată de energizantele exemple sovietice ale triumfalismelor comuniste. La Kremlin se „specializau” oamenii tuturor domeniilor muncii, viitori „constructori de nădejde ai socialismului” în țările de unde proveneau. În *Despărțirea*, recursul la metoda inductivă propune textul, desigur, unui cititor model. Acest soi de livrare a produsului artistic are un corespondent al său la

capitolul responsabilității morale, pe cât de unilaterală, cum spune N. O. Lossky, este etica formalistă.³ Și la Toma George Maiorescu e o metaforă „despletită” zicerea aceasta deși falsă romanță captivează de la început:

„- Ei, prieteni, prieteni...și tu, Măriuță,
Bine-ați venit! Cum, ați ieșit din schimb?
- O dregem! Nu rămânem de căruță!
- Și lancu?! Nu știam că te și plimbi...
Mi te-ai găsit și tu să-mi faci morală
și chiar acuma de plecare...buun...
Ei, uite, mâine plec și eu la școală,
dar unde – mori de ciudă – n-o să-ți spun.

- Mărie, loșca, turturele scumpe,
v-ați cam udat în ploaie amândoi...
- Se uscă ei, cuptorul lor irumpe
tot șarje repezi.
- Reșițeni de soi! (...)⁴

Foarte des întâlnim o prospețime de imagini care îndepărtează textele de convenționalul orientării sociale, eul liric conversând cu lumea minată de conformisme, de un tern citadin pe care poetul se chinuie, totuși, să-l ascundă. Metaforizări și ludic existențial, lampisteriile natalului alimentează un motiv fundamental. Retorismul metodic caracteriza, la vremea aceea, și poezia lui Geo Dumitrescu⁵. Dar Toma George Maiorescu știe foarte bine trucurile autoreferențialității și arta inventării unei sociogonii adecvate mediului politic-ideologic în care se mișcă personajele supuse liricizării. La fel cum – nu-i așa? – știe că optimismul istoric are, totuși, limite, iar cercetarea gestualității este numai plurală⁶. Rolul poetului, de al cărui talent nu trebuie să ne îndoim, era, atunci, acela de a-și pondera luciditatea. Mirajul spațiului natal determină o exegeză a bucuriei fără sfârșit: „Din drumurile-mi lungi,/din depărtare,/mă-ntorc la tine iar,/o, scump meleag./Mi-e dragă-aici/și-o piatră,/și-o cărare,/și fumul alb al caselor mi-e drag (...)⁷”.

NOTE:

1. TOMA GEORGE MAIORESCU, *Întoarcerea în patrie*, București, Editura Tineretului, 1955, 80 p.
2. Cf. V. NEMOIANU, *Dialectica imperfectului: Serres, Girard, Blaga*, în „Viața Românească”, XC, nr. 11-12, noiembrie-decembrie, 1995, p. 3
3. Vezi N. O. LOSSKY, *Caracterul absolut al responsabilității morale*, în *Ibidem*, p. 121
4. TOMA GEORGE MAIORESCU, *Despărțire*, în *vol. cit.*, p. 27-28
5. I. BOLDEA, *Fascinația interogației*, în „Lucașul”, nr. 17 (270), miercuri, 1 mai 1996, p. 5
6. M. CARPOV, *Practici*, în „Contemporanul”, VII, nr. 13 (310), 28 martie 1996, p. 10
7. TOMA GEORGE MAIORESCU, *Revenire*, în *vol. cit.*, p. 7-8

Restituirea unui adevăr. Relațiile familiei Caragiale cu Banatul

Scriitor complex, unul din marile spirite care, la finele veacului XIX, au pus fundamente solide literaturii noastre moderne, Ion Luca Caragiale este și singurul autor trăind și azi, prin opera sa, împreună cu noi, într-o deplină actualitate. Snobul și semidoctul, prostia și demagogia, politicianismul corupt și intelectualul decrepit fac casă bună, astăzi, cu snta ignoranță, risipa de ideal, goana după banul nemuncit și tupeul miliardarilor de carton, vorbăria ca la moara frântă din televizatele talkshow-uri, obrăznicia concupiscentă a moderatoarelor care apar în văzul națiunii mai mult dezbrăcate decât îmbrăcate, politicienii de azi cu creierul atrofiat în căutarea amvonului și aplaudacilor de serviciu după ce n-au găsit la timp izvoarele adevăratei cunoașteri în cărțile bibliotecii – toți și toate se regăsesc în portretul-arhetip al unui Mitică filosofând în răspăr: „Ține calea, neamule!”

Destinul familiei Caragiale a fost cu deosebire unul european, sud-est european, rădăcinile ei se află în comunitățile de macedoromâni (aromâni) iar reprezentantul cel mai ilustru, Ion Luca Caragiale, a desăvârșit exprimarea acestui destin în și din spațiul românesc, în numele literaturii române pentru istoria continentului. Dar puțini mai știu azi că revenirea familiei Caragiale la adevăratele rădăcini se realizează dinspre Banat, provincie unde prima oară sunt pomeniți cu biografia lor și ca titulari de activități economic-comerciale strămoșii săi direcți.

Un Mihai Alexe „Grecu”, născut la 1720, într-un sat de munte din preajma faimoasei Moscopole, se stabilește după distrugerea așezării de către turcii lui Ali-Pașa de Ianina, mai întâi la Varadin (Petrovaradin, Peterwardein) apoi în Lugoj. Aici e foarte cunoscut pentru afacerile cu rozol, importându-l prin intermediari de la Timișoara ca să-l valorifice pe piețele din Brașov, Sibiu ori Cluj.¹ În diverse acte el este numit, adesea, „comersant” ori „comerciant grecesc”, în realitate fiind macedoromân. Faptul că s-a stabilit la Lugoj se explică prin crearea unor puternice comunități de români sud-dunăreni în Banat (cum s-a întâmplat și la Oravița, unde macedoromânii Ion Niuni, Ion și Dimitrie Constantini coordonau ridicarea, la 1817, a edificiului celui mai vechi teatru din spațiul românesc), după facilitățile de colonizare acordate de oficialitatea imperială, interesată să ofere comunităților locale un model economic. La vremea respectivă, macedoromânii (aromânii) erau socotiți, în virtutea unor tradiții anterioare, căraușii și negustorii Europei.

Că acest Mihai Alexe „Grecu” (porecla e atribuită în epocă, prin extensie, celor care, venind din sudul Dunării, aveau ca ocupație principală negoțul) era un personaj important în Lugojul aceluia timp, stă mărturie protocolul din anul 1759 al Bisericii Ortodoxe din Lugoj, realizat pe baza donațiilor pentru ridicarea edificiului. O poziție din acest document consemnează că „M. Grecu” a contribuit cu 21 de

florini iar Pavel Nicolae și N. Lănaru din „Varadin” (așadar, Petrovaradin), vărul și unchiul, au donat alți 10 florini.²

Mihai Alexe „Grecu” a murit în Lugoj, la 1789. În 1751 i se naște fiul, Mihai Alexievici, străbunicul lui Ion Luca Caragiale, decedat tot la Lugoj, în anul 1811. El se căsătorește cu Ecaterina, străbunica autorului iar copiii lor (numai fete!) au fost, în ordine cronologică, Eufrosina, Sofia, Elena, Anastasia, Catarina și Maria.

Despre Eufrosina știrile sunt zgârcite în schimb știm că Anastasia s-a măritat cu Luca Caramba, negustor aromân stabilit în Doloave.

Iar Sofia are o căsnicie cu lugojeanul Rudolf Ioanovici zis „Zugravu”. Eu am întâlnit numele unui „Rudi moaler de Logos”, semnalat de profesorul Tiberiu Lichtfuss, în matricola Bisericii Romano-Catolice din Sasca Montană, document aflat acum în fondul documentar al Arhiepiscopiei de Cenad-Timișoara. Se prea poate să fie acest „Zugravu”.

Maria și-a unit destinul cu Timotei Gheorghevici din Brașov, desigur negustor din comunitatea macedoromână zis și „Chir din Cetate” sau Gheorghiu.

Catarina l-a luat de soț pe un medic itinerant, „doctorul” Zaharis. Este, deci, prima care încalcă regulile familiei și ia de soț un grec pe care, mai târziu, Anton Pann îl și numea „grecoteiul Zacharis”, zeflemeaua lui Pann și denominativul fiind folosite, mai apoi, și de inamicii marelui Caragiale care-l porecleau adesea tot „grecoteiul”, în realitate scriitorul fiind aromân (macedoromân) dar, desigur, în întregime român prin integrarea deplină în istoria culturii noastre naționale.

În fine, Elena, bunica lui Ion Luca Caragiale, se va căsători chiar în 1811, anul în care moare tatăl lor Mihail Alexievici, cu negustorul Luca Chiriac, bunicul scriitorului și cel ce apare în actele familiei fie *Lucas Kyriaco*, fie *Caraboa*. Porecla era demult generalizată iar în părțile bănățene (Timiș, Caraș) cuvântul va dobândi, treptat, noi lecțiuni precum *Carabou*, *Carabeu*, *Cărăba*, *Carabaș* (*Cărăbaș*), *Caraba*, *Careba* ș. a.

Fiica Elenei și a lui Luca Chiriac va fi Ecaterina, mama scriitorului care, în actul de naștere al lui Ion Luca Caragiale, va fi menționată *Karaboa*. Ea se căsătorește la Brașov cu Luca Caragiale, tatăl *Conului Iancu* și despre ei se știe că vor pleca din Brașov în vremea evenimentelor de la 1848-49, stabilindu-se în cătunul Haimanale, lângă Ploiești. Aici, cum iarăși se știe, se va naște, la 30 ianuarie 1852, Ion Luca Caragiale.

În perioada exilului berlinez, se scrie o altă pagină importantă a relațiilor familiei Caragiale cu bănățenii. Scriitorul va fi adesea prezent în Budapesta, la prietenul său, editorul și tipograful Dimitrie Birăuțiu, bănățeanul care se află în corespondență neîntreruptă cu Ion Luca Caragiale în intervalul 1906-1912. Rupt de realitățile românești, după scandalul Caion, dezgustat de politicianismul corupt din vechiul regat, Caragiale se va identifica, în compensație, cu idealurile culturale ale comunității românești din Budapesta, acolo unde Dimitrie Birăuțiu edita „Foaia Poporului”, „Lupta”, broșuri, cărți, almanahuri, calendare.

Cu Birăuțiu, Caragiale proiecta să scoată o revistă literară.

Ea urma să aibă titlul „Momente libere”, scriitorul concepând grafia, coperta și asumându-și toate responsabilitățile. Două scrisori și macheta copertei sunt date publicității în „Calendarul Poporului Român pe anul 1913”, o restituire-omagiu, la ideea lui Birăuțiu, omagiu adus scriitorului care trecuse în eternitate, în noaptea de 8 pe 9 iunie 1912.³ Astfel s-a întrerupt brutal și iremediabil posibilitatea de a fi avut, în istoria presei literare naționale, o revistă românească realizată de bănățeni și purtând girul marelui Caragiale.

Note:

1. Cf. M. BUCUR, *O biografie a lui Caragiale*, București, Editura Cartea Românească, 1989, p. 19

2. Vezi *Consemnarea 1. Anul 1759. Protocolul bisericii pentru toți ce au dat la sf./biserică, după cum s'au milostivit, anume...*, în volumul *Cum s'a zidit biserica ort./odoxă/rom./ână/din Lugoj*, Temis'iora, cu tipariul lui M. Hazay și fiul Wilhelmu, 1859, p. 7-14. Textul în chirilică, la ediția princeps, va fi retipărit în 1936, prin grija Societății „Armonia” a femeilor ortodoxe române, pentru înfrumusețarea bisericii din Lugoj.

3. Scrisorile, reproduse în facsimil, în *Călindariul Poporului Român*, anul XI, acul comun 1913, Budapesta, Editura Tipografiei „Foaia Poporului Român” D. Birăuțiu, 1912, p. 64-66. Tot aici, proiectul de copertă al revistei „Momente Libere”; cf. și AL. BĂRSESCU, *Corespondența lui Caragiale*, în „Studii de Limbă, Literatură și Folclor”, 1979, p. 17-54

Cititori bănățeni ai revistei „Vatra” (1894-1898)

La 1 ianuarie 1894 apărea la București primul număr – din totalul de 208, până în 1898 – al revistei „Vatra. Foaie ilustrată pentru familie”, în editarea unui triumvirat de excepție al literelor noastre: Caragiale, Coșbuc, Slavici. Dacă articolul-program¹ conchidea în termeni pre-sămănătoriști că „trebuie să ne întoarcem (...) la vatra strămoșească, la obârșia culturală a noastră”, nu e mai puțin importantă orientarea publicației spre toate provinciile locuite de români.

La Biblioteca Academiei, una din mapele fondului Coșbuc, XII, dosarele 4-6, conține o bună parte din corespondența venită pe adresa redacției din spațiul bănățean atestând, între altele, situația abonaților, listele alcătuite de persoane care, în numele redacției, se ofereau să medieze contracte de abonare pentru revistă. Poetului din Hordoul ardelean îi revenea popularizarea revistei în Banat (inclusiv prin relația abonamentelor) în vreme ce, pentru Transilvania, responsabilitățile și le asuma arădeanul Ioan Slavici. Oricum, pe seama prietenilor bănățeni ale lui Coșbuc, trebuie pusă și apariția volumului din 1897, *Versuri și proză*, în colecția lui Enea Hodoș de la Caransebeș, „Biblioteca Noastră”, singurul

tipărit dincoace de munți în timpul vieții autorului.²

Revenind la cititorii bănățeni ai publicației, să amintim că pentru Caransebeș și satele din jur, abonamentele erau contractate prin domnișoara Aurora Liuba, nepoata celebrului monografist din Măidan³ care „a fost dată pentru aleasă creștere” în grija mătușii sale, Elena Biju, președinta Reuniunii Femeilor Române din oraș. Tot pentru zonă, abonații primeau revista și prin intermediul lui Dimitrie (Demetriu) Popovici, ofițer în garnizoana Caransebeș, vărul profesorului de muzică al Institutului Diecezan de mai târziu. Să mai amintim că Episcopul de Caransebeș, Nicolae Popea, își abona nepoata, p domnișoara Mara Popea, la vechea sa adresă din Brașov.

La Băile Herculane, revista era răspândită de G. Lecca, rudă cu poetul „vetrist” Haralambie G. Lecca și plecat din Craiova în pribegie pentru ca apoi să realizeze o căsnicie pe plaiuri bănățene, stabilindu-se în stațiune.

În zona Timiș-Torontal, negustorul Traian Terebențiu din Sălbăgel căuta abonații pentru revistă.

La Arad și în părțile Mureșului inferior activau domnișoara Ortansa Suci (căsătorită Pagubă), din familia memorandistului, ca și elevul Francisc Bugariu, de la Preparandie, bunicul prozatorului Aurel D. Bugariu, afirmat la „Generația de Măine” din Oravița, în anii '30 ai veacului nostru.

În părțile de vest ale Banatului, revista intra la abonați prin medierea difuzorului Teodor Petrișor din Alibunar, autorul monografiei acestei așezări, la 1904 (altul decât Pătru Todor, viitorul profesor al Preparandiei Vârșețului) și prin Aurel Novac din Biserica Albă, celebrul politician și luptător pentru emancipare românească (altul decât Aurelie Novac din Vasiova cărășană, scriitorul țăran).

Aceste câteva elemente atestă că, în scurtul interval al apariției sale, revista „Vatra” a avut un ecou imediat și binemeritat în spațiul bănățean, cu deosebire în rândul etniei românești.

Note:

1. *Vorba de-acasă*, în „Vatra”, I, nr. 1, 1894, p. 1-2
2. Cf. G. COȘBUC, *Cântece de vitejie*, ediție de N. Constantinescu, București, Editura Albatros, 1981, p. VIII
3. Azi Brădișorul de Jos, lângă Oravița

RADU-ILARION MUNTEANU

UN REMAKE OFERTANT A for Andromeda, John Strickland, 2006, UK

Fred Hoyle (1915-2001) a fost astrofizician și scriitor. Nonficțiune și SciFi. A realizat, ca scenarist, un serial BBC, pe baza căruia s-a încheiat romanul A de la Andromeda, a treia sa operă de science-fiction. Scris în colaborare cu coscenaristul serialului, John Elliot. Traducerea în română, din 1968, la Editura Tineretului, a reprezentat, alături de prima ediție românească a volumului de povestiri Eu, robotul a lui Isaac Asimov, orientarea mai largă a literaturii de gen, după epoca sovietizantă de la începutul anilor 60, când rarele traduceri din occident nu ieșeau din sfera distopică. De-a lungul epocilor și al anilor, romanul lui Hoyle a rămas singular în versiune românească, deși opera sa în materie a fost relativ bogată, pe când Asimov a cunoscut, după 90, o expunere importantă: ciclurile Roboții și Fundația, alte romane, volume de povestiri. Împărțite între editurile de profil Teora și Nemira. Sigur, cei doi scriitori au ponderi diferite în patrimoniul universal SciFi, atât în sfera ficțiunii științifice cât mai ales în cea nonfiction, unde opera lui Asimov e cea mai voluminoasă din lume. Britanicul își ia o revanșă sui generis, pe planul contribuției științifice, fiind unul din pionierii explicării sintezei elementelor grele în univers, plecând de la hidrogenul cel mai frecvent. Totdată, el a fost unul din adversarii ipotezei big bang, lansând o teorie cosmogonică în colaborare cu fostul său doctorand, Jayant Narlikar, numită teoria stărilor staționare sau teoria Hoyle-Narlikar. În fapt o sinteză între teoria relativității generalizate a lui Einstein și principiul lui Mach. De altfel cei 2 astrofizicieni au colaborat până la sfârșitul vieții lui Hoyle. Din păcate, o urmare a romanului *A de la Andromeda*, Descoperirea Andromedei, 1965, n-a mai fost tradusă.

La 64 de ani după celebrul *Război al lumilor*, de H. G. Wells (cu și mai celebra panică generată de spectacolul de teatru radiofonic din 1938 al lui Orson Welles), romanul propune un

model sofisticat, cumva înaintea timpului său, de invazie a unei exocivilizații. Un semnal radio provenind din zona galaxiei M 31, cunoscută ca Nebuloasa din Andromeda, e identificat de eroul romanului, fizician ca formație, drept o secvență în cod binar. Cu ajutorul celui mai puternic calculator din Regatul Unit, aflat evident într-o zonă militară de vârf, el descifrează conținutul imensei secvențe de coduri, care se repetau ciclic. Cele 3 părți ale mesajului reprezentau proiectul unui supercalculator, ce depășea dramatic tot ce se realizase până atunci în materie, programul acestuia și datele de introdus. Efortul tehnologic reușește performanța materializării proiectului. Primul output e recunoscut a reprezenta frecvențele proprii ale atomului de hidrogen. Care, reintroduse la input, dau, în aceiași termeni absoluți, carbonul. Dr. Fleming, eroul romanului, care realizase totul până atunci, devine suspicios. În baza unui principiu universal, prea ignorat. În spatele unei inteligențe se află cu necesitate o voință. Scopul acesteia era, în mintea fizicianului (azi am spune specialist IT, în 62 termenul nu exista), de a fi informată asupra naturii vieții pe planeta care va fi receptat mesajul radio explorator.

După ce ucide o cercetătoare, mașina produce o clonă somatică a acesteia, lăsând tuturor cu excepția dr. Fleming, iluzia că biochimistii o creaseră. Ea se face indispensabilă, avansând astfel pe calea controlului asupra populației pământului. De fapt e o prelungire a mașinii, indiscernabilă aparent de oameni. Tu ești inteligent, ai înțeles, dar nu poți învinge. Orice ai face, îi spune creatura fizicianului, între 4 ochi. Miniștrii se bat pe ea, manipularea e pe cale să funcționeze. Dar Fleming reușește s-o distrugă. Cu o secure de incendiu. Creatura se simte liberă, cu cele ¾ umanitate din ea. Mărturisește că în subconștient, aceste ¾ urau mașina și-și urau rolul. După câteva ore dramatice, moare înecat. Pentru că... n-o învățaseră să înoate. Final ineluctabil. Oricare altul ar fi ratat întreaga construcție dramatică.

Dece Andromeda? O botezaseră Andromeda, deoarece mesajul cosmic venea din direcția constelației omonime. Dar simbolul e mai adânc. Distrugând mașina, eroul are, undeva în ariere pensée, intenția subiacentă de a elibera creatura. De a scoate la lumină cele ¾ umane. Pe care le stimulase la rece, fără a fi observat, de fapt, asemănarea somatică cu cercetătoarea care jucase un rol secundar. Care nu-i spunea nimic ca femeie, deși era decorativă, fără a fi

atrăgătoare. Dar, odată mașina distrusă, scopul atins, cu toate consecințele dezastruoase asupra lui, atitudinea față de creatură, devenită exploziv umană, i se schimbă. Dece? El își asumase consecințele. Dar se simțea răspunzător pentru această proaspătă ființă umană, intrată violent în lumea oamenilor, într-un moment de fin du monde. Sunt cele mai bune pagini ale romanului, de incontestabilă vână literară. Poate cu contribuția coautorului, scenarist de meserie. Mai mult, numele creaturii, justificat în context, dă acestui final tragic dar ineluctabil un aer dublu simbolic. Fleming e, în aceste clipe cumplite, simultan un Perseu (care o smulge pe Andromeda monstrului) și un Orfeu. Care o pierde pe drum.

Ideile SciFi nu sunt neapărat originale. Invasia extraterestră a ocazionat chiar o inflație de opera cu gust îndoielnic. Atât în literatură, cât și în cinema. Cu relativ rare excepții calitative. Vezi *Jocul lui Ender*, din saga lui Orson Scott Card. Dar în acest vechi roman ideea unei coloane a cincea informatice, funcționând numai de la un anumit nivel tehnologic în sus, la gazde, e original, sofisticat și spectacular.

O întrebare pe care și-o pune cititorul prezentului și cel al viitorului apropiat, la (re)lectura vechiului roman, pleacă de la evoluția dramatică a tehnologiei computaționale. Din această perspectivă, intriga e fatalmente datată. Un răspuns posibil e apartia, în 2006, a filmului britanic omonim. Filmul, realizat pentru TV, se autodefiniște ca remake al serialului BBC din 1961, nu ca ecranizare a romanului consecutiv aceluși prim serial. Scenarizat, de altfel, tot de Fred Hoyle și John Elliot, serialul BBC a avut 7 episoade și e îndoielnic că a fost vizionat la noi fie și cu circuit închis. Excluz în afara acestuia. Dar fișa sa imdb.com susține ideea consangvinității cu romanul. Singura vedetă de calibrul a fost Julie Christie, în rolul creaturii.

Abordasem problema filmelor remake în volumul *Finalul cel mai dificil, supraviețuirea* (ed. Vremea, Buc., 2011), poate fără a sublinia îndeajuns justificarea speciei. Un remake după

55 de ani nu s-ar fi justificat dacă nu venea cu o perspectivă originală. Iar esențiala problemă era, așa cum am sugerat, existența unei cu totul alte generații tehnologice. Aici se impune o paranteză. Romanul lui Michael Crichton, *Jurassic Park*, a apărut în 1990. Supercomputerele Cray, folosite în ansamblul tehnologic al ficțiunii, sunt acum demulțișor depășite de configurații existente în cel mai obscur magazin cu produse IT din Timbuktu, Katmandu ori Valparaiso. De nu cumva Punta Arenas. Ne amintim că aceleși supercalculatoare foloseau liniile telefonice. Până la ieșirea internetului din laboratoarele DARPA mai era. Dar romanul își menține actualitatea, fie și numai datorită expunerii în limbaj popular al teoriei fractalilor și prin ideile personajului matematician. Din această perspectivă, filmul din 2006 avea șanse mici să aducă ceva fundamental nou. Totuși, care e justificarea acestui târziu remake? Justificare totuși existentă. Acest remake făcut în contextul tehnologic actual simplifică la maximum povestea, reduce din personaje și, mai ales, îl face comestibil simultan pentru spectatorul contemporan și pentru cel din urmă cu mai bine de jumătate de veac. Am vizionat 2 versiuni, fără a ști de ce fost-au montate așa. Una de 41 de minute, alta integrală. Remarcabil, prima spune despre subiect tot ce e de spus. Lipsește personajul Judy, esențial în roman și, probabil, în serialul BBC aferent, lipsește profesorul Reinhard, lipsesc personajele oficiale, reduse la un general Vandenberg, al cărui actor are figură de bancher de primă generație provenit din familie de băcani. Scenariul aparține lui Richard Fell, dar sunt creditați și scenariștii serialului vechi, regizorul e John Strickland, iar Fleming e jucat de Tom Hardy. Madeleine Dawson e foarte bine găsită, în figura rafinată a Janei Asher. Dar cloul distribuției și chiar atracția filmului e Kelly Reilly, o Christine seducătoare și o Andromeda care trece subtil dar vizibil de la robotizarea totuși discretă la împietrirea dramatică după eliberarea de mașină. Una peste alta, un film modest, dar de neratat.

ANTONIO RUIZ PASCUAL

pantofii goi în spirală
picioarele goale pironite în simetrie
unde bestia întunecată a morții
e un taur negru, ce pândește și dă târcoale.

Plouă

Plouă,
nostalgia e tristețea din această oglindă
unde am fost atingere,
vârtej,
inima mi se umezește
cu picăturile ce se repetă și se repetă
în cristalele oblice ale ferestrei
de parcă nu s-ar opri niciodată
sună a mort
ca un cântec constant
fără a se opri în bătaia inimii.

Ne vom juca ridicându-ne-n îmbrățișare Baudelaire

Ne vom juca ridicându-ne-n îmbrățișare Baudelaire
aerul e atingerea tunicilor
unde păsările tremură în accente,
cupolele clopotniței
sunt martori ca și noi
ale măștilor fără chip,
ale spiritelor nocturne ce zboară,
peregrini, fără vină, fără destin,
ne vor găsi dormind
căutându-ne sufletele peste focuri stinse,
precum fiii risipitori ce se-ntorc
ca și cum n-ar fi plecat niciodată.

Ceea ce contează

Ceea ce contează
se întâmplă pe acoperișuri
în orizontul antenelor
Madrid
se arată la fereastră
complice
cu pielea aceasta geometrică
goliciunea oglinzilor
cuvinte ascuțite
precum bricegele
sunt poetul
din acest crud inventar
unde îți scriu
din tâmplele rănite ale tăcerii
perversiune fără rost
din fisurile verbului
din masca despuiată
unde sângerează nesfârșirea.

Antonio Ruiz Pascual (Madrid, 1959), poet și prozator. Cărți publicate: "După Turnul lui Babel", "Oglindă Concavă", "Peru în atingerea buzelor. A participat cu poeme sau narațiuni în numeroase antologii naționale sau internaționale, iubirea e ca marea, Îmbrățișarea lui Nogal de Daimuz și antologii bilingve, spaniolă-germană cum ar fi: Dulcinea Lebt, Herr Quijote, Întâlnire cu Poezia XXI, Ceea ce avem de spus, Întâlnire cu Poezia XX, Kyrmypha, (spaniolă-bulgară); Colonizarea secolului XXI.

Trei răni

"A ajuns cu trei răni
cea a vieții, cea a iubirii și cea a morții"

Miguel Hernandez

Trei răni pe inima de cositor
morfină pe cămașa ruptă
o pasăre zace pe piaptănușul de buzunar
contemplu foamea în colțul acesta
febra veghindu-mă noaptea
săpându-mi în carne
dinții lovesc înverșunarea tăioasă
sângele țâșnește pe pietrele furioase
și mă închid
strig ca un animal furios
unde stăpânește tăcerea
singurătatea sfâșie pironindu-mă între gratii
sunt Miguel
cu minutul ucis pe inocență
treceți domnilor, aici mă așteaptă moartea.

Crucificatul

Există un crucificat pe culoarea umbrei
o linie corporală spectrală
unde ochiul etern se uită la galben
semnul labirintului
teama vorace pe pânză
să mori ca un bărbat în abstracție
pentru că ești fiul lui Dumnezeu în călătoria optică
unde chipul e suportat fără a se rupe
în spinii himerici ai tăcerii
pe crucea infinită și inefabilă
acolo viermele e un canibal sinistru și lent
între texturi ce amintesc de lumina crepusculului
sfârșitul pașilor urmăriți
unde victima își răsfrânge curba senzitivă
unde doarme libélula

(Prezentare și traducere: Elisabeta BOȚAN)

AHMAD YAMANI

2

Aici nu există fese,
nici sânge,
cum îmi voi imagina, atunci, aspectul unei femei?
cum mă voi putea masturba într-un mod

satisfăcător?

Până și lacrimile ochilor noștri
au secăt aici,

rămâne doar o liniște ucigătoare,
șerpi care ne torturează cu imaginea lor,
fără să rostim măcar o singură literă.

Pământul e foarte vast,
însă acest fapt nu ne ajută cu nimic
ca să respirăm bine.

3

Am scuipat în sus
și saliva s-a lipit de tavanul mormântului.
Am văzut în cadavrele vecinilor mei priviri dragăstoase,
explozii de pânțece ca un hohot de râs.

În resturile de mâncare s-au format mii de viermi
care ne-au înghițit sângele,
însă oasele noastre rămâneau tari.

lubita mea a plecat cu cei îndurerați,
dar ce să fac cu lacrimile ei?

Va scădea ura mea pentru încăperi închise?

Vor fi bune injecțiile cu tranchilizante
pentru scăderea febrei?

Negurile au coborât peste noi

ca o găină,

dar nu vom fi altceva decât niște morți

care știu doar să pălăvrăgească

și să urineze seara.

4

Nimeni n-a ascultat
strigătele noastre din zori.

Lătrăturile din exterior
ne incită la tandrețe.

Ne târâm ca să ni se atingă oasele
și să ne iubim mai mult;

fiecare dintre noi vorbește despre neagra sa copilărie

în timp ce schimbăm răsete între noi,

căci nu avem un ceas de perete

ca să știm când va veni vremea.

Ahmad Yamani (1970, Cairo, Egipt), poet și traducător.

Absolvent al Universității Complutense din Madrid, doctor în filologie arabă. În actualitate lucrează la *Radio Exterior de España*, emisiuni în limba arabă. Colaborează cu numeroase reviste și ziare din lumea arabă și participă la festivaluri culturale internaționale.

În anul 1991 câștigă Premiul "Rimbaud" din partea Ministerului de Cultură Egiptean, iar în 2010, Premiul Internațional "Beirut 39". În anul 2012, primește, de asemenea, *Bursa Internațională pentru scriitori din Orientul Mijlociu*, oferită de *Vermont Studio Center*, Vermont, SUA.

Parte din poemele sale sunt traduse în limbile engleză, franceză, germană, spaniolă, poloneză, italiană, română și publicate în cărți sau reviste de prestigiu din mai multe țări.

Cărți publicate: *Refugiu de oase*, Editura Olifante, Ediciones de Poesía, 2015; *În mijlocul sferturilor*, Editura Merit, Cairo, 2013; *Locuri greșite*, Editura Merit, Cairo, 2008; *Trandafiri pe cap*, Editura Merit, Cairo, 2001; *Sub arborele genealogic*, ediție privată, 1998; *Străzi în alb și negru*, ediție privată, 1995.

Utopia mormintelor

1

Pereți nevopsiți,
solul plin de pietricele,
oase firave ce nu se susțin,
și la mijloc oasele mele încolțite.

Mă gândesc să organizez o mică manifestație
pentru a protesta în fața îngerilor care au interzis
calciul de care avem nevoie.

Dumnezeu își întinde umbra peste groapa
în care ne aflăm,

și ne lasă să mai zăbovim în vis;
între mâinile sale cade o pată de lumină,

intră un corp întunecat,
pata se usucă,

și-l cunoaștem pe noul nostru tovarăș;
împarte țigări cu o generozitate crescândă,

de la început ne place vocea lui
când murmură:

ce dracu` se întâmplă aici?

5

Maica mea,
te rog,
când vei ști că am intrat în noua mea casă,
nu plânge,
căci vreau să-ți păstrez ochii pentru zilele următoare.
Stai liniștită,
mișcă-ți capul de trei ori,
și trimite un sărut în aer.
Voi face zarvă cu prietenii mei pe-aici,
care mă vor felicita pentru noua mea casă.
Voi lăsa ușa întredeschisă,
în așteptarea sărutului tău.
și când vei avea o casă nouă, ca și mine,
să fie aproape de mine, te rog,
ca să îți pot asculta răsuflarea.
Voi respira aproape fără durere,
și moartea mea va avea această imagine finală
la care am trudit mult ca să o pregătesc.

6

În camera vecină,
despărțită doar de o perdea de pânză,
femeile se dezbracă de giulgiuri,
și se întind, foarte albe.
După încercări disperate,
reușim,
să facem o gaură în lințoliu.
Oasele ni se înalță deodată,
când o vedem pe prima femeie ce se
dezbracă
și-și lasă hainele într-un colț al
încăperii.
În noaptea aceasta
încercăm să rupem perdeaua,
dar de fiecare dată e mai rezistentă,
și trebuie ne mulțumim privitul la oasele albe
ce rămân departe de noi.

7

Ușa odăii e deschisă,
iar familia doarme afară
complet.
Deasupra capetelor noastre răsună pași militari,
ne vor distruge casele pentru a înălța un
pod.
Vom plânge cu prietenii noștri,
și vom pune cărțile sub perne,
le vom zâmbi amintirilor noastre absurde,
și sentimentului ce se usucă puțin câte puțin.

8

Au închis bine locul
și au aruncat cheile în stomacul
groparului.
De ce ne abandonați în afara
orașului?
Trebuie să stăm împreună
când va veni furtuna,
ca să cântăm în ploaie.
Vom putea vorbi despre vehiculele
care ne-au purtat pe căi lungi
pentru a se întoarce goale.
Lacrimile pe care ele le-au fost
acumulat
sunt suficiente pentru a ne înmuia
oasele,
și nu găsim nimic ca să ne încălzim.
Când unul dintre noi se strecura
ca să fure un chibrit
luminam groapa,
și jumătate din mormintele lumii se
luminau timp de trei zile.
Mai apoi groparul a vomitat,
și am ieșit, defilând ordonat,
intonând în cor cântece despre
țânțarii
ce dormeau în urechile noastre,
și pe chipul nostru, ce seducea
adolescentele,
și repetatele noastre masturbări,
ce cădeau într-un butoi mare numit
viață.

Funeralul

Chimo a murit în dimineața aceasta.
Chimo nu era prietenul meu,
dar a murit.
Vorbea ca cineva care plătește o veche datorie a cuvintelor,
care erau pe punctul de a-l abandona.
Îmi voi pune haina neagră și voi merge la funeral
și, când mă voi întoarce, îmi voi zâmbi mie însumi;
azi a murit Chimo,
unul dintre cunoscuții mei,
și de-acum nu mai sunt un străin în această țară.

(Prezentare și traducere: Elisabeta BOȚAN)

ION CĂLIMAN

CREAȚIE ȘI TRADIȚIE ÎN FOLCLOR

I. Limbajul și nivelul competenței în transmiterea unui mesaj folcloric

Sinele trăiește și silabisește

Limba și omul sunt două noțiuni corelate, se implică una pe alta și își sunt necesare reciproc. Dar toate ființele vii, trecând peste unitățile prea rudimentare din punct de vedere al organizării (ori simulacrele), - nu pentru că ar fi lipsite de expresivitate comunicativă, ci pentru că nu constituie interesul rîndurilor de față, posedă fragmentar relații articulatorii multiple: gesturi, culoare, poziție, tonalitate, expresie facială. Altfel spus, ele transmit în exterior felurite mesaje despre ceea ce sunt. Transmit un sens, sensul fiind de fapt esența de structură a acestor forme naturale rudimentare. Viața își are canalul său specific, înconjurată fiind de aceste semnale. „Ca să supraviețuiești, trebuie să primești un număr suficient de astfel de semnale, să sortezi din fluxul întâmplărilor pe cele literal vitale, ție sau speciei tale, și să decodezi semnalele necesare cu suficientă viteză și corectitudine”¹. Decodarea sau identificarea sunt de fapt declarații active. Povestim, comunicăm lumii exterioare prin intermediul unor semnale mai mult sau mai puțin clare și „perfecționate”. Dar suntem acolo unde comunicăm, fiindcă suntem numai atunci când declarăm și altor indivizi acest adevăr, care, la rîndul lor, pot fi competenți în a înregistra și totodată în a răspunde semnalelor noastre existențiale. Chiar în această reciprocitate a identității, în nevoia de a ne asculta ecoul care să ne confirme identitatea noastră - sinele, sau identitatea altcuiva „se află esența paradoxului hegelian: nevoia pe care o simte o ființă pentru prezența alteia, frica și ura generate de această nevoie”². Acolo unde există viață, fie ea reprezentată și prin unități rudimentare, pot să existe și chiar există coduri de informare, de identitate, așa cum pot undui „ecourile” următoarelor versuri:

„Comme les longs echos qui de loin se contondent
Dans une tenebreuse et profonde unité,
Vaste comme la nuit et comme la clarté”..

Numai inexistentul nu poate avea semnale de comunicare, numai el este mut, căci moartea definitivă nu are de comunicat nimic. Dar tocmai datorită acestui fapt, retrospectiv privită, moartea, prin prisma conștiinței puse în fața acestui inevitabil eșec, determină o comunicare de

tip special, care, în primul rînd, este creație. Intuind bine această motivație de mărturisire, Richard Wagner spunea: „Dacă am avea viața, n-am avea nevoie de artă. Arta e o mărturie de neputință”. Și, poate, un surrogat.

Dar cele relatate mai sus s-au referit la cele mai rudimentare și mai vechi semnale, sunt coduri non-lingvistice și ele persistă și întregesc comunicarea, alături de cel mai înalt semnal - limba. Ca expresie, limba ar fi unul dintre cele mai recente coduri, dar datorită unicității și specializării sale în a înregistra și transmite informații, ea apare ca un cod esențial. Așadar, cele două noțiuni, limba și omul, sunt direct corelate, implicându-se una pe cealaltă. După afirmația lui Naom Chomsky „limba poate să fie un fenomen unic, fără corespondență semnificativă în lumea animală”. Dar a absolutiza acest fapt înseamnă a reda numai una dintre coordonatele de bază ale omului, căci, așa cum spuneau și anticii Hesiod și Xenophon, noi suntem „animale, forme de viață, care vorbesc” și în același timp un rezultat al limbajului (dar și o „trestie gânditoare”, după afirmația lui Pascal).

Dimensiunea limbajului este însă esențială și demonstrează totodată superioritatea omului. O imagine despre natura umană care nu înregistrează și această coordonată lingvistică nu ar putea în nici un caz corespunde realității. Deoarece însăși capacitatea de a visa, de a prevedea și de a spera este legată de gramatică, de puterea convențională a limbii de a pre-exista realității pe care o oglindește. Trecerea omului de la un stadiu natural la un stadiu cultural este - în orice moment al acestei treceri - întretesută cu facultățile sale verbale. Până și tabuurile care funcționau în legătură cu incestul, precum și sistemele de rudenie nu sunt înaintea limbii, nu o preced. Nu putem interzice un lucru pe care nu-l putem numi. Așa încât putem concluziona că formele lingvistice stau la baza condiției umane și o perpetuează. Chiar și creația poate fi capacitatea de a visa, înainte și de a strecura, într-o selecție de amintiri, trecutul, fiind strâns legată de gramatică. Creația este o luare în posesie a realității, prin filtrele specifice. Istoria este, în sens uman, un năvod al limbii, aruncat în urmă. Parafrazând, creația poate fi năvodul împletit din sublim, ce leagă timpurile. „Literal, formele lingvistice stau la baza condiției umane și o perpetuează”³.

Vorbirea susține ființa, oferind o dovadă interioară și exterioară despre sine și lume. Omul mai mult se vorbește (în literatură), decât vorbește cu sine. Conștiința este asigurată astfel de singura garanție a supraviețuirii proprii, prin aruncarea spre interior a unui șuvoi de cuvinte, cum s-a mai spus. Cuvântul zidește, întemeiază ființa în interior, creând punți și certitudini. Chiar și vorbirea în exterior este o rezonanță a interiorității.

Orice dialog este o propunere de cunoaștere reciprocă între ființe și o definire și permanent redefinire a sinelui prin altceva. Mecanismele noastre de identitate, de exemplu cele care îmi permit mie să afirm că eu sunt eu, dar care, în același timp, mă împiedică să cunosc și trăirile celui alt, sunt de găsit și în faptul lingvistic. Celălalt poate fi cunoscut numai printr-o proiecție imaginară. „Legende de numiri reciproce, pe care le găsim peste tot (*Iacob și îngerul, Oedip*

și Sfinxul, Roland și Oliver...), motivul luptei pe viață și pe moarte, care ia sfârșit numai atunci când cei doi luptători își dezvăluie propriile lor nume, sau se strigă pe nume, într-un schimb de identități sigure, ar putea conține sugestia unei îndoieli vechi: *cine sunt eu, cine ești tu*, cum putem ști că identitățile noastre sunt stabile, că nu vom deveni altceva precum vântul, lumina sau apa?"⁴ Le reliefează astfel importanța cuvântului (creației, cântecului), în fața tăcerii. Mulți corăbieri au supraviețuit cântecului sirenelor, dar nici unul tăcerii lor...

Afirmându-ne, în permanență proiectăm asupra altora prezența noastră. Vorbirea apare astfel ca o sistolă și în același timp ca o diastolă a ființei umane, oferind astfel o imagine interioară și una exterioară a identității. „Eu îmi stabilesc trăirea propriei mele persoane și mi-o păstrez printr-un flux de declarații interioare. Realizez inconștientul atât cât îmi permit visurile sau momentele subite de delir, ascultând atent și amplificând fragmentele înalte de delir, de static verbal, din centrul întunecos al spiritului. Mai curând ne vorbim decât vorbim cu noi. Ne asigurăm conștiința cu singura garanție, reînnoită permanent, asupra viețuirii proprii, prin aruncarea, unui șuvoi de cuvinte spre interior”⁵. În permanență vorbirea exterioară își are ecoul în interior. Deci, stabilim existența noastră și a altora printr-un neîncetat proces lingvistic. După afirmația eseistului George Steiner, remarcabil filozof al culturii, „identitatea noastră este un pronume de persoana întâi”. Imaginea monoteistă a sinelui se recunoaște în definirea lui Dumnezeu printr-o tautologie gramaticală: „sunt ce sunt”. Adam este cel mai aproape de natura divină, este aproape în întregime imaginea lui Dumnezeu, atunci când reface poesisul lexical: „așa cum a numit Adam fiecare creatură, așa i-a rămas numele”, afirmație după care Steiner concluzionează: „omul este un *zoon phonanta*, un animal vorbitor”⁶

Dar față de limbaj s-au manifestat și câteva atitudini critice, care susțin că acesta ar exercita asupra omului o forță de constrângere, că vorbirea ar fi numai iluzia comunicării. De la această atitudine până la elogiul tăcerii nu este decât un pas. Astfel, a fost exprimat rolul pasiv al limbajului, în contradicție cu alte cercetări, mai recente, care relevă caracterul determinant al limbajului în raport cu gândirea și cu perceperea realității. Neîncrederea rezultă și din pluralitatea graiurilor, care este interpretată de filozofi și lingviști ca o multitudine de învelișuri materiale „care acoperă un conținut identic (teză cunoscută sub denumirea de „limbă-nomenclator”), sau ca rezultat al mai multor „viziuni asupra lumii”⁷. Continuând în tonul argumentației anterioare, mai multe limbi... înseamnă mai multe concepții asupra lumii.

În cadrul comunităților primitive, relațiile interpersonale sunt, după afirmațiile lui Claude Levi-Strauss, relații de schimb, de bunuri și de informații⁸. În ecuația teoriei comunicației actele folclorice apar și ele, la rândul lor, ca acte de schimb. Profesorul Mihai Pop consideră mediile cu cultură orală colectivitățile sătești vechi, dar astăzi mult mai slab prezente ca entități compacte. Creația populară mai persistă în grade diferite de oralitate numai în grupuri sociale

mai mici, mai ales după experiența ultimelor decenii. Astăzi se fac eforturi de revigorare a tradiției folclorice în multe localități. Depinde mult și de priceperea celor ce purced la această nobilă încercare!...

Pentru a exista comunicare, trebuie să existe, înainte de toate, un cod folcloric. În condițiile creației orale, existența unei infrastructuri fixe de epitete, formulare de adresare, rugă, descriere, portretizare, îndemn etc., permite cristalizarea unui cod de convenții și de tipare, necesar atât pentru a se păstra unitatea și puritatea tradiției unui gen, cât și pentru a imprima mnemotehnicii (meșteșugului metaforizării) caracterele unei arte transmise din tată în fiu⁹. În mediile de cultură orală amintite mai sus educația (inițierea într-un motiv folcloric) se făcea și se mai face prin deprindere și nu prin strictă instruire. „Educație se făcea înăuntrul și dinăuntrul familiei, al neamului, al grupelor de vârstă, al vecinătăților, al comunității sătești”¹⁰. Diferitele coduri (limbaje) ale culturii populare se însușeau așa cum se însușea limba maternă, fapt din care rezultă și similitudinile dintre folclor și limbă (remarcate de P.G. Bogatyrev și Roman Jacobson în studiul „*Die folklore sine besondere Form des Scharfens*”, 1929, p. 905). Fără să aibă nevoie de o predare organizată, codul de comunicare al poeziei și cel al muzicii, al dansului, al gesticii, ca și cel al rânduinelilor de bunăcuviință, este cunoscut de aproape toți componenții unei comunități cu cultură orală. „Nu am întâlnit niciodată în cercetările noastre de teren fete care să învețe să bocească, dar am văzut întotdeauna că atunci când era cazul știau să-și bocească morții și, în zonele unde așa era datina, de pildă în Oltenia și Muntenia, fiecare femeie, rudă sau vecină, știa să bocească atunci când intra prima dată în casa mortului”¹¹. Aceste coduri folclorice era necesar să fie deprinse, căci în mediile cu cultură orală (populară) fiecare categorie de vârstă, fiecare treaptă a ierarhiei sociale presupunea însușirea diferitelor limbaje, cu alte cuvinte presupunea însușirea unui anumit standard de cunoștințe, fapt care făcea din masa respectivă de oameni o comunitate competentă în a recepta un act folcloric global. Până la o anumită vârstă, omul trebuie să fie și de cele mai multe ori este competent într-un anumit domeniu. Trecerea de la o categorie la alta este marcată, dacă nu printr-un act de inițiere, oricum printr-un act ceremonial sau printr-un obicei. Dobândirea și deprinderea codului necesar trecerii de la o categorie la alta erau strict necesare. „Caracterul funcțional al educației asigură fiecăruia posibilitatea de a folosi deplin limbajul însușit pentru a comunica cu ceilalți, pentru a stabili contacte pe diferite planuri, îi oferea sisteme de argumentare suficiente pentru a face față diferitelor situații ce adveneau în cadrul comunității în care trăia”¹². Așa cum un individ care nu cunoștea datinile locului era socotit de colectivitatea respectivă un străin (venitură), tot așa un individ aparținând respectivei colectivități, dar care nu ajungea la însușirea (deprinderea) standardelor cerute, nu putea trece de la o categorie la alta, căci i-ar fi lipsit comunicarea deplină cu membrii categoriei în care ar fi urmat să parvină.

Competența ar putea avea mai multe straturi. Tot timpul există însă și un strat anterior acesteia. Inițierea într-un

anumit strat al competenței se făcea până nu de multă vreme prin anumite teste tradiționale, care aveau rolul de a verifica măsura în care un individ este apt să treacă într-o altă categorie (socială, de vârstă, profesională sau parentală). În unele locuri - după cum afirmă profesorul Mihai Pop - obiceiurile de nuntă mai păstrează până către zilele noastre astfel de teste prin care se verificau însușirile necesare trecerii din rândul nubililor (feciorilor) în rândul celor căsătoriți. Am ales din studiul renumitului profesor Mihai Pop¹³ un text (test) din Bihor, în care mirelui i se pun următoarele întrebări cu caracter ceremonial, în vederea verificării aptitudinilor sale, cât și a competenței sale de a trece într-o altă categorie:

Mirel de la masă bună,
Nu te lăuda,
Eu mireasa nu ți-oi da,
Până nu te-oi întreba:
- Ce crește cu vârfu-n jos
Și cu rădăcina-n sus?
- Cu vârfu-n jos
Și cu rădăcina-n sus?
Sloi de gheață
La fiecare casă.

.....
- Nici cu atâta nu ți-oi da,
Până nu te-oi întreba:
- Ce vara înflorește
Și iarna rodește?
- Ei, ți-oi spune:
Ce vara-nfloarește
Și iarna rodește
Este iederița.

.....
- Ce apă-i mai mare
Peste toate apele?
- Peste toate apele-i
Roua de dimineață.

.....
- Ce dealu-i mai mare
Peste toate dealurile?
- Dealu-i mai mare
Peste toate dealurile -
- Mușuroiu,
Că-i în fiecare
Vârf de deal.

Aceste standarde nu se realizau prin învățarea fragmentară a diferitelor date informaționale și apoi prin însumarea lor, ci prin însușirea globală cu ajutorul limbajelor diferite ale tuturor datelor referitoare la un anumit fapt, la un anumit mesaj, considerat în totalitatea lui semn cu semnificație proprie și nici nu rămâneau compartimentate pe domenii, ci grupate pe categorii de fapte. Competența folclorică este capacitatea de a stăpâni materialul limbii, al codului prin care se transmite un fapt folcloric global. În acest act însă sunt prezente mai multe limbafe, care, la rândul lor, trebuie ierarhizate. Deoarece comunicarea se realizează printr-un cod, printr-o sumă de reguli cunoscute și de către emițător

și de către receptor. Problema limbajelor într-un act folcloric global este dificil de rezolvat. Codul conține mai multe limbafe sau nivele: literar, coregrafic, muzical, dramatic, dar trebuie găsite limbajele dominante. Codul pre-există, fără a putea fi teoretizat. El există în inconștient. În cazul folclorului, codul nu reprezintă numai gramatica, ci și lexicul, formulele, schemele și textele (ne referim la folclorul literar, în primul rând). „Copiii care învățau dansurile nu învățau numai pașii, ci totodată și repertoriul de rituri și melodii, ținuta, modurile de comportare la horă. Nimeni în mediile cu cultură orală n-a învățat cântecele populare solfegiind. A învățat și mai învață și astăzi cântecul în totalitatea lui, melodie și text, fără să fi învățat în prealabil solfegii”¹⁴. Ca manifestări complexe, obiceiurile se deprind global, însușindu-se concomitent elementele diferitelor planuri de realizare (limbafe componente): structura arhitectonică, elemente de rit, procedee ceremoniale, moduri de comportare, cântece, poezie, dans etc.

În realitatea sincretică a obiceiurilor se întâlnesc, corelându-se în același timp, sisteme proprii, ce pot fi exprimate în modele, limbajul poetic cu cel muzical și coregrafic, dar și cu cel al gesticii, mimicii, modului de comportare și al credințelor. Poezia populară nu poate fi înțeleasă în afara corelativului său, versul și melodia populară. Cântecul popular este o realitate dublă: apare ca un produs organic, îmbinat, când conexiunea între ritmul poetic și cel muzical e deplină - susține etnologul Ion Diaconu în notele unei remarcabile și controversate lucrări monografice¹⁵.

Acestea, creațiile ca produse spontane, pleacă numai din elementaritatea etnografică, fiind legate indestructibil cu mediul genetic inițial și sunt cât mai aproape de primitivitatea țărănească. În masa populară, talentul superior (performerul) rămâne adesea acoperit de colectivitate, după cum susține Ion Diaconu, cercetător cu o vastă experiență de teren: „Uneori el înfloarește, se irosește, apoi dispare ca un vis: nu e înțeles de înconjurime! Prin urmare și masa receptoare de bun artistic popular superior încheat trebuie să fie ajunsă la un grad anume de rafinament artistic, pentru ca un ins înzestrat de natură să capete avânt în elanul lui creator, prin acceptarea creației sale (inedite și întâmplătoare). Fiindcă soarta unora ca el a fost adeseori aceasta: creatorul - inovatorul poet - cântăreț - a fost suprimat de mediocritatea etnografică, rămasă mereu - și oriunde - precumpănitoare. Asemenea fapt fericit (de identificare a creatorului adevărat - n.m. I.C.) se poate petrece numai printr-o selectare treptată a talentelor anonime, cât și printr-o răsfrângere continuă a creației artistice *individuale* în cuprinsul unui grup etnic vast. Iar această creație *individuală* (devenită *populară* numai prin circuitul folcloric) este și ea un extras muzical-poetic rezumativ, în parte o sinteză de artă a creației folclorice anterioare (în care au pătruns, în timp, și elemente extraetnice, asimilate lent de energia configurativă artistică a unui popor dotat). Această *creație*, cu totul izolată la început, apoi treptat colectivizată selectiv - este adevărată artă *verbal - poetică*, dar și *muzicală*, care nu-ți îngăduie, când o privești analitic, nici un dubiu de valorificare...”¹⁶

Asupra coexistenței sincretice a melodicului și poeticului

de tip folcloric s-au pronunțat și mulți cercetători străini: W.Wundt, Otto Bockel, Friedrich Arnold, K. Bucher, Ernest Grosse, Fr. Schultze etc., iar la noi, printre alții, în numeroase rânduri, profesor-etnomuzicolog Emilia Comișel, cu referire la creația *individuală, duală, plurală sau colectivă*, cum rezultă dintr-o lucrare relativ recentă dedicată acestei remarcabile personalități a folcloristicii românești¹⁷. Părerile acestor specialiști converg spre afirmația că melodia și textul poetic de factură populară sunt genetic unificate și nu se pot discuta separat. Verbul, ritmul muzical reprezintă stilizarea cea mai perfectă a vorbelor și, totodată, melodia în stare potențială. Mulți cercetători, după cum am arătat mai sus, admit simultaneitatea creației muzică-text, fapt care ar corespunde esenței spirituale a unui popor. Realizările concrete în creația populară se situează pe două coordonate: cea a modului de exprimare și cea a categoriei faptului realizat (împlinit). „Privind lucrurile prin această perspectivă, avem, deci, un limbaj verbal, unul muzical, unul coregrafic, unul al gesticii și mimicii, altul al modurilor de comportare, dar, totodată, și limbaje particulare ca, de pildă, cel al miturilor, al riturilor, al obiceiurilor de familie, al narațiunilor etc. Cultura orală este, deci, un sistem coerent de diferite limbaje corelate între ele”¹⁸. În actul global folcloric, în sistemul global, elementele diferitelor coduri, ca semne, își au semnificația lor în miezul codurilor respective, dar, totodată, și fiecare limbaj în parte își are semnificația proprie. Faptul că fiecare categorie a culturii populare este preluată și însușită ca o entitate în procesul educațional scoate și el în evidență necesitatea descifrării limbajului propriu diferitelor categorii, pe planul pe care ea se plasează: sacral, ceremonial, artistic, cotidian etc., planul fiind în acest caz un concept cu mult mai precis decât contextul. Fiecare text se află în diferite situații contextuale (sociale, psihologice). Ideea de plan, după afirmația profesorului Mihai Pop, ar avea mai multă stabilitate față de contextul ocazional, datorită faptului că un act folcloric global se realizează pe mai multe planuri. Astfel, descântecul ar reprezenta, în același moment, și un act pragmatic (cu rosturi apotropaice) și unul sacral, prin faptul că urmărește realizarea raportului dintre dorință și putință.

Transmiterea modului tradițional de educație, de deprindere a unor practici și ritualuri străvechi în mediile cu cultură orală se face înlăuntrul și dinlăuntrul grupurilor sociale și este un proces continuu de însușire a diferitelor limbaje, de multe ori neexplicate, un proces cu trepte succesive, determinate de principalele etape ale vieții omului (multe constituindu-se în jurul așa-numitelor rituri de trecere, cum le numește Arnold Van Gennep)¹⁹.

Acest proces este determinat de funcția acestor pentru care se pregătesc cei care trebuie să-și însușească diferitele limbaje, de necesitatea stringentă de a stabili comunicarea între sine și ceilalți, în sensul cel mai larg al cuvântului. Sinele poate fi în cadrul acestui proces o parte integrantă a unui grup social, sau, prin identitate, însuși grupul respectiv. „Codul de comunicare al literaturii orale, modelele diferitelor categorii ale narațiunilor, sistemul bine structurat al obiceiurilor, în ansamblul lor, sau modelul general al obiceiurilor de familie se obiectivează în forme variate în fiecare creație a literaturii

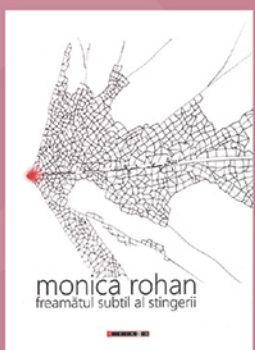
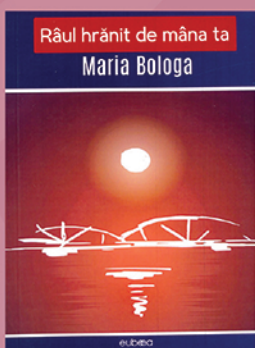
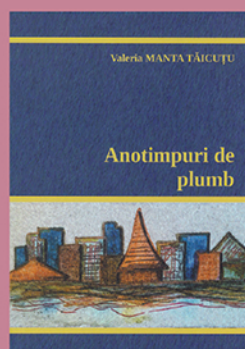
orale, respectând gramatica fiecărui gramaj, modelul fiecărei categorii. Ca și gramatica limbii materne, ele sunt, în sensul lui Claude Levi-Strausse, inconștiente numai fiindcă nu au fost codificate și exprimate în limbaj științific de către membrii mediilor de cultură orală”²⁰. Dar, în aceeași măsură, se poate vorbi de un grad de gramaticitate și în celelalte limbaje ale culturii orale (muzical, coregrafic, al gesturilor, al mimicii, al modurilor de comportare etc, pe care le-am mai amintit), similar celui din poezia populară orală. Existența unui grad de gramaticitate explică, totodată, și ușurința cu care se înnoiesc și se transmit, în colectivitățile cu cultură orală, bunurile culturale, fiindcă, observat teoretic, fiecare limbaj apare ca un sistem, cu o structură ce deține posibilități lăuntrice de autoreglare, cu alte cuvinte cu o dinamică proprie. Aceste gramatici ale limbajelor, prezente nereflectat în mintea mediilor cu cultură orală stau la baza circulației sistemului educațional, formativ, moral și artistic tradițional, îi asigură coerența și utilitatea în formarea personalității membrilor grupurilor sociale respective și, în același timp, oferă pretextul și cadrul creării unei poezii populare proprii.

(Endnotes)

1 **Bibliografie:**

- George Steiner, *Animalul vorbitor*, în “Secolul XX”, nr. 3(146), 1973, p. 4
- 2 George Steiner, *op. cit.*, p. 5
- 3 George Steiner, *op. cit.*, p. 6
- 4 George Steiner, *op. cit.*, p. 7
- 5 *Ibidem*, p. 7
- 6 *Ibidem*, p. 8
- 7 Sorin Stati, *Omul prizonier al limbajului?*, (în) vol. colectiv *Educație și limbaj*, EDP, București, 1972, p. 89
- 8 Claude Levi-Strauss, *Gândirea sălbatică*, București, 1970
- 9 După Lorenzo Renzi, *Stilul tradițional al cântecelor bătrânești*, (în) vol. *Poetică și stilistică*, Ed. Univers, București, 1972, p. 475 – 496
- 10 Mihai Pop, *Rolul educațional al limbajului culturii populare*, (în) vol. *Educație și limbaj*, p. 139
- 11 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 140
- 12 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 141
- 13 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 141
- 14 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 141
- 15 Ion Diaconu, *Ținutul Vrancei (Etnografie-folklor-dialectologie)*, vol. I, EPL, București, 1969, p. 11-313
- 16 Ion Diaconu, *op.cit.*, p. 31
- 17 Ioan Gh. Oltean, Ion Căliman, *Emilia Comișei despre folclorul românesc*, Ed. Dacia Europa Nova, Lugoj, 2003, p. 31, 75 – 77
- 18 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 141
- 19 Arnold Van Gennep, *Riturile de trecere*, Editura „Polirom”, Iași, 1996
- 20 Mihai Pop, *op.cit.*, p. 144

Vitrina Literară

Redactor-șef: Geo Galetaru
Redactor-șef adjunct: Ion Căliman
Secretar general de redacție: Adriana Weimer
E-mail: geogaletaru@yahoo.com